

PRIMĂRIA
MUNICIPIULUI
CHIȘINĂU

BIBLIOTECA
MUNICIPALĂ
B.P. HASDEU

Calea ta spre cunoaștere!

ISSN 1811-900X

E-ISSN 2587-3113

Biblia POLIS

Biblioteca Municipală B.P. HASDEU Vol. 99 (2025) Nr. 4

The logo for BiblioPolis is a grey square containing the words "Biblio" and "Polis" in a white, stylized, serif font. "Biblio" is on the top line and "Polis" is on the bottom line.

Biblio Polis

Revistă de biblioteconomie,
științe ale informării și de cultură,
editată de Biblioteca Municipală
„B.P. Hasdeu” din Chișinău

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”

BiblioPolis

Apare din anul 2002

Vol. 99 (2025) Nr. 4 (serie nouă)

Director-fondator:

conf. univ. dr. Lidia KULIKOVSKI

Director:

dr. Mariana HARJEVSCHI

Redactor-șef:

Ivan PILCHIN

Colegiul de redacție:

Elena BUTUCEL (*Servicii, Imagine*);

acad. Mihai CIMPOI;

Tatiana COȘERI (*Evaluare*);

dr. Mariana HARJEVSCHI (*Legislație, Politici*);

conf. univ. dr. Lidia KULIKOVSKI (*Dezvoltare, Inovații*);

prof. univ. dr. Zamfira MIHAIL (București);

Ludmila PÂNZARI (*Tehnologii, Resurse*);

Ivan PILCHIN (*Editorial, Lectură*);

Maria PILCHIN (*Programe și evenimente*);

Vitalie RĂILEANU (*Procesul literar contemporan*);

dr. Sorina STANCA (Cluj-Napoca);

Margarita ȘCELICOVA (*Biblioteci ale minorităților etnoculturale*);

prof. univ. dr. hab. Nelly ȚURCAN (*Teorie și practică, Revista presei*);

dr. hab. Elena UNGUREANU (*Studii și cercetări*).

Revista este editată cu suportul financiar al Primăriei Municipiului Chișinău, sub egida Direcției Generale Cultură și Patrimoniu Cultural al Consiliului municipal Chișinău.

Aprobată de Consiliul științific-editorial al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”.

Secretar general de redacție:

dr. Nadejda IVANOV

Redactare bibliografică:

Claudia TRICOLICI

Clasificare CZU:

Galina TOMȘA

Coperta:

Olga CHIRIȚA

Tehnoredactare:

Ion VĂRLAN

Bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 148, MD-2012, Chișinău, Republica Moldova

Tel. redacției: (022) 22-15-30; e-mail: bibliopolisbm@gmail.com

www.hasdeu.md; <http://bibliopolis.hasdeu.md>

CUPRINS

EDITORIAL

Ivan PILCHIN

Lectura ca o (posibilă) formă de procrastinare? 5

STUDII ȘI CERCETĂRI

Tatiana COȘERI

Modelarea identității bibliotecii prin parteneriate 7

Natalia GOIAN, Liliana MANOILOVA

Impactul voluntariatului în activitatea bibliotecii publice 18

Lina IFTODI

Cercetare sociologică „Schimbarea prin creativitate și inovație în percepția angajaților Bibliotecii Municipale «B.P. Hasdeu»” 33

Maria PILCHIN

Tu și alte femei de Dumitru Crudu sau fantasma iubirii totale 59

TEORIE ȘI PRACTICĂ

Mariana HARJEVSCHI

Importanța teambuildingului pentru echipele de bibliotecari.
Experiența Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”
în cadrul Colocviilor profesionale de vară 65

Stela DRIGA

Digitizarea ca misiune: contribuția Bibliotecii Publice de Drept la
patrimoniul digital 72

PROGRAME

Mariana HARJEVSCHI

Biblioteca – spațiu de sprijin și creativitate pentru copii
și adolescenți. Un model de colaborare dintre Biblioteca
Municipală „B.P. Hasdeu” și Centrul comunitar WeWorld 75

Maria BIVOL

Tabăra online „Acasă la Chișinău” (ediția I) 84

Svetlana JAVELEA

Tabăra de vară online „Acasă la Chișinău” – model de educație
nonformală și patrimoniu cultural digital: analiza impactului 90

Nina REȘETNIC

Sub cupola sălii nucifere, unde poveștile prind aripi
și copiii devin exploratori 100

INTERVIURI MAGISTRALE

„Am fost și sunt un prieten fidel al cărții și al bibliotecii”:
Ion Tighineanu, președintele AȘM, în dialog cu Raia Rogac 104

CONCURSURI

Maria BIVOL

Gala de premiere a Concursului de eseuri de securitate cibernetică
„Fii sigur online!” 2025: un pas spre un viitor digital mai sigur . . . 116

<i>Ludmila OLEINIC</i>	
Concursul de lectură „Bingo pentru carte” (2025)	122
Rezultatele concursurilor naționale „Cele mai reușite lucrări ale anului în domeniul biblioteconomiei și științelor informării” și „Bibliotecarul anului” (edițiile 2023 și 2024) (<i>Consemnare: Ivan PILCHIN</i>)	125
ANIVERSĂRI	
<i>Raia ROGAC</i>	
Biblioteca „Târgoviște” sărbătorită la 30 de ani.	133
<i>Andrei VIZIRU</i>	
Bibliotecara Ludmila Capița la o aniversare	139
LA COLEGII NOȘTRI	
<i>Tatiana DARII</i>	
Un an de lectură și cultură în bibliotecile din raionul Hîncești: retrospectiva ediției a VIII-a a Programului național „LecturaCentral”	142
<i>Elena ZAIȚEV</i>	
Campania națională „Să citim împreună!” (ediția a XIV-a) – o caravană culturală cu activități de impact în raionul Hîncești . . .	152
RECENZII ȘI CONSEMNĂRI	
<i>Miroslava METLEAEVA</i>	
<i>Platforma de sprijin</i> – o ediție unică despre solidaritate și experiența de sprijin acordat de Biblioteca „Ițic Mangher” refugiaților ucraineni	158
<i>Tamara COTOMAN, Ludmila COTOMAN</i>	
O biobibliografie aniversară <i>Ioan Paulencu:</i> „Opera este cununa tuturor muzelor...”	160
CHIȘINĂUL TEATRAL	
<i>Ivan PILCHIN</i>	
<i>Lorca. Casa. Alba</i> – o meditație teatrală asupra libertății și tiraniei	165
<i>Ivan PILCHIN</i>	
<i>Grădina de sticlă</i> – o dramă a memoriei, a identității și vindecării .	169
<i>Ivan PILCHIN</i>	
<i>Mary Stuart</i> sau roata fatală a puterii	172
REVISTA PRESEI	
<i>Nelly ȚURCAN</i>	
Spațiul bibliotecii contemporane între design arhitectural, participare comunitară și tehnologii inteligente.	176

CZU 028.02=135.1

LECTURA CA O (POSIBILĂ) FORMĂ DE PROCRASTINARE?

*Ivan PILCHIN,
redactor-șef*

Când și în ce măsură actul lecturii poate fi considerat o formă de procrastinare, adică de amânare a unei activități obligatorii cu prețul scufundării eliberatoare în cărți? De exemplu, atunci când, în locul unor lecturi de specialitate, care cer un efort de concentrare, se alege o lectură de alternativă, mai captivantă și degajată, dar care totuși întârzie sarcina principală fără să pară că timpul a fost pierdut în zadar. Pe termen scurt, schimbarea registrului de lectură poate aduce, bineînțeles, un anumit confort emoțional, însă presiunea interioară că sarcina (atenuată de lectură de plăcere) nu este încă făcută, inevitabil crește.

Fenomenul amânării unei lecturi printr-o altă lectură îl cunosc, mai ales, cercetătorii, studenții, toți cei pentru care conținutul unei cărți este un teren de analiză, interpretare, de muncă intelectuală asiduă și responsabilă, care cere atenție susținută, dar implică și riscul de a nu înțelege materialul din prima etc. O carte citită în voie pe lângă lectura obligatorie (suprapusă uneori cu presiunea termenelor-limită, examenelor etc.) poate înșela, deși atractivă, anume prin faptul că face parte dintr-o activitate aparent utilă, de învățare. Însă lectura devine procrastinare tocmai în momentul în care ea este aleasă voluntar în locul pasului necesar (începerea unei cercetări, structurarea unui studiu, scrierea unui articol, parcurgerea unui volum de informații obligatorii pentru formare etc.), funcționând ca o formă de evitare mascată printr-o activitate considerată, în general, drept utilă.

Lectura materialelor de specialitate solicită memoria și capacitatea de asimilare, necesită instrumente aplicate pentru învățare și integrare a materiei citite în produse noi (studii, articole, prezentări, conferințe etc.). În consecință, atunci când complexitatea

depășește resursele mentale și emoționale ale cititorului, când încărcarea cognitivă devine solicitantă (mai ales în cazul insuficienței cunoștințelor anterioare, a experienței, a planificării riguroase, a disciplinei de muncă sau a motivației exterioare), apar oboseala firească și încercarea de retragere. În acest caz, lectura din alt domeniu (ficțiune de nișă, cărți de popularizare, biografii romanțate etc.) devine o adevărată odihnă. Pentru că, atunci când o sarcină de lectură trece la categoria „trebuie”, percepția interioară a libertății scade și apare impulsul involuntar sau intuitiv de recuperare a autonomiei în alegerea lecturilor.

În același timp, cititul ca o formă benefică de procrastinare are și o oarecare legitimitate culturală. Adeseori putem auzi sau citi despre motivarea actului lecturii prin dorința de a găsi o metodă plăcută (și utilă) de relaxare, de refacere în tihna însingurării, de *loisir* acceptat social. Astăzi, aceasta este văzută adesea și drept un indicator de participare culturală (în bibliotecă sau la târguri de carte), ceea ce îi întărește prestigiul social.

Lectura ca o (posibilă) formă de procrastinare nu este, în fond, un defect al lecturii, ci o schimbare de funcție a acesteia, transformarea ei dintr-un mijloc pentru obținerea unui scop (învățare, documentare, autocultivare, reflecție) într-un mecanism afectiv de reglare (imediată, dar temporară) a disconfortului legat de presiunea unei acțiuni obligatorii și solicitante. Nu o renunțare, ci o pauză necesară, un răgaz provizoriu, o compensare de scurtă durată, după care putem reveni la munca cititului ca la o nouă (și continuă) provocare.

CZU 027.4:005.56=135.1

MODELAREA IDENTITĂȚII BIBLIOTECII PRIN PARTENERIATE

*Tatiana COȘERI,
director adjunct, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”*

Rezumat: O cultură a parteneriatului înseamnă nu doar a avea o listă de parteneri, ci și a înțelege în profunzime fiecare parte interesată pentru a construi relații valoroase. Articolul specifică importanța parteneriatului pentru bibliotecă, oferind exemple de cartografiere și analiză a părților interesate.

Cuvinte-cheie: Grila Putere – Interes, Matricea lui Mendelow, nivel de interacțiune, parteneriat, părți interesate, valoare adăugată.

Abstract: A culture of partnership means not only having a list of partners, but also having a deep understanding of each stakeholder in order to build valuable relationships. The article specifies the importance of partnership for the library, providing examples of stakeholder mapping and analysis.

Keywords: Power – Interest Grid, Mendelow Matrix, level of interaction, partnership, stakeholders, added value.

Parteneriatele dezvoltă proiectele și serviciile bibliotecii prin eforturi comune (tangibile și intangibile), partajând riscurile și beneficiile. De asemenea, implică în sine transferul de cunoștințe credibile și profesionale. Practicile inovative devin incontestabile în relațiile de parteneriat, mobilizând creativitatea și modelând o comunitate a oamenilor interesați de prosperarea comunității. Este o exprimare a solidarității, o manifestare a datoriei de buni cetățeni care joacă un rol major în transformarea identității bibliotecii.

Fără îndoială, parteneriatele aduc beneficii reciproce. Ele își desfășoară activitatea printr-un acord care permite utilizarea mutuală a competențelor și resurselor în furnizarea unui serviciu. Este o relație echitabilă, stabilită între părți (fiecare cu misiunea sa), în vederea atingerii unor scopuri comune. Relația are impact dacă sunt identificate clar rolurile și responsabilitățile, sunt împărtășite valorile pe care se bazează acțiunile, sunt utilizate resursele într-un mod convergent. Încrederea, transparența și reciprocitatea

definesc reușita unor actori diferiți, dar cu viziuni comune pentru a schimba, transforma sau rezolva o problemă. Angajamentul liber și contractual al actorilor este multiplu și se manifestă prin crearea de valori adăugate:

- a) creșterea calității serviciilor;
 - b) constituirea unui mediu propice inovării;
 - c) partajarea resurselor;
 - d) atenuarea riscurilor;
 - e) accelerarea implementării proiectelor/serviciilor;
 - f) gestionarea bugetelor;
 - g) extinderea bugetelor;
 - h) asocierea sectoarelor comunitare;
 - i) formarea identității comunitare;
 - j) afirmarea de roluri comunitare;
 - k) recunoașterea competențelor;
 - l) creșterea vizibilității;
- m) împărtășirea și transferul de informații/cunoștințe (învățarea unii de la alții).

Distincția dintre parteneriat și simpla colaborare este adesea o sursă de confuzie. O simplă colaborare reprezintă o acțiune ocazională, singulară, în care entitățile lucrează împreună fără o structură clară a responsabilităților, fie că e vorba de resurse umane sau financiare. Colaborarea este o oportunitate de moment care poate aduce beneficii minore, relative și care uneori poate consuma resurse fără un impact semnificativ.

În contrast, parteneriate sunt definite ca un sistem complex și de durată, negociate prin asumarea rolurilor, prin partajarea bunurilor și cunoștințelor pentru realizarea unui proiect pe termen lung sau mediu. Astfel, un parteneriat este o relație strategică și planificată, cu un angajament profund, spre deosebire de o colaborare sporadică.

Conceptul de parteneriat a evoluat în corelație cu mediul exogen. Rădăcina cuvântului provine fie din latinescul „pars” (parte), fie din francezul „parçonier” (asociat). Majoritatea autorilor identifică zece caracteristici esențiale pentru un parteneriat, printre care se numără:

- *asociere*: formarea unei legături între entități;
- *obiectiv comun*: un scop clar și împărtășit de toți participanții;
- *responsabilitate*: asumarea obligațiilor de către fiecare parte;

- *angajament liber*: participarea se bazează pe voință și nu pe constrângere;
- *convergența punctelor de vedere*: acordul asupra viziunilor și direcției comune;
- *respect*: recunoașterea și aprecierea reciprocă a contribuțiilor;
- *transparență*: comunicare deschisă și onestă între parteneri;
- *sustenabilitate*: capacitatea parteneriatului de a se menține pe termen lung;
- *seturi de competențe complementare*: abilități și cunoștințe diferite care se completează reciproc pentru a atinge un obiectiv comun;
- *sinergie în acțiune*: rezultatul combinat al eforturilor partenerilor este mai mare decât suma eforturilor individuale.

Standardul SR EN ISO 9001:2015 „Sisteme de management al calității. Cerințe” abordează implicit managementul relațiilor cu părțile interesate, iar acest aspect este un principiu fundamental al sistemelor de management al calității. Clauza 4.2. din Standard recomandă înțelegerea nevoilor și așteptărilor părților interesate, care pot afecta/influența sau pot fi afectate/influențate de acțiunile instituției. Prin urmare, o instituție nu se concentrează doar pe livrarea de produse și servicii de calitate, ci și pe stabilirea unor relații solide și reciproc avantajoase. Acest lucru contribuie la un management mai eficient și la îmbunătățirea continuă a performanței.

Părțile interesate reprezintă entitățile care, prin gradul lor de responsabilitate și implicare, au potențialul de a influența pozitiv calitatea serviciilor și dezvoltarea unei biblioteci. Aceste părți interesate pot fi diverse și includ, dar nu se limitează la:

- *utilizatorii bibliotecii*: cei care beneficiază de serviciile și produsele oferite;
- *personalul bibliotecii*: angajații care asigură funcționarea și dezvoltarea instituției;
- *instituții similare*: alte biblioteci sau organizații cu care se pot stabili parteneriate;
- *comunitatea academică și științifică*: instituții care asigură procesul didactic;
- *fondatorul*: entitatea care a înființat biblioteca;
- *autoritățile*: entitățile care asigură cadrul normativ;
- *finanțatorii*: cei care oferă surse financiare pentru susținerea activității bibliotecii;
- *comunitatea locală*: locuitorii, societatea civilă;

- *furnizorii*: partenerii care oferă bunuri sau servicii necesare funcționării bibliotecii.

Fiecare dintre aceste grupuri, în funcție de nivelul său de implicare, poate aduce o contribuție semnificativă la succesul și progresul bibliotecii.

Faptul că se face o listă sau se semnează un acord nu garantează succesul. Diferența crucială stă în a trece de la o simplă identificare la o analiză aprofundată a părților interesate. Identificarea implică o diagnosticare a partenerilor: *cine sunt ei?, cu cine putem realiza obiectivele noastre?*. Datele sunt adunate de obicei printr-un brainstorming și sunt fixate în planurile de activitate, utilizate în realizarea unor proiecte. Este un proces de bază important, dar nu oferă o analiză profundă. Fără această analiză, parteneriatele riscă să fie superficiale, ineficiente și de scurtă durată.

O cultură a parteneriatului înseamnă nu doar a avea o listă de parteneri, ci și a înțelege în profunzime fiecare parte interesată pentru a construi relații valoroase. Bibliotecile trebuie să treacă la o nouă etapă de relaționare cu partenerii – în vizer sunt interesele bilaterale, gradul de implicare și de schimbare. Parteneriatele devin nu doar liste de acorduri semnate, ci relații productive pentru toți cei implicați ce contribuie la întărirea legăturilor în comunitate.

Cartografierea părților interesate este un element esențial în realizarea misiunii, viziunii și strategiei bibliotecii. Acest proces ajută la elucidarea partenerilor și oferă o claritate privind *cine influențează* și *cine este influențat* de serviciile bibliotecii. În așa mod se identifică actorii-cheie cu interese comune, precum și nevoile și așteptările acestora.

Etapele principale ale cartografierii părților interesate sunt următoarele:

- a) identificarea părților interesate (*cine?*);
- b) analiza părților interesate (*ce?*);
- c) identificarea nevoilor și așteptărilor fiecărei părți interesate (*ce?*);
- d) clasificarea părților interesate în grupuri pentru servicii, evenimente (*cum?*);
- e) evaluarea impactului fiecărei părți interesate asupra utilizatorilor, bibliotecii și comunității (*ce s-a schimbat?*).

Astăzi, tot mai multe entități folosesc modele de identificare și analiză a partenerilor. Acesta este un semn de maturitate profesională orientată spre impact. Modelele ajută în planificarea

activității, realizarea proiectelor, livrarea serviciilor, organizarea evenimentelor, extinderea resurselor. De asemenea, permit înțelegerea clară a partenerilor care nu sunt doar o listă de nume, ci o abordare inteligentă pentru succes.

Un exemplu relevant poate fi utilizarea rațională a listei partenerilor completată cu nevoile/așteptările partenerului și ale bibliotecii. Indicarea nivelului de putere și interes va ajuta la transformarea parteneriatelor dintr-o acțiune aleatorie într-un proces eficient orientat spre rezultate.

Tabelul nr. 1. Identificarea și analiza părților interesate

Partenerul (partea interesată)	Ce poate oferi bibliotecii? (nevoi și așteptări)	Ce poate oferi biblioteca? (nevoi și așteptări)	Nivel (R = ridicat, M = mediu, S = scăzut)	
			Putere (influență)	Interes

Sursa: elaborat de autor (T.C.).

Exemplul dat ilustrează cum o simplă evidență a partenerilor se transformă într-un instrument de management. Acest exercițiu holistic permite bibliotecii să treacă la acțiuni bine planificate cu impact.

Un instrument eficient care ghidează analiza interesului și influenței părților interesate este *Matricea lui Mendelow*. Matricea este cunoscută și sub numele de *Grila Putere – Interes*. Aceasta a fost dezvoltată de Aubrey L. Mendelow, în 1991, în baza teoriilor lui R. Edward Freeman care a introdus conceptul de management al părților interesate.

Reprezentarea vizuală facilitează identificarea rapidă a părților-cheie interesate: fie cele care necesită atenție imediată, fie cele care pot influența semnificativ progresul instituției. Harta devine o adevărată frescă care clarifică interacțiunea cu diverse entități prin prisma interesului și puterii/influenței acestora. Inerent, oferă date și o bună înțelegere a ceea ce doresc actorii implicați, comunicând eficient și luând decizii relevante. Eclipsează și elementul financiar în cazul bugetelor austere și activităților de advocacy.

Harta ajută bibliotecile să clasifice părțile interesate în funcție de nivelul lor de putere și interes, să completeze tabelul de identificare și analiză a părților interesate. Este un grafic simplu format din două axe:

1. axa orizontală (X) – *Puterea/Influența*: măsoară cât de multă influență are o parte interesată; o influență mare poate

însemna capacitatea de a aproba sau de a opri un proiect/inițiativă, de a asigura finanțare sau de a mobiliza opinia publică;

2. axa verticală (Y) – *Interesul*: măsoară cât de multă atenție sau cât de implicată este o parte interesată în proiect; o parte cu un interes ridicat poate urmări îndeaproape evoluția proiectului/inițiativei și se poate implica activ în decizii.

Astfel, Grila Putere – Interes identifică patru categorii de părți interesate:

1. *Putere mare – Interes mare*: sunt cei mai importanți actori, deoarece au un impact esențial prin implicarea directă în activitățile bibliotecii, prin soluționarea problemelor și prin susținere financiară/umană;
2. *Putere mare – Interes mic*: au o influență mare, dar nu sunt interesați de procesele detaliate ale bibliotecii; aceste entități contribuie la dezvoltarea bibliotecii, având putere de decizii sau financiară; relațiile date necesită o informare regulată despre progresele, evoluțiile bibliotecii; sunt interesați prioritar de rezultate și impact;
3. *Putere mică – Interes mare*: nu au o influență mare în activitatea bibliotecii, dar foarte interesați și entuziasmați de ceea ce face biblioteca; aceștia sunt utilizatorii fideli, voluntarii, entități comunitare; ei trebuie informați despre progresele bibliotecii pentru a le menține elanul și a-i transforma în susținători;
4. *Putere mică – Interes mic*: aceste entități sunt mai puțin importante pentru succesul imediat al bibliotecii și au o implicare ocazională; aceștia sunt utilizatorii ocazionali, partenerii cu care se interacționează rar; nu este nevoie de investiții mari, ci doar de informarea lor despre ofertele, serviciile și produsele bibliotecii.

Această metodă ajută la identificarea părților interesate prin prisma motivației și puterii de a influența succesul bibliotecii:

- a) nivelul de interes: *Cât de mult le pasă de activitățile și succesele bibliotecii?*;
- b) nivelul de putere/influență: *Câtă autoritate sau capacitate au de a afecta deciziile și proiectele bibliotecii?*

Utilizarea acestei grile permite bibliotecii să:

- *prioritizeze eforturile*: biblioteca poate alocă resursele în funcție de importanța fiecărui grup;

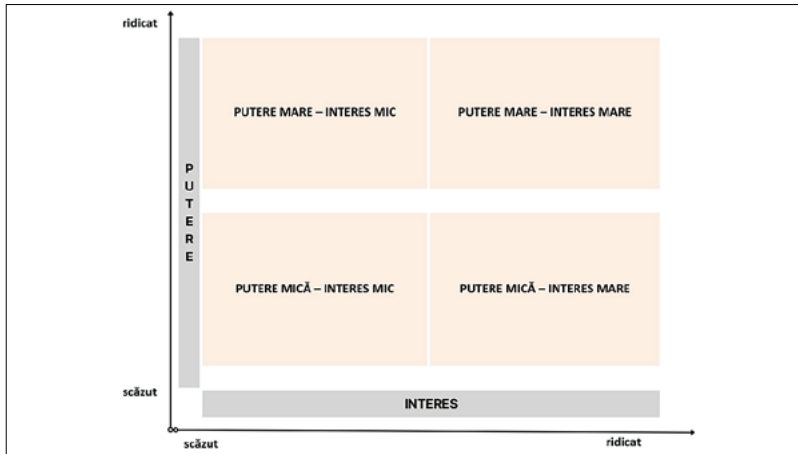

Figura nr. 1. Grila Putere – Interes

Sursa: elaborată de autor (T.C.).

- *adapteze comunicarea*: fiecare cadran al matricei necesită o comunicare diferită;
- *asigure un management eficient al relațiilor*: prin înțelegerea clară a poziției fiecărui partener, biblioteca poate preveni conflictele, poate maximiza beneficiile și poate construi relații bazate pe încredere.

Tabelul nr. 2. Nivel de interacțiune și comunicare

RIDICAT	Implicarea activă (necesită implicare regulată)
MEDIU	Menținerea informării (necesită o implicare periodică)
SCĂZUT	Monitorizarea (necesită o implicare mai rară)

Sursa: elaborat de autor (T.C.).

Maparea părților interesate este un exercițiu intern și dinamic. Pozițiile părților interesate se pot schimba în timp sau se pot adăuga noi parteneri. Prin actualizarea periodică a hărții, biblioteca se asigură că strategia sa de relaționare rămâne relevantă. Acest proces proactiv îi permite să anticipeze schimbările și să construiască relații solide. În esență, această grilă este o busolă pentru bibliotecă, oferind o viziune clară orientată spre relații productive.

Prin parteneriate, biblioteca poate depăși rolul său tradițional și poate deveni un pilon fundamental în dezvoltarea comunității prin:

- a) *crearea de spații de întâlnire*: biblioteca devine un spațiu de întâlnire, de învățare și de colaborare, consolidând sentimentul de apartenență și contribuind la o comunitate mai unită și mai prosperă; ea nu mai este doar o clădire, ci o rețea de relații care creează valoare pentru toți membrii comunității;
- b) *promovarea incluziunii sociale*: prin parteneriate cu instituțiile dedicate grupurilor vulnerabile, biblioteca reduce barierele de acces la informație și cultură;
- c) *susținerea educației și a învățării pe tot parcursul vieții*: prin parteneriate, biblioteca dezvoltă competențe esențiale pentru membrii comunității;
- d) *stimularea participării civice*: împreună cu partenerii, biblioteca organizează dezbateri, sesiuni de informare și inițiative care încurajează implicarea cetățenilor;
- e) *dezvoltarea rezilienței comunitare*: prin programe și proiecte comune, biblioteca contribuie la o comunitate mai puternică și mai adaptabilă.

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” înțelege că nu poate funcționa ca o entitate izolată. Gândirea axată pe parteneriate este o direcție strategică care îi permite să-și realizeze obiectivele într-un mod mai eficient și cu un impact mai mare. Prin această abordare, biblioteca nu doar se adaptează la schimbările din societate, dar devine și un motor al inovației și progresului în/pentru comunitate.

Acordurile de parteneriat la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” sunt instrumente-cheie care formalizează colaborările cu diverse instituții. Aceste documente stabilesc un cadru legal și operațional clar, definind obiectivele comune, resursele alocate de fiecare parte și, cel mai important, responsabilitățile specifice pe care fiecare partener și le asumă. Prin reglementarea detaliată a acestor responsabilități, biblioteca se asigură că proiectele comune se desfășoară eficient și garantează că rezultatele așteptate de ambele părți vor fi atinse. Astfel, fiecare parteneriat devine un proiect de succes atât pentru bibliotecă, cât și pentru partener.

Cartografierea partenerilor la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a oferit o viziune cuprinzătoare asupra relațiilor, livrând mai multe date cantitative și calitative:

- a) *tipologia partenerilor*: clasificarea partenerilor în funcție de statutul juridic și rolul în comunitate; biblioteca își realizează

proiectele sale cu următoarele entități – instituții de învățământ (grădinițe, gimnazii, licee, centre de excelență, universități), instituții culturale (muzee, teatre), societatea civilă (asociații profesionale, fundații), sectorul privat (agenții de publicitate, bănci, edituri, librării), instituții media (posturi de televiziune, radio, presa scrisă, presa online), persoane fizice (autori, experți, artiști, voluntari);

- b) *ariile de implicare a partenerilor*: descrierea tipurilor de activități în funcție de domeniul lor de activitate; implicarea partenerilor este variată: evenimente culturale și științifice (lansări și prezentări de carte, proiecție de film, expoziții de pictură și de postere, întâlniri cu scriitori și cu personalități, mese rotunde, simpozioane, conferințe, lecții publice etc.), servicii educaționale (competențe IT, dezvoltare personală, învățarea limbilor moderne, dezvoltarea abilităților creative, ateliere de lectură, ateliere de scriere creativă, sesiuni de informare privind dezinformarea, educația financiară etc.), proiecte sociale (campanii de donații de carte, campanii de integrare și incluziune socială), comunicare (promovarea evenimentelor și serviciilor bibliotecii);
- c) *contribuțiile (resursele) partenerilor*: descrierea tipurilor de resurse și cuantificarea lor; partenerii contribuie cu: surse financiare (finanțări prin proiecte, sponsorizări, editare de cărți), resurse materiale (cărți, echipament, mobilier, materiale de birotică), resurse umane (mentori, experți, formatori), resurse intangibile (vizibilitate, prestigiu);
- d) *impactul parteneriatului*: descrierea schimbărilor ca rezultat al interacțiunilor (diversificarea ofertei de servicii, creșterea calității programelor de lectură, creșterea numărului de utilizatori, creșterea numărului de participanți la evenimente, creșterea numărului de resurse donate, creșterea vizibilității bibliotecii, creșterea ratei de cetățeni care au obținut competențe, micșorarea numărului de copii cu abandon școlar etc.);
- e) *durabilitatea parteneriatului*: analiza longevității relațiilor de parteneriat (de scurtă durată sau permanentă, dezvoltarea de noi proiecte comune, extinderea relațiilor noi).

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” devine un hub al parteneriatului prin care comunitatea, utilizatorul are de câștigat. Fiind „al treilea spațiu” al comunității, biblioteca și-a orientat direcțiile

sale spre sustenabilitate, conectând oameni și entități cu experiență, interacționând cu diverse instituții pentru a genera schimbări semnificative în ecosistemul social și cultural. Parteneriatele, în acest caz, sunt conștientizate ca o putere de transformare autentică.

Cultura parteneriatului se dezvoltă în biblioteci. Ideea de parteneriat nu este doar o practică informală, ci o cerință oficială. Abordarea dată se regăsește ca cerință, indicator de performanță și de impact în mai multe acte normative:

- a) *evaluarea bibliotecilor publice*: gândirea axată pe parteneriate este un criteriu de evaluare, menționat în *Regulamentul privind evaluarea bibliotecilor publice* (Anexele nr. 1 și nr. 5); este relevantă atât pentru Domeniul A. Contextul organizațional (criteriul 4), cât și pentru Domeniul E. Facilități, dotări, buget și finanțare (criteriul 5);
- b) *atestarea personalului*: parteneriatele sunt esențiale și pentru evaluarea profesională; *Regulamentul privind modul de conferire a categoriilor de calificare personalului de specialitate din biblioteci* (Anexele nr. 1 și nr. 8) include parteneriatele ca un criteriu specific (1.43.);
- c) *cercetări statistice*: importanța parteneriatelor este urmărită și în statisticile oficiale; *Cercetarea statistică anuală Nr. 6-c. Activitatea bibliotecilor* include rândurile 620 și 630 pentru acest aspect, iar *Sistemul de raportare online* (<http://ort.bnrm.md/>) are un criteriu special pentru donații și contribuții;
- d) *planificare și raportare*: parteneriatele sunt o componentă-cheie în planurile de activitate și rapoartele anuale ale bibliotecilor.

Acest fapt demonstrează esența transformării pe care o traversează bibliotecile. Parteneriatul evoluează de la o simplă colaborare la un pilon strategic, integrat formal în funcționarea și dezvoltarea bibliotecilor. Astfel, viitorul bibliotecii depinde de capacitatea sa de a construi și menține relații puternice.

Referințe bibliografice

1. COȘERI, Tatiana. Dezvoltarea și facilitarea parteneriatului profesional și social – factori de promovare și comunicare a imaginii instituționale. *BiblioPolis*. 2008, vol. 27, nr. 3, pp. 13-15. ISSN 1811-900X.
2. COȘERI, Tatiana. Un parteneriat bun începe cu o inițiativă puternică. *BiblioPolis*. 2019, vol. 74, nr. 3, pp. 69-72. ISSN 1811-900X;

- Online. URL: <https://bibliopolis.hasdeu.md/index.php/bibliopolis/article/view/582/498> [accesat 09.09.2025].
3. LOGHIN, Florentina-Monica. Rolul parteneriatului educațional pentru promovarea unei educații de calitate. In: *Conferința Științifică Anuală a doctoranzilor cu participare internațională „Cercetare, inovare, dezvoltare”, 19 aprilie 2024*. Chișinău, 2024, pp. 351-357. ISBN 978-9975-46-969-2; Online. URL: <https://conferinte.stiu.md/sites/default/files/evenimente/Culegere%20Volumul%20I.pdf> [accesat 09.09.2025].
 4. NICOLAESCU, Victor, ȚURCANU, Gheorghe. Analiza comparativa a părților interesate în standardele Internaționale. In: *Simpozionul științifico-practic dedicat Zilei mondiale a calității cu genericul „Sustenabilitatea: îmbunătățirea produselor destinate consumatorilor și planetei”, 11 noiembrie 2021*. Chișinău: ASEM, 2021, pp. 103-112. ISBN 978-9975-155-58-8; Online. URL: <https://irek.ase.md/xmlui/bitstream/handle/123456789/1820/Simpozionul%20dedicat%20Zilei%20mondiale%20a%20calit%c4%83%c8%9bii%20e2%80%93%202021a.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [accesat 09.09.2025].
 5. SM SR EN ISO 9001:2015 *Sisteme de management al calității. Cerințe*. Chișinău, 2015. 40 p.
 6. ȚURCAN, Nelly, LUPU, Viorica. Parteneriate pentru un management eficient al datelor de cercetare. In: *Conferința științifică națională cu participare internațională „Integrare prin Cercetare și Inovare” dedicată Zilei internaționale a Științei pentru Pace și Dezvoltare, 7-8 noiembrie 2024*. Chișinău: Centrul Editorial-Poligrafic al Universității de Stat din Moldova, 2024, pp. 38-46. ISBN 978-9975-62-687-3; Online. URL: https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/38-46_16.pdf [accesat 09.09.2025]..

IMPACTUL VOLUNTARIATULUI ÎN ACTIVITATEA BIBLIOTECII PUBLICE

Natalia GOIAN, doctor, conferențiar universitar
Liliana MANOILOVA, bibliotecară,
Biblioteca „Mihail Ciachir”

Rezumat: Articolul se aliniază demersurilor ce țin să investigheze necesitatea activității de voluntariat la bibliotecă. Este analizată importanța activității de voluntariat în biblioteci și beneficiile ei atât pentru tânărul voluntar, cât și pentru bibliotecă și societate. Voluntariatul contribuie la dezvoltarea personală a tinerilor, la creșterea capitalului social și cultural, la îmbunătățirea serviciilor bibliotecilor. În același timp, sunt discutate și provocările, cum ar fi riscul ca munca de voluntariat să devină monotonă, subliniindu-se necesitatea ca activitățile să fie benefice și să sprijine procesul educațional al tinerelor persoane implicate.

Cuvinte-cheie: voluntariat, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, dezvoltare personală, capital social, motivația voluntarilor, implicare civică.

Abstract: The article aligns with other initiatives aimed at investigating the necessity of volunteer activity in libraries. It analyzes the importance of volunteering in libraries, highlighting its benefits for young volunteers, libraries, and society as a whole. Volunteering contributes to the personal development of young people, increases social and cultural capital, and improves library services. At the same time, the article discusses challenges such as the risk of volunteer work becoming monotonous, emphasizing the need for activities to be meaningful and supportive of the educational process for the young individuals involved.

Keywords: volunteering, B.P. Hasdeu Municipal Library, personal development, social capital, volunteer motivation, civic engagement.

La ora actuală, posibilitatea de a activa ca voluntar¹ oferă o serie de avantaje pentru tânărul în formare, contribuind la dezvoltarea sa personală. Multe organizații, fie ele neguvernamentale sau guvernamentale, recurg la munca voluntarilor, oferindu-le competențe utile pentru a se integra mai bine în societate grație statutului lor temporar de voluntari.

În societatea informațională de astăzi este nevoie de coeziune și de spirit civic. Activitatea de voluntariat contribuie la crearea unei societăți mai incluzive. Tot mai multe organizații internaționale promovează voluntariatul ca un instrument important pentru

¹ *Voluntar* – persoana care acționează de bunăvoie, din proprie inițiativă.

dezvoltarea durabilă și pentru fortificarea în mijlocul comunității a unui spirit participativ.

În prezentul articol, ne propunem să identificăm avantajele pe care le presupune voluntariatul, precum și posibilele lacune care ar putea fi asociate muncii de voluntar. În mod evident, avantajele predomină. Pornind de la și implicând o cauză nobilă, cea de a ajuta fără a aștepta o remunerație, voluntariatul se conturează drept un aspect necesar și util societății. Au de câștigat mai multe părți: voluntarul, organizația care îl „angajează”, societatea.

Voluntariatul contribuie la crearea unei lumi mai incluzive, cu cetățeni activi, cu spirit civic, creând dinamism în societate și implicându-i activ pe tineri, care, după cum știm, traversează adesea o perioadă dificilă, cu multiple provocări și ispite. Ieșind dintr-o eventuală stare de „izolare”, depresie, nihilism timpuriu, mulți tineri își găsesc sensul implicându-se ca voluntari într-o anumită organizație. Devin mai responsabili, mai atenți la nevoile celuilalt, mai puțin egoiști, mai motivați. Voluntariatul contribuie la maturizarea lor.

Bibliotecile publice, ca instituții dedicate susținerii educației și culturii, pot beneficia enorm de pe urma implicării voluntarilor, nu doar în ceea ce privește creșterea numărului de activități desfășurate, cât și îmbunătățirea calității serviciilor oferite. Mai mult decât atât, activitate benevolă neremunerată în biblioteci poate contribui la dezvoltarea unor proiecte inovative și la crearea unui mediu mai accesibil și mai atrăgător pentru diverse categorii de utilizatori.

Tema abordată nu este neapărat nouă. Dar preocupările pentru ea în spațiul autohton sunt mai puține decât ar fi cazul. Sunt necesare demersuri vizavi de posibilitatea implicării tinerilor în activități de voluntariat, în care aceștia să realizeze o muncă de calitate, ale cărei rezultate, tangibile sau intangibile, îi vor ajuta în viața lor adultă.

Grație unor servicii și programe ale Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” (BM), interesul pentru voluntariat la bibliotecă crește. Este important ca, în iureșul de manifestări de la bibliotecă, să identificăm cu precauție anume acele activități care sunt benefice pentru tânărul voluntar și să facem cât mai cunoscut faptul că posibilitatea de implicare ca voluntar există la biblioteca noastră și se realizează rațional, calitativ și cu rezultate vizibile.

Este necesar să definim termenul de „voluntariat”. În Dicționarul Explicativ al Limbii Române, avem următoarea definiție: „Voluntariatul reprezintă o activitate desfășurată în folosul altor persoane sau al societății fără a urmări un câștig material” (DEX) [4].

O definiție care, după părerea noastră, surprinde bine esența fenomenului, este oferită de Margareta Cebotari, bibliotecar principal din cadrul Bibliotecii „Ovidius”: „Voluntariatul – formă inovativă de valorizare a potențialului informativ, sociocultural și formativ-educativ al bibliotecilor, prin valorificarea potențialului uman al comunității” [1]. Adică, comunitatea, mai ales tinerii care găsesc la bibliotecă spațiu și posibilități de dezvoltare, contribuie la dezvoltarea bibliotecii prin activitatea lor. În acest caz, avem un câștig atât pentru tânăr, cât și pentru bibliotecă și restul comunității.

În opinia Organizației Națiunilor Unite, voluntariatul este „o activitate desfășurată din propria dorință, voință și discreție, fără a obține un venit, pentru a aduce beneficii părții terțe și satisfacții personale” [2].

Pornind de la definiția voluntariatului, redăm atuurile pe care voluntariatul le implică. Tatiana Coșeri identifică, într-un studiu pertinent, că voluntariatul la BM a contribuit la creșterea diferitelor tipuri de capitaluri:

- „*capital cultural* – valori, identitate, apartenență;
- *capital social* – creșterea nivelului de încredere între indivizi, diversificarea relațiilor sociale, dezvoltarea organizațională;
- *capital uman* – dezvoltarea de competențe, creșterea șanselor de angajare, integrare socială;
- *capital fizic* – bunuri, produse, servicii, obiective organizaționale atinse;
- *capital economic* – creșterea valorii adăugate” [3].

Mișcarea de voluntariat a devenit recent o componentă importantă și vizibilă a vieții comunității. Având în vedere importanța temei voluntariatului și recunoașterea rolului său în societate, în activitatea bibliotecii sunt evidențiate următoarele direcții de implicare a voluntarilor:

- *activitatea informațională*: voluntarii se pot implica în procese de căutare a informațiilor, asistând utilizatorii în lucrul cu sistemele informatice, datorită cunoștințelor lor avansate în ceea ce privește tehnologia;

- *realizarea de sondaje sociologice*: voluntarii pot elabora chestionare, sondaje, interviuri pentru a identifica diverse nevoi ale chișinăuienilor;
- *activitate editorială*: voluntarii pot face designul materialelor de tipar;
- *activități de promovare*: voluntarii se pot implica în atragerea tinerilor la bibliotecă, informând publicul despre diverse evenimente;
- *activități culturale*: voluntarii pot scrie scenarii, pot deveni tineri formatori, coordonatori ai cluburilor de lectură etc.
- *lucrul cu fondul de carte*: acesta include activități precum organizarea cărților pe rafturi.

Deși, așa cum se poate lesne observa, activitatea de voluntariat aduce nenumărate beneficii, tindem să precizăm un aspect care ar putea fi o lacună: nu întotdeauna munca voluntarului este una de nivel elevat, ea poate fi rutinieră sau repetitivă, astfel încât voluntarul tânăr ajunge să-i dedice timp prețios, care ar trebui, de fapt, să fie dedicat studiului și învățaturii. Astfel, accentuăm că e recomandabil ca activitățile în care se implică voluntarul la bibliotecă să nu îi perturbe acestuia procesul educațional, ci să fie, în mod prioritar, legate de carte și lectură.

Un aspect de relevanță este, în viziunea noastră, modul în care biblioteca a reacționat la problema de rezonanță globală – pandemia COVID-19. În acest context, voluntariatul a constituit o formă, am putea spune, de atenuare a efectelor negative pe care pandemia le-a cauzat societății. Cu ajutorul voluntarilor, s-a asigurat redirectionarea eforturilor bibliotecii către mediul online, furnizându-se, în condițiile sanitare nou-apărute, conținut relevant pentru cititori.

Ținem să exemplificăm cazul Bibliotecii „Mihail Ciachir”, filială a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, care a răspuns nevoilor comunității, fiind un susținător al acesteia în condiții de criză. Vorbim despre implicarea unui grup de patru voluntare care, pe parcursul a două luni, când a fost dictată interdicția de a circula pe străzi (toată lumea adoptând hashtagul „stăm acasă”), au citit zilnic cărți pentru a crea și a publica materiale audio și video pe canalele de socializare ale bibliotecii.

Putem afirma că impactul acestei inițiative de lectură online, cu plasarea ulterioară a materialelor înregistrate pe site, a fost unul foarte mare. Voluntarele au conștientizat cât de mult pot (atunci

când sunt dornice să pună umărul) contribui la redresarea situației din societate, aflată într-un moment de criză. Cu alte cuvinte, conștientizând cât de important este aportul fiecăruia, ele și-au dezvoltat spirit civic, și-au asumat o responsabilitate, și-au depășit temerile de a vorbi în fața unui public numeros, au căutat și au găsit soluții de implicare.

Ni s-a părut relevant să efectuăm un studiu în care să evaluăm impactul activității de voluntariat la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”. Am aplicat metoda chestionarului la un grup-țintă constituit din 107 de bibliotecari din cele 27 de filiale ale BM și din alte biblioteci publice.

Scopul studiului a fost propunerea unor modalități de îmbunătățire și extindere a serviciilor și activităților Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” în urma analizei impactului voluntariatului asupra lor.

Obiectivele studiului: 1) evaluarea gradului de participare a voluntarilor la activitățile și serviciile oferite de bibliotecă; 2) identificarea principalelor domenii de implicare ale voluntarilor; 3) evidențierea beneficiilor aduse bibliotecii; 4) analiza eficienței activităților de voluntariat; 5) obținerea unui feedback pentru îmbunătățirea programelor de voluntariat.

Metodologia cercetării: 1) metode de colectare a informațiilor: ancheta prin chestionar pentru colectarea opiniilor; 2) metode de prelucrare a informațiilor: analiza cantitativă a datelor colectate prin chestionar; 3) metode de analiză și interpretare a datelor.

Chestionarul a constat din nouă întrebări care au permis obținerea de date cantitative și calitative despre impactul voluntariatului asupra bibliotecilor. Datele obținute vor fi utilizate pentru a îmbunătăți programele de voluntariat în biblioteci.

Primele două întrebări s-au referit la denumirea bibliotecii și la funcția bibliotecarului respondent. Analiza răspunsurilor la chestionar evidențiază că majoritatea respondenților ocupă funcția de bibliotecar (70 de mențiuni), urmați de șefi de filială (13 mențiuni) și șefi de serviciu sau sector (10 mențiuni). Alte funcții mai specializate, cum ar fi restaurator sau director, sunt menționate mai rar, indicând un rol mai tehnic sau de conducere în activitățile de voluntariat.

Categoriile de voluntari în bibliotecă

Întrebarea 3. *Cine poate fi voluntar în biblioteca dvs.?*

Analizând tabelul cu categoriile de voluntari în bibliotecă, observăm că voluntarii în bibliotecă pot fi persoane de diverse vârste și profesii, incluzând adolescenți, studenți, adulți și seniori. Ei trebuie să aibă dorința de a contribui la comunitate. Pot fi profesioniști din diverse domenii (profesori, specialiști în domeniul IT, medici) sau persoane cu abilități specifice. În general, orice persoană cu dorința de a ajuta și de a sprijini activitățile bibliotecii, indiferent de vârstă, poate deveni voluntar, atâta timp cât îndeplinește cerințele bibliotecii.

Întrebarea 4. *Credeți că voluntarii pot contribui semnificativ la realizarea obiectivelor bibliotecii?*

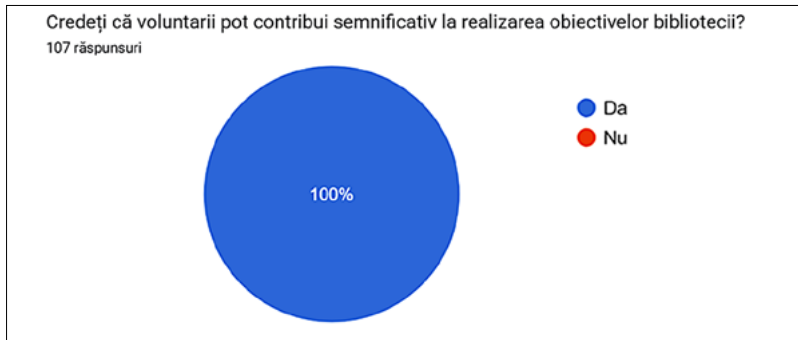

Figura nr. 1. Nivelul de contribuție a voluntarilor la obiectivele bibliotecii.

Toți participanții la chestionar (100%) consideră că voluntarii pot contribui semnificativ la realizarea obiectivelor bibliotecii, fapt ce validează relevanța și importanța studiului nostru.

Întrebarea 5. *Care sunt domeniile de implicare a voluntarilor în biblioteca dvs.?*

Analizând răspunsurile primite, se poate observa o diversitate mare a domeniilor de implicare a voluntarilor în bibliotecă. Majoritatea activităților enumerate sunt legate de patru domenii principale: livrarea serviciilor, organizarea evenimentelor comunitare, promovarea bibliotecii și restaurarea resurselor informaționale, dar și de alte domenii specifice, cum ar fi culegerea textelor, traducerea acestora, designul interior și administrarea rețelelor sociale. Aceasta sugerează faptul că voluntarii nu sunt implicați

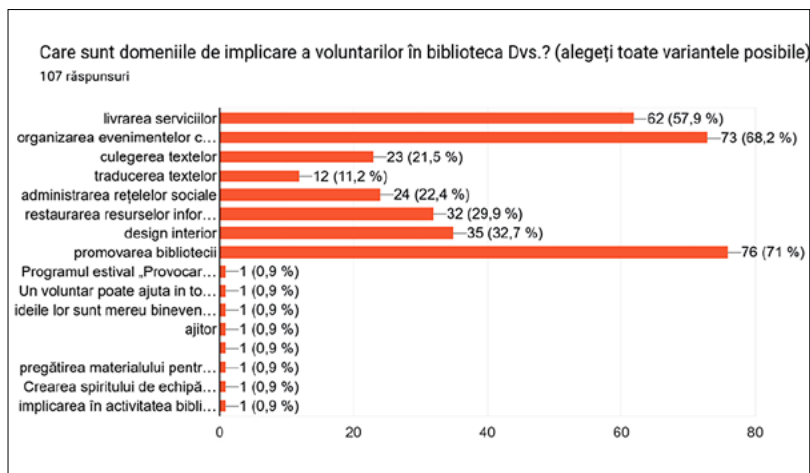

Figura nr. 2. Domeniile de implicare ale voluntarilor în bibliotecă.

doar în activitățile administrative și educaționale, dar și în proiecte mai creative și de conservare.

De asemenea, există răspunsuri care subliniază importanța inovației și implicării tinerilor în proiecte noi, subliniind flexibilitatea și adaptabilitatea voluntarilor în funcție de inițiativele și abilitățile proprii. În plus, răspunsurile indică faptul că voluntarii sunt apreciați pentru ideile lor și contribuțiile la proiectele deja existente.

Această diversitate de activități demonstrează o colaborare complexă și integrată între voluntari și bibliotecă, care poate adresa nevoile utilizatorilor din comunitate într-un mod mai diversificat și eficient, extinzând resursele și promovând cultura și educația în cadrul comunității.

Întrebarea 6. *Ce beneficii are biblioteca dvs. în urma implicării voluntarilor?*

Analizând beneficiile implicării voluntarilor în activitățile bibliotecii, se remarcă o serie de aspecte esențiale care contribuie la dezvoltarea instituției și la îmbunătățirea serviciilor oferite comunității. Printre cele mai frecvente beneficii identificate se numără:

- **calitatea serviciilor:** implicarea voluntarilor aduce un plus de suport în derularea activităților bibliotecii, îmbunătățind atât serviciile de zi cu zi, cât și organizarea evenimentelor speciale sau a proiectelor educaționale; voluntarii aduc expertiză și entuziasm, ceea ce poate duce la o mai bună atenție acordată nevoilor utilizatorilor și la diversificarea ofertei lor educaționale;

- *creșterea numărului de utilizatori*: voluntarii pot ajuta la promovarea bibliotecii și la atragerea unui public mai larg prin organizarea de evenimente, activități sau prin sprijinirea implementării unor campanii de sensibilizare; creșterea vizibilității și a ofertelor poate contribui direct la un număr mai mare de utilizatori, astfel consolidând rolul bibliotecii în comunitate;
- *implicarea comunitară*: voluntarii joacă un rol crucial în apropierea bibliotecii de comunitate, încurajând participarea activă a cetățenilor la viața instituției; aceștia contribuie la integrarea mai eficientă a bibliotecii în comunitatea locală, facilitând colaborări cu diverse grupuri și instituții.
- *imagine instituțională*: activitatea voluntarilor poate îmbunătăți imaginea bibliotecii prin colaborarea cu persoane implicate în mod activ în diverse inițiative, ceea ce sporește reputația bibliotecii și o face mai apreciată în rândul publicului larg (acest lucru poate atrage și mai mulți parteneri și susținători);
- *creșterea numărului de parteneri*: implicarea voluntarilor poate deschide noi oportunități de colaborare cu organizații sau instituții, dezvoltând parteneriate benefice pe termen lung; voluntarii pot adresa nevoile comunității către organizațiile relevante, facilitând astfel crearea unor parteneriate strategice;
- *extinderea bugetului*: deși voluntarii nu sunt remunerați, implicarea lor poate contribui indirect la extinderea bugetului prin atragerea de fonduri, sprijin din partea partenerilor sau

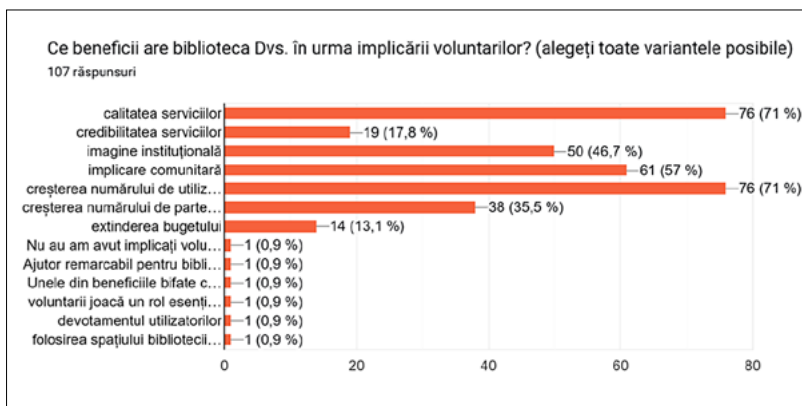

Figura nr. 3. Beneficiile implicării voluntarilor în activitățile bibliotecii.

chiar prin creșterea numărului de donații și sponsorizări datorită vizibilității sporite și a prestigiului câștigat.

Deci, implicarea voluntarilor în activitățile bibliotecii poate aduce multiple beneficii: de la îmbunătățirea calității serviciilor și creșterea numărului de utilizatori, la consolidarea imaginii instituționale și dezvoltarea unor parteneriate durabile. Aceste beneficii contribuie semnificativ la succesul și sustenabilitatea bibliotecii pe termen lung.

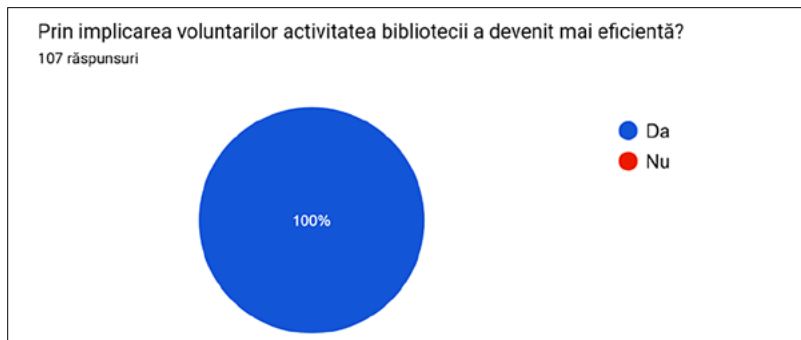

Figura nr. 4. Impactul implicării voluntarilor asupra eficienței activității de bibliotecă.

Întrebarea 7. A devenit biblioteca mai eficientă prin implicarea voluntarilor în activitatea ei?

Analizând cele 107 răspunsuri pozitive, se poate concluziona că implicarea voluntarilor a avut un impact semnificativ asupra eficienței activității de bibliotecă. În mod concret, aceasta a dus la îmbunătățirea serviciilor oferite utilizatorilor și creșterea capacității operaționale a bibliotecii. Voluntarii au adus un aport considerabil în susținerea activităților de zi cu zi.

Întrebarea 8. Cum s-a schimbat viața voluntarilor dvs. după implicarea în activitățile de voluntariat în bibliotecă?

Analizând schimbările din viața voluntarilor implicați în activitățile bibliotecii, putem observa o serie de beneficii semnificative care au contribuit la dezvoltarea acestora atât pe plan personal, cât și profesional. Mulți dintre voluntari au dobândit abilități esențiale, precum comunicarea, organizarea și lucrul în echipă, ceea ce le-a sporit încrederea în sine și le-a consolidat abilitățile de comunicare. Aceste competențe le-au fost utile nu doar în activitățile de voluntariat, ci și în viața lor profesională viitoare.

În plus, voluntariatul le-a permis să dobândească noi competențe tehnice și digitale, esențiale pe piața muncii. Mulți au menționat

îmbunătățirea abilităților IT și utilizarea eficientă a resurselor bibliotecii, ceea ce le-a oferit un avantaj semnificativ în carierele lor.

Participarea activă în comunitate a fost un alt aspect important al experienței de voluntariat. Voluntarii au avut ocazia de a contribui la dezvoltarea comunității, înțelegând mai bine nevoile acesteia și implicându-se în organizarea de evenimente culturale. Aceasta le-a permis să dezvolte o legătură mai strânsă cu comunitatea și să încurajeze responsabilitatea socială.

De asemenea, voluntariatul a fost o oportunitate valoroasă de a îmbogăți CV-ul, oferindu-le experiență profesională și deschizându-le uși în educație și în carierele viitoare. Mulți dintre voluntari au reușit să își găsească locuri de muncă mai ușor sau să acceseze instituții de învățământ superior datorită certificatului de voluntariat și experiențelor acumulate.

În unele cazuri, voluntarii au evoluat în cadrul bibliotecii de la statutul de voluntar la cel de angajat, ceea ce subliniază legătura strânsă dintre experiența dobândită și oportunitățile de carieră. Astfel, voluntariatul a fost o oportunitate semnificativă pentru dezvoltarea lor profesională și personală. Activitățile de voluntariat din bibliotecă au avut un impact considerabil asupra vieții voluntarilor, contribuind la dezvoltarea abilităților lor, la consolidarea încrederii în sine și la creșterea oportunităților profesionale, facilitându-le integrarea în carierele viitoare.

Întrebarea 9. *Sugestii și propuneri pentru îmbunătățirea activității de voluntariat.*

Analizând cele 107 răspunsuri privind sugestiile și propunerile pentru îmbunătățirea activității de voluntariat în biblioteci, putem observa o serie de teme și inițiative frecvente. Printre sugestiile și recomandări evidențiem:

- *Motivarea și recunoașterea eforturilor voluntarilor*
 Multe dintre sugestiile se concentrează pe importanța recompensării și aprecierii voluntarilor pentru munca depusă. Printre acestea se numără acordarea de premii, diplome, certificate de apreciere, cadouri simbolice și organizarea de evenimente speciale de mulțumire. Aceste forme de apreciere sunt esențiale pentru a spori satisfacția și motivația voluntarilor.
- *Formare continuă și dezvoltare profesională*
 Există un interes semnificativ pentru oportunități de formare continuă, cum ar fi sesiuni de instruire pentru dezvoltarea

abilităților tehnice și sociale. Aceste activități pot include competențe digitale, gestionarea colecțiilor, comunicarea cu publicul și utilizarea noilor tehnologii. Astfel, este important ca bibliotecile să investească în formarea voluntarilor pentru a le oferi oportunități de învățare și dezvoltare.

- *Recunoașterea statutului de voluntar*
Unele sugestii indică necesitatea acordării de titluri oficiale și carnet de voluntar acreditat, pentru a recunoaște contribuția acestora într-un mod mai formal și pentru a le valida experiența în carierele viitoare. Aceste măsuri ar putea facilita integrarea lor în instituții de învățământ superior sau în câmpul muncii.
- *Support financiar și beneficii suplimentare*
Deși activitatea de voluntariat este în mod tradițional neremunerată, mai multe sugestii se referă la necesitatea unui suport financiar (fie sub formă de vouchere, fie prin remunerarea activităților deosebite). De asemenea, s-a propus acordarea unor beneficii, cum ar fi bilete la evenimente culturale, librării sau călătorii.
- *Implicarea în proiecte și activități diverse*
Este important ca bibliotecile să creeze o varietate de activități pentru a atrage un număr mai mare de voluntari și pentru a le oferi acestora oportunități de implicare într-o gamă largă de proiecte. Aceste activități pot include cluburi de lectură, ateliere educaționale, promovarea bibliotecii în mediul online și alte inițiative care să răspundă intereselor și pasiunilor voluntarilor.
- *Colaborarea strânsă între angajați și voluntari*
Respondenții au subliniat importanța unei bune comunicări între angajați și voluntari, precum și un feedback regulat pentru o mai bună organizare a activităților. Colaborarea deschisă și susținerea reciprocă sunt esențiale pentru a crea un mediu de lucru armonios și eficient.
- *Promovarea voluntariatului și atragerea unui număr mai mare de voluntari*
Au fost propuse strategii pentru a atrage mai mulți voluntari, cum ar fi promovarea activităților de voluntariat în școli, universități și comunități. Aceste inițiative ar trebui să sublinieze beneficiile participării la voluntariat și impactul pe care acesta îl are asupra comunității.

- *Implicarea voluntarilor în decizii și responsabilități*

Mai multe răspunsuri sugerează că voluntarii ar trebui implicați nu doar în activitățile de zi cu zi, dar și în procesul decizional al bibliotecii, pentru a le oferi un sentiment de responsabilitate și de apartenență la organizarea activităților.

Este important ca bibliotecile să sprijine o comunicare eficientă și o colaborare strânsă între angajați și voluntari pentru a spori impactul activităților de voluntariat.

În urma analizei chestionarului, putem concluziona că activitatea de voluntariat în bibliotecile publice, în special la BM „B.P. Hasdeu”, are un impact semnificativ asupra îmbunătățirii serviciilor și eficienței activităților. Voluntarii contribuie la diversificarea și îmbunătățirea serviciilor bibliotecii, sprijinind organizarea evenimentelor, promovarea lecturii și susținerea activităților educaționale. Majoritatea respondenților au remarcat aportul esențial al acestora în creșterea calității serviciilor și în atragerea unui număr mai mare de utilizatori.

Voluntarii sunt implicați în domenii variate, de la activități educaționale și administrativ-organizaționale la proiecte creative. Această diversitate reflectă nu doar nevoile bibliotecii, ci și capacitatea voluntarilor de a se adapta și de a contribui într-un mod inovativ, demonstrând flexibilitate și implicare în proiectele comunitare.

Printre principalele beneficii identificate ale voluntariatului se numără: a) îmbunătățirea calității serviciilor oferite utilizatorilor; b) creșterea vizibilității și atragerea unui număr mai mare de utilizatori; c) consolidarea imaginii bibliotecii și promovarea acesteia în comunitate; d) extinderea oportunităților de parteneriate și sprijin pentru proiectele instituției.

Concluzii și recomandări

În acest articol, am pus în discuție o serie de aspecte fundamentale privind desfășurarea acțiunilor de voluntariat în instituția bibliotecară. Am observat că, în ceea ce privește interesul pentru activități de voluntariat la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, acesta crește. Filialele BM continuă să sprijine voluntarii și activitățile de voluntariat, contribuind astfel la redefinirea rolului bibliotecilor și al bibliotecarilor.

Derivând dintr-un imbold altruist, caracteristic ființei umane, acțiunea de voluntariat se poate dovedi una foarte benefică,

generând o mulțime de efecte pozitive atât pentru tânărul voluntar, cât și pentru bibliotecă. Autodisciplina, asumarea responsabilității, aptitudini de interacțiune cu semenii, calități de leadership devin trăsături proprii tânărului care manifestă interes și atitudine civică, implicându-se în acțiuni de voluntariat. Biblioteca este mediul perfect pentru astfel de acțiuni, pentru că aici predomină genul de activități educative și culturale, astfel încât voluntariatul la bibliotecă nu perturbă procesul educațional al tânărului.

Biblioteca este un loc al explorărilor. Marele scriitor american Mark Twain spunea: „Peste 20 de ani, vei fi dezamăgit din cauza lucrurilor pe care nu le-ai făcut, nu din cauza celor pe care le-ai făcut. Explorează. Visează. Descoperă”. La bibliotecă, participând la activități de voluntariat, tânărul acționează, găsind aici posibilități de autodezvoltare, posibilități de a contribui la viața comunității și de a se forma ca individ integru.

Pe măsură ce Chișinăul continuă să evolueze, voluntariatul în biblioteci va rămâne un element esențial al vieții culturale. Programele existente vor fi extinse, iar noi inițiative vor apărea pentru a răspunde nevoilor comunității. Tinerii vor continua să fie motorul acestui proces, aducând idei noi și energie proaspătă.

A fi bibliotecar pentru o zi, a se implica în activitatea informațională sau editorială a bibliotecii reprezintă activități ideale pentru tânărul care dorește să-și ocupe în mod productiv timpul liber. Accentuăm un aspect important pentru bibliotecă: tinerii atrag semenii la bibliotecă. Tinerii voluntari contribuie la fortificarea dialogului între generații, devin modele, surse de inspirație și prieteni ai utilizatorilor. Tinerii voluntari fortifică imaginea bibliotecii și relația cu comunitatea. Aduc inovație și creativitate. Fac un mediu mai dinamic. Aduc copii și semenii lor de carte și lectură.

Voluntariatul în bibliotecile din Chișinău este o poveste frumoasă despre cum tinerii pot transforma comunități prin implicare activă. Această mișcare nu doar că promovează lectura și educația, dar contribuie și la dezvoltarea unei societăți civile puternice. Cu fiecare oră dedicată voluntariatului, tinerii nu doar că îmbogățesc viețile altora, ci își construiesc propriile experiențe valoroase care îi vor ghida pe parcursul vieții.

Realizând studiul de caz, am observat că bibliotecarii manifestă interes în colaborarea cu voluntarii, fiind unanim de acord că biblioteca are numai de beneficiat grație lor. Încurajăm cercetarea pe larg a acestei teme, întrucât voluntariatul a devenit deja o

tendență globală și e important ca biblioteca să vină cu propuneri de acțiuni benefice în acest sens.

Ca orice fenomen, ar putea să existe efecte mai puțin pozitive ale voluntariatului. Așa cum am menționat, este foarte importantă natura activității în care tânărul voluntar se implică. Accentuăm faptul că, în perioada liceului, este important ca tânărul să se ocupe foarte serios de procesul său educațional. Voluntariatul nu trebuie să perturbe acest proces. La bibliotecă, însă, activitățile sunt în strânsă legătură cu cartea, lectura și dezvoltarea culturii generale, astfel încât sunt relevante pentru dezvoltarea intelectuală a voluntarului.

Voluntariatul în bibliotecile publice nu este doar un sprijin pentru activitățile instituției, ci și un factor esențial în dezvoltarea personală a celor implicați. Într-o societate aflată într-o continuă schimbare, bibliotecile publice rămân centre de cultură, educație și incluziune socială. Rolul voluntarilor în acest proces este unul vital, deoarece aceștia aduc nu doar forță de muncă suplimentară, ci și idei noi, entuziasm și o legătură autentică cu utilizatorii bibliotecii.

Aderăm la gândul lui Sherry Anderson: „Voluntarii nu sunt plătiți nu pentru că nu au nicio valoare, ci pentru că sunt de neprețuit”.

Sugestii pentru eventuală colaborare cu voluntarii:

- asigurarea unei pregătiri adecvate pentru voluntari, în funcție de sarcinile atribuite;
- planificarea și gestionarea eficientă a programului de voluntariat;
- oferirea de orientare și instruire corespunzătoare voluntarilor;
- menționarea contribuției voluntarilor în rapoarte și publicații de specialitate;
- evaluarea constantă a activităților de voluntariat pentru a asigura eficiența acestora;
- motivarea și recunoașterea meritelor voluntarilor pentru implicarea lor;
- înregistrarea și păstrarea datelor voluntarilor și activităților acestora într-un registru al voluntarilor.

Considerăm că voluntariatul reprezintă esența implicării active în comunitate, un instrument puternic de schimbare și de dezvoltare personală. De-a lungul lucrării, am subliniat importanța

acestei practici, iar pentru a o încheia simbolic, alegem să interpretăm fiecare literă a cuvântului VOLUNTAR, reflectând valorile fundamentale ale acestui act nobil:

- V – *viziune, voință*: voluntariatul presupune o viziune asupra comunității și dorința de a aduce schimbări pozitive;
- O – *oportunitate*: voluntariatul oferă oportunități de dezvoltare personală și profesională;
- L – *lider*: voluntarii devin lideri prin exemplul lor și prin contribuțiile lor active în comunitate;
- U – *unitate*: voluntariatul creează unitate și legături între oameni din diferite colțuri ale societății;
- N – *nădejde*: voluntariatul aduce speranță și susținere celor care au nevoie;
- T – *transformare, timp investit*: fiecare act de voluntariat contribuie la transformarea și îmbunătățirea comunității.
- A – *altruism*: voluntarii acționează din dorința de a ajuta, fără a aștepta recompense materiale.
- R – *responsabilitate, respect*: voluntariatul înseamnă asumarea responsabilității pentru binele comun.

Astfel, activitățile de voluntariat au un impact semnificativ asupra dezvoltării bibliotecilor și asupra comunității, iar îmbunătățirea continuă a acestora poate contribui la succesul pe termen lung al instituțiilor. Prin implementarea recomandărilor propuse, bibliotecile pot spori eficiența și sustenabilitatea programelor de voluntariat și pot maximiza beneficiile aduse atât instituției, cât și comunității.

Referințe bibliografice

1. CEBOTARI, M. *Program de voluntariat: Prietenii bibliotecii: realizări și perspective*. Online. Disponibil: <https://www.slideshare.net/slideshow/ovidius/2732261> [accesat 20.01.2025]
2. COȘERIU, T. Activitatea de voluntariat în întrebări și răspunsuri. *BiblioPolis*. 2021, nr. 1, pp. 49-54. ISSN 1811-900X; Online. Disponibil: <https://bibliopolis.hasdeu.md/index.php/bibliopolis/article/view/462> [accesat 22.03.2025].
3. COȘERI, T. *Activitatea de voluntariat la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”*. Online. Disponibil: <https://bibliocitybm.wordpress.com/2020/02/12/activitatea-de-voluntariat-la-biblioteca-municipala-b-p-hasdeu/> [accesat 28.02.2025].
4. *Dicționar explicativ al limbii române*. Ed. a 2-a. București: Univers Enciclopedic, 1998.
5. GOIAN, N., BURCOVSCHI, M și MIHĂILĂ, D. Impactul voluntariatului în activitatea bibliotecilor. *BiblioPolis*. 2023, vol. 91,

nr. 4, pp. 13-31. ISSN 2587-3113; Online. Disponibil: <https://ojs.hasdeu.md/index.php/bibliopolis/article/view/1056/982> [accesat 28.02.2025].

6. Legea voluntariatului, nr. 121 din 18.06.2010. Online. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2010, nr. 179-181, pp. 7-10. Disponibil: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=140701&lang=ro [accesat 28.02.2025].

CZU 027.52(478-25):[303.4:005.591.6]=135.1

CERCETARE SOCIOLOGICĂ „SCHIMBAREA PRIN CREATIVITATE ȘI INOVAȚIE ÎN PERCEPȚIA ANGAJAȚILOR BIBLIOTECII MUNICIPALE «B.P. HASDEU»”

Lina IFTODI,
șef, Biblioteca „Liviu Rebreanu”

Trăim într-o eră a globalizării, a progresului tehnologiilor informaționale și comunicaționale. Bibliotecile, în acest sens, nu sunt o excepție, noutatea și acceptarea ei fiind tendința acestor instituții. Ingeniozitatea și aplicabilitatea sunt așa-zisele „surori de cruce” care susțin activitatea bibliotecarului, transformând locul de muncă într-un adevărat laborator, într-un spațiu flexibil care inspiră libertate și motivează interesul sporit al utilizatorilor.

Pentru ca bibliotecile să rămână relevante și să răspundă ritmurilor solicitate de comunitate, sunt importante următoarele orientări esențiale:

- *flexibilitate și adaptabilitate*: biblioteci cu politici deschise care răspund rapid schimbărilor din comunitate și nevoilor individuale ale utilizatorilor; biblioteci cu capacitate de a integra rapid tehnologiile noi în activitate și de a adapta serviciile la necesitățile comunității;
- *inovarea continuă*: bibliotecile se transformă în adevărate centre de învățare continuă, unde organizatorii de evenimente culturale, educaționale sau interactive sunt persoane care contribuie la dezvoltarea competențelor digitale, se implică în diverse activități, încurajând creativitatea și

inovația; crearea unui mediu de învățare continuă face ca biblioteca să fie un loc atractiv pentru utilizatorii de toate vârstele.

- *acceptarea tehnologiei*: tehnologiile moderne permit bibliotecilor să ajungă la utilizator într-un mod mult mai eficient și accesibil, oferindu-i acces rapid la informație, posibilități de participare la evenimente online, implicarea în activități educaționale într-un mod interactiv;
- *raționalizare și strategii eficiente*: este importantă maximizarea resurselor, adoptarea soluțiilor eficiente și colaborarea cu alte instituții pentru a crește impactul activităților și a obține resurse suplimentare, sprijinind astfel dezvoltarea unor proiecte de amploare.

Convinși fiind că schimbarea prin inovație este motorul dezvoltării, am încercat să aflăm, printr-un exercițiu sociologic, cum percep bibliotecarii acest subiect și ce își doresc pentru activitatea lor.

Scopul cercetării constă în identificarea viziunii bibliotecarilor asupra schimbării prin inovație și creativitate, ceea ce va scoate în evidență direcții de viitor și metode de implementare a schimbării. Obiectivele cercetării reies din scopul general și urmăresc:

1. analiza abordărilor (percepții, viziuni și tendințe) privind schimbarea la nivel global în cadrul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” (BM);
2. investigarea modului prin care bibliotecile răspund la schimbare, pornind de la experiențele proprii;
3. înțelegerea percepției bibliotecarilor asupra rolului schimbării în activitatea bibliotecii;
4. identificarea celor mai eficiente metode de stimulare a inovației;
5. identificarea strategiilor prin care bibliotecarii pot stăpâni schimbarea și pot menține un parcurs ascendent al inovației și schimbării în activitatea profesională.

Această cercetare are la bază premise deja existente, nefiind demarată de la zero. Una dintre mize ale cercetării a fost de a afla viziunea bibliotecarilor din cadrul BM, care au participat la elaborarea volumului *Puterea inovației* (2022), pentru a urmări schimbarea percepției și viziunilor referitoare la inovație și creativitate în ultimii trei ani.

Chestionarul a fost structurat pe obiectivele cercetării cu o marjă mare de libertate. Alături de întrebările închise, urmau

întrebările deschise care reclamau de la respondenți să ofere definiții proprii, să caute metode de dezvoltare a creativității și strategii de implementare a inovației, cât și metodele prin care vor să învețe despre schimbare și inovație. Rezultatele cercetării vor contribui la regândirea atitudinilor față de schimbare și inovare, la stimularea interesului bibliotecarilor pentru dezvoltarea și aplicarea creativității lor în activitatea profesională.

La cercetare au participat 111 respondenți, care au completat sondajul și au spus mai mult decât îi obligau întrebările. Astfel, am obținut o bază reprezentativă de date pe care o pot valorifica secțiunile metodice ale BM „B.P. Hasdeu” ca aport comun adus la schimbare și inovare a BM.

Chestionarul a scos în evidență multe aspecte referitoare la calitatea activității, la spații, facilități, dotări, atmosferă ș.a. din cadrul filialelor și secțiilor BM. Sugestiile, recomandările și feedbackul constructiv vor servi drept repere pentru elaborarea unui plan de îmbunătățire a activității și de eficientizare a instruirii bibliotecarilor dornici de dezvoltare profesională.

Pentru a înțelege modul în care este percepută schimbarea de angajații BM, am realizat o analiză a cărții *Puterea inovației*, un volum creat de angajații BM. Observăm că diverse opinii au și puncte de tangență, făcând posibile luările de atitudine, angajarea întru mobilizarea eforturilor în scopuri nobile ce asigură performanța:

- *Nelly ȚURCAN*: „Astăzi, schimbarea este văzută nu doar ca «armonizare-adaptare», ci și ca o «nevoie-necesitate». Schimbările afectează toate nivelurile de educație și obligă bibliotecile să considere învățarea pe tot parcursul vieții ca unul dintre obiectivele lor educaționale”;
- *Elena BUTUCEL*: „Împreună cu Echipa Hasdeu, venim cu multe provocări pentru comunitate, implementăm schimbarea pentru a consolida instituția și a ne menține ca o sursă veritabilă de informare și învățare pentru chișinăuieni”;
- *Ludmila DOGOTARI*: „Echipa de filiale și secții a BM îmbrățișează și încurajează schimbarea, o echipă pozitivă cu spirit familial profund”;
- *Aliona NOSATÎI*: „Am îmbrățișat schimbarea, ambiția, dorința, creativitatea și m-am pornit la drum. Fiecare gram de succes a depins de ceea ce am realizat”;
- *Svetlana GUMENI*: „Încerc să îmbunătățesc și să aduc schimbarea în comunitatea mea, încerc să învăț și pe alții ceea ce am învățat

- eu și continui să mă dezvolt în direcțiile pe care le solicită comunitatea. Îmi doresc să fiu utilă și de folos bibliotecii chiar și peste două sau trei decenii, să fiu în ritmul schimbării, a progresului și a nevoii utilizatorilor, care, cu siguranță, nu vor fi simple”;
- *Elena DABIJA*: „Mereu am fost în pas cu schimbările provocate de viața cotidiană, iar schimbările necesită și mari eforturi pentru a fi în pas cu timpul”;
 - *Liuba CIOBANU*: „Într-o era a globalizării, adaptarea la schimbare și centrarea pe satisfacția necesităților utilizatorului modern sunt două obiective indispensabile activității bibliotecii. Bibliotecarul de succes este cel care reușește să transmită acel spirit de abnegație utilizatorilor săi, să aducă schimbarea comunității”;
 - *Elena VULPE*: „În această lume, care se redimensionează, se reorganizează, misiunea bibliotecii este de a fi pregătită pentru schimbare, venind în fața publicului cu noi strategii și metode de difuzare a informației, cu o nouă generație de servicii utile și necesare utilizatorilor pentru a diminua șocul viitorului și a-i pregăti pentru viață”.

Schimbarea este văzută de bibliotecarii BM ca oportunitate de prosperare și dezvoltare a instituției, angajații BM având un rol fundamental în a răspunde nevoilor comunității, dar și provocărilor viitorului.

Definiția dată de dr. conf. Lidia Kulikovski reflectă esența unei biblioteci: „Biblioteca este un teritoriu al posibilităților, ea poate fi generatoare sau ofertantă, în toate sensurile cuvântului – să creeze noi idei, să asocieze semnificații în mod conștient, să contribuie și să se plieze pe diferite situații”. Acest gând valoros este continuat și de Ludmila Capița care susține următoarele: „Biblioteca s-a transformat într-un centru multifuncțional. Cititorul vine astăzi la bibliotecă nu doar pentru o carte, ci și pentru comunicare, satisfacție și realizarea abilităților, talentelor, ambițiilor social adăugate, pentru petrecerea timpului liber intelectual și pentru informare”.

Cu referire la puterea inovației, colegii noștri afirmă:

- *Mariana HARJEVSCHI*: „Inovația a fost mereu motorul instituției noastre spre transformare”;
- *Vitalie RĂILEANU*: „Suntem mereu în căutarea noului, fiind transportatori de informații, de publicații, debuturi etc.”;
- *Ludmila PÂNZARI*: „Sunt ferm convinsă că voi fi și în continuare adepta noului, a inovației ce conduce la dezvoltarea personală și profesională”;
- *Liuba CIOBANU*: „Sunt bibliotecar, un bibliotecar fidel profesiei, care acceptă schimbarea, diversificarea, inovarea, căci biblioteca face parte din viața mea, zi de zi, an de an”;

- *Elena SINIȚA*: „Am fost atrasă într-o permanentă căutare a necesității de a implementa, schimba, configura, perfecționa, inova și de a realiza lucruri bune pentru bibliotecă și membrii comunității”;
- *Angela VINTILĂ*: „Este un domeniu pe cât de divers, pe atât de cognitiv. Aici ești mereu în căutarea a ceva nou, captivant, savuros”;
- *Tatiana COȘERI*: „La BM, lucrurile se fac cu inspirație. Obiectivele sunt stabilite clar și indică direcția bibliotecii de viitor. Libertatea de a acționa generează inovații. BM își dorește să fie în fruntea inovației, acest lucru necesită angajați-actanți creativi. Soluția este urmărirea unui obiectiv printr-o cultură organizațională”;
- *Lilia GAMARȚA*: „De la începuturi, mi-am propus, împreună cu echipa, să ne implicăm mai activ și mai creativ în modernizarea și îmbunătățirea serviciilor, în promovarea lecturii, încheierea a noi protocoale de colaborare cu partenerii, crearea unei comunități puternice în jurul bibliotecii și în interiorul ei, astfel încât biblioteca să fie locul cel mai potrivit în care oamenii învață, descoperă, împărtășesc experiențe, cunoștințe, pasiuni...”;
- *Stela TYMOFTI*: „Biblioteca «Târgu Mureș» e într-un proces de modernizare continuă, inițiind servicii de dezvoltare a competențelor pentru întreaga comunitate – fie de arta vorbirii, fie competențe digitale, de mecanică și programare în robotică”.

Inovația realizată continuu este asigurată de echipa instituției. Aici, fiecare membru își aduce contribuția unică, iar diversitatea de perspective, experiențele și abilitățile împărtășite pot conduce spre soluții creative și inovative, cum, de exemplu, sunt cele pe care le vom evidenția în continuare:

- *Lidia KULIKOVSKI*: „Echipa BM este formată dintr-un număr de grupuri diverse ca ierarhie, ca specific, limbă, cultură, pregătire profesională, credință, experiență, pasiune, talent (un puzzle multicolor). Ne-am convins de nenumărate ori că produsele creative de succes cresc cel mai previzibil atunci când se alimentează din resursele unei rețele de oameni care nu se văd pe ei înșiși drept obișnuiți, ci mai degrabă uniți printr-o idee. Oferim oportunități și provocări chișinăuienilor. Împlinirea creativă a unui manager se produce atunci când are o echipă care nu doar vine cu idei noi, ci are o echipă pe care o ajută să le îmbrățișeze și să le execute”;
- *Ivan PILCHIN*: „Sunt ferm convins de faptul că doar atunci reușești să ajungi la o anumită performanță și succes, când faci parte dintr-o echipă consolidată, creativă și dedicată, când există o sinergie și complementaritate umană dintre membrii colectivului”.

Bibliotecarii s-au adaptat cerințelor secolului XXI. Tatiana Donțu expune reperele care o ghidează în activitatea ei zi de zi în felul următor: „Cine sunt eu, bibliotecarul secolului XXI? În

primul rând, versat, educat, cu gândire creativă, profesionist, iubitor, care îmi cunosc treaba; în al doilea rând, sunt interesat și plăcut în comunicare, tolerant cu opiniile altora, interlocutor amabil; în al treilea rând, un specialist care știe să lucreze în echipă, se străduie să-și dezvăluie creativitatea și continuă să se dezvolte atât ca persoană, cât și ca profesionist”.

Tamara Gurali își exprimă motivația care a determinat-o să devină bibliotecar, afirmând: „Am devenit bibliotecar cu o mare dorință de a face schimbare, de a mă conecta cu oameni experimentați, inteligenți și inventivi”. Elena Dabija mărturisește: „Rămân bibliotecară pe viață; cu energie creativă promovez, pe propria răspundere, brandul Mihai Eminescu și miraculoasa cultură românească generațiilor de azi, dar și generațiilor următoare”.

De la primele conexiuni ale bibliotecarilor cu biblioteca este necesar ca ei să-și formeze atitudinea față de sine și față de utilizatori, să contribuie continuu la obținerea performanțelor, să facă față schimbărilor impuse de societate, să conștientizeze că trebuie să fie eficienți în profesie și să-și valorifice timpul, profesionalismul. Iată spicuri din poveștile unor colegi:

- *Tatiana COȘERI*: „Avem nevoie să excelăm. Am schimbat, după puteri, ceea ce era de schimbat, am învățat din mers. Viziunile erau transformate în acțiuni, convingerile devenind realitate și semnificative cu rezultate concrete”;
- *Angela BORȘ*: „În echipa Bibliotecii Mari, am devenit un bibliotecar modern. Făcând parte din echipa Bibliotecii Mari, nu încetez să cresc, să mă dezvolt, să însușesc și să învăț în continuare”;
- *Elena SINIȚA*: „Pentru a fi eficientă în activitatea mea, sunt deschisă noilor orientări și servicii oferite utilizatorilor prin prisma noilor performanțe tehnologice. Activitatea creativă este necesară, având un caracter complex al muncii mele cu utilizatorii, perfecționându-mă continuu într-o lume mereu în schimbare”;
- *Alina BĂLĂNESCU*: „Bibliotecarul de astăzi trebuie să cunoască tendințele actuale de dezvoltare, schimbările de infosferă, tehnologiile de informare și comunicare, să muncească permanent pentru a căpăta noi cunoștințe și competențe ca să poată face față noilor cerințe. Noi, cei din Echipa Hasdeu, suntem o comunitate profesională mereu în dezvoltare, mereu creativi și inovativi;
- *Elena BUTUCEL*: „Misiunea noastră e să ne cultivăm zi de zi, să ne autoinstruim, să ne diversificăm abilitățile precum meșterul care știe și poate să facă de toate”.

Pentru bibliotecar, fiecare eveniment organizat este un act de manifestate a profesionalismului, o căutare și o descoperire a

noului, o materializare de idei, o concentrare pe modele și practici de urmat, care pot fi adaptate și implementate continuu în instituția în care activează. Astfel, bibliotecarul nu doar că învață din experiențele altor instituții, dar are și ocazia de a împărtăși propriile sale realizări și provocări.

În prezent, într-o lume aflată în permanentă schimbare, dezvoltarea abilităților creative ale bibliotecarilor este indispensabilă, este chiar un proces fundamental pentru biblioteci, esențial întru supraviețuire și dezvoltare a acestora, deschizându-le calea spre performanță. Bibliotecile au nevoie de bibliotecari competenți, creativi, bine instruiți, pentru că ei contribuie decisiv la crearea imaginii instituției sale.

Bibliotecarii sunt resursele inepuizabile de creativitate, de soluții și de idei noi, originale și valoroase. Ei dețin potențialul necesar pentru a crea produse și servicii de valoare, care să satisfacă cerințele sau să răspundă mai bine unor exigențe din partea utilizatorilor. Lidia Kulikovski menționează: „Bibliotecarii noștri nu au pregetat să-și pună la dispoziție competențele și să-și răspândească ideile. Fiecare dintre ei s-au transformat în bibliotecarul care născoceste idei noi și le transformă în realitate”.

Renumitul chimist american Linus Pauling menționa: „Cel mai bun mod de a obține o idee bună este să ai o mulțime de idei”. Un număr mai mare de idei, oricât de nebunești ar părea la început, pot deschide drumul către realizări colosale, fiindcă uneori tocmai cele mai mici și aparent neînsemnate încercări devin sprijinul care te duce, pas cu pas, spre ceva cu adevărat extraordinar. În acest context, Liliana Juc afirmă: „Biblioteca e locul unde orice vis se îndeplinește și orice idee năstrușnică este bine primită!”, iar Oxana Andreev evidențiază: „Am optat întotdeauna pentru idei creative, inovative, deosebite, care, odată implementate, să aducă un feedback bun. Rezultatele obținute i-au făcut pe colegi să-mi destăinuie că îi inspiră cu ideile mele și, de fiecare dată, sunt siguri că vor fi de succes”. „Prosperăm pentru că evoluăm permanent. Avem fel de fel de idei nebunești, care nu stau stocate, păstrate în mintea noastră, dar le împărtășim celor din jur. Ca să obții o reacție WOW, trebuie să faci ceva puțin neconvențional și inovator”, subliniază Ludmila Dogotari.

Creativitatea este esențială pentru orice instituție care dorește să rămână relevantă și să se adapteze la schimbările rapide din societate. În contextul bibliotecilor, creativitatea nu doar că susține

schimbarea, dar și oferă noi produse, propune servicii interesante care să răspundă nevoilor utilizatorilor într-un mod inovativ și eficient.

Biblioteca Municipală (BM) este un exemplu de instituție care oferă servicii pentru toate categoriile de vârstă (de la copii la seniori), având astfel un impact semnificativ asupra întregii comunități. „Serviciile au devenit esența culturii noastre instituționale. Pasiunea fiecărui bibliotecar a devenit, prin conceptele «a crea» și «a inova», de a găsi constant noi căi pentru a îmbunătăți serviciile, acestea devenind o mentalitate și o forță transformatoare”, menționează Mariana Harjevschi. Ideea este împărtășită și de alți colegi care pun în lumină importanța prestării serviciilor de înaltă calitate:

- *Liliana JUC*: „Atunci când prestezi un serviciu pe care îl dorești o carte de vizită a bibliotecii, e nevoie de timp, forță creatoare și investiție morală”;
- *Aliona NOSATII*: „Un serviciu de calitate are posibilități uimitoare și toți avem șansa de a implementa servicii extraordinare în structura bibliotecii în care activăm”;
- *Parascovia ONCIU*: „Ne bazăm pe cultura care pune serviciile pe prim-plan; instituția are nevoie de această cultură ca să crească și să se adapteze, să păstreze angajații și utilizatorii pentru perioade lungi și să supraviețuiască într-o lume aflată într-o veșnică schimbare”;
- *Natalia KRAVCIUC*: „E de menționat că numărul cititorilor de la o zi la alta e mereu în creștere. Lor le propunem atât servicii tradiționale, cât și noi, moderne, mergând în pas cu dezvoltarea tehnologică a comunității și soluționând problemele lor de învățare prin creare de abilități artistice, creative, de orientare informațională, de relaționare și petrecere a timpului liber prin diverse forme și activități de animație”;
- *Mariana HARJEVSCHI*: „BM continuă să inventeze și să producă servicii/resurse, edificând un adevărat nume de succes și de încredere”.

Aceste afirmații reflectă angajamentul Echipei BM de a îmbunătăți și regândi continuu serviciile oferite, evidențiind faptul că inovația și creativitatea sunt componente esențiale ale culturii instituționale. BM caută mereu căi de a îmbrățișa noul, schimbarea, iar în acest scop dispune/posedă toate competențele necesare întru susținerea serviciilor inovatoare și satisfacerea cerințelor de formare și dezvoltare a cetățenilor. Prin intermediul serviciilor inovative, BM nu doar răspunde provocărilor prezentului, ci se afirmă

ca un centru de excelență datorită capacității sale vizionare, orientându-se spre cerințele viitoare ale comunității și concentrându-se pe documentare, educație continuă și implementarea de idei noi.

Deschiderea spre inovație și creativitate evoluează vertiginos, constituind un avantaj al competitivității în orice domeniu. Dr. conf. Lidia Kulikovski remarcă faptul că „starea perpetuă de creativitate și inovație, de căutare a noului face fiecare an neobișnuit, distinct, remarcabil și, ca experiență, memorabil”, iar dr. Mariana Harjevschi, ținând seama de importanța profesiei de bibliotecar, de potențialul și competențele acestuia, afirmă: „Procesele, inițiativele, proiectele transformatoare ne-au ajutat să avem cel mai interactiv dialog cu utilizatorii, să concepem cele mai extraordinare proiecte, să transpunem în practică cele mai neordinare idei și să surprindem comunitatea prin cele mai moderne servicii bazate pe tehnologii”.

Pentru a construi un mediu adaptabil și performant, atât la nivel individual, cât și organizațional, inovarea, învățarea continuă și inteligența colectivă reprezintă piloni fundamentali. Aceste concepte nu funcționează izolat, ci sunt interconectate, formând un cadru integrat pentru progresul sustenabil. Inovația continuă se bazează pe procesul de învățare constantă, în timp ce inteligența colectivă maximizează potențialul fiecărei idei și soluții prin colaborare și schimb de cunoștințe. Astfel, într-un mediu dinamic, aceste principii devin esențiale pentru a rămâne competitiv și relevant pe termen lung.

Cu scopul de a identifica percepțiile, atitudinile și nevoile bibliotecarilor din cadrul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” în raport cu schimbarea, creativitatea și inovația în activitatea profesională, am realizat sondajul cu genericul „Puterea schimbării prin creativitate și inovație”. Chestionarul a avut rolul de a evidenția modul în care a fost înțeleasă și abordată schimbarea în cadrul activităților bibliotecii, precum și atitudinea personalului față de procesele de inovare și exprimare creativă.

Sondajul a fost realizat în perioada 7-14 aprilie 2025, pe un eșantion de 111 de respondenți din toate structurile Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”: administrația, biblioteci-filiale, centrele și secțiile BM. În calitate de instrument de colectare a datelor a

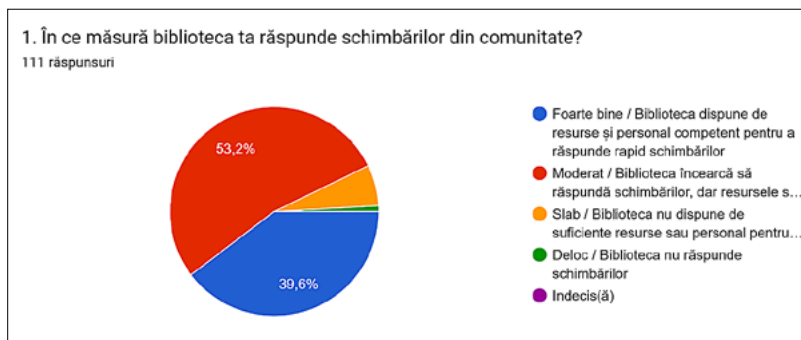

Figura nr. 1. Percepția respondenților privind capacitatea bibliotecii de a răspunde schimbărilor din comunitate.

fost utilizat un chestionar online, elaborat pe baza formularelor Google.

Majoritatea respondenților (53,2% – 59 de persoane) consideră că biblioteca *încearcă să răspundă schimbărilor din comunitate*, însă *resursele sunt limitate*, ceea ce indică un nivel *moderat* de adaptabilitate. Un procent semnificativ (39,6% – 44 de respondenți) evaluează răspunsul bibliotecii ca fiind *foarte bun*, menționând că instituția *dispune de resurse și personal competent* pentru a reacționa rapid la schimbări. Pe de altă parte, 7 respondenți au apreciat capacitatea bibliotecii ca fiind *slabă*, invocând lipsa resurselor și a personalului adecvat pentru implementarea schimbărilor, iar un singur participant (1 respondent) a considerat că biblioteca *nu răspunde deloc* schimbărilor din comunitate. Percepția generală este pozitivă sau, cel puțin, moderată – peste 90% dintre respondenți consideră că biblioteca face eforturi să răspundă schimbărilor, chiar dacă resursele disponibile sunt uneori limitate. Acest fapt reflectă o direcție favorabilă de dezvoltare, însă evidențiază și nevoia unui sprijin constant prin alocarea de resurse necesare și investiții în formarea continuă a personalului.

La întrebarea *Cum percepi implementarea schimbărilor inovative în viața ta profesională sau personală?*, mai mulți respondenți s-au arătat deschiși și favorabili față de schimbările inovative, manifestând o atitudine pozitivă și o dorință de adaptare la noile tendințe și tehnologii. Astfel, 60 de respondenți ($\approx 54,1\%$) au declarat că se simt *provocați*, dar *dispuși să învețe*, sugerând o atitudine pozitivă, însă rezervată, în fața inovației. În același timp, 41 de respondenți ($\approx 36,9\%$) au afirmat că sunt *entuziasmați și deschiși* față de schimbări, demonstrând un nivel ridicat de acceptare și curiozitate. Un număr de 8 respondenți preferă *metodele*

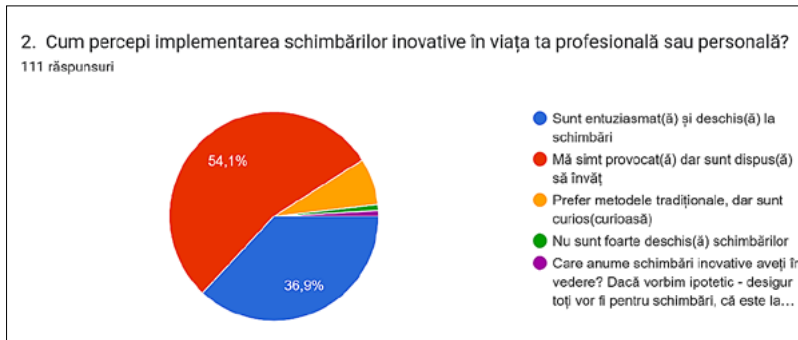

Figura nr. 2. Percepția respondenților privind implementarea schimbărilor inovative în viața lor profesională sau personală.

tradiționale, dar rămân curioși, ceea ce arată o oarecare rezistență la schimbare, însă nu o respingere completă. Doar 1 respondent a declarat că *nu este foarte deschis schimbărilor*, reprezentând un procent nesemnificativ.

Un respondent a formulat o remarcă critică, întrebând: „Care anume schimbări inovative aveți în vedere? Dacă vorbim ipotetic – desigur, toți vor fi pentru schimbări, că este la modă (vom schimba totul și vom trăi fericiți). În forma aceasta întrebarea nu are mult sens, pur și simplu este formală”. Cu toate acestea, rezultatele generale evidențiază o tendință predominant favorabilă față de schimbările inovative. Chiar dacă există și opinii mai rezervate sau critice, majoritatea răspunsurilor reflectă o atitudine pozitivă, caracterizată prin deschidere și disponibilitate pentru adaptarea și integrarea inovațiilor, atât în plan profesional, cât și personal.

În cadrul sondajului, participanților li s-a cerut să își definească propria înțelegere a conceptului de „inovație” în contextul actual. Răspunsurile au evidențiat, în mare parte, o percepție pozitivă și orientată spre aplicabilitate, subliniind rolul concret pe care inovația îl joacă în transformarea societății și în dezvoltarea domeniului profesional. Majoritatea respondenților au asociat inovația cu *crearea unor produse sau servicii care îmbunătățesc viața oamenilor* (62,2% – 69 de respondenți). De asemenea, un număr semnificativ a subliniat rolul inovației în *adaptarea la schimbările rapide din societate* (58,6% – 65 de respondenți) și în *transformarea ideilor creative în soluții practice* (49,5% – 55 de respondenți). Pentru 52 de respondenți (46,8 %), inovația ar însemna *creativitate în soluționarea problemelor și utilizarea tehnologiilor pentru a îmbunătăți serviciile bibliotecii*.

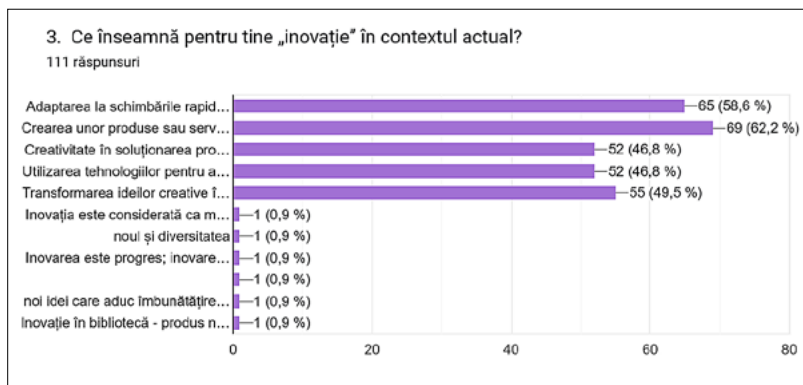

Figura nr. 3. Perceperea conceptului de „inovație” în contextul actual.

Pe lângă opțiunile prestabilite, răspunsurile deschise oferite de participanți au adus nuanțe valoroase asupra modului în care este percepută inovația. Unii au definit-o ca fiind *progres, dorință de excelență, deschidere către nou și diversitate, ca generatoare de idei care aduc îmbunătățiri semnificative*. Alții au subliniat rolul inovației ca *motor esențial al dezvoltării economice în contextul economiei globale contemporane*. În ceea ce privește domeniul biblioteconomic, au fost oferite interpretări care privesc inovația ca *pe un produs nou sau un mod de lucru nou, aplicat în managementul colecțiilor sau în deservirea utilizatorilor*. Aceste opinii reflectă o înțelegere complexă și diversificată a conceptului de inovație – de la abordări filozofice și economice, până la aplicabilitate practică în activitățile cotidiene sau profesionale.

În ceea ce privește metodele de stimulare a inovației în bibliotecă (*Întrebarea nr. 4.*), cei mai mulți respondenți au indicat, ca prioritate, *investițiile în tehnologie și modernizarea spațiilor*, opțiune selectată de 86 de participanți (77,5%). Acest răspuns reflectă dorința clară de a adapta serviciile bibliotecii la cerințele erei digitale și de a crea infrastructura necesară pentru schimbare. Pe locul al doilea, cu 77 de răspunsuri (69,4%), se află *formarea continuă a personalului pentru a obține noi abilități și specializări*, ceea ce evidențiază importanța dezvoltării competențelor profesionale pentru susținerea inovației. De asemenea, *crearea unui mediu de lucru care promovează gândirea creativă și schimbul de idei* a fost menționată de 67 de respondenți (60,4%), subliniind importanța climatului organizațional în generarea de idei și soluții noi.

O altă metodă considerată relevantă, deși menționată într-o proporție mai redusă (41,4%), este *implicarea utilizatorilor în*

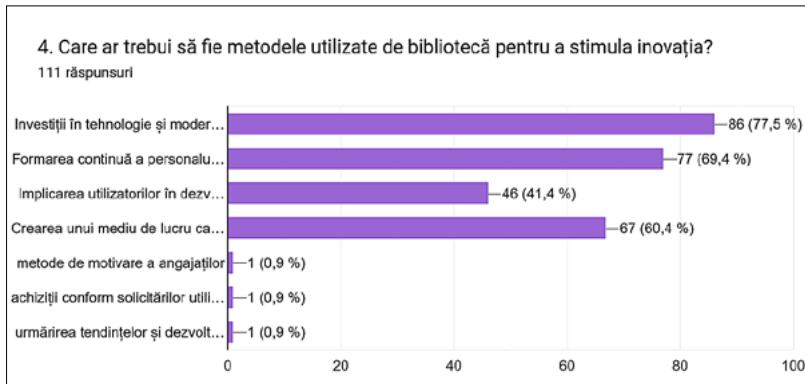

Figura nr. 4. Metodele utilizate de bibliotecă pentru a stimula inovația.

dezvoltarea de noi servicii și programe, ceea ce evidențiază importanța cooperării cu aceștia și necesitatea consolidării relației dintre bibliotecă și membrii comunității.

Pe lângă opțiunile frecvent menționate, au fost semnalate și alte idei: *urmărirea tendințelor și stimularea curiozității, lectura cărților despre inovație, forme nonstandard de promovare a lecturii, metode de motivare a angajaților, precum și achiziții adaptate solicitărilor utilizatorilor.*

Pentru a deveni un spațiu cu adevărat inovativ și atractiv pentru comunitate, biblioteca trebuie să adopte o serie de metode și strategii care pun accent pe creativitate, colaborare, dezvoltare profesională și modernizare. În urma analizei sugestiilor primite, s-au conturat mai multe direcții esențiale pentru stimularea inovației în cadrul bibliotecii.

1. Dezvoltarea unei culturi organizaționale deschise și inovatoare

- Biblioteca de azi trebuie să creeze un mediu deschis, să încurajeze ideile noi, pentru a sprijini inovația atât în interiorul său, cât și în comunitate.
- Încurajarea fiecărei personalități, posibilitatea de a-și exprima opinia și ideea, indiferent cât de haioasă ar fi, poate genera idei inovative și utile pentru alți membrii din echipă.
- La dorință, ideile pot fi propuse anonim, din motive că unele persoane suferă de frica de a vorbi în public și de a nu spune idei trăsnete din teamă de a nu fi acceptate sau chiar de a primi comentarii negative.

- Persoana care încurajează grupul spre a folosi metode inovative ar trebui să fie un model: să nu judece, să nu comenteze negativ, să susțină pe toată lumea și, desigur, să vină cu idei inovative.
- 2. Cultura experimentării și colaborării**
- Organizarea de sesiuni de brainstorming între bibliotecari și utilizatori, urmate de ateliere de implementare a ideilor.
 - Experimentarea noilor forme de servicii. Crearea unui mediu de lucru care promovează gândirea creativă și schimbul de idei.
 - Colaborarea bibliotecii cu școlile din zonă pentru a crea proiecte comune, în care elevii să vină cu idei noi pentru activități sau spații din bibliotecă.
 - Cultivarea unei culturi a experimentării în cadrul echipei/echipelor și organizarea/susținerea unor evenimente (concursuri, campionate, festivaluri etc.) care să promoveze gândirea creativă, produsele și serviciile inovative.
- 3. Dezvoltarea de spații și infrastructură pentru inovație**
- Amenajarea unui Innovation Hub – un spațiu dedicat colaborării, prototipurilor, proiectelor creative.
 - Crearea spațiilor moderne, flexibile, accesibile și atractive pentru toate vârstele, în scopul de a facilita accesul utilizatorului la informație.
 - Spații unde utilizatorii pot testa idei și învăța prin practică.
 - Investiții în mobilier nou, echipamente IT performante, instrumente multimedia (aparate foto, camere, imprimante 3D etc.) și achiziția cărților noi din diferite domenii.
- 4. Implicarea comunității și a tinerilor**
- Colaborări cu instituțiile de învățământ și organizații externe.
 - Implicarea tinerilor, voluntarilor, studenților din domenii conexe pentru a aduce o perspectivă nouă.
 - Evenimente cu participarea utilizatorilor (hackathoane, „La o cafea cu...”, ateliere de creație etc.).
 - Accesul utilizatorilor la cursuri online, cărți digitale și instrumente pentru învățare sau creativitate, astfel încât aceștia să poată explora mai multe posibilități.

5. Formare și instruire continuă

- Instruiri pentru dezvoltarea abilităților digitale: folosirea resurselor online, a bazelor de date, a instrumentelor digitale moderne.
- Ateliere practice pentru toate vârstele – artă, meșteșuguri, design, tehnologie.
- Organizarea de evenimente interactive.
- Încurajarea gândirii creative și soluționarea problemelor locale, învățarea prin practică.
- Schimburi de experiență: vizite la alte biblioteci din țară sau din străinătate.

6. Parteneriate strategice și investiții externe

- Stabilirea de parteneriate cu organizații educaționale, culturale, ONG-uri, companii private.
- Atragerea investițiilor pentru bibliotecă din partea diferitor organizații, pentru a cerceta și a descoperi cât mai multe metode inovative, pentru a crea ceva unic și original.
- Participarea la proiecte și concursuri organizate de instituții naționale (BM, BNRM, BNC „Ion Creangă”).

7. Cercetare și adaptare continuă

- Cercetarea permanentă a nevoilor comunității – adaptarea serviciilor în funcție de cerințele reale ale utilizatorilor.
- Integrarea feedbackului constant de la utilizatori în procesul decizional.
- Introducerea de procese noi, dezvoltarea de proiecte proprii, programe de mentorat și teambuilding.

8. Motivarea angajaților

- Cercetarea surselor ce stimulează inovația.
- Premiera implementării serviciilor inovative.
- Organizarea de evenimente și concursuri inovative.

Răspunsurile la întrebarea *Cum definești creativitatea?* reflectă o înțelegere amplă și nuanțată a conceptului de creativitate, care îmbină perspective personale, cognitive și sociale, evidențiind creativitatea ca o competență esențială în multiple domenii.

Cea mai frecvent invocată definiție a creativității este *capacitatea de a crea ceva nou*, menționată de 65 de respondenți (58,6%). Aceasta reflectă o percepție tradițională, dar fundamentală, asupra creativității – ca forță generatoare de noutate și inovație. Totodată, 60 de respondenți (54,1%) asociază creativitatea cu *abilitatea de a*

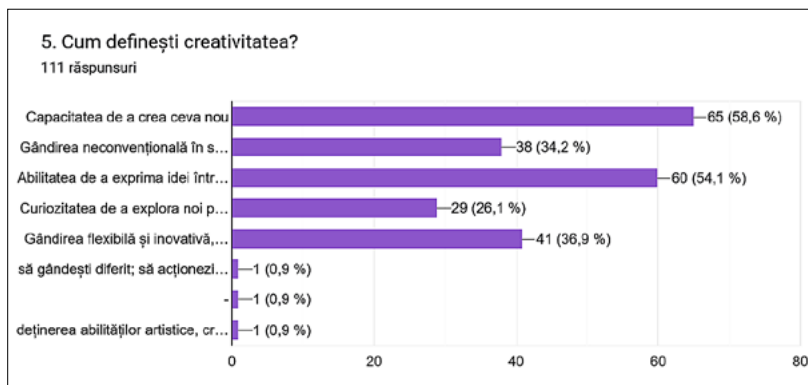

Figura nr. 5. Defnirea creativității.

exprima idei într-un mod unic și original, accentuând importanța exprimării personale și a stilului distinct. O altă dimensiune importantă este creativitatea ca metodă de *rezolvare a problemelor*, evidențiată de 38 de respondenți (34,2%) prin ideea de *gândire neconvențională* și, de 41 de respondenți (36,9%), prin referire la *gândirea flexibilă și inovativă, care iese din tipare*. Acest aspect sugerează că creativitatea nu este doar un act artistic, ci și o resursă importantă în luarea deciziilor și găsirea soluțiilor în situații diverse. De asemenea, 29 de respondenți (26,1%) au caracterizat curiozitatea (*dorința de a explora noi idei și posibilități*) drept trăsătură definitorie pentru persoanele creative.

Definițiile alternative oferite de respondenți conturează o imagine complexă și nuanțată a creativității, demonstrând că aceasta este percepută ca o resursă valoroasă dincolo de domeniul artistic. Ea este văzută ca o *modalitate de a gândi și acționa diferit, de a construi relații autentice și de a comunica sau prezenta idei și instituții într-un mod inovator*. Multe răspunsuri o definesc ca *ieșirea din tipare, curajul de a experimenta, gândire nonconformistă sau modul personal de a concepe realitatea*, ceea ce sugerează nevoia de libertate mentală și deschidere spre necunoscut.

Creativitatea este descrisă frecvent ca *abilitatea de a genera idei noi, originale, valoroase și utile*. Pentru unii, aceasta înseamnă *transformarea ideilor și visurilor în realitate, combinarea de concepte din domenii diferite sau puterea de a transforma idei simple în soluții inovatoare*. Definițiile propuse de respondenți sugerează că valoarea creativității nu constă doar în inovație, ci și în aplicabilitatea sa practică, reflectând modul divers în care oamenii o înțeleg și o experimentează.

Pentru alți respondenți, creativitatea este și o formă de exprimare personală și de autorealizare: *procesul de a-ți folosi imaginația, exprimarea prin desen, poveste sau joc, manifestarea unei gândiri libere, independente și neîngrădite, forța de a explora și exprima noul, dar și puterea de a învăța din greșeli și de a merge mai departe.*

Mai multe răspunsuri evidențiază legătura dintre creativitate și activitatea profesională. Creativitatea asigură *îmbunătățirea atmosferei de lucru, valorificarea potențialului bibliotecarului, dezvoltarea de servicii noi, spații și metode inovatoare pentru utilizatori sau transformarea bibliotecii într-un loc dinamic și inspirațional.* Ea mai este definită și ca *abilitatea de a răspunde nevoilor comunității sau arta de a identifica legături între nevoi și resurse, generând valoare socială.* De asemenea, creativitatea este asociată cu procesul de învățare continuă, adaptare și descoperire. Ea este percepută ca *proces continuu de experimentare și evoluție, capacitate de a transforma resursele existente în oportunități și curajul de a privi lucrurile dintr-o altă perspectivă.* Creativitatea înglobează atât dimensiuni cognitive, cât și emoționale, fiind legată de imaginație, curiozitate, joc, plăcere și chiar de *norocul de a avea mâini dibace.*

Astfel, creativitatea este percepută ca o competență multidimensională ce îmbină noutatea, expresivitatea, flexibilitatea gândirii și dorința de explorare. Această varietate de definiții evidențiază nu doar complexitatea conceptului, ci și importanța lui în multiple arii ale vieții personale și profesionale.

La întrebarea *Care ar fi factorii ce ar stimula creativitatea bibliotecarilor?*, răspunsurile participanților subliniază o serie de factori esențiali care contribuie la stimularea creativității în rândul bibliotecarilor. Cel mai frecvent respondenții optează pentru *accesul la tehnologii moderne și resurse inovative* (64%), care oferă suport concret pentru dezvoltarea unor servicii noi și atractive. Aproape la fel de importante sunt *formarea continuă și educația profesională* (62,2%), alături de *un mediu de lucru confortabil și motivant* (62,2%), ce creează condiții favorabile pentru exprimarea ideilor originale. *Feedbackul constructiv din partea comunității, utilizatorilor și managementului de vârf* (41,4%) este perceput ca un stimul important, încurajând bibliotecarii să își adapteze și să își îmbunătățească permanent activitățile. *Colaborarea cu instituții și organizații externe* (39,6%) oferă oportunități valoroase de schimb de idei și bune practici, contribuind la extinderea orizontului profesional.

Un procent semnificativ al respondenților evidențiază și importanța *implicării în proiecte care depășesc limitele tradiționale ale bibliotecii* (35,1%), dar și a *încrederii în propriile abilități și a curajului de a încerca lucruri noi* (34,2%), factori care reflectă dimensiunea personală a creativității. În final, *o cultură organizațională deschisă, care încurajează inovația și experimentarea* (31,5%) este esențială pentru susținerea inițiativelor creative pe termen lung. Acești factori evidențiază că stimularea creativității bibliotecarilor presupune atât resurse materiale și formare profesională, cât și sprijin emoțional, deschidere instituțională și spațiu pentru experimentare.

Pentru a stimula creativitatea bibliotecarilor, respondenții au identificat o serie de factori considerați esențiali în susținerea acestui proces:

- alocarea unui timp pentru reflecții creative și dezvoltarea unor proiecte speciale;

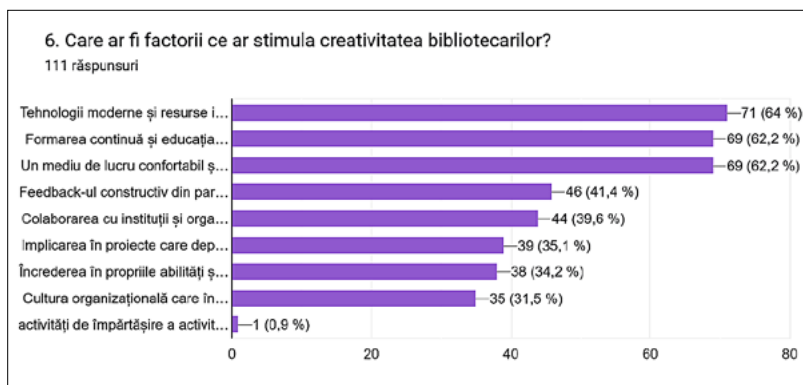

Figura nr. 6. Factori ce ar stimula creativitatea bibliotecarilor.

- recunoașterea valorii creativității și încurajarea inițiativelor originale din partea conducerii;
- impulsionearea curiozității prin miniproiecte personale;
- libertatea de acțiune și autonomia profesională în planificarea activităților;
- accesul la resurse variate și bugete dedicate inițiativelor inovatoare;
- remunerarea motivantă și recompensarea ideilor valoroase;
- alocarea unui buget distinct pentru activități creative în cadrul bibliotecii.

Pentru mulți bibliotecari, dezvoltarea profesională continuă și schimbul de experiență reprezintă motorul principal al creativității. Printre cele mai des menționate oportunități se regăsesc:

- participarea la evenimente naționale și internaționale;
- vizite de studiu și schimburi de experiență cu alte biblioteci din țară și din străinătate;
- accesul la cursuri de gândire creativă, design thinking, inovație și alte forme de instruire nonformală;
- organizarea de zile tematice, activități ludice, jocuri creative, programe de mentorat intern, sesiuni de brainstorming sau workshopuri interne;
- organizarea de concursuri de idei, experimente locale, proiecte interculturale sau podcasturi axate pe teme de inovație și creativitate.

În rândul sugestiilor, se regăsesc și propuneri cu o notă inspirațională și aspirațională:

- profesia de bibliotecar ar trebui percepută și promovată *ca o profesie artistică*, unde *pasiunea pentru meserie* devine principala motivație;
- este necesară o *schimbare de focus de la activități strict statistice*, care și-au pierdut din relevanță, spre *idei inovatoare și activități cu impact real* asupra comunității și instituției.

Pentru stimularea creativității bibliotecarilor este nevoie de o combinație echilibrată între resurse, sprijin managerial, formare profesională, motivație personală și libertate de exprimare.

Cel mai mare beneficiu adus de inovațiile implementate în bibliotecă este *accesibilitatea sporită la resurse*, aspect indicat de 35,1% dintre respondenți. Acest rezultat evidențiază faptul că, în viziunea bibliotecarilor, modernizarea bibliotecii facilitează, în

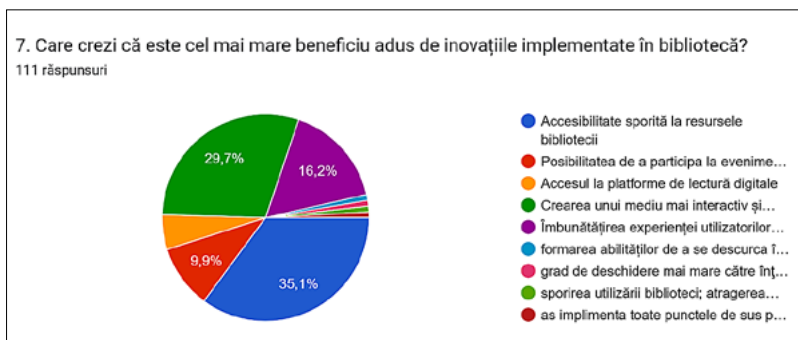

Figura nr. 7. Beneficiile aduse de inovațiile implementate în bibliotecă.

primul rând, accesul rapid, eficient și diversificat la informație. Pe locul al doilea se află *crearea unui mediu mai interactiv și modern* (29,7%), ceea ce sugerează transformarea bibliotecii într-un spațiu viu, atractiv și adaptat tehnologic la nevoile actuale ale comunității. Urmează apoi: *îmbunătățirea experienței utilizatorilor prin servicii personalizate* (16,2%), ce reflectă nevoia de relaționare individualizată și adaptare la profilul fiecărui utilizator; *posibilitatea de a participa la evenimente și ateliere online* (9,9%) – un beneficiu care extinde accesul la activitățile bibliotecii dincolo de spațiul fizic.

Inovațiile sunt astfel valorizate, în primul rând, pentru capacitatea lor de a democratiza accesul la cunoaștere și de a transforma biblioteca într-un spațiu incluziv, dinamic și adaptabil nevoilor moderne. În acest context, direcțiile viitoare de dezvoltare ar trebui să se concentreze pe accesibilitate, digitalizare, interactivitate și personalizare a serviciilor. Alte beneficii ale inovațiilor vizează:

- sporirea numărului de utilizatori ai bibliotecii și popularității bibliotecii în comunitate;
- dezvoltarea capacității de a gândi, crearea ideilor originale;
- crearea unor linii solide de comunicare în interiorul instituției;
- stimularea interesului pentru lectură și învățare prin mijloace atractive;
- redefinirea rolului bibliotecarului ca formator și facilitator;
- reducerea consumului de hârtie, arhivarea digitală, biblioteca digitală, zona digitală;
- menținerea profesiei de bibliotecar și bibliotecile vii;
- adaptabilitate în fața schimbărilor sociale;
- perceperea bibliotecii ca un loc de întâlniri, comunicare și creație;
- modernizarea infrastructurii bibliotecii, preluarea rolului de model al transformării instituționale la nivel comunitar și de țară;
- creșterea impactului bibliotecilor asupra comunității, facilitând incluziunea socială și educațională.

Majoritatea covârșitoare a participanților (86,5%) consideră că schimbarea poate fi stăpânită prin învățare, subliniind rolul esențial al educației continue în adaptarea la noi contexte. Doar 3,6% au răspuns negativ, în timp ce 9,9% s-au declarat indeciși. Acest rezultat reflectă o atitudine deschisă și receptivă față de dezvoltarea

Figura nr. 8. Stăpânirea schimbării prin învățare.

personală și profesională ca soluție pentru gestionarea transformărilor din domeniul biblioteconomic și nu numai.

Bibliotecarii respondenți au învățat despre inovație din multiple surse, majoritatea indicând mai multe surse de informare și învățare continuă. Cele mai frecvente surse au fost: *Campusul competențelor* – 78 de respondenți (70,3%); *experiențele colegilor* – 57 de respondenți (51,4%); *cărți* – 53 de respondenți (47,7%); *alte domenii* – 45 de respondenți (40,5%); *managementul de vârf* – 32 de respondenți (28,8%). Pe lângă aceste surse principale, respondenții au menționat și alte surse valoroase de învățare:

- Internetul și rețelele sociale, platforme educaționale, bloguri, cursuri online;
- cărți și reviste de specialitate;
- proiecte și practici din domeniul bibliotecilor naționale și internaționale: International Federation of Library Associations (IFLA) – rapoarte despre tendințe globale în

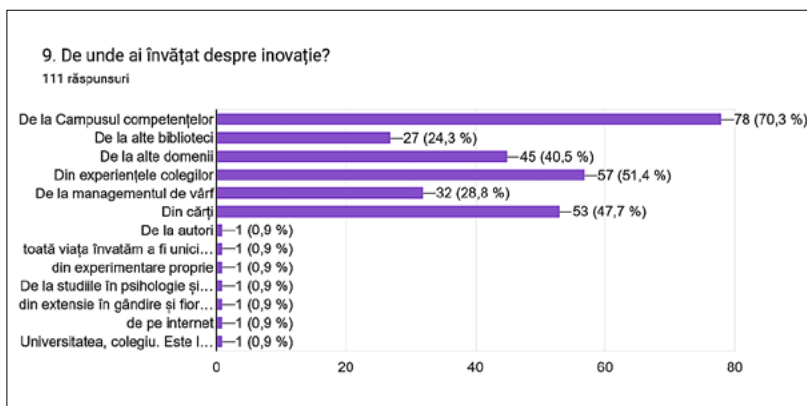

Figura nr. 9. Surse de învățare despre inovație.

biblioteci; UNESCO – proiecte legate de accesul la informație și educație prin biblioteci; OECD – analize privind educația digitală;

- participarea la ateliere și conferințe, instruirii și studii individuale;
- colaborarea cu colegi de lucru și prieteni cu gândire creativă și schimbul de experiență din alte domenii;
- lectura de biografii ale personalităților marcante în domeniul inovației și viziunea de filme despre inovație, precum cele legate de marii inovatori și descoperirile științifice.

Printre cărțile menționate de bibliotecari se află titluri precum: *Creativitatea: descătușarea forțelor interioare* de Osho; *Cum să ne dezvoltăm creativitatea* de B. Bouillercce și E. Carre; *Superficialii* de N. Carr; *Identitatea virtuală* de Mihnea Măruță; *Puterea lui WOW* de angajații Zappos, cu sprijinul lui Mark Dagostino, Tony Hsieh; *Cultura serviciilor superioare* de Ron Haufman; *Jocurile minții, Secretele creativității* de Michael Michalko; *Gata de schimbare* de Michael Jarrett; *2062: Lumea creată de inteligența artificială* de Toby Walsh; *Gândirea de tip cutie neagră. Cum ia naștere inovația din eșecuri* de Matthew Syed; *Inovația ca soluție în afaceri* de M. Christensen și Michael E. Raynor; *Ideii inovative de atragere a copiilor la bibliotecă și lectură* de E. Bejan; volumul *Puterea inovației*, revista *BiblioPolis* etc.

Bibliotecarii își doresc să învețe printr-o varietate de metode inovative care să le susțină dezvoltarea profesională continuă și să contribuie la îmbunătățirea serviciilor oferite comunității. Pentru a fi eficientă și motivantă, învățarea profesională trebuie să stimuleze gândirea creativă, interactivitatea și aprofundarea cunoștințelor. Tehnologia joacă un rol important în acest proces, oferind acces rapid la informații, posibilități de interacțiune și personalizare a învățării.

Printre metodele moderne de învățare preferate de bibliotecari se numără:

- Inteligența Artificială (AI) – pentru personalizarea conținutului, automatizarea proceselor și explorarea de resurse inteligente;
- simulările AR/VR (Realitate Augmentată și Virtuală), care permit o învățare experiențială, practică și captivantă;

- aplicațiile și platformele educaționale (Kahoot, Quizizz, Classcraft, Microlearning, M-learning etc.), care încurajează interactivitatea și învățarea în ritm propriu;
- podcasturile educaționale și cărțile audio – pentru învățarea flexibilă, adaptată programului individual;
- cursurile online, care oferă acces la conținut variat, actualizat și acreditat;
- tutorialele video, webinarile interactive și conferințele virtuale – utile pentru învățare vizuală și schimb de idei;
- comunitățile de practică online – spații colaborative pentru reflecție și dezvoltare profesională;
- Learning Sprints – sesiuni de învățare scurte, intensive, orientate spre un obiectiv clar.

Pe lângă aceste instrumente tehnologice, bibliotecarii optează și pentru metode inovative centrate pe experiență și colaborare, cum ar fi:

- *învățarea prin provocări zilnice* – activități scurte și practice care mențin angajamentul și motivația;
- *învățarea bazată pe proiecte* – „a învăța făcând”, prin dezvoltarea de proiecte relevante pentru activitatea profesională;
- *învățarea prin storytelling* – utilizarea narațiunii pentru a transmite concepte, experiențe și bune practici într-un mod memorabil;
- *învățarea colaborativă (cooperative learning)* – lucrul în echipă pentru rezolvarea problemelor și schimbul de idei;
- *peer-learning* – învățarea prin colaborare între colegi;
- *mentoratul și coachingul* – sprijin personalizat în dezvoltarea profesională;
- *Escape Room biblioteconomic* – activitate ludică, bazată pe joc, cu aplicabilitate practică;
- *învățarea prin lectură și cercetare* – lectura cărților de specialitate, consultarea revistelor profesionale și articolelor științifice, studiul tendințelor din domeniu, urmărirea autorilor și experților în inovație, analiza studiilor de caz și a practicilor de succes;
- *învățarea de la profesioniști cu experiență din afara bibliotecii* – prin sesiuni de training, întâlniri sau colaborări;
- *schimb de experiență și comunicare* – vizite de studiu, excursii, interacțiuni cu alte biblioteci; schimburi de experiență între bibliotecari (inclusiv internaționale); proiecte și

colaborări interinstituționale; job rotation, brainstorminguri, mese rotunde, discuții tematice, sesiuni interactive de tip teambuilding, tabere/bootcampuri, picnicuri etc.

La fel de valoroase în procesul de învățare și dezvoltare profesională rămân metodele tradiționale. Printre acestea se numără: învățare prin joc, jocuri de rol, ateliere profesionale și creative, seminare, conferințe, sesiuni informative, concursuri, workshopuri, experimente, cluburi de lectură și dezvoltare profesională, ateliere practice & învățare experiențială, învățare multimodală (vizual+auditiv+kinestetic) etc.

Prin combinarea acestor metode, bibliotecarii își pot construi un parcurs de învățare variat, adaptat propriilor nevoi și ritmului de dezvoltare profesională, într-un mod atractiv și eficient.

Printre modurile grație cărora bibliotecarii pot învăța și se pot inspira se numără:

- *cercetarea în lung și în lat a internetului*, pentru a descoperi, adapta sau chiar „împrumuta” idei care pot fi aplicate în domeniul biblioteconomic;
- *studierea tematicii inovației* în toate formele sale, din surse diverse și interdisciplinare;
- *urmărirea autorilor care scriu cărți despre inovație* – pentru a înțelege perspective contemporane și aplicabile;
- *experimentarea gândirii diverse (divergente)* – prin explorarea de idei „din afara cutiei” și abordări neconvenționale;
- *observarea tendințelor generale de dezvoltare și progres* în societate, educație, tehnologie și cultură;
- *cunoașterea tendințelor futurologice din domeniu* – anticiparea schimbărilor relevante pentru biblioteci, pentru a înțelege cum ar putea arăta viitorul și ce rol pot avea bibliotecile în el.

Dincolo de diversitatea metodelor moderne, unii bibliotecari sunt convinși: „Prioritatea o deține cartea. De ce 7 metode? Eu știu una: «Citește! Aplică! Ai curaj!»». Aceste viziuni subliniază un adevăr simplu și profund: puterea de a învăța, de a inova și de a evolua pornește adesea din paginile unei cărți și se amplifică prin aplicare curajoasă în realitate”.

Toate acestea contribuie la un proces de învățare activ și continuu. Prin conectarea la ideile mari, la oamenii care inovează, bibliotecarii pot deveni la rândul lor catalizatori ai schimbării în comunitățile lor.

Concluzii

Peste 90% dintre respondenți susțin că biblioteca depune eforturi reale pentru a ține pasul cu schimbările, chiar dacă resursele sunt uneori limitate. Acest rezultat confirmă direcția de dezvoltare, dar indică și nevoia unui sprijin constant prin resurse și investiții care să facă transformarea sustenabilă.

Per ansamblu, se conturează o atitudine predominant favorabilă față de inovație: deschidere, disponibilitate de adaptare și dorința de a integra noutatea în plan profesional și personal, în pofida unor opinii mai rezervate. Inovația este asociată mai ales cu servicii și produse care îmbunătățesc viața oamenilor, cu adaptarea la schimbările sociale și cu transformarea ideilor creative în soluții practice; pentru mulți, ea rămâne un motor al dezvoltării și al excelenței.

Respondenții indică drept condiții-cheie pentru stimularea inovației: investiții în tehnologie și modernizarea spațiilor, formare continuă, precum și un mediu de lucru care încurajează gândirea creativă și schimbul de idei. Sugestiile pot fi sintetizate în opt direcții: (1) cultură organizațională deschisă, (2) experimentare și colaborare, (3) spații și infrastructură pentru inovații, (4) implicarea comunității și a tinerilor, (5) instruire continuă, (6) parteneriate și finanțări externe, (7) cercetare și adaptare permanentă, (8) motivarea angajaților.

Creativitatea este definită frecvent ca abilitatea de a crea ceva nou, de a exprima idei într-un mod original și de a gândi flexibil, dincolo de tipare. În multe răspunsuri, ea apare și ca autorealizare, curaj de a experimenta, învățare din greșeli, capacitate de a transforma resursele existente în oportunități și de a genera valoare socială. Această diversitate confirmă creativitatea ca o competență multidimensională, relevantă atât pentru dezvoltarea personală, cât și pentru calitatea serviciilor.

Pentru susținerea creativității bibliotecarilor sunt considerați esențiali: accesul la tehnologii și resurse moderne, formarea profesională, un climat de lucru motivant, feedbackul comunității și al managementului, colaborarea externă și o cultură instituțională care încurajează inițiativa. În mod concret, se solicită timp dedicat proiectelor, autonomie profesională, bugete distincte pentru idei inovatoare, recunoașterea și recompensarea contribuțiilor, precum și schimburi de experiență și dezvoltare continuă.

Oportunitățile cele mai des menționate includ: participarea la evenimente naționale și internaționale, vizite de studiu, cursuri de creativitate/design thinking/inovație, programe interne de mentorat și brainstorming, concursuri de idei, proiecte interculturale și inițiative media (de exemplu, podcasturi). Se subliniază și necesitatea reorientării de la activități strict statistice către intervenții cu impact real asupra comunității, alături de promovarea profesiei de bibliotecar ca profesie cu dimensiune creativ-artistică.

Beneficiile percepute ale inovațiilor implementate vizează, în primul rând, creșterea accesibilității la resurse, un mediu mai modern și interactiv, servicii mai bine adaptate utilizatorilor și extinderea activităților online. În plus, respondenții remarcă sporirea vizibilității bibliotecii, consolidarea comunicării interne, stimularea interesului pentru lectură și învățare, redefinirea bibliotecarului ca formator și facilitator, digitalizarea și reducerea consumului de hârtie, modernizarea infrastructurii și creșterea impactului social, educațional și incluziv al bibliotecii.

Majoritatea consideră că schimbarea poate fi „stăpânită” prin învățare, ceea ce reafirmă rolul educației continue; totuși, segmentul de aproximativ 15% indeciși recomandă intervenții mai clare de sprijin și motivare. Ca surse de învățare despre inovație se evidențiază: Campusul competențelor, experiențele colegilor, cărțile, transferul din alte domenii și managementul de vârf, completate de resurse online și instituționale (IFLA, UNESCO), ateliere, conferințe, studiu individual și modele inspiraționale din biografii și filme.

În privința metodelor preferate de învățare, respondenții combină instrumente moderne (IA, AR/VR, platforme educaționale, podcasturi, cursuri online, webinare, comunități de practică, learning sprints) cu abordări experiențiale și colaborative (provocări, proiecte, storytelling, peer-learning, mentorat/coaching, schimburi de experiență, job rotation, brainstorming, teambuilding), precum și cu formule tradiționale bine calibrate (jocuri de rol, traininguri, ateliere, seminare, conferințe, cluburi de lectură, învățare multimodală).

În concluzie, recomandările și feedbackul colectat oferă reperi solide pentru consolidarea acceptării schimbării și pentru eficientizarea proceselor de creativitate și inovație în activitatea Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”.

Referințe bibliografice

1. HARJEVSCHI, Mariana. Inovația în formarea profesională la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”. *BiblioPolis*. 2024, vol. 92, nr. 1, pp. 7-15. ISSN 1811-900X.
2. IFTODI, Lina. Instruirea profesională a bibliotecarilor – ca factor de dezvoltare a abilităților creativei. *BiblioPolis*. 2013, vol. 48, nr. 2, pp. 52-57. ISSN 1811-900X.
3. *Puterea inovației. Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”*. Concept: Lidia KULIKOVSKI, Mariana HARJEVSCHI. Chișinău: Garomont-Studio, 2022. 395 p. ISBN 978-9975-134-31-6.
4. ȚURCAN, Nelly. Evaluarea impactului formării profesionale continue a personalului Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. *BiblioPolis*. 2024, vol. 92, nr. 1, pp. 16-40. ISSN 1811-900X.

CZU 821.135.1(478).09-31=135.1

TU ȘI ALTE FEMEI DE DUMITRU CRUDU SAU FANTASMA IUBIRII TOTALE

Maria PILCHIN,
scriitoare, critic literar

Rezumat: Microstudiul interpretează romanul *Tu și alte femei* (Cartier, 2025) de Dumitru Crudu ca un dispozitiv narativ al dorinței, construit prin reluare, substituție și autoreflexivitate. Epigraful din Gheorghe Crăciun și intertextul cu *Frumoasa fără corp* introduc un pact de lectură în care corpul ginic e, simultan, prezență intensă și absență convertită în semn. Textul se lasă înțeles ca o matrioșcă: dintr-un chip feminin apar altele, ca variații ale aceleiași structuri fantasmatic-afective. Instabilitatea onomastică a protagonistului (Cosmin Dimitri / Cosmin Dumitru / Mircea) indică identitatea ca efect de discurs, un eu vulnerabil și „secundar”. Serialitatea numelor (Iulia, Tania, Livia, Natașa, Sveta, Beatrice etc.) reactivează promisiunea unei iubiri totale care se reinnoiește prin eșec, iar apariția-dispariția Iuliei fixează eroticul ca distanță. Pe fundal, tranziția postcomunistă și trauma deportărilor rememorate creează o ecologie morală a precarității. Scrisul operează ca terapie și supraviețuire, iar Sveta și, în totalitate, Beatrice sugerează o posibilă ieșire din automatismul înlocuirilor. Ironia autoreferențială, cu autorul ca personaj, demontează mitologiile confesiunii și ale autenticității înseși.

Cuvinte-cheie: fantasmă, serialitate, matrioșcă, autoreferențialitate, supraviețuire.

Abstract: The microstudy reads *You, and Other Women* (Cartier, 2025) by Dumitru Crudu as a narratological device of desire, built through repetition, substitution, and self-reflexivity. The epigraph dedicated to Gheorghe Crăciun and the intertext with *The Beauty without a Body* establish a reading

compact in which the female body appears as both intense presence and constitutive absence, converted into sign and projection. The novel functions like a matryoshka doll: from one feminine face, others emerge, not as realist variety but as variations of the same phantasmatic-affective structure. The protagonist's onomastic instability (Cosmin Dimitri / Cosmin Dumitru / Mircea) frames identity as an effect of discourse: a mobile, vulnerable self repeatedly re-named and re-positioned. The serial catalogue of women (Iulia, Tania, Livia, Natașa, Sveta, Beatrice, etc.) reactivates the promise of "total" love that renews itself through failure, while Iulia's appearance-and-flight defines erotic attachment as choreography of distance. In the background, the post-communist transition and the latent trauma of deportations shape a moral ecology of precariousness. Writing becomes therapy and a technique of survival, and the figures of Sveta and Beatrice gesture – without triumphalism – towards a possible exit from the automatisms of substitution. Finally, ironic self-referentiality, with the author turned into a character, dismantles the myths of confession and authenticity.

Keywords: phantasm, seriality, matryoshka, self-referentiality, survival.

Introducere. Romanul ca dispozitiv al dorinței și al reluării.

Tu și alte femei (Cartier, 2025) de Dumitru Crudu se citește ca un roman al fantasmelor care nu se epuizează în intrigă, ci se reconfigurează prin tehnicile compoziționale de reluare, substituție și autoreflexivitate. Dincolo de povestea unei succesiuni de relații „galante”, textul construiește un aparat al atracției. Femeia nu este atât un personaj stabil, un pivot existențial, cât o funcție narativă, o energie care produce mișcare, „fluturare”, criză, memorie și scris. Epigraful în cinstea lui Gheorghe Crăciun și trimiterea la *Frumoasa fără corp* (dar și la *Pupa russa*) propun, încă de la intrare, un pact de lectură în care agentul posesiunii devine, simultan, prezență intensă și absență constitutivă. Frumoasa e „fără corp” tocmai pentru că e convertită în semn, în proiecție, în scenariu interior.

În acest cadru, romanul este edificat ca o matrioșcă. Dintr-un chip feminin apar altele, nu ca diversitate realistă, ci ca variații ale aceleiași structuri de reprezentare. Naratologia contemporană, sensibilă la serialitate, la scenariile identitare și la metadiscurs, ne ajută să înțelegem cum Dumitru Crudu transfigurează experiența sentimentală într-o modalitate textuală de a sugera ideea că dragostea „unică” nu e un scop, ci un motor care cere mereu altă figură, alt nume, altă scenă.

Matrioșka și „frumoasa” ca principiu de construcție. Intertextul funcționează ca un mecanism, nu ca ornament.

Referința la Gheorghe Crăciun nu e doar un semn de filiație; ea declanșează o lectură a romanului ca laborator al percepției și al corporalității. Trimiterea la *Frumoasa fără corp* e, aici, o cheie structurală care nu indică o singură femeie, ci modul în care feminitatea se manifestă ca un obiect prozastic volatil, mereu re-produs de privire și de limbaj. Himeră amorului total constituie un obiect care mereu scapă. Romanul propune obsesiv figura unei înflăcă-rări adevărate, unice, totale, dar această totalitate nu se realizează. Ea se reînnoiește tocmai prin eșec. Din perspectiva hermeneuticii dorinței, fervoarea totală apare drept imposibilul care organizează textul, nu ca idee morală, ci ca figurație care antrenează mișcare, care cere repetiție și care convertește viața în material de scris.

Metamorfoze onomastice și identitatea epică portretizează personajul ca „fals”. Cosmin Dimitri / Cosmin Dumitru / Mircea anunță numele ca nestatornicie de sine. Succesiunea de nume (și ideea unui „Fals Dimitrie”) nu trebuie tratată ca simplă excentricitate, ci ca procedeu naratologic. Identitatea e prezentată ca efect de discurs, ca rol traversat de presiunea socială și afectivă. Personajul se definește prin alunecare, prin mobilitate identitară, nu prin unitate. Originea transpare ca marcă a destinului, satul – ca scenă primară. Începutul poveștii obsedante e ancorat într-un spațiu natal și într-o formulă care fixează o condiție socială și imaginară, un „fiu de țărani din Flutura”. Această propoziție acționează ca stigmat și ca program. Un eu provenit din periferie intră într-o lume a promisiunilor culturale și erotice, dar rămâne, în economia afectivă a romanului, într-o poziție secundă, vulnerabilă, ușor de înlocuit.

Repetitivitatea femininului se edifică pe o listă de nume, substituție, polifonie. De la Iulia la alte ibovnice, reperăm un catalog cu logică internă. Succesiunea de figuri feminine (Iulia, Tania, Livia, Natașa, Tanța, Sveta, Beatrice etc.) nu e o acumulare realistă, ci o structură de serial. Fiecare nume reia, cu diferențe, o funcție. Romanul lucrează cu logica substituției. Frumoasa nu dispăre, ci se redistribuie în alte apariții, alte timbre, alte contexte. Amanta e voce, e ecou. Momentul în care toate femeile senzuale din camerele sanatoriului gem cu vocea ei sugerează o acustică discursivă. Feminitatea se configurează ca un efect de rezonanță. Într-o astfel de scriitură, personajul purtător de rochii se apropie de ceea ce naratologia ar numi „figurație” – mai puțin o individă psihologic completă, mai mult un nod de afect și de semnificații, recunoscută prin recurențe.

Apariție publică, retragere instantanee o prezintă pe Iulia ca eveniment. Una dintre cele mai încărcate secvențe este cea a recitării și a fugii, unde femeia se definește printr-o paradoxală combinație de strălucire și inaccesibilitate: „în Sala cu coloane a Bibliotecii B.P. HASDEU. Începu să recite și toată sala s-a ridicat în picioare. Imediat cum și-a terminat poezia, a plecat din fața oamenilor care o aplaudau. Fugea din bibliotecă. Am alergat după ea. Afară, dispăru...”. Aici, iubirea nu se naște din conviețuire, ci dintr-o coregrafie a distanței. *Neamul muierească* e un „eveniment” care lasă urme și un gol semantic.

Poziția procedurală a ratatului scoate în evidență pe amantul secundar. Personajul se regăsește repetat în postura omului de mână a doua. Această poziție nu e doar psihologică, ci și narativă. Ea justifică mișcarea continuă, căutarea, umilința, revenirea. Scena cu bradul purtat prin oraș capătă valoare de simbol. Obiectul generează semnul nepotrivirii dintre aspirație și locuire, dintre autoiluzionare și infrastructura realului.

Transgenerațional, se configurează și genealogia suferinței din pădurea traumatică. Romanul introduce o dimensiune genealogică a suferinței masculine. A suferit și strămoșul personajului, Mihai din Flutura, din cauza Lizei, iar rezumatul se strânge într-o propoziție definitivă: „Totul era minciună și fum”. Într-o lectură hermeneutică, formula se impune ca un rezumat de lume: devotamentul, prietenia, solidaritatea – toate pot fi absorbite de „fum”, de volatilitatea relațiilor și de precaritatea morală. Trauma istorică pe fundal este cea a deportărilor. Faptul că marea traumă, deportările, abia urma, inserează istoria în interiorul economiei afective. Nu asistăm la un roman istoric în sens clasic, ci la o romanțare a istoriei ca presiune latentă. Intimitatea e străbătută de catastrofe colective, iar instabilitatea afectului e dublată de instabilitatea lumii.

„Pădurea narativă” postcomunistă și tranziția ca mediu al relațiilor. Societatea tranziției moldovenești și postcomunismul românesc conturează harta și trama narațiunii. Este exact mediul în care ardoarea degradează. E o lume a interlopilor, a mafiștilor, a ascensiunilor dubioase, în care fidelitatea și tandrețea sunt fragile. „Pădurea” nu e doar decor, ci ecologie morală. Personaje și relații se mișcă într-un spațiu dens, cu orientare dificilă, unde vulnerabilitatea este o normă.

Scrisul e terapie, autoficțiune, metadiscurs, dispozitiv de supraviețuire. Pasajul despre scris fixează unul dintre nucleele

ideatice ale romanului: „Scria ca să scape de frica de moarte. De neliniște. De teamă. De groază. Scria ca să prindă ziua de mâine. I se părea că va muri dacă se va opri din scris”. Ritmul frazelor scurte și acumularea afectelor construiesc o po(i)etică a urgenței. Scrisul nu e vocație romantică, ci o tehnică de menținere a ființei, un antidot împotriva angoasei umane.

Autoreferențialitatea ironică prezintă autorul ca personaj și distanță critică. Prezența formulei „un oarecare Dumitru Crudu” și apariția „poetul ăla lălău și nătăfleț din Basarabia” deschid un regim metatextual. Romanul își expune convențiile și își ironizează propriile mitologii. Autoreferențialitatea nu caută să certifice autenticitatea, ci să o pună sub semnul îndoielii. Autorul ca figură textuală devine un obiect al demontării, un personaj printre personaje, un nume printre nume.

Economia „frumoaselor” și „urâtelor” – etica unui *imago*. Frumosul este abordat ca iluzie, urâtul – ca refugiu, ca o dialectică dură. În carte, spectrul e rezervat frumoaselor, împlinirea fizică e cu urâtele, iar frumoasele capătă, în fond, statut de hidoasele spiritului. Important, în registru critic contemporan, e să observăm că romanul nu idealizează abuzul și nu propune un triumf al seducției. Dimpotrivă, arată o degradare a afectului prin exerciții de putere, înlocuire, dispreț. Frumusețea își exercită rolul de armă narativă. Ea instalează dependență, apoi abandon.

„Tata se îmbătase criță” readuce în discuție libidoul ca scenă socială. Detaliul legat de figura paternă (corelat cu pasiunea pentru învățătoarea Margareta Pavlovna) sugerează că umbra unui comportament tandru, în sens fizic, nu aparține doar individului. Ea traversează familia, comunitatea, imaginarul educației și al muzeului cultural colectiv. Ardoarea amoroasă se plasează, astfel, între ridicol și tragic. Un amestec tipic pentru proza care își extrage forța din tensiunea dintre patos și deriziune.

Sveta și Beatrice ca antidot, ieșire și închidere a cercului. Sveta e o alteritate lingvistică și posibilitatea unei iubiri ne-fantastice. Ea apare ca o lumină, ca un antidot, iar propoziția ei axială e formulată fără echivoc: „Sveta era femeia de care nu aș fi vrut să mă despart niciodată”. Diferența (găgăuzoica, care nu vorbește română) contează în sensul unei arhitecturi epice. Limba devine filtru al dorinței. Într-o lume în care năluca erotică se hrănește din proiecții, alteritatea lingvistică poate opri automatismul. Apropierea sentimentală se mută din imaginar în grijă, din scenariu – în contact.

Beatrice e figura dantescă și emblema salvării, iar romanul pare să-i confirme rolul de prag: „care, în sfârșit, m-a ajutat s-o uit pe Tanța, cum și Tanța m-a ajutat s-o uit pe Iulia și pe Livia, iar Oksana pe Nina”. Fraza definește perfect mașinăria romanului. Uitarea nu se instituie prin vindecare interioară, ci prin înlocuire. Totuși, în această serie, Beatrice capătă un statut de închidere, nu ca ultima iubită în sens realist, ci ca semn al unei posibile ieșiri din infernul repetiției.

Concluzii. Romanul ca hermeneutică a repetiției și ca critică a iluziei totale.

Tu și alte femei este un roman memorabil tocmai fiindcă refuză să traducă biograficul în confesiune liniară și sentimentalul în melodramă. Dumitru Crudu construiește un declanșator narativ al proiecțiilor, în care femeia apare ca principiu de serialitate, iar bărbatul ca identitate labilă, „falsă”, mereu re-nominată și re-poziționată. Epigraful și trimiterea la *Frumoasa fără corp* nu sunt simple reverențe culturale, ci motoare ale unei proze în care corpul, iubirea și scrisul se dispută. Dragostea promite totalitatea, dar induce lipsa de sens. Aceasta solicită scrisul. Scrisul articulează, din nou, scenarii ale halucinațiilor senzuale.

Forța hermeneutică a romanului stă în modul în care îmbină microsufereința erotică și macrotrauma istorică, genealogia familială și ecologia postcomunistă, autoironia și disperarea. Pasajul despre scris – „Scria ca să scape de frica de moarte...” – fixează miza. Textul e o tehnică de supraviețuire într-o lume a minciunii. Iar apariția celor două amoreze, Sveta și Beatrice, oferă, fără triumfalism, posibilitatea unei reorientări, nu promisiunea fericirii totale, ci șansa de a ieși din automatismul substituțiilor. În acest sens, romanul nu „povestește” doar scene de „amantlâc”, ci analizează, prin chiar procedeele narării, cum se fabrică și cum se destramă mirajul atașamentului total.

Stilul savuros de scriitură, dicțiunea frazeologică performantă transformă lectura în una a plăcerii textuale. Un roman memorabil, o carte care va face istorie literară.

CZU 027.52(478-25):[005.953.2:316.45]=135.1

IMPORTANȚA TEAMBUILDINGULUI PENTRU ECHIPELE DE BIBLIOTECARI. EXPERIENȚA BIBLIOTECII MUNICIPALE „B.P. HASDEU” ÎN CADRUL COLOCVIILOR PROFESIONALE DE VARĂ

*Dr. Mariana HARJEVSCHI,
director general, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”*

Rezumat: Bibliotecile se adaptează constant pentru a răspunde nevoilor diverse ale comunității, iar echipele de bibliotecari au nevoie de o comunicare eficientă, de cooperare solidă și de creativitate pentru a oferi servicii de calitate. Teambuildingul devine astfel un instrument esențial pentru consolidarea relațiilor profesionale, stimularea inovației și dezvoltarea abilităților de colaborare. Articolul prezintă experiența acumulată în cadrul activității „Think Outside the Box”, parte a Colocviilor profesionale de vară (ediția XIII-a), organizate de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” în parteneriat cu ACTIVIS.

Cuvinte-cheie: teambuilding, bibliotecă publică, creativitate organizațională, inovație, comunicare, colocvii de vară.

Abstract: Libraries are constantly adapting to meet the diverse needs of the community, and teams of librarians need effective communication, solid cooperation and creativity to provide quality services. Teambuilding thus becomes an essential tool for strengthening professional relationships, stimulating innovation and developing collaboration skills. The article presents the experience gained within the “Think Outside the Box” activity, part of the 13th edition of the Professional Summer Colloquiums organized by the “B.P. Hasdeu” Municipal Library in partnership with ACTIVIS.

Keywords: teambuilding, public library, organizational creativity, innovation, communication, summer colloquiums.

Introducere

În biblioteci, succesul activităților și serviciilor depinde în mare măsură de creativitatea și coeziunea echipei. Pentru bibliotecarii

care gestionează și promovează lectura și cartea, comunicarea deschisă și creativitatea sunt sursa esențială ce susține adaptarea instituției la noi provocări și implementarea proiectelor inovatoare. În acest context, organizarea unor sesiuni de teambuilding reprezintă atât o investiție în dezvoltarea profesională, cât și personală a membrilor echipei.

Literatura de specialitate susține această perspectivă, indicând că bibliotecile publice care promovează cultura colaborativă și încurajează inovația beneficiază de o satisfacție profesională mai mare a angajaților [2]. De asemenea, studiile arată că teambuildingul îmbunătățește moralul și stimulează motivația [3], contribuie la reducerea stresului [3], care devin elemente esențiale pentru a face față cerințelor tot mai complexe ale domeniului cultural și educațional. Relevanța și impactul acestor activități sunt confirmate și de articolul semnat de colega noastră, Tatiana Coșeri [1], care a abordat acest subiect, reușind să evidențieze importanța coeziunii echipei și a învățării prin colaborare în cadrul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”.

Experiența teambuildingului: „Think Outside the Box”

De-a lungul anilor, Colocviile de vară au reflectat dinamica și provocările bibliotecilor publice, explorând teme actuale și relevante pentru echipa de bibliotecari din cadrul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. În 2012, a fost dat startul acestui format de activități dedicate bibliotecarilor, cu un subiect interesant – că bibliotecile nu dispar, ci se revitalizează și se reinventează, pregătindu-ne pentru transformările ce urmau să vină. Anii următori au adus în prim-plan prezența bibliotecilor în social media (2013), provocările generate de apariția cărților electronice (2014), precum și arhitectura și designul în spațiile bibliotecii (2015). Tematicile s-au diversificat, incluzând inovații precum gamingul educațional (2016), conexiunea cu orașul și comunitatea (2017), dar și explorarea unor concepte deschise privind viitorul bibliotecilor (2019). În anii recenți, s-a pus accent pe construirea comunităților inteligente prin lectură (2020), pe valorificarea memoriei locale (2021), pe serviciile educaționale și de loisir oferit seniorilor (2022) și pe promovarea cărții și lecturii (2023). În 2024, discuțiile s-au concentrat pe transformarea digitală și experiența utilizatorilor în bibliotecă, pregătind terenul pentru ediția din 2025, care a reușit să sublinieze o nouă paradigmă („De la raft la cloud: conectăm

oamenii, nu doar datele”) și printr-o formă inedită de organizare – cea de teambuilding.

E de menționat că, pe parcursul acestor ani, am experimentat și am aplicat, în paralel, diverse forme de interacțiune și colaborare cu echipa de bibliotecari, menite să stimuleze comunicarea, schimbul de idei și coeziunea grupului. Am organizat sesiuni tematice și ateliere practice, care au facilitat dezvoltarea profesională continuă. Dialogul deschis a fost mereu o componentă esențială, creând un spațiu pentru exprimarea opiniilor și identificarea soluțiilor comune. Mai recent, am introdus formatul „brown bag” – întâlniri informale la prânz, care au încurajat discuții relaxate, dar productive, în jurul unor teme de interes. Unele ediții ale Colocviilor de vară au invitat bibliotecarii în spațiile bibliotecii, altele – în aer liber (fie în curțile bibliotecilor, fie în huburi, săli de hotel sau chiar vinării).

Conceptul Colocviilor de vară din anul 2025 a fost unul original prin organizarea unei sesiuni de teambuilding ce a reușit să consolideze relațiile dintre colegi, a stimulat creativitatea și spiritul de echipă și a pus în valoare importanța cooperării și a inovației în munca noastră zilnică. Astfel, ne-am apropiat prin abordări moderne, în care Sala cu Coloane a BM „B.P. Hasdeu” a devenit un spațiu inovator, iar bibliotecarii au avut oportunitatea să participe la un program interactiv de teambuilding (aplicat, în premieră, în parteneriat cu ACTIVIS). Agenda a fost concepută pentru 100 de bibliotecari în scopul de a stimula cooperarea, comunicarea și creativitatea în rândul participanților printr-o serie de activități provocatoare. Activitățile propuse au inclus miniquiz-uri (care au testat rapiditatea și precizia în gândire), IQ puzzle-uri (ce au solicitat rezolvarea unor probleme logice în echipă), exerciții de art string (care au promovat creativitatea și colaborarea prin realizarea unor compoziții artistice), precum și jocuri interactive ce au consolidat comunicarea dintre membrii echipei BM. Aceste aspecte au subliniat importanța gândirii „Outside the Box” – adică de a privi situațiile din perspective noi și de a căuta soluții inovatoare. În plus, interacțiunile dintre colegi din filiale și secții au demonstrat cât de importantă este o comunicare deschisă și o atitudine cooperantă în atingerea obiectivelor comune.

Inițial, participanții s-au salutat cu colegii și s-au energizat prin mișcări dinamice, ghidați de moderator, care a introdus echipa în activitate, prezentând regulile și scopul programului. Ulterior,

participanții au fost repartizați aleatoriu în 10 echipe și au început primele sarcini, înfruntând provocările interactive și de logică memento să deschidă lacătul unei cutii misterioase. După fiecare reușită, echipele avansau către următoarea etapă, adunând resursele necesare (bucăți de puzzle și elemente pentru activitățile creative) care, puse împreună, ofereau codul de acces la cutia finală. Programul a culminat cu activități creative, precum construirea unui labirint, ridicarea unei piramide din pahare și, în final, formarea cuvântului BIBLIOTECA (realizând elemente prin tehnica String Art), fiecare dintre cele 10 echipe având câte o literă. Momentul de încheiere a reflectat unitatea și solidaritatea celor 100 de bibliotecari, care au sărbătorit împreună atingerea obiectivului propus (cel de a crea ceva original pentru bibliotecă): cuvântul BIBLIOTECA, alcătuit din 10 plăcuțe realizate chiar de mâinile echipei. Lucrarea a fost expusă în spațiile instituției, rămânând ca simbol al colaborării și creativității comune.

Prin aceste exerciții, echipa noastră a câștigat nu doar un sentiment sporit de unitate, dar și instrumente practice pentru a integra creativitatea și inovația în activitatea cotidiană la bibliotecă. Teambuildingul s-a dovedit a fi un catalizator puternic pentru dezvoltarea unui mediu de lucru colaborativ și inspirațional.

Impactul pe termen lung al unei astfel de experiențe este, așadar, semnificativ. Acesta nu se limitează doar la o zi de activități interactive, ci se reflectă în modul în care echipa colaborează ulterior: în elaborarea proiectelor și serviciilor implementate, în capacitatea de a răspunde provocărilor cu flexibilitate și originalitate. Investiția în dezvoltarea relațiilor interpersonale și a competențelor creative și cognitive contribuie direct la creșterea eficienței instituției și la consolidarea rolului bibliotecii ca actor relevant și inovator în comunitate.

Opinii cu referire la Colocviile de vară (2025)

Am analizat răspunsurile oferite de participanți pe final de eveniment, pentru a afla cum putem să organizăm mai bine edițiile ulterioare ale Colocviilor de vară. La rugămintea noastră de a împărtăși orice „comentarii, opinii, sugestii, recomandări, critici etc. referitoare la organizarea evenimentului” s-au conturat câteva direcții clare: atât de apreciere, cât și de recomandări pentru îmbunătățire. Majoritatea participanților au evidențiat organizarea excelentă și atmosfera caldă, inspirațională și profesionistă.

Activitățile au fost percepute ca utile și aplicative, diversitatea jocurilor a fost apreciată, iar invitații și moderatorii din partea companiei ACTIVIS au fost considerați competenți și carismatici. Evenimentul a fost motivant și a adus valoare directă în activitatea profesională (în special, prin provocările practice și interactive). Mulți participanți au mulțumit explicit pentru experiența oferită și au afirmat că astfel de colocvii sunt binevenite, având un impact pozitiv asupra bibliotecarilor și a activității lor de zi cu zi.

Au fost făcute și observații privind forma și logistica evenimentului. Extinderea formatului de teambuilding a fost privită ca un câștig, dar cu propunerea să se desfășoare și în aer liber sau în afara spațiului clasic al bibliotecii, într-un cadru relaxat care să stimuleze interacțiunea. S-a sugerat programarea activităților la ore mai potrivite, preferabil dimineața, precum și anunțarea lor din timp pentru a permite o pregătire adecvată. Unii participanți au menționat că activitățile mai lungi ar putea fi împărțite în două sesiuni pentru a spori partea practică și interactivă, iar materialele de prezentare ar fi utile dacă ar fi puse la dispoziție înainte sau imediat după eveniment. De asemenea, s-a evidențiat că selecția participanților ar fi mai eficientă dacă ar include doar persoane motivate să participe, pentru a menține nivelul ridicat de implicare. S-a subliniat și importanța unei evaluări la finalul evenimentului prin colectarea impresiilor „la cald”, pentru a surprinde cel mai bine impactul activităților.

Feedbackul oferit de participanți este unul pozitiv, având nivel ridicat de satisfacție și recunoștință față de organizare:

„Evenimentul a fost bine organizat, atmosfera a fost profesionistă și prietenoasă. Apreciez efortul echipei de organizare și calitatea invitațiilor. Spațiul a fost primitor, iar programul bine structurat.”

„Organizarea a fost, în general, foarte bună, cu un program bine structurat și echilibrat între sesiunile teoretice și cele practice. O mulțumire specială organizatorilor pentru efortul depus și pentru profesionalism.”

„Activitățile organizate sunt utile și interesante. Ceea ce ni se organizează, aduce plus valoare în activitatea noastră de zi cu zi.”

„Atmosfera a fost prietenoasă și profesionistă/ Activitățile practice au fost utile și le putem aplica în activitățile noastre cu utilizatorii.”

Sugestiile formulate converg spre creșterea gradului de interactivitate, diversificarea conținutului și desfășurarea unor activități în medii mai relaxante, care să combine învățarea profesională

cu experiența de echipă și dezvoltarea personală. Aceste propuneri oferă un cadru clar pentru evoluția viitoarelor ediții ale Colocviilor de vară la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”.

Proiecții de viitor pentru Colocviile de vară

Analizând noile propuneri pentru viitoarele ediții ale Colocviilor de vară, am observat diversitatea, complexitatea și dinamismul domeniului bibliotecar în contextul actual. În primul rând, temele care vor fi selectate pe viitor trebuie să fie puternic ancorate în realitățile digitale și tehnologice, cu un interes crescut pentru subiecte precum inteligența artificială, Big Data, transformarea digitală în educație și cultură, dar și impactul tehnologiilor de ultimă oră în servicii și colaborări. Această orientare către inovație reflectă nevoia de adaptare continuă a bibliotecilor la noile cerințe și așteptări ale publicului, mai ales ale generațiilor tinere, pentru care digitalul este un mediu natural. Un alt aspect important îl reprezintă preocuparea pentru dezvoltarea profesională a bibliotecarilor, cu accent pe reskilling, UX design, marketing digital, dar și teme legate de sănătatea psihică și riscurile psihosociale la locul de muncă. Interacțiunea între biblioteci și instituțiile de învățământ, precum și metodele de atragere a publicului tânăr, sunt alte puncte frecvente, evidențiind rolul tot mai activ al bibliotecii în comunitate și nevoia de colaborări interinstituționale. La fel, temele legate de identitate culturală, cetățenie activă, promovarea valorilor europene și rolul bibliotecii în educația civică indică o componentă de responsabilitate socială, în timp ce subiectele privind brandingul și comunicarea strategică relevă preocuparea pentru vizibilitatea și relevanța bibliotecilor în societate.

În privința formelor de activitate, pe lângă sesiuni clasice și ateliere, se dorește implicarea unor specialiști externi pentru sesiuni interactive, ceea ce poate aduce perspective proaspete și expertiză diversificată. Se remarcă și dorința pentru activități care combină partea profesională cu interacțiunea umană, cum ar fi traininguri psihologice, terapie prin artă sau „brown bag sessions”, dar și continuarea experiențelor de teambuilding, percepute ca valoroase pentru coeziunea echipei.

În concluzie, propunerile pentru viitoarele ediții ale Colocviilor de vară evidențiază o deschidere către inovare tehnologică, dezvoltare profesională integrată, colaborare intersectorială și responsabilitate socială, toate acestea fiind esențiale pentru consolidarea

și modernizarea bibliotecilor. Abordarea lor echilibrată, prin metode interactive și diverse forme de organizare, va contribui la implicarea activă a participanților și la valorificarea deplină a potențialului acestora.

Concluzii

Având în vedere toate aceste aspecte, se recomandă ca edițiile Colocviilor de vară să devină o practică constantă și integrată în strategiile organizaționale ale Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, ca parte a unui proces continuu de dezvoltare profesională și culturală. Teambuildingul „Think Outside the Box” a fost o experiență valoroasă, care a reconfirmat faptul că succesul unei biblioteci este strâns legat de echipa sa. Prin cooperare, comunicare și creativitate, putem nu doar să ne adaptăm schimbărilor, ci și să le anticipăm, să le modelăm și să le transformăm în oportunități de creștere și inovare. Astfel, bibliotecarii Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” devin adevărați promotori ai culturii, educației și incluziunii, într-un spațiu viu și mereu deschis pentru toți cetățenii.

Referințe bibliografice

1. COȘERI, Tatiana. *Team-building: sinergia comunicării în cadrul echipei*. Online. 2012. Disponibil: <https://clubbib2.wordpress.com/2012/06/15/team-buildingsinergia-comunicarii-in-cadrul-echipei/> [accesat 23.07.2025].
2. CREELMAN, Kerry M. Developing Library Leaders: A How-To-Do-It Manual for Coaching, Team Building, and Mentoring Library Staff. Online. *Journal of Academic Librarianship*. 2011, vol. 37, nr. 1, p. 83-84. DOI: 10.1016/j.acalib.2010.11.007 [accesat 23.07.2025].
3. McDEVITT, T., JONES, J. We Are All In This Together: Stress Reduction and Team Building Activities for Modern Library Organizations. Online. *Codex. Journal of the Louisiana Chapter of the ACRL*. 2013, vol. 2, nr. 3, pp. 78-99. Disponibil: <https://research.ebsco.com/linkprocessor/plink?id=55c05e22-5df8-3eff-92cc-c8f440d98737> [accesat 23.07.2025].
4. McMEEN, G. R., GEIB, P. *Effective Team Building in Academic Libraries and Media Centers*. Online. *Journal of Educational Media & Library Sciences*. 1987, vol. 24, nr. 2, pp. 146-155. Disponibil: <https://research.ebsco.com/linkprocessor/plink?id=5010303d-8a03-3508-a567-10ec705e2147> [accesat 23.07.2025].

DIGITIZAREA CA MISIUNE: CONTRIBUȚIA BIBLIOTECII PUBLICE DE DREPT LA PATRIMONIUL DIGITAL

*Stela DRIGA,
bibliotecară, Biblioteca Publică de Drept*

În epoca tehnologiilor avansate, accesul la informație nu mai este condiționat de spațiu sau timp. Digitizarea a devenit o prioritate strategică pentru bibliotecile moderne, întrucât ea asigură nu doar conservarea resurselor, ci și democratizarea accesului la cunoaștere.

În perioada anilor 2022-2025, Biblioteca Publică de Drept, filiala Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” (BM), s-a implicat activ în procesul de digitizare a publicațiilor valoroase, contribuind semnificativ la dezvoltarea repozitoriului instituțional HAPes – Hasdeu Academic Public e-Space. Prin această inițiativă, Biblioteca Publică de Drept confirmă rolul bibliotecii contemporane ca actor al transformării digitale, nu doar depozitar al cărților tipărite.

Lansat în 2021, HAPes (<https://hapes.hasdeu.md/>) este platforma destinată păstrării, promovării și valorificării documentelor științifice, culturale și profesionale, elaborate de filialele BM. Structurat pe principii internaționale de Acces Deschis și gestionare durabilă a resurselor digitale, repozitoriul include monografii, bibliografii, reviste, ghiduri metodologice, articole, rapoarte, prezentări, infografice și alte materiale relevante pentru comunitatea academică și profesională.

Între 2022 și 2025, echipa Bibliotecii Publice de Drept a scanat și a pregătit pentru acces online 21 de titluri, însumând 4378 de pagini procesate. Doar în anul 2025, au fost integrate 14 publicații, fapt ce demonstrează intensificarea ritmului de lucru și consolidarea expertizei echipei.

Selecția lucrărilor a depășit aria strict juridică, incluzând dicționare, monografiile biografice și culturale, studii critice, instrumente biblioteconomice, lucrări metodologice și colecții speciale. Astfel, repozitoriul HAPes al BM reflectă atât patrimoniul juridic, cât și cel cultural și științific al Republicii Moldova.

Exemple reprezentative

- Dicționare și lucrări de juridice referință: *Doctori în drept din Republica Moldova, 1959-2011* de Silvia Antufiev); *Pensia de la A la Z / Пенсия от А до Я* de Aliona Chisari și Ludmila Gonciar.
- Monografii și biobibliografii: *Academicianul Mihai Cimpoi – savantul timpului prezent*; *Victor Dumbrăveanu: biobibliografie*; *Un om al faptelor: Vasile Șoimaru*; *Nicolae Dabija: biobibliografie*; *Ion Vatamanu: bibliografie*; *Alexandru Cristea (1890-1942): viața și activitatea reflectate în timp* de Maria Vieru-Ișaev.
- Studii literare și critice: *Ion Vatamanu – scriitor al existenței*; *Nicolae Esinencu – viața și opera literară (ca) într-o carte*.
- Lucrări metodologice și biblioteconomice: *BiblioReferințe: Ghid de utilizare*; *Ziua bibliografiei – instrucțiune metodică*; *Ziua de informare – instrucțiune metodică*.
- Colecții speciale și editoriale: *Arta de a pasiona cititorii* de Vlad Pohilă; *Cărți cu dedicații*; *Clipe de inspirație* de Alexandru Hâjdău.
- Bibliografii istorice: *Материалы для указателя литературы по Бессарабии* de N.K. Moghilianski.

Prin aceste publicații, HAPes devine o resursă indispensabilă pentru cercetători, studenți și publicul larg interesat de evoluția științei și culturii în spațiul basarabean.

Pentru a asigura calitatea resurselor digitale, echipa a urmat o metodologie riguroasă:

1. selecția lucrărilor pe baza valorii științifice, cererii publice și disponibilității legale;
2. scanarea profesională la rezoluție standard (300 dpi), cu echilibru între claritate și dimensiunea fișierului;
3. redactarea paginilor (corectarea orientării, ajustarea marginilor și uniformizarea aspectului);
4. procesarea OCR (Optical Character Recognition) – conversia imaginilor scanate în text digital, permițând căutare, copiere și reutilizare;
5. validarea și încărcarea (verificarea calității și publicarea în repozitoriu).

Acest flux de lucru transformă volumele tipărite în documente dinamice, ușor de explorat și valorificat.

Procesul nu a fost lipsit de dificultăți: tipar slab la unele publicații vechi, formate voluminoase greu de scanat, erori OCR la texte cu terminologie specializată, verificarea drepturilor de autor sau lipsa resurselor umane. Totuși, aceste obstacole au fost depășite prin adaptare și instruirea continuă a personalului, ceea ce a consolidat astfel experiența bibliotecarilor.

Digitizarea nu reprezintă doar o activitate tehnică, ci un act de responsabilitate culturală și profesională. Ea garantează: conservarea pe termen lung a publicațiilor fragile; creșterea vizibilității și impactului cercetării locale; accesibilitate pentru utilizatorii din diaspora sau din regiuni fără acces fizic la bibliotecă; integrarea în circuitul internațional al științei deschise.

Prin cele 21 de lucrări deja integrate în HAPEs, Biblioteca Publică de Drept se afirmă ca un promotor al transformării digitale și un păstrător activ al memoriei culturale. Repozitoriul devine un spațiu de referință pentru cei care caută să înțeleagă dinamica biblioteconomiei, a culturii urbane și a cercetării locale din Republica Moldova.

Referințe bibliografice:

1. BORȘ, Veronica. Crearea, dezvoltarea și valorificarea conținutului digital în Biblioteca Națională a Republicii Moldova. *Magazin bibliologic*. 2024, nr. 3-4, pp. 12-16. ISSN 1857-1476; Online. Disponibil: https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/224914 [accesat 15.08.2025].
2. SILIVESTRU (LUPUȘOR), Diana. Digitizarea resurselor documentare – prioritate a Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova. *Magazin bibliologic*, 2022, nr. 3, pp. 53-57. ISSN 1857-1476; Online. Disponibil: https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/163836 [accesat 15.08.2025].
3. UNGUREANU, Elena. Repozitoriul instituțional al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”: analiza frecvenței cuvintelor-cheie. In: *Știința Deschisă în Republica Moldova, Ediția 2, 27-28 octombrie 2022, Chișinău*. Online. Chișinău: „ArtPoligraf”, 2022, pp. 62-64. ISBN 978-9975-3564-2-8. Disponibil: https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/165991 [accesat 15.08.2025].

CZU 027.52(478-25):364.4-053.2/.6=135.1

**BIBLIOTECA – SPAȚIU DE SPRIJIN
ȘI CREATIVITATE PENTRU COPII
ȘI ADOLESCENȚI. UN MODEL DE
COLABORARE DINTRE BIBLIOTECA
MUNICIPALĂ „B.P. HASDEU”
ȘI CENTRUL COMUNITAR WEWORLD**

*Dr. Mariana HARJEVSCHI,
director general, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”*

Rezumat: În perioada ianuarie-iulie 2025, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a desfășurat un amplu program de activități pentru copii și adolescenți, realizat în parteneriat cu organizația internațională WeWorld. Prin acest proiect, au fost reabilitate cinci spații din cadrul Bibliotecii Centrale, transformate ulterior în spații de activități psihosociale, logopedice, educative și recreative. Proiectul a inclus ateliere creative, robotică, sesiuni de consiliere individuală și de grup, tabere pentru adolescenți, inclusiv implicarea în Programul estival „Provocarea verii”. Inițiativa a demonstrat impactul pe care bibliotecile îl pot avea în sprijinul dezvoltării emoționale și sociale a tinerilor, contribuind la coeziunea comunității.

Cuvinte-cheie: bibliotecă publică, utilizatori, incluziune, servicii psihosociale, logopedie, parteneriat, robotică, activități educative.

Abstract: Between January and July 2025, the “B.P. Hasdeu” Municipal Library implemented a comprehensive program of activities for children and adolescents, carried out in partnership with the international organization WeWorld. Through this project, five spaces within the Central Library were renovated and transformed into areas dedicated to psychosocial, speech therapy, educational, and recreational activities. The project included creative workshops, robotics sessions, individual and group counseling, youth camps, and participation in the summer program “Summer Challenge”. This initiative demonstrated the significant impact libraries can have in supporting the emotional and social development of young people, while contributing to community cohesion.

Keywords: public library, users, inclusion, psychosocial services, speech therapy, partnership, robotics, educational activities.

Introducere

Bibliotecile publice contemporane evoluează dincolo de funcția tradițională de împrumut și informare, devenind actori relevanți în asigurarea incluziunii sociale și a sprijinului comunitar [1]. Colaborările intersectoriale (în special, cu organizații neguvernamentale și actori internaționali) contribuie la diversificarea serviciilor și la adresarea directă a nevoilor comunității. Totodată, bibliotecile publice își extind misiunea lor și devin instituții esențiale în promovarea coeziunii sociale, sprijinului emoțional și echității educaționale. Potrivit Lidiei Kulikovski, biblioteca are „datoria morală de a include persoanele dezavantajate în procesele de informare, educație și cultură, pentru a reduce decalajele sociale și pentru a susține drepturile fundamentale ale copilului” [2]. Acest principiu ghidează și activitatea Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, care a devenit, în 2025, parteneră a organizației internaționale WeWorld într-un proiect de amploare (cu o investiție de circa 2 milioane de lei), implementat în perioada ianuarie-iulie 2025, destinat sprijinirii copiilor și adolescenților aflați în situații de risc și de vulnerabilitate socială sau emoțională.

Contextul colaborării și obiectivele proiectului

WeWorld este o organizație activă în peste 25 de țări, cunoscută pentru intervențiile sale în domeniul protecției copilului, incluziunii și echității sociale. În contextul Republicii Moldova, organizația a acordat multiple proiecte de susținere diverselor instituții, inclusiv bibliotecilor (de exemplu: Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creanga”; Biblioteca Publică Tabani, r. Briceni). O atenție deosebită în cadrul proiectelor desfășurate a fost acordată copiilor afectați de sărăcie sau migrație (cum este cazul refugiaților din Ucraina).

Parteneriatul dintre WeWorld și Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” s-a înscris într-o abordare strategică mai amplă de deschidere către colaborări internaționale cu mize sociale ridicate, pe care instituția a dezvoltat-o în ultimii ani. Astfel, având o experiență relevantă în proiecte desfășurate împreună cu organizații precum People in Need (susținerea Programului „Provocarea verii”), Terre des hommes (investiții în Biblioteca „N. Titulescu” și Biblioteca „M. Drăgan”), biblioteca a decis să extindă oferta educațională

prin servicii comunitare pentru copii afectați de migrație, expunere la violență, discriminare sau acces limitat la educație.

Aceste colaborări au permis consolidarea unui model local de intervenție integrată în bibliotecă, în care spațiul Bibliotecii Centrale a BM „B.P. Hasdeu” să devină loc de sprijin psihosocial, alfabetizare emoțională, dezvoltare a rezilienței și promovare a echității. Astfel, parteneriatul semnat cu WeWorld la 1 martie 2025 (și formalizat printr-un Memorandum de înțelegere) a reprezentat o continuare firească a acestei direcții de dezvoltare, având următoarele obiective: reabilitarea și echiparea a cinci spații din cadrul Bibliotecii Centrale; dezvoltarea și livrarea de servicii psihosociale, logopedice și educaționale; formarea unei echipe mixte pentru intervenții directe cu beneficiarii/utilizatorii; organizarea de activități recreative și tabere tematice; consolidarea echipei prin activități de coeziune și formare continuă.

Datorită acestui parteneriat, biblioteca a devenit un spațiu sigur și incluziv, care va oferi o gamă variată de servicii educaționale, recreative și de sprijin pentru sănătatea mintală și suport psihosocial (MHPSS). Aceste servicii, desfășurate în cele două spații recent renovate și echipate, au înregistrat o medie lunară de 450-500 de vizite, provenind de la circa 150 de beneficiari unici – copii și însoțitorii acestora.

În cadrul colaborării, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a găzduit echipa de profesioniști WeWorld direct în spațiile sale, ceea ce a facilitat o coordonare facilă și o comunicare constantă cu comunitatea. Educatorii WeWorld au contribuit semnificativ la dezvoltarea competențelor personalului bibliotecii (în special, în ceea ce privește abordările ludice și activitățile bazate pe joc), ceea ce a dus la revitalizarea echipei și la creșterea calității interacțiunii cu copiii și familiile.

Echipa multidisciplinară (alcătuită din educatori, psihologi și un logoped) a demonstrat un nivel înalt de profesionalism și adaptabilitate, oferind activități personalizate pentru nevoile emoționale, cognitive și sociale ale copiilor refugiați. Printre serviciile furnizate s-au evidențiat:

- ateliere creative și recreative, care au susținut preponderent bunăstarea emoțională și reziliența participanților (dedicate atât copiilor, cât și adulților);
- cursuri de robotică și alfabetizare digitală, ce au sprijinit incluziunea și dezvoltarea cognitivă (dedicate copiilor);

- sesiuni MHPSS individuale și de grup pentru copii și părinți, organizate atât cu prezență fizică, cât și online;
- instruirii de învățare a limbii române și engleze (atât pentru copii, cât și pentru seniori);
- evenimente comunitare și activități de conștientizare pe teme de protecția copilului, incluziune, parenting, igiena menstruală și sănătatea sexuală și reproductivă.

Dincolo de prestarea directă a serviciilor, acest parteneriat a demonstrat potențialul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” de a oferi soluții comunitare sustenabile pentru categoriile vulnerabile prin sinergia echipelor și a infrastructurii bibliotecii cu expertiza organizațiilor internaționale.

Activități implementate și profilul beneficiarilor

Beneficiarii direcți ai proiectului au fost peste 250 de copii și adolescenți, dintre care majoritatea proveneau din familii social-vulnerabile, afectate de sărăcie, instabilitate familială sau acces limitat la servicii educaționale; familii refugiate din Ucraina, stabilite temporar la Chișinău din cauza războiului din regiune; comunități marginalizate, cu oportunități reduse de integrare educațională și sprijin emoțional. Acești copii și adolescenți s-au alăturat cu regularitate activităților desfășurate în cadrul celor 5 spații reabilitate ale Bibliotecii Centrale, beneficiind de servicii specializate și activități educaționale adaptate nevoilor lor.

În perioada de implementare a proiectului, au fost oferite următoarele servicii și acțiuni:

a) sesiuni psihosociale și de logopedie

Acestea au inclus atât sesiuni individuale de consiliere psihologică, cât și ateliere de grup. Copiii au învățat să-și exprime emoțiile,

să gestioneze anxietatea, să vorbească despre traume sau pierderi, dar și să dezvolte empatie și reziliență. Activitățile au fost conduse de psihologi și facilitatori cu experiență, prin metode interactive precum desenul terapeutic, jocuri de rol, discuții ghidate sau povești terapeutice. Cele axate pe logopedie au fost dedicate copiilor cu dificultăți de pronunție, dislexie sau întâzieri în

vorbire (acest serviciu a avut un caracter individualizat). Într-un cadru prietenos, logopedul a lucrat cu fiecare copil pe exerciții de articulare, vocabular și ritm al vorbirii, folosind materiale vizuale, aplicații interactive și jocuri de cuvinte.

b) ateliere creative

Atelierele au stimulat imaginația, expresia liberă și încrederea personală. Activitățile au inclus desen, pictură, colaj, modelaj din plastilină etc., iar ulterior – realizarea de miniexpoziții. Copiii erau încurajați să exprime vizual gânduri, emoții sau dorințe, iar lucrările erau discutate în grupuri mici, încurajând comunicarea.

în grupuri mici, încurajând comunicarea.

c) sesiuni de robotică educațională

Aceste sesiuni au introdus copiii în gândirea algoritmică și colaborativă, folosind seturi „Lego. Spike” – roboți programabili și aplicații simple de codare vizuală. Activitățile s-au desfășurat în echipe mici și au implicat provocări precum construirea unui robot care să urmeze un traseu sau să execute comenzi simple. Accentul a fost pus pe învățare prin joc, logică, planificare și lucru în echipă.

d) cluburi de lectură cu ateliere de creativitate

Acestea au combinat lectura cu dialogul și exprimarea emoțională. Copiii și adolescenții au explorat texte scurte, povești cu mesaj educativ sau povestiri inspirate din realitatea lor. Lectura era însoțită de discuții ghidate. Activitățile aveau și un rol terapeutic, mai ales pentru copiii refugiați, care astfel își puteau exprima (indirect) trăirile și înfrigorările.

e) proiecții de film

Filmele selectate au avut un caracter educativ, inspirațional sau recreativ, abordând teme precum prietenia, curajul, depășirea dificultăților, protecția mediului și respectul pentru diversitate.

Participanții au fost încurajați nu doar să vizioneze producțiile cinematografice, ci și să participe la discuții ghidate și activități interactive după proiecții. Astfel, experiența cinematografică a fost transformată într-un instrument de învățare nonformal, care a stimulat gândirea critică, exprimarea emoțiilor și dezvoltarea abilităților de comunicare.

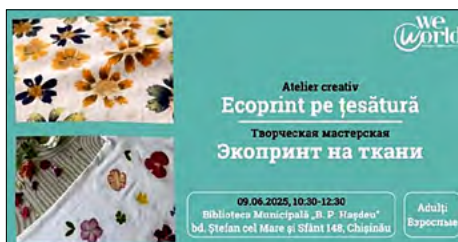
f) cursuri de limbă engleză

Acestea au avut ca obiectiv dezvoltarea competențelor lingvistice și culturale ale copiilor și adolescenților, mai ales ale celor proveniți din familii vulnerabile sau refugiate, care nu au acces constant la programe educaționale suplimentare.

Activitățile au fost structurate pe module interactive, adaptate vârstei și nivelului de cunoștințe al participanților, îmbinând înțelegerea și vorbirea limbii cu jocuri educative, dialoguri, cântece și activități creative. Aceste activități s-au desfășurat în cadrul câtorva filiale (Biblioteca „Hristo Botev”, Biblioteca „Târgu Mureș” etc.). Cursurile au fost intensive, fiind organizate în perioada mai-iunie 2025, având un format de tip față în față în una din filialele bibliotecii din Chișinău (timp de 2 ore și 15 minute).

Echipa WeWorld a fost integrată în activitatea instituțională a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, participând la evenimentele culturale, educaționale și de comunitate organizate de Biblioteca Centrală. Această implicare a facilitat schimbul de experiență între educatori și bibliotecari, a consolidat cooperarea interinstituțională și a contribuit la vizibilitatea și impactul activităților dedicate copiilor și adolescenților. Pe parcursul desfășurării proiectului, echipa WeWorld a reușit să se implice și în activități organizate de bibliotecă, precum:

– Programul estival „Provocarea verii”

Desfășurat pe parcursul lunilor iunie-iulie, Programul a propus o suită de activități estivale, adresate copiilor cu vârsta cuprinsă între 6 și 12 ani. Activitățile au inclus jocuri, miniconcursuri, ateliere de creație și proiecții de film educativ.

Participarea constantă a copiilor a demonstrat nevoia reală de activități gratuite, sigure și structurate în timpul vacanței de vară.

– *Tabăra de vară pentru adolescenți*

Aceasta a fost organizată timp de două săptămâni, reunind peste 30 de adolescenți. Programul a inclus jocuri de societate strategice, activități de teambuilding, dezbatere, reflecții personale și provocări de echipă. Adolescenții au învățat despre lucrul în grup, empatie, ascultare activă, exprimare liberă și asumarea unui rol într-o echipă. O parte din activități a avut și caracter formativ – educație pentru viață, orientare vocațională, explorarea emoțiilor și consolidarea identității.

Această abordare de colaborare a permis Bibliotecii Centrale să devină un spațiu incluziv și sigur, în care copiii și adolescenții nu doar că s-au simțit acceptați și înțeleși, dar și validați în procesul lor de dezvoltare emoțională, cognitivă și socială. Activitățile au fost atent adaptate vârstei, nivelului de dezvoltare și contextului social al fiecărui copil.

Reabilitarea spațiilor

În cadrul parteneriatului cu WeWorld, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a reabilitat și a modernizat mai multe spații dedicate copiilor și adolescenților, transformând biblioteca într-un mediu prietenos și adaptat nevoilor comunității. A fost amenajat un spațiu pentru ateliere creative și activități educative pentru copii, unul destinat ședințelor de logopedie și un altul pentru activități de robotică și consiliere psihosocială. Toate aceste spații sunt dotate cu tehnologii moderne și echipamente necesare desfășurării activităților, fiind totodată vizual adaptate publicului care va

beneficia de ele, astfel încât să ofere un cadru atractiv, funcțional și stimulant pentru dezvoltarea personală și socială.

Colaborare interinstituțională și echipă

Proiectul a fost coordonat de o echipă mixtă formată din șapte membri, care a reunit expertiza specialiștilor WeWorld și experiența bibliotecarilor de la Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”. Din partea organizației internaționale au fost implicați cinci profesioniști – un psiholog, un logoped, un educator, un asistent social și un manager de proiect, fiecare având roluri bine definite în activitățile cu copiii și adolescenții. Lor li s-au alăturat bibliotecarii cu formare în servicii pentru copii și tineri care au adus experiența în interacțiunea cu utilizatorii și expertiza în gestionarea spațiilor comunitare. Pe parcursul proiectului, colaborarea dintre cei doi parteneri s-a consolidat

prin organizarea a două sesiuni de teambuilding, menite să dezvolte coeziunea echipei mixte, să favorizeze învățarea colaborativă și reflexivă și să stabilească mecanisme comune de planificare și implementare a activităților. Aceste întâlniri au permis nu doar o mai bună coordonare a activităților zilnice, ci și crearea unui climat de încredere reciprocă în lucrul cu copii aflați în situații vulnerabile.

În paralel, bibliotecarii au participat la sesiuni de instruire nonformală susținute de specialiștii WeWorld, dobândind competențe noi în lucrul cu grupuri vulnerabile,

în aplicarea unor abordări psihopedagogice centrate pe empatie și sprijin emoțional, inclusiv scrierea de proiecte și organizarea sesiunilor de lego-robotics. Acest proces de transfer de cunoștințe a avut un impact semnificativ asupra calității serviciilor oferite, contribuind la profesionalizarea personalului bibliotecii și la transformarea instituției într-un spațiu sigur și incluziv pentru toți beneficiarii.

Impact, extinderea colaborărilor și concluzii

Proiectul a generat un impact major asupra Bibliotecii Centrale, manifestat pe mai multe niveluri. La nivel individual, copiii participanți au beneficiat de sprijin emoțional consistent, au câștigat încredere în propriile capacități și au avut multiple oportunități de exprimare creativă și personală. Prin intermediul atelierelor, sesiunilor de consiliere și activităților ludice, aceștia și-au dezvoltat abilități socioemoționale esențiale, învățând să comunice, să gestioneze stresul și să se integreze armonios în comunitate.

La nivel instituțional, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” și-a consolidat imaginea și funcția ca spațiu sigur, deschis și accesibil tuturor categoriilor de utilizatori, inclusiv celor aflați în situații de vulnerabilitate. În urma intervențiilor din cadrul proiectului, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a fost dotată cu un set complet de echipamente educaționale, printre care seturi de robotică LEGO, materiale pentru ateliere creative, mobilier adaptat și funcțional, inclusiv IDEA BOX – un set inovator din boxe cu resurse educaționale menite să susțină procesul de învățare prin joacă și explorare. Aceste dotări au permis continuarea și extinderea serviciilor educaționale oferite în spațiile reabilitate, contribuind la crearea unui mediu stimulant și prietenos pentru copii și adolescenți.

La nivel comunitar, impactul s-a reflectat în diminuarea izolării sociale a copiilor refugiați și a celor provenind din medii vulnerabile, prin facilitarea accesului lor la servicii specializate și activități de dezvoltare personală. Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a devenit astfel un punct de referință pentru incluziune și sprijin comunitar, încurajând dialogul intercultural și coeziunea socială.

Colaborarea cu organizația WeWorld a reconfirmat, de asemenea, potențialul parteneriatelor internaționale de a amplifica capacitatea bibliotecii de a răspunde nevoilor complexe ale comunității. Această direcție strategică de colaborare cu actori internaționali specializați a fost cu atât mai relevantă în contextul actual, marcat

de mobilitate socială intensă, instabilitate regională și schimbări culturale profunde. Consolidarea acestor parteneriate nu doar a extins aria de acțiune a bibliotecii, dar a și contribuit la redefinirea identității noastre profesionale, aliniind-o la standardele internaționale de incluziune, echitate și responsabilitate socială.

Referințe bibliografice

1. KULIKOVSKI, Lidia. *Servicii de bibliotecă pentru persoanele dezavantajate: Istoric. Prezent. Tendințe: Studiu monografic*. Chișinău: S. n., 2004. 180 p. ISBN 9975-9505-5-8.
2. KULIKOVSKI, Lidia. *Accesul persoanelor dezavantajate la potențialul bibliotecilor: Manual pentru bibliotecari*. Chișinău: Epigraf, 2006. 288 p. ISBN 978-9975-924-85-6.
3. *WeWorld Annual Activity Report*. Online. Disponibil: <https://www.weworld.it/en/what-we-do/publications/annual-report-2024-2> [accesat 26.08.2025].

CZU [028:027.52(478-25)](=135.1)(100)=135.1

TABĂRA ONLINE „ACASĂ LA CHIȘINĂU” (EDIȚIA I)

*Maria BIVOL,
șef serviciu, Secția activitate editorială, BM „B.P. Hasdeu”*

Chișinăul, orașul de suflet al moldovenilor, un loc unde se împletesc tradiția și modernitatea, a devenit în vara anului 2025 un punct de reper cultural pentru copiii din diasporă. În data de 17 iulie 2025, capitala Republicii Moldova a sărbătorit 589 de ani de la prima atestare documentară, prilej cu care a fost organizată cea de-a V-a ediție a festivalului „Te salut, Chișinău!”, organizat de Primăria municipiului Chișinău.

În acest context, a fost lansată prima ediție a taberei online „Acasă la Chișinău”, desfășurată, între 14 și 26 iulie 2025, sub egida Direcției generale cultură și patrimoniu cultural a Consiliului municipal Chișinău și a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. Tabăra a devenit o punte dintre 30 de copii din diasporă (cu vârste cuprinse între 6 și 12 ani) și rădăcinile lor culturale. Micii participanți din Franța, Germania, Italia, Marea Britanie, Spania și România au descoperit Chișinăul prin joc, creație și poveste, întărind legătura cu limba română și tradițiile moldovenești, dar și cu valorile europene fundamentale – diversitate, incluziune și solidaritate.

Timp de două săptămâni, copiii au participat la 10 sesiuni Zoom, câte două ore pe zi, de luni până vineri, între orele 11:00 și 13:00. Au fost organizate 44 de activități captivante, menite să readucă „acasă” copiii din diasporă și să le insuflă mândria apartenenței la comunitatea lor de origine. Chiar de la prima întâlnire, copiii au avut bucuria de a o avea alături pe doamna Angela Cutasevici, viceprimar al municipiului Chișinău, care le-a adresat un mesaj de bun venit și i-a încurajat să descopere orașul de suflet al părinților și bunicilor lor.

Programul a inclus și întâlniri memorabile cu scriitori îndrăgiți. Împreună cu Iulian Filip, copiii au discutat despre volumul *Cartea mea cea mai gustoasă* și au descoperit și alte scrieri ale autorului, pline de umor și înțelepciune. Împreună cu scriitoarea Claudia Partole, copiii au pătruns în universul jucăuș al cărții *Ha-ra-ba-bu-ră fără măsură*, iar împreună cu scriitoarea Victoria Fonari au explorat lumea plină de culoare și simboluri din cartea *Pe spinarea unui leu în orașul Chișinău*. Întâlnirea cu Maria Pilchin a adus în discuție cartea *Băiețelul din teatru*, dar și teme despre lectură, cărți și importanța învățării limbilor străine. Aceste dialoguri au fost adevărate surse de inspirație, stârnind curiozitatea copiilor și apropiindu-i de literatura română.

În cadrul taberei, copiii au făcut cunoștință și cu două filiale ale Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. Aliona Nosatîi, șefa Bibliotecii „Nicolae Titulescu”, le-a prezentat copiilor biblioteca, specificul ei, tipurile de activități pe care le desfășoară și, bineînțeles, le-a făcut cunoștință cu mascota bibliotecii: pisioul dintre rafturi! Despre Biblioteca „Târgoviște” le-a vorbit doamna Liliana Juc, șefa filialei respective. Liliana Juc le-a prezentat copiilor biblioteca, colecția de cărți, dar și

colecția de păpuși – adevărate îndemnuri pentru copii să lectureze și să participe la activitățile desfășurate de bibliotecă. Împună cu păpușile, Liliana Juc i-a transpus pe copii într-o călătorie minunată prin povestea *Leneșul cel norocos* de Ada Zaporojanu.

Tabăra a fost un veritabil amestec de cunoaștere și aventură. În cadrul orelor live, copiii au putut explora virtual câteva dintre cele mai emblematice locuri ale Chișinăului. Au por-

nit de la Kilometrul Zero, punct simbolic din centrul orașului, de unde se măsoară distanțele spre alte localități și capitale, și au înaintat spre trecerea de pietoni, unde se află două clădiri istorice importante: Sala cu Orgă, renumită pentru spectacolele de muzică clasică, și Primăria municipiului Chișinău – clădire cu o istorie bogată și o semnificație majoră, unde își desfășoară activitatea conducerea orașului. Copiii au fost invitați să pășească virtual și în incinta Primăriei, iar doamna Angela Cutasevici le-a fost ghid și le-a povestit despre activitatea acestei instituții emblematice.

Apoi, pe bulevardul Ștefan cel Mare și Sfânt, copiii au descoperit magazinul „Moldova”, cunoscut pentru suvenirurile tradiționale, și s-au bucurat de atmosfera animată a centrului capitalei. Au poposit în Parcul Catedralei, o oază verde chiar în inima orașului, au privit Piața Marii Adunări Naționale, au aflat legenda Arcului de Triumf și secretul clopotului turnat din tunurile otomanilor, au admirat Clopotnița și impunătoarea Catedrală Mitropolitană „Nașterea Domnului”. Copiii au făcut și o plimbare virtuală prin Parcul „Dendrarium”, iar la Muzeul Regiei Transport Electric au descoperit istoria troleibuzelor și a altor mijloace de transport.

Un moment deosebit a fost întâlnirea cu Olesea Enachi, artist plastic și meșter popular, care le-a prezentat copiilor portul popular – o formă de artă vie, o poveste țesută și cusută de mâinile femeilor din satele Moldovei. În fiecare ie, brâu, catrință sau cojoc stau ascunse simboluri, legende și tradiții transmise din generație în generație. Invitata le-a arătat o colecție specială de fotografii și piese autentice de port popular, vorbindu-le cu drag despre frumusețea și valoarea acestora.

De asemenea, copiii au avut parte de o experiență gustoasă alături de Traian Stoianov, bucătar și prezentator TV, care i-a primit în bucătăria sa și i-a ghidat pas cu pas în prepararea unei salate ca la Chișinău – o lecție delicioasă despre tradițiile culinare locale.

Activitățile au fost variate și creative: au fost desfășurate 10 ateliere artistice (cărțulii și semne de carte origami, desenarea unei cămăși tradiționale, felicitări pentru Chișinău, plicuri decorative, picturi pe sare, confecționarea de mijloace de transport din hârtie, „Trandafirul – floarea orașului”, crearea propriului drapel), 11 jocuri și puzzle-uri interactive, 4 sesiuni de anagrame și 6 activități de incluziune lingvistică. Prin povești, legende, tururi virtuale și activități practice, Chișinăul a prins viață în fața copiilor, devenind mai mult decât un oraș – devenind „acasă”.

Succesul taberei s-a datorat colaborării strânse dintre Primăria municipiului Chișinău, Direcția generală cultură și patrimoniu cultural și Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”. Parteneriatele cu Teatrul „Guguță”, Grădina Zoologică și Muzeul Regiei Transport Electric au adus autenticitate și diversitate, iar contribuțiile

personalităților culturale au transformat fiecare activitate într-o experiență memorabilă. Promovarea programului a fost susținută de o campanie bine organizată, prin pagina web oficială (tabaraacasalachisinau.tilda.ws), articole în mass-media (pe platforme precum Diez.md, Realitatea TV, Știri.md, Vocea Basarabiei și IPN), postări regulate pe rețelele sociale ale Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. Cu peste 90% de participare și 100% de evaluări pozitive, feedbackul părinților și al copiilor a evidențiat aprecierea pentru abordarea bazată pe cooperare, toleranță și creativitate.

Tabăra s-a bucurat de succes, iar mesajele și aprecierile părinților sunt o dovadă în acest sens. Iată câteva mesaje din partea părinților:

„Mulțumim organizatorilor taberei «Acasă la Chișinău» pentru oportunitatea oferită copiilor noștri de a participa la activitățile interactive, creative și foarte interesante! Copiii au primit o satisfacție enormă! La sfârșitul lunii august, când venim acasă, vizităm cu mare drag și Biblioteca Municipală «B.P. Hasdeu»! O vară frumoasă!”

Familia ROȘCOVANU

„Dragă doamnă Maria, vă mulțumim din inimă pentru profesionalismul, empatia și răbdarea cu care ați ghidat copiii în această frumoasă experiență – tabăra «Acasă la Chișinău». Elina a fost încântată și vă poartă o mare admirație. Vă suntem recunoscători pentru tot și sperăm să ne revedem curând!”

Familia SÎRBU (Germania)

„Dragi organizatori, invitați și bibliotecari, membri ai echipei «Acasă la Chișinău», vă aducem sincere mulțumiri și recunoștință pentru acest proiect minunat în care au fost implicați copiii din diasporă! Activitățile desfășurate au stimulat și încurajat copiii să învețe, să descopere, să creeze, să citească și să comunice în limba română.

Foarte multe idei, vise și experiențe noi au ajuns în universul interior al tinerilor. S-a cultivat dragostea de țară și valorile naționale și spirituale ale românilor! Vă mulțumim mult pentru toate! Succese și realizări mari în continuare!”

Familia Xeniei MELNIC

„Dragă echipă «Acasă la Chișinău», vă mulțumim pentru tot efortul și toată munca pe care ați depus-o ca să arătați copiilor noștri măcar o mică parte din țărișoara noastră frumoasă! Cu siguranță, copiii (și noi pe lângă ei) au învățat lucruri noi. Vă mulțumim pentru o așa inițiativă specială și sperăm să mai avem ocazia să participăm la astfel de evenimente. Vă dorim mult succes în continuare în tot ceea ce faceți!”

Anonim

„Acasă la Chișinău” (ediția I) a fost mai mult decât o tabără. A fost o punte între copiii diasporei și capitala Republicii Moldova. Tabăra nu doar că a stârnit interesul copiilor pentru Chișinău și tradițiile sale, ci a implicat și familiile acestora într-un proces de redescoperire a rădăcinilor și de apropiere de valorile comune europene. Iar aceasta, drept rezultat, a contribuit la coeziunea comunitară și la formarea unor cetățeni activi și conștienți cultural.

Fotografii: Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”

CZU [028:027.52(478-25)](=135.1)(100):303.4=135.1

TABĂRA DE VARĂ ONLINE „ACASĂ LA CHIȘINĂU” – MODEL DE EDUCAȚIE NONFORMALĂ ȘI PATRIMONIU CULTURAL DIGITAL: ANALIZA IMPACTULUI

Svetlana JAVELEA,
șef, Secția monitorizare și evaluare, BM „B.P. Hasdeu”

Pentru a înțelege mai bine beneficiile aduse participanților la programele educaționale online și pentru a îmbunătăți viitoarele ediții ale Taberei de vară online „Acasă la Chișinău”, Secția monitorizare și evaluare a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” (BM) a realizat un sondaj de opinie adresat părinților și copiilor care au participat la program. Chestionarul a avut scopul de a evalua nivelul de implicare și satisfacție al copiilor, de a măsura utilitatea și atractivitatea activităților și de a aduna sugestii pentru perfecționarea programului.

Metodologie

Pe parcursul celor două săptămâni, dintr-un total de 26 de copii înscriși, 10 au participat la toate întâlnirile, iar ceilalți au avut o prezență semnificativă de 6-9 sesiuni, în funcție de programul individual al fiecăruia, demonstrând un grad ridicat de implicare. La sondaj au răspuns 11 familii (părinți împreună cu copiii), ceea ce reprezintă un eșantion relevant pentru analiza calitativă a impactului educativ, cultural și social al taberei, în contextul organizării exclusive online a acesteia.

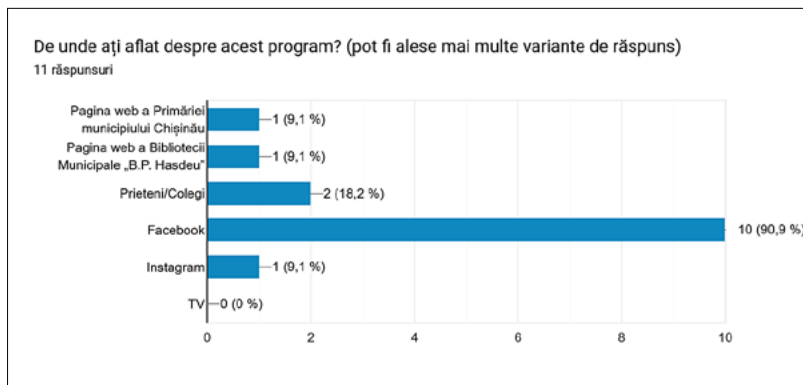
În chestionar s-a utilizat o combinație de întrebări închise și deschise, menită să surprindă atât date cantitative (nivel de satisfacție, preferințe clare, frecvența canalelor de promovare),

cât și perspective calitative (impresii, impact emoțional, sugestii creative).

Canalele de informare și accesul la program

Fiind întrebați *de unde au aflat despre acest program*, majoritatea participanților au indicat Facebook, urmat de prieteni/colegi, pagina web a BM și site-ul Primăriei municipiului Chișinău, iar Instagram a fost menționat doar izolat. Rezultatele indică faptul că rețelele sociale și contactele directe cu părinții rămân principalele canale de promovare a programelor educative.

Organizarea și calitatea conținutului

Participanții au perceput programul ca bine planificat și profesionist coordonat, ceea ce a contribuit la implicarea constantă a copiilor și la respectarea întregului calendar de activități. *Organizarea generală* a primit unanim calificativul „foarte bună”, ceea ce reflectă profesionalismul echipei de proiect și a moderatorilor.

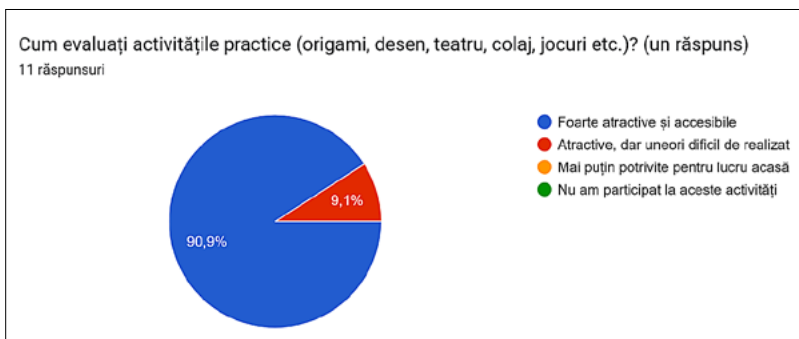

Conținutul activităților a fost evaluat drept „foarte potrivit”, respondenții considerând că activitățile au fost excelent adaptate

vârstei și intereselor copiilor, cu o singură mențiune „destul de potrivit”, fapt ce indică doar o posibilă diferență de interes sau de nivel la un copil, nu o problemă de ansamblu.

Majoritatea părinților au considerat *activitățile practice* (origami, desen, teatru, colaj, jocuri) excelent concepute, fiind atât in-

teresante, cât și ușor de realizat în mediul online; doar un singur răspuns a indicat o ușoară dificultate, posibil din cauza materialelor necesare sau a complexității unor exerciții.

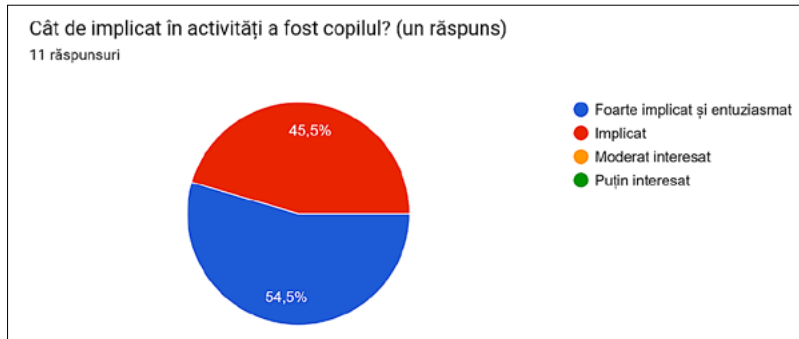
Temele pentru acasă au avut un nivel adecvat de atractivitate și claritate, consolidând cunoștințele dobândite zilnic; toate sarcinile

au fost îndeplinite; un singur caz de neparticipare a fost motivat de programul familial.

Gradul de implicare și participare

Toți copiii s-au arătat „foarte implicați și entuziasmați” sau „implicați”, chiar și cei care nu au reușit să participe zilnic, con-

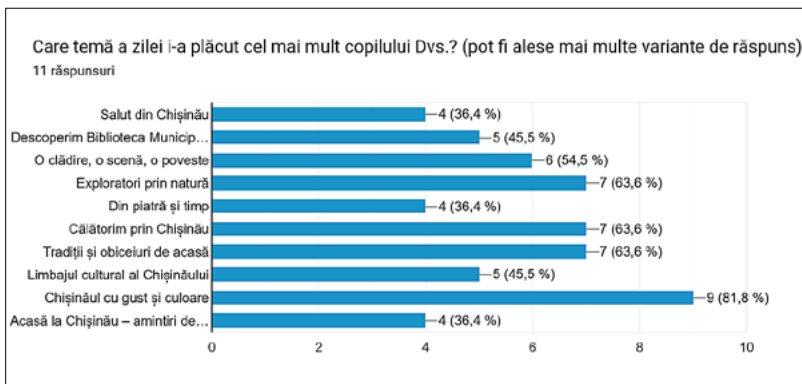

firmând relevanța conținutului și calitatea interacțiunii dintre formatori și participanți.

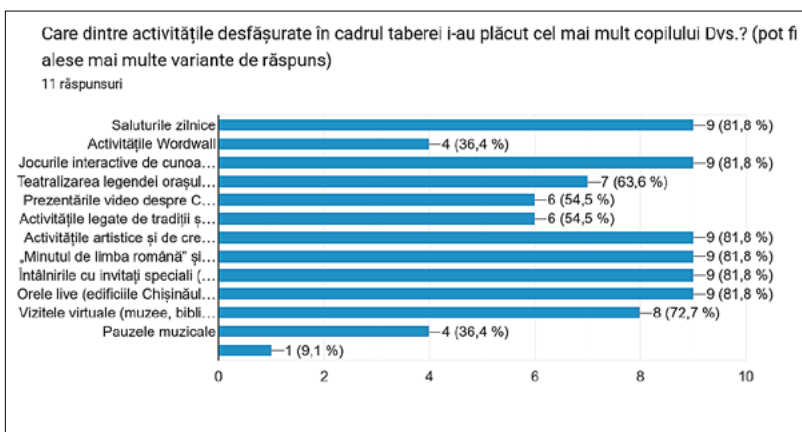
Activități și teme preferate, momente memorabile

Fiecare zi a fost dedicată unei teme bine alese care capta interesul copiilor într-un mod variat și creativ, ajutându-i să construiască o legătură emoțională și culturală cu un oraș pe care îl cunosc, în mare parte, din distanță. Din răspunsurile deschise reiese o paletă bogată de activități preferate.

Dintre *temele zilei propuse*, copiii au dat preferință „Chișinăului cu gust și culoare” – tema cea mai apreciată datorită caracterului său interactiv, vizual și creativ, care a stimulat implicarea copiilor. Temele „Tradiții și obiceiuri de acasă” și „Călătorim prin Chișinău” au generat, la fel un, interes sporit, provocând copiii din diaspora să se reconecteze cu rădăcinile lor culturale, să înțeleagă mai bine tradițiile și obiceiurile, chiar și de la distanță. „Exploratori prin natură” și „O clădire, o scenă, o poveste” au avut o apreciere semnificativă, ceea ce arată că activitățile de cunoaștere prin explorare și legătura cu patrimoniul au fost captivante pentru copii. Temele mai conceptuale sau de încheiere – „Limbajul cultural al Chișinăului”, „Din piatră și timp”, „Acasă la Chișinău – amintiri de luat cu noi” – au avut o pondere mai mică, dar totuși relevantă, confirmând echilibrul diversității programului.

Părinții și copiii au apreciat în mod deosebit activitățile care au combinat învățarea cu jocul, exprimarea artistică și explorarea orașului. Programul taberei a reușit să creeze un echilibru între dimensiunea educativă și cea recreativă, menținând constant interesul participanților. *Cele mai preferate activități ale copiilor* au fost: „Saluturile zilnice” și „Jocurile interactive de cunoaștere” – activități dinamice, creative și participative; „Minutul de limba română” – activitate lingvistică foarte lăudată de părinții din diaspora; „Întâlnirile cu invitați speciali (scriitori, actori, specialiști)”, „Orele live” prin Chișinău, „Activitățile artistice și de creație (desen, origami etc.)” au contribuit semnificativ la conectarea copiilor cu realitatea culturală și comunitară a Chișinăului.

Cele mai memorabile momente au fost cele în care copiii au avut parte de implicare directă și experiențe concrete precum gătitul salatei, jocuri, recitări, dar și acelea care au facilitat contactul cu personalități: scriitori, invitați speciali. Orele live în natură sau

la muzee/parcuri etc. au constituit elementul de noutate, făcând programul mai atractiv și mai dinamic. Astfel, programul a reușit să combine activități practice, culturale și inspiraționale, ceea ce a dus la o experiență echilibrată și de neuitat pentru participanți.

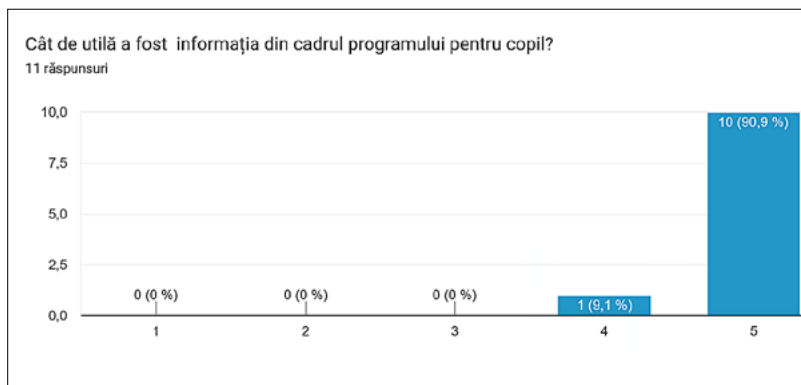
Care a fost cel mai memorabil moment din cadrul programului pentru copil?	Nr. răspunsuri
Prepararea salatei	4
Întâlnirea cu scriitorii de acasă	3
Interacțiunea cu invitații speciali	3
Orele live / vizitele la muzee	3
Prezentarea parcurilor din Chișinău / Grădina Zoologică	3
Discuțiile cu organizatorii/invitații speciali	2
Copii în bibliotecă, care recitau poezii, teatrul	1
Orele creative și de joc	1

Activitățile practice și creative au reprezentat punctul forte al taberei și au generat cea mai mare satisfacție și implicare a copiilor. Activitățile creative și artistice, precum desenele, colajele, origami-ul și pictura, s-au dovedit a fi preferatele copiilor, evidențind atractivitatea dimensiunii practice. Întâlnirile cu scriitorii și invitații speciali au adus o valoare inspirațională și educativă, iar activitățile precum gătitul și crafturile au fost apreciate pentru caracterul lor ludic și memorabil. Răspunsurile care includ „toate” subliniază faptul că programul a fost bine echilibrat, oferind o varietate de experiențe atractive.

Care a fost activitatea preferată din cadrul programului pentru copil?	Nr. răspunsuri
Întâlnirea cu scriitorii / invitații speciali	2
Salata cu legume	2
Orele creative și de joc / toate activitățile	2
Toate	2
Activitățile creative/artistice, de creație, practice, pictura cu sare, origami (răspunsuri cumulate)	10

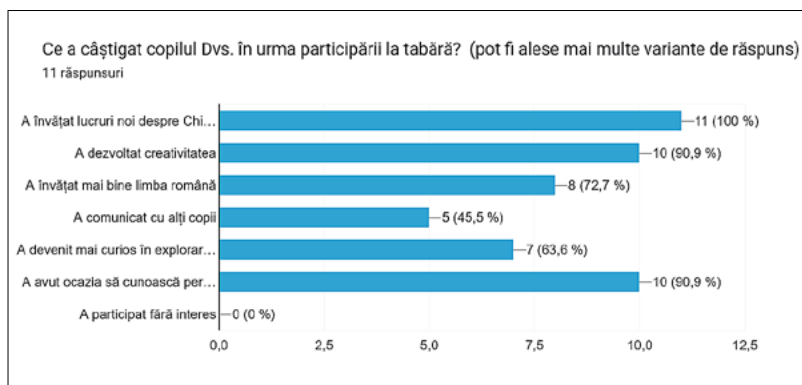
Impact educațional și cultural

Informația livrată în cadrul taberei a fost extrem de utilă, valoroasă și apreciată de participanți și părinții acestora. Nivelul ridicat de satisfacție arată că programul a avut un conținut educativ relevant, bine adaptat nevoilor de cunoaștere, curiozității și vârstei participanților, dar și a modului de prezentare. Evaluarea constantă prin nota „5” confirmă că temele zilnice au contribuit la

dezvoltarea culturală și civică, dar și la creșterea interesului față de orașul Chișinău.

Tabăra a îndeplinit o dublă funcție: educativă (dezvoltarea competențelor lingvistice, culturale) și identitară (consolidarea legăturii cu spațiul de origine). Părinții au menționat *beneficii clare*:

cunoașterea Chișinăului (istorie, arhitectură, natură, gastronomie, personalități); dezvoltarea creativității prin activități practice; îmbunătățirea limbii române (un aspect important pentru copiii din diaspora); socializare și lucru în echipă, chiar și în mediu virtual; stimularea curiozității și a atașamentului față de oraș – copiii au declarat dorința de a vizita Chișinăul sau de a reveni la tabără.

Comunicare și activitatea formatorilor

Toți respondenții au apreciat *comunicarea cu organizatorii* și *profesionalismul formatorului*, care au primit calificativul „Excelent” – părinții au apreciat claritatea, răbdarea, disponibilitatea pentru suport tehnic și feedback constant. Contactul

permanent și reacțiile rapide ale formatorului au consolidat încrederea copiilor, au facilitat participarea și implicarea lor.

Sugestiile și recomandările respondenților

Sugestiile participanților reflectă interes pentru extinderea programului, incluzând mai multe întâlniri cu scriitori și invitați, o durată și frecvență mai mari ale taberei, precum și implicarea unui număr mai mare de copii. Se subliniază importanța unei bune comunicări și mediatizări pentru a crește participarea. Activitățile deja apreciate, precum „Minutul de limba română”, trebuie păstrate. Concluzia generală este că tabăra a fost foarte bine primită, iar recomandările pentru edițiile viitoare includ îmbunătățirea vizibilității online și locale, menținerea activităților apreciate și extinderea duratei pentru o experiență mai aprofundată.

Ce sugestii aveți pentru edițiile viitoare?	Nr. răspunsuri
Să se organizeze în fiecare vară asemenea tabără.	1
Sa fie pe o perioada mai lunga de timp.	1
Implicarea mai multor copii din diaspora și prezentarea priorităților/valorilor țării noastre.	1
Întâlniri și cu alți scriitori.	1
Minutul de limba romana este binevenit.	1
Să fie organizata o întâlnire cu toți participanții.	1
A fost totul perfect.	2
Ar fi bine o mediatizare mai vastă, astfel vor participa mai mulți copii.	2

La întrebarea „Ați recomanda tabăra altor părinți/copii?”, toți respondenții au răspuns afirmativ (nota „5” – 100%), tabăra fiind percepută ca o experiență pozitivă, utilă și memorabilă. Aceasta reflectă încrederea în calitatea activităților și organizării,

consolidând reputația excelentă a taberei. Concluzia este că Tabăra „Acasă la Chișinău” a fost o experiență binevenită și valoroasă, iar recomandările sunt de a menține formula actuală și de a promova feedbackul pozitiv pentru atragerea de noi participanți.

Testimoniale și impresii generale

Pentru a obține o imagine detaliată asupra experienței participanților și a impactului Taberei de vară online „Acasă la Chișinău” asupra copiilor și părinților, în chestionarul de evaluare a fost inclusă o întrebare deschisă, invitând participanții să lase un mesaj liber. Scopul acestei secțiuni calitative a fost de a surprinde aspectele emoționale, aprecierile directe și sugestiile constructive privind organizarea taberei. Analiza testimonialelor ne-a oferit o perspectivă complementară datelor statistice, reflectând gradul de satisfacție, relevanța conținutului, calitatea interacțiunilor și valoarea educativ-culturală a activităților desfășurate. Totodată, putem concluda că Tabăra „Acasă la Chișinău” a fost percepută nu doar ca o activitate educativă, ci și ca o experiență de conectare emoțională și identitară. Pe baza frecvenței cuvintelor și ideilor, distingem următoarele:

- *legătura emoțională cu Chișinăul*: părinții și copiii au apreciat faptul că tabăra le-a oferit „ocazia de a se simți acasă la Chișinău”, de a redescoperi cultura și patrimoniul capitalei;
- *valoarea educativă și culturală a taberei*: participanții au menționat că programul a fost „bine gândit și potrivit pentru diaspora”, contribuind la cunoașterea limbii române, a istoriei și a tradițiilor;
- *aprecierea echipei de organizare și a moderatorilor*: numele moderatoarei Maria Bivol este menționat în mai multe mesaje, fiind asociat cu profesionalismul, energia pozitivă, empatia și răbdarea manifestate în interacțiunea cu copiii;
- *impactul asupra copiilor*: părinții descriu copii „entuziasmați, curioși și dornici să participe și la anul viitor”, remarcând bucuria învățării prin joc și creativitate;
- *comunicare și organizare impecabilă*: mai multe testimoniale laudă „organizarea la cel mai înalt nivel”, claritatea informațiilor și diversitatea activităților;
- *continuitate și recomandări*: părinții și-au exprimat dorința ca proiectul să fie relansat anual și promovat mai intens, pentru a atrage mai mulți copii.

Toate testimonialele exprimă recunoștință, apreciere și entuziasm față de organizarea programului. Tonul dominant este pozitiv, emoțional și sincer, indicând un nivel înalt de satisfacție. Nu s-au înregistrat remarci critice, ci doar sugestii de extindere și repetare a experienței în edițiile viitoare.

La fel ca și participanții, invitații speciali ai programului au fost rugați să lase un testimonial despre experiența avută în cadrul Taberei „Acasă la Chișinău”. Răspunsurile relevă o apreciere unanimă față de organizarea, conținutul și impactul cultural al taberei, subliniind importanța acesteia în menținerea legăturii identitare cu Republica Moldova și în promovarea lecturii, culturii și limbii române în rândul copiilor din diasporă:

- *profesionalismul și calitatea organizării*: programul este descris ca fiind „foarte bine organizat”, „cuprinzător și interesant”, demonstrând o coordonare eficientă și un conținut adaptat publicului;
- *valoarea educativă și culturală*: invitații au remarcat relevanța activităților pentru consolidarea identității lingvistice și culturale a copiilor din diaspora;
- *rolul moderatoarei*: Maria Bivol este menționată în mod special pentru carisma, empatia și profesionalismul manifestate în interacțiunea cu participanții;
- *dimensiunea afectivă și identitară*: punctele forte se manifestă prin transmiterea valorilor, a sentimentului de apartenență și a dragostei pentru neam și limbă – elemente considerate vitale pentru continuitatea legăturilor culturale.

Recomandări

În baza analizei răspunsurilor și a feedbackului oferit de părinți și copii, se pot formula următoarele recomandări orientate spre consolidarea și extinderea impactului programului:

- *intensificarea promovării programului* în comunitățile din diasporă și de pe rețelele sociale, pentru a atrage mai mulți participanți;
- *extinderea colaborărilor* cu instituții culturale și educaționale;
- *adaptarea conținutului* la vârste și niveluri diferite de cunoaștere a limbii române.

Accentul principal se recomandă a fi pus pe vizibilitatea și promovarea mai intensă a programului, astfel încât impactul cultural și educativ al taberei să ajungă la un public tot mai larg.

Concluzie generală

Analiza chestionarului și a testimonialelor confirmă că Tabăra online „Acasă la Chișinău” a fost un program reușit, cu un impact educativ, cultural și emoțional deosebit asupra copiilor participanți și părinților acestora. Activitățile au fost percepute ca bine structurate, creative și adaptate vârstei copiilor, contribuind semnificativ la dezvoltarea competențelor interculturale, a curiozității și a sentimentului de apartenență la spațiul cultural chișinăuian.

Participanții au apreciat profesionalismul echipei organizatoare, calitatea comunicării, implicarea formatorilor și diversitatea temelor abordate – de la descoperirea patrimoniului orașului până la activități practice și artistice. În mod special, părinții au evidențiat valoarea identitară și educativă a programului, subliniind importanța continuării proiectului pentru menținerea legăturii dintre copiii din diaspora și cultura Republicii Moldova.

În ansamblu, rezultatele indică un nivel înalt de satisfacție și o percepție unanim pozitivă a programului, ceea ce confirmă că tabăra reprezintă un exemplu de bună practică în promovarea educației nonformale și a valorilor culturale naționale prin intermediul formatelor digitale moderne.

CZU 028:027.52(478-25)=135.1

SUB CUPOLA SĂLII NUCIFERE, UNDE POVEȘTILE PRIND ARIPI ȘI COPIII DEVIN EXPLORATORI

*Nina REȘETNIC,
bibliotecară, Biblioteca „Onisifor Ghibu”*

Programul estival „Provocarea verii” (ediția a VII-a), și în anul curent, a fost găzduit de echipa Bibliotecii „Onisifor Ghibu” (BOG), în minunata Sală Nuciferă – un spațiu al lecturilor zilnice, dar și al curiozității, creativității și inventivității copiilor care, pas cu pas, explorează misterioasa lume a cărților, se lasă captivați de numeroase jocuri educative și activități care le dezvoltă imaginația, empatia și capacitatea de a înțelege lumea.

Fiind, ani la rând, într-un parteneriat de colaborare și sprijin reciproc, angajații Organizației Internaționale Alianța Franceză

din Moldova și ai Bibliotecii „Onisifor Ghibu” au organizat diverse întâlniri cu numeroase personalități din lumea literaturii și culturii, astfel că și în această vară agenda BOG a fost încărcată de evenimente interesante, organizate cu multă dragoste pentru micii prieteni ai bibliotecii.

Însoțiți de inimoșii voluntari, copiii veneau, de fiecare dată, de la Alianța Franceză la bibliotecă, unde știau că vor fi întâlniți cu zâmbete de colaboratorii BOG, în frunte cu Vitalie Răileanu, directorul instituției și poetul, care le povestea despre istoricul bibliotecii și multiplele evenimente organizate aici.

La prima întâlnire, scriitorul și folcloristul Iulian Filip a improvizat un adevărat spectacol – un teatru colorat cu multă măiestrie și inspirație. Copiii, dornici de lucruri mai puțin obișnuite, au rămas prinși în mreaja cuvântului teatralizat. Au ascultat cu sufletul la gură poezie după poezie, au adresat întrebări autorului și s-au lăsat purtați de farmecul cuvintelor în lumi misterioase și frumoase. Le-au plăcut îndeosebi volumele *Plăcințele cu mărar*, *Nucul cu o singură nucă*, *Pâine de la iepure*, *Din neamul lui Păcală*, *Au vrut melcii să se bată*. Poeziile și povestioarele însoțite de ilustrații multicolore ale lui Iulian Filip i-au ajutat pe micii cititori să înțeleagă mai multe despre lucrurile folositoare și cele nepotrivite, iar invitatul, înflorind frazele, i-a atras pe cei mai ghiduși să exerseze jocul cuvintelor istețe.

A doua întâlnire a avut-o drept invitată pe scriitoarea Claudia Partole care, în debutul întâlnirii, i-a îndemnat pe fideli săi cititori să-și antreneze memoria, s-o pună la lucru și să citească. Claudia Partole e cunoscută prin felul unic în care reușește să aducă lumea copilăriei în paginile cărților sale. Întâlnirea a fost un prilej minunat pentru copii de a descoperi nu doar o scriitoare talentată, ci și bucuria de a citi și de a crea. Scriitoarea a demonstrat că poezia

pentru copii poate fi un instrument valoros de dezvoltare a imaginației, un mod prin care cuvintele devin joc, iar lectura – o plăcere. Activitatea a continuat cu o incursiune fascinantă în lumea antică sub forma unor curiozități despre piramidele egiptene. Copiii au aflat informații utile despre construcția piramidelor, despre faraoni și despre misterele care învăluie civilizația Egiptului Antic. Întrebările lor au transformat întâlnirea într-o adevărată lecție de istorie. Între poezie și piramide, între visare și cunoaștere, orele petrecute la bibliotecă au devenit memorabile.

Întâlnirile au continuat cu Arcadie Suceveanu, un nume reprezentativ al literaturii pentru copii. Arcadie Suceveanu a împărtășit cu cei mici universul său poetic și povestirile pline de simboluri și personaje imaginare, care îi ajută să-și dezvolte imaginația și să-și îmbogățească vocabularul pentru a-și exprima cât mai exact trăirile și emoțiile. Participanții au avut plăcerea să recite versuri, să cânte melodii pe versuri din creația lui Arcadie Suceveanu și să se bucure de o atmosferă de sărbătoare a cărții. Prin talentul său de povestitor și poet, Arcadie Suceveanu a fost perceput ca un prieten al copiilor, un magician al cuvintelor care deschide porți spre lumi pline de vise și frumusețe, un poet care vede lumea copilăriei cu ochi de artist.

Întâlnirea copiilor cu scriitoarea Irina Nechit a fost un eveniment cultural deosebit, încărcat de emoții. Irina Nechit a povestit copiilor de la Alianța Franceză despre cărțile sale, despre destinul personajelor și despre modul în care poezia, teatrul și proza se află într-o strânsă legătură. Scriitoarea a subliniat că literatura este „cel mai accesibil, viu, sănătos mijloc de comunicare” și a apreciat acele momente rare, când se discută față-n față cu copiii, ceea ce face astfel de întâlniri deosebit de valoroase.

La 10 iulie 2025, a urmat întâlnirea copiilor de la Alianța Franceză cu scriitorul, actorul și animatorul cultural Petre Popa.

Scriitorul le-a povestit copiilor cum se nasc personajele și că fiecare pagină este o călătorie în lumi fantastice. Copiii au fost fascinați de faptul că și ei ar putea deveni mici povestitori, iar imaginația lor poate fi cel mai prețios instrument în acest sens. Apoi, scriitorul sorocean a citit câteva poezii și fragmente din cărțile sale, a răspuns cu răbdare la toate întrebările micilor cititori, încurajându-i să-și urmeze visurile și să nu aibă frică să creeze lumi noi prin cuvinte vechi și noi.

Întâlnirea scriitorului Sergiu Afanasiu cu copiii de la Alianța Franceză a fost una specială și plină de emoție, fiindcă a fost realizată atât în cadrul Programului estival „Provocarea verii”, cât și al Programului de lectură „Chișinăul citește”. Scriitorul a povestit despre copilăria sa, despre aventurile de odinioară și despre modul în care personajele prind viață, ca mai apoi... să-i încânte pe cititori. Copiii s-au arătat curioși și entuziasmați, implicându-se activ în discuție. Întâlnirea s-a încheiat cu zâmbete și promisiuni că poveștile vor prinde viață în inimile celor mici. Această experiență a fost mai mult decât o simplă întâlnire. Cu siguranță, fiecare copil a păstrat ceva special din această zi, iar scriitorul s-a întors acasă cu o inimă plină de recunoștință și bucurie.

O altă întâlnire a copiilor de la Alianța Franceză a fost cu Angela Malancă, autoarea cărții *Soarele-am ținut în palme*. Angela Malancă a provocat copiii cu un recital de poezie, făcându-i să vină cu o mulțime de întrebări despre textele poeziilor și titlul lor. Apoi, împreună cu scriitoarea, copiii au cântat cântecele *Buna dimineața*, *Dor de călătorii*, *Vis de pace* și altele. Angela Malancă i-a cucerit pe micii de la Alianța Franceză prin poezia sa – o frumoasă împletire a muzicii și a cuvântului.

Astfel de evenimente interactive din cadrul Programului estival „Provocarea verii” la Biblioteca „Onisifor Ghibu” au stimulat interesul copiilor pentru lectură și au contribuit la dezvoltarea lor intelectuală și spirituală.

Fotografii: Biblioteca „Onisifor Ghibu”

CZU [061.12:53](478)(092)(047.53)=135.1

„AM FOST ȘI SUNT UN PRIETEN FIDEL
AL CĂRȚII ȘI AL BIBLIOTECII”:
ION TIGHINEANU, PREȘEDINTELE AȘM,
ÎN DIALOG CU RAI A ROGAC

Breviar biografic

Acad. Ion Tighineanu s-a născut la 22 martie 1955, în satul Sofia, raionul Drochia, Republica Moldova.

După absolvirea școlii medii din satul natal cu Medalie de aur, susține cu ușurință admiterea la Institutul Politehnic din Chișinău (actualmente Universitatea Tehnică a Moldovei). În timpul studiilor, este selectat pentru continuarea lor la Institutul de Fizică și Inginerie din Moscova. În perioada 1978-1981, este doctorand la Institutul de Fizică „P.N. Lebedev” al Academiei de Științe a URSS, iar în 1982, la același institut, susține teza de doctor în științe fizico-matematice. Revenind acasă, în 1990, susține teza de doctor habilitat în științe fizico-matematice la Institutul de Fizică Aplicată al Academiei de Științe a Moldovei, iar în 1993 devine deținătorul titlului științifico-didactic de profesor universitar la Universitatea Tehnică a Moldovei.

Actualmente, este la al doilea mandat de Președinte al Academiei de Științe a Moldovei (AȘM). De asemenea, este director fondator al Centrului Național de Studii și Testare a Materialelor (CNSTM) din cadrul Universității Tehnice a Moldovei.

De-a lungul bogatei experiențe științifice, acad. Ion Tighineanu s-a bucurat de numeroase burse, titluri onorifice, distincții, premii. În 1995, devine deținătorul Bursei „Alexander von Humboldt”, Bonn, Germania; în 2004 – al Premiului Național al Republicii Moldova în domeniul științei; în 2005 – primește titlul onorific „Om emerit”, Republica Moldova; în 2010, devine Cavaler al Ordinului „Gloria Muncii”, Republica Moldova; 2013

– Membru de Onoare al Academiei Oamenilor de Știință din România (AOSR); 2015 – Cavaler al „Ordinului de Onoare”, Republica Moldova, și Membru de Onoare al Academiei Române; 2018 – SPIE Fellow (membru cu merite deosebite al Societății Internaționale pentru Optică și Fonică; 2019 – Doctor Honoris Causa al Universității Tehnice „Gheorghe Asachi” din Iași, România; 2021 – membru al Academiei Europaea; 2022 – membru al Academiei Europene de Științe și Arte; 2022 – Membru (Fellow) al Consiliului Științific Internațional.

Autor a peste 750 de publicații, inclusiv peste 450 articole în reviste internaționale (conform bazelor de date SCOPUS); a patentat 54 brevete de invenție.

Până în prezent, a pregătit 26 de doctori în științe și doctori habilitați.

Raia ROGAC: Domnule președinte, am luat cunoștință cu CV-ul dumneavoastră, bogat la toate compartimentele. Dacă ar fi să ne oprim cu specificări la fiecare, ne-ar trebui un număr întreg de revistă. Totuși, câteva sublinieri se impun și aș încerca să aflu cui purtați recunoștință pentru acest continuu itinerar academic?

Ion TIGHINEANU: M-am îndrăgostit de Carte fiind încă copil, și această dragoste a fost încurajată pe deplin de către părinți și învățători (așa se numeau toate cadrele didactice din sistemul preuniversitar). În școală, eram captivat de fizică și matematică, dar, totodată, fiind o fire romantică, eram atras și de poezie. Am absolvit școala medie din satul Sofia, raionul Drochia, cu Medalie de Aur, în 1972, și am susținut cu brio admiterea la Facultatea de Electrofizică a Institutului Politehnic din Chișinău. Aici m-au impresionat prelegerile profesorilor Anatol Casian, Sergiu Dimitrache, Aurel Marinciuc, Ion Samusi ș.a.

În anul 1974, în baza unui concurs, am fost selectat, împreună cu alți doi colegi de la specialitatea „Dispozitive cu semiconductori”, pentru a continua studiile la Facultatea Specială de Fizică, deschisă atunci la Institutul de Fizică și Inginerie din Moscova de către acad. Nikolai Basov, laureat al Premiului Nobel pentru fizică. Am început activitatea științifică în anul 1975, la acel moment – în calitate de student la Institutul de Fizică „P.N. Lebedev” al Academiei de Științe din fosta URSS. Am susținut teza de licență cu mențiune, în 1978, și teza de doctor în științe, în 1982, concomitent reușind să public lucrări în reviste de specialitate în colaborare cu mai multe somități: acad. Aleksandr Prokhorov,

acad. Sergiu Rădăuțanu, prof. Anatol Georgobiani, prof. Victor Vavilov ș.a.

Teza de doctor habilitat am susținut-o în 1990, la Institutul de Fizică Aplicată al Academiei de Științe a Moldovei, în cadrul Laboratorului de Compuși Semiconductori, condus de acad. Sergiu Rădăuțanu. Anume de la acad. S. Rădăuțanu, la intersecția anilor '80 și '90 ai secolului trecut, am învățat arta promovării cooperării internaționale, realizând împreună vizite memorabile în Coreea de Sud, Italia și Japonia. În decursul anilor '90, am reușit să stabilesc colaborări pe teme concrete cu centre științifice din mai multe țări: Grecia, Germania, Franța, Italia, Japonia, România. O deosebită însemnătate pentru mine au avut-o cercetările efectuate împreună cu prof. Hans Hartnagel la Universitatea Tehnică din Darmstadt cu susținerea financiară din partea Fundației Alexander von Humboldt. În ultimul sfert de secol, am creat punți de colaborare cu Universitatea din Michigan, SUA, prin prof. Dimitris Pavlidis; Universitatea din Rochester, SUA, prin prof. Robert W. Boyd; Universitatea din Kiel, Germania, prin prof. Helmut Foell, prof. Rainer Adelung și prof. Lorenz Kiele; Universitatea din Hamburg, Germania, prin prof. Kornelius Nielsch; Universitatea din Copenhaga, Danemarca, prin prof. Robert Feidenhansl; Universitatea din Shizuoka, Japonia, prin prof. Hidenori Mimura; Institutul Regal de Tehnologii din Suedia, prin prof. Jan Linnros;

Centrul Comun de Cercetare al Comisiei Europene, prin prof. Pascal Colpo; Universitatea de Tehnologii din Wuhan, China, prin prof. Xiao-Yu Yang; Universitatea New South Wales din Sydney, Australia, prin prof. Marion A. Stevens-Kalceff; precum și cu mai mulți cercetători din România: regretatul academician Bogdan Simionescu, academicienii Dan Dascalu, Ionel-Valentin Vlad, profesorii Mircea Dragoman, Marius Enachescu etc.

Activitatea mea științifică ține de domeniul tehnologiilor și științei materialelor, cu un accent pronunțat asupra compușilor semiconductori. Am peste 470 de lucrări științifice înregistrate în bazele de date Scopus, care au acumulat cca 9000 de citări (cca 13000 de citări în Google Scholar), indicele Hirsch fiind egal cu 47 (58 în Google Scholar). În ultimul sfert de secol, cercetările au fost preponderent axate pe nanotehnologii și nanomateriale.

În 2000-2001, fiind la Universitatea din Michigan, am realizat proiectul „Structurarea 3D și heteroepitaxia nitrurii de galiu”, susținut financiar de Consiliul Național pentru Cercetare din SUA. După revenirea acasă, am creat Centrul Național de Studiu și Testare a Materialelor (CNSTM) în cadrul Universității Tehnice a Moldovei, care și-a început activitatea în toamna anului 2002. Deja în 2005, am inventat o nouă metodă nanotehnologică, așa numita Litografie cu Sarcină de Suprafață (LSS). Abordarea nanotehnologică inovatoare a deschis noi orizonturi pentru studierea și utilizarea nitrurii de galiu, fiind aplicată cu succes pentru elaborarea membranelor ultrasubțiri de GaN, cristalelor fotonice bi-dimensionale și a diferitelor elemente fotonice originale (ghiduri de undă, divizoare de fascicule de lumină, cavități). LSS a permis, în premieră, vizualizarea directă a rețelei de dislocații într-un corp solid. Tehnologia în cauză a fost înalt apreciată de renumiți experți internaționali în domeniu și apreciată cu Medalie de Aur (Award of Excellence) la Expoziția de Tehnologii și Materiale Noi INPEX-2005 din Pittsburg, SUA.

Ceva mai târziu, am reușit să elaborăm, în premieră, rețele ordonate de nanotuburi din dioxid de titan care au fost apreciate cu Premiul special pentru cea mai valoroasă elaborare în nanotehnologii la al XI-lea Salon Internațional de Proprietate Intelectuală „Arhimede” de la Moscova din aprilie 2008. Pe baza acestor rețele de nanotuburi ordonate, au fost construite așa numitele microsubmarine cu capacități de autopropulsie în medii lichide și de transportare dirijată a micro- și nanocapsulelor sub influența luminii.

În această perioadă, am reușit să dezvoltăm tehnologii electrochimice la CNSTM, ceea ce ne-a permis să elaborăm, în premieră, monocristale din nanopori și cristale fotonice tridimensionale, bazate pe autoorganizarea și intersecția porilor. Ulterior, a fost elaborată „Electrodepunerea prin salturi” – o metodă nanotehnologică originală ce permite depunerea dirijată a unui monostrat de nanodoturi metalice pe suprafețele materialelor semiconductoare. La solicitarea portalului londonez NanoTechWeb, a fost pregătit un videoclip în care este explicată esența metodei nanotehnologice „Electrodepunerea prin salturi”¹.

Invenția cea mai răsunătoare a CNSTM ține de elaborarea Aerogalnitului (sau aero-GaN), un material inorganic fascinant, care manifestă concomitent proprietăți contradictorii – hidrofobe și hidrofile, și anume hidrofobe la umezire și hidrofile atunci când este îndepărtat de la contactul cu apa. Materialul-miracol este constituit din elemente tetrapode cu cavități și pereți ultrasubțiri, care se autoorganizează la interacțiunea cu apa precum se autoorganizează fosfolipidele (moleculele organice amfifile) în procesul de formare a membranelor celulare. Autoorganizarea componentelor, flexibilitatea, stabilitatea chimică, rezistența la radiații și alte proprietăți excepționale ale Aerogalnitului deschid o multitudine de oportunități pentru utilizarea practică a noului nanomaterial în structuri micro-electro-mecanice cu autopropulsie și eficiență energetică sporită, în microfluidică, senzorică, ecologie, biomedicină, microrobotică etc. Recent, a fost demonstrată experimental eficiența degradării fotocatalitice a substanței antibiotice tetraciclina, care reprezintă un poluant tot mai agresiv în ecosistemele acvatice, prin aplicarea nanoarhitecturilor tridimensionale ale Aerogalnitului, cu potențial de reutilizare și reciclare. Informații despre Aerogalnit sunt disponibile în Wikipedia și pe portalul „Physics World”².

R.R.: Aveți sub tutelă un număr considerabil de tineri cercetători pe care îi susțineți. Ce ne puteți spune despre reușitele lor?

I.T.: Consider că cea mai mare realizare a activității mele de cercetare constă în crearea, în Republica Moldova, a școlii științifice în domeniul nanotehnologiilor și pregătirea cadrelor de înaltă calificare în acest domeniu, lucru care a fost posibil grație fondării, la

¹ <https://www.youtube.com/watch?v=B3Czpw2gB4A> [accesat 20.09.2025].

² <https://physicsworld.com/a/hydrophobic-or-hydrophilic-aero-gallium-nitride-is-both/> [accesat 20.09.2025].

începutul secolului XXI, a Centrului Național de Studiu și Testare a Materialelor. În acești ani, la CNSTM, au realizat cu succes tezele de doctor în științe 12 tineri: Veaceslav Popa, Eduard Monaico, Mihai Enache, Lilian Sirbu, Olesea Volciuc, Tudor Braniște, Alexandru Burlacu, Vitalie Postolache, Vladimir Ciobanu, Elena Monaico, Vadim Morari și Andrei Tiron. Unul dintre acești tineri a susținut anul trecut și teza de doctor habilitat (Eduard Monaico), iar actualmente asupra tezei de doctor habilitat lucrează Tudor Braniște.

Colaboratorii Centrului Național au câștigat, prin concurs, importante granturi internaționale (inclusiv un grant de 0,5 milioane de euro prin Programul European Cadru 7, și alt grant, de un milion de euro, prin Programul Orizont 2020), oferind multor tineri din diferite instituții autohtone accesul la o infrastructură modernă pentru realizarea tezelor de licență, masterat și doctorat. Numai în cadrul proiectului european NanoMedTwin, 16 tineri au beneficiat de mobilitate academică, vizitând pentru 4-6 luni laboratoare de elită din Germania, Suedia, Italia și Marea Britanie. Unii dintre tinerii care au fost inițiați în activitatea de cercetare la Centrul Național activează actualmente cu succes în institute de cercetare și companii industriale din alte țări. În particular, în Germania activează: dr. Sergiu Langa – la Institutul Fraunhofer, Dresden; dr. Ala Cojocar – la Compania Phi-Stone AG, Kiel; dr. Olesea Volciuc – la Compania ZEISS Semiconductor

Manufacturing Technology, Oberkochen; Oleg Gridenco – la Bruker Daltonics, Bremen etc.

R.R.: Constatăm că, în ultimii ani, colaborarea Republicii Moldova cu România s-a extins și se desfășoară cu deosebită amploare în mai multe domenii, cel academic fiind unul prioritar. Acest fenomen are loc sub ochii și în perioada mandatelor dumneavoastră. Aproape toate evenimentele majore au loc în format dublu.

I.T.: Aveți dreptate. Pe parcursul ultimilor ani, a fost înregistrată o apropiere fără precedent a celor două academii-surori – Academia Română și Academia de Științe a Moldovei. În cadrul unei ședințe comune a Biroului Academiei Române și a Prezidiului Academiei de Științe a Moldovei, la 4 aprilie 2023, a fost aprobat un Plan de acțiuni comune, care prevede organizarea evenimentelor majore în format dublu. Împreună, sărbătorim Ziua Culturii Naționale (pe 15 ianuarie), Ziua Europei (pe 8 mai), Ziua Limbii Române (pe 31 august), tot împreună cinștim memoria înaintașilor neamului nostru românesc.

Se atestă o consolidare a instituțiilor academice în tot spațiul românesc. În 2024, a fost actualizat și semnat Acordul de colaborare dintre Academia Română și Academia de Științe a Moldovei. Totodată, Academia Română a semnat un Acord de parteneriat cu trei Academii de ramură – Academia de Științe Medicale, Academia de Științe Tehnice și Academia de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești”, iar Academia de Științe a Moldovei a semnat un Acord similar cu Academia de Științe Medicale și Academia de Științe Juridice. Ca rezultat al consolidării, s-a reușit organizarea unui eveniment remarcabil, la 12 noiembrie 2024, când Academia Română și Academia de Științe a Moldovei, împreună cu patru academii de ramură, menționate mai sus, au lansat în întregul spațiu românesc Deceniul Științelor pentru Dezvoltare Durabilă (2024-2033), proclamat la scară globală în data de 25 august 2023 de către Adunarea Generală a Națiunilor Unite.

În 2025, s-au împlinit 175 de ani de la nașterea marelui nostru poet Mihai Eminescu. Cu acest prilej, la inițiativa celor două Academii-surori, acest an a fost declarat Anul „Mihai Eminescu”, în cadrul căruia au loc mai multe acțiuni în vederea fortificării rolului Academiiilor în societate și a transformării lor într-o platformă a dezvoltării durabile și a valorificării potențialului

intelectual în spațiul românesc. În particular, este în curs de pregătire Conferința „Rolul cercetării științifice în contextul ascensiunii fulminante a tehnologiilor moderne”, la care se preconizează participarea Academiei Române, Academiei de Științe a Moldovei, precum și a academiilor de ramură din România. Doar prin eforturi comune, prin consolidare, mediul academic poate să devină o adevărată forță, generatoare de soluții pentru depășirea situațiilor de criză, pentru identificarea unor căi optime de dezvoltare economică și socială.

R.R.: Aveți o colaborare fructuoasă și cu savanți din toată lumea, grație și faptului că sunteți primul și unicul membru al Academiei Europene? Cum apreciați aceste relații?

I.T.: În domeniul cercetării, am reușit să creăm punți de colaborare cu zeci și zeci de universități și centre științifice din diverse țări ale lumii. Experiența acumulată de-a lungul anilor ne-a permis să lansăm platforme de comunicare științifică la Academia de Științe a Moldovei, în cadrul cărora invităm experți cu renume mondial pentru a conferenția pe diverse probleme stringente cu care se confruntă societatea noastră și comunitatea internațională. Pe parcursul pandemiei, am avut o conlucrare foarte bună cu profesorii Randy Schekman și Richard Roberts din SUA, ambii laureați ai Premiului Nobel în medicină și membri de onoare ai Academiei de Științe a Moldovei, precum și cu alți experți notorii din China, Germania, România și alte țări. Desigur, apartenența la Academia Europeană³, Consiliul Științific Internațional⁴, Societatea Internațională pentru Optică și Fonică⁵ și la alte entități academice paneuropene sau globale a contribuit la promovarea vizibilității științei autohtone peste hotare, ceea ce actualmente facilitează organizarea lecțiilor publice, a meselor rotunde și a conferințelor științifice cu participarea multor somități ale lumii, inclusiv a laureaților Premiilor Nobel. În particular, la Conferința Internațională în domeniul Nanotehnologiilor și Ingineriei Biomedicale (International Conference on Nanotechnologies and Biomedical Engineering, 7-10 octombrie 2025)⁶ participă cu rapoarte plene doi laureați ai Premiului Nobel: prof. Hiroshi Amano de la Universitatea Nagoya din Japonia și prof. James

³ https://www.ae-info.org/ae/Member/Tiginyanu_Ion [accesat 20.09.2025].

⁴ <https://council.science/profile/ion-tiginyanu/> [accesat 20.09.2025].

⁵ <https://spie.org/profile/Ion.Tiginyanu-18576> [accesat 20.09.2025].

⁶ <https://icnbme.sibm.md/> [accesat 20.09.2025].

Rothman de la Universitatea Yale din SUA, experți în fizică și, respectiv, în medicină.

R.R.: Interviuul nostru este realizat pentru revista *Curtea de la Argeș*, dar și pentru revista *BiblioPolis*. Apropo, ce a însemnat pentru dumneavoastră Biblioteca – academică, națională, municipală, școlară, personală? Mai țineți minte prima carte pe care ați citit-o?

I.T.: Am fost un prieten fidel al Cărții și al Bibliotecii pe parcursul vieții: la școală, în anii de studenție și în calitate de cercetător științific. Prima carte care m-a impresionat cu adevărat a fost *Insula misterioasă* de Jules Verne. În anii de școală, m-am îndrăgostit de poezie, am învățat pe de rost poemul *Luceafărul* de Mihai Eminescu. Am început să scriu versuri și, cu scurgerea timpului, poezia a devenit un hobby. Fiind student, am citit multe cărți științifico-fantastice, printre care *Pielea de șagri* de Honoré de Balzac, *Solaris* de Stanislav Lem, *Capul profesorului Dowell* de Aleksandr Beliaev, *Hiperboloidul inginerului Garin* de Aleksei Tolstoi ș.a.

Cu viitoarea mea soție, Agnia, am făcut cunoștință tot la bibliotecă – la Biblioteca Națională din Chișinău, ambii fiind studenți.

În calitate de cercetător, am lucrat cu literatura de specialitate în multe biblioteci din lume: la Moscova, Parma, Cagliari, Darmstadt, Ann Arbor etc.

R.R.: Munca unui academician e nonstop. Ne puteți destăinui preocupările de ultimă oră și, poate, chiar din viitorul apropiat?

I.T.: Preocupările de ultimă oră țin de conlucrarea cu factorii de decizie pentru a identifica posibilități de ameliorare a situației din domeniile cercetării și inovării, pregătirii unor evenimente de anvergură cu participarea Academiei Române și a academiilor de ramură din România, organizării ediției a VII-a a Conferinței Internaționale în domeniul Nanotehnologiilor și Ingineriei Biomedicale etc. În viitorul apropiat, vom intensifica eforturile ce țin de promovarea unei imagini pozitive a științei autohtone în lume, de creare a unor punți de colaborare multidisciplinară cu implicarea Centrului Comun de Cercetare al Comisiei Europene. Este în curs de examinare posibilitatea inițierii unor teme noi de cercetare interdisciplinară cu implicarea cercetătorilor din Republica Moldova și din alte țări.

R.R.: În perioada de vară, Academia de Științe a Moldovei a organizat Școala de vară cu genericul „Calea spre descoperiri științifice” (ediția a III-a). Elevii pasionați de știință și tehnologie au avut posibilitatea să asculte prelegeri susținute de savanți remarcabili

de Republica Moldova, din România și din alte țări, între care și doi laureați ai Premiului Nobel: prof. James Rothman și prof. Ratan Lal. Cum de i-ați putut interesa de Școala de vară?

I.T.: Seria Școlilor de vară cu genericul „Calea spre descoperiri științifice” și-a luat startul între 13 și 15 iunie 2023 în cadrul proiectului „Noaptea cercetătorilor europeni”, finanțat de Comisia Europeană. A doua ediție a Școlii de vară a avut loc anul trecut, între 27 și 31 august 2024, fiind organizată, în comun, de către Academia de Științe a Moldovei, Academia Română și Academia Tinerilor din Moldova. Tradițional, în cadrul Școlilor de vară conferențiază experți notorii din diverse țări ale lumii, inclusiv laureați ai Premiului Nobel în diverse domenii, președinți și vicepreședinți de academii europene și naționale etc.

Ediția a III-a a Școlii de vară, la care v-ați referit, ca și edițiile precedente, a purtat un caracter pur multidisciplinar. Ea a fost deschisă de prof. James Rothman de la Universitatea Yale din SUA, laureat al Premiului Nobel în medicină, prin susținerea prelegerii „De ce este importantă știința fundamentală?”. A urmat prelegerea „Inteligența artificială”, susținută de prof. Klaus Mainzer, președinte al Academiei Europene de Științe și Arte din Salzburg, după care academicianul Aurelian Gulea a conferențiat la tema „Perspectivele de tratament al cancerului”. Domeniile fizicii, chimiei și ingineriei au fost prezente în prelegerile susținute de acad. Juras Banys, președinte al Academiei de Științe din Lituania; acad. Marius Andruh, vicepreședinte al Academiei Române; prof. Kornelius Nielsch

din Germania ș.a. În domeniul științelor juridice au conferențiat prof. Liviu-Bogdan Ciucă, președinte al Academiei de Științe Juridice din România; dr. Marian Enache, președinte al Curții Constituționale a României; dr. Stephanie Boyce FKC din Marea Britanie și Robert Williams din România, partenerul nostru media. Domeniul agriculturii a fost reprezentat de prof. Rattran Lal din SUA, laureat al Premiului Nobel pentru Pace și al Premiului Mondial pentru Alimentație. La Școlile de vară, tradițional, participă laureați ai Premiilor Nobel cu care avem stabilite de mai mult timp legături de colaborare în diverse domenii, unii dintre ei fiind aleși în calitate de membri de onoare ai Academiei de Științe a Moldovei: prof. Randy Schekman de la Universitatea California/Berkeley, și prof. Richard Roberts de la New England Biolabs, SUA, ambii laureați ai Premiului Nobel în medicină; prof. Hiroshi Amano de la Universitatea Nagoya din Japonia și prof. Konstantin Novoselov de la Universitatea Manchester din UK, ambii laureați ai Premiului Nobel în fizică; precum și prof. Rattran Lal din SUA, menționat mai sus. Pe 7 octombrie 2025, în Sala Azurie a AȘM, va avea loc o întâlnire a celor mai buni elevi, studenți și tineri cercetători cu Hiroshi Amano, laureatul Premiului Nobel, în contextul înmânării distinsului profesor a însemnelor de membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei.

R.R.: Și, în același context: cum reușiți să onorați aproape toate evenimentele majore de la AȘM, dar și din alte instituții de acasă, dar și din străinătate?

I.T.: Mă strădui să particip la cât mai multe evenimente. Implicarea acasă îmi permite să cunosc situația reală în teren, să discut cu cercetătorii despre problemele ce îi frământă, despre perspective. Acest proces de documentare mă ajută să vin pregătit în fața comunității cu raportul asupra stării științei în Republica Moldova, care este prezentat anual la mijlocul lunii mai. Participarea la evenimente din străinătate ține de rolul Academiei de Științe a Moldovei de a reprezenta Republica Moldova în principalele forumuri academice europene și internaționale: Consiliul Științific Internațional, Parteneriatul InterAcademic, Federația Europeană a Academiilor de Științe și Umanistice (ALLEA), Academia Europeană etc. Rolul principal al acestor structuri academice independente constă în consilierea celor mai importante organizații internaționale (cum ar fi Organizația Națiunilor Unite, UNESCO, Comisia Europeană), precum și guvernele țărilor în

cele mai stringente probleme ale științei și dezvoltării, inclusiv în procesul de elaborare al politicilor în domeniu.

R.R.: Și ultima întrebare: în puținul timp liber, în stare de inspirație, scrieți poezii apreciate de public, dar și de critici. Poate că e timpul să le adunați într-o plachetă? În virtutea faptului că ați cunoscut oameni deosebiți, nu vă gândiți să scrieți și un volum de amintiri?

I.T.: Ambele propuneri sunt relevante. Vă mulțumesc, dar cred că este prematur să mă gândesc la ele acum când traversăm o perioadă destul de complicată și sunt atâtea lucruri de făcut! Peste ani – da, mi-ar face plăcere să adun versurile într-o plachetă și, desigur, sper să găsesc timp și pentru a scrie un volum de amintiri. Principalul e să ne păstrăm sănătatea și să revenim la pace în regiunea noastră și în lume.

R.R.: Vă mulțumesc mult și sper că acest interviu să cucerească atenția cititorilor de pe ambele maluri ale Prutului.

Fotografii: asm.md; cercetari.utm.md.

CZU [06.068:004.056]:027.52(478-25)=135.1

GALA DE PREMIERE A CONCURSULUI
DE ESEURI DE SECURITATE
CIBERNETICĂ „FII SIGUR ONLINE!”
2025: UN PAS SPRE UN VIITOR DIGITAL
MAI SIGUR

*Maria BIVOL,
șef serviciu, Secția activitate editorială, BM „B.P. Hasdeu”*

Pe 11 februarie 2025, Sala cu Coloane a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” din Chișinău a găzduit Gala de premiere a primei ediții a Concursului de eseuri de securitate cibernetică „Fii sigur online!”. Organizat de Biblioteca Municipală, în parteneriat cu asociația „Prietenii Bibliotecii”, evenimentul a reunit 85 de participanți (adolescenți, tineri și adulți), pasionați de tehnologie, etică digitală și protecția datelor personale.

Într-o lume tot mai digitalizată, securitatea cibernetică este o provocare majoră. Concursul „Fii sigur online!” a oferit o platformă pentru tinerii și adulții din Chișinău să reflecteze asupra protecției datelor personale, evitării amenințărilor cibernetică și adoptării unui comportament etic online. Cu 85 de eseuri înscrise, inițiativa a demonstrat un interes semnificativ al comunității pentru educația digitală. Concursul, desfășurat cu ocazia Zilei Internaționale a Internetului Sigur, a avut ca scop promovarea conștientizării riscurilor online și încurajarea unui comportament digital responsabil – teme care se aliniază cu viziunea Bibliotecii „B.P. Hasdeu” de a fi un hub educațional și comunitar.

Evenimentul a fost susținut de Academia de Guvernare Electronică a Estoniei, prin proiectul „Moldova Cybersecurity Rapid Assistance 2.0”, finanțat de Uniunea Europeană, alături de Fundația Moldcell, Agenția de Guvernare Electronică și Direcția generală educație, tineret și sport din cadrul Consiliului municipal Chișinău. Acești parteneri au contribuit cu premii generoase

și expertiză, consolidând impactul concursului. Gala a fost transmisă în direct pe canalul de YouTube al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, oferind publicului larg acces la momentele cheie ale evenimentului.

Gala a debutat cu un moment muzical, susținut de saxofonistul Sergiu Druguș, care a creat o atmosferă caldă și festivă. Publicul, format din participanți, invitați și parteneri, a fost invitat să ia loc în Sala cu Coloane, pentru a celebra creativitatea și gândirea critică a concurenților.

Partenerii evenimentului au evidențiat rolul crucial al educației digitale în pregătirea tinerilor pentru provocările erei tehnologice, subliniind necesitatea dezvoltării competențelor digitale pentru a asigura o integrare de succes în societatea modernă.

Rica Williams, reprezentantă a Academiei de Guvernare Electronică a Estoniei, parte a proiectului „Moldova Cybersecurity Rapid Assistance 2.0”, a evidențiat relevanța securității cibernetice pentru fiecare utilizator de internet: „Este minunat să vedem abordări creative pentru un subiect care poate părea tehnic sau plictisitor. Felicitări tuturor participanților și partenerilor locali pentru organizarea acestui eveniment”.

Nicoleta Colomeeț, director al Agenției de Guvernare Electronică, a impresionat audiența cu o prezentare despre transformarea digitală a Republicii Moldova, menționând inițiative precum platforma EvoSign și aplicația Evo, care oferă acces la servicii publice digitale, inclusiv permise de conducere electronice și vouchere culturale. „Digitalizarea simplifică accesul la servicii publice, dar necesită o semnătură electronică pentru securitate. Concursul acesta arată că tinerii sunt pregătiți să facă față provocărilor digitale”, a declarat ea.

Doamna Irina Străjescu, director executiv al Fundației Moldcell, a reiterat angajamentul companiei pentru un internet responsabil, amintind de proiectul „Internet fără griji” lansat în 2017: „Nu putem vorbi suficient despre siguranța online. Acest concurs educă societatea, de la copii la persoane vârstnice, aducându-i în atenție regulile de navigare responsabilă”.

Mariana Harjevschi, director general al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, a subliniat alinierea concursului cu misiunea bibliotecii: „Acest eveniment se integrează perfect în agenda noastră de promovare a cunoașterii și a colaborării comunitare. Biblioteca nu este doar despre cărți, ci despre conectarea oamenilor și stimularea gândirii critice”.

În pregătirea concursului, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” a organizat două ateliere de scriere creativă, susținute de scriitoarea Maria Pilchin și inginerul Victor Rusu. Aceste ateliere au combinat perspectiva literară cu cea tehnică, oferind participanților instrumente pentru a structura eseuri argumentative și pentru a înțelege soluțiile practice de protecție online. „Eseurile voastre au arătat că sunteți pregătiți pentru clasele viitorului cu argumente inteligente și bine structurate”, a menționat Maria Pilchin în discursul său.

Juriul (format din scriitorii Maria Pilchin, Ivan Pilchin, Moni Stănilă și Nadejda Ivanov) a evaluat eseurile pe baza originalității, profunzimii și relevanței soluțiilor propuse. Premiile – înmânate de Ivan Pilchin, Nadejda Ivanov, Rica Williams, Nicoleta

Colomeeț, Irina Străjescu și Ludmila Pânzari – au fost acordate la trei categorii.

I. La categoria *Pasionații de tehnologie* au fost apreciați adolescenții care urmăresc inovațiile digitale și doresc să transmită un mesaj despre importanța siguranței online.

Taisia Toma, Ana-Maria Luchița și Maria Lozan au obținut „Premiul pentru competență”, reușind să structureze un text clar și bine argumentat, oferind soluții inovatoare pentru provocările actuale din mediul digital. Totodată, laureații au demonstrat competențe solide în protejarea utilizatorilor în mediu online.

Valeria Olărescu și Mădălina Rusu au obținut „Premiul pentru performanță”, demonstrând capacitatea de a elabora texte cu soluții inovatoare și eficiente într-un eseu bine documentat, orientat spre protejarea utilizatorilor de amenințările online. De asemenea, eseurile lor reflectă abilitatea de a susține argumente clare, bazate pe exemple concludente, concrete și măsurabile.

„Premiu pentru excelență” s-a oferit lui Dumitru Cauliuc, care a demonstrat o înțelegere nuanțată a securității cibernetice, evidențind riscurile și soluțiile de protecție online.

Participantele Anisia Ciobotaru și Mihaela Vicol au obținut diplomele de mențiune.

Diplomele la această categorie au fost oferite de către Ivan Pilchin, scriitor și vicepreședinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova.

II. La categoria *Profesioniștii care sunt la început de carieră* au fost apreciați participanții adulți cu un parcurs în diverse domenii, care promovează conștientizarea importanței siguranței online.

Adelina Cecoi, Vanesa Patraru și Veronica Palamariu au obținut „Premiul pentru competență”, demonstrând un nivel înalt de

cunoștințe în securitatea cibernetică și angajamentul pentru un internet mai sigur și responsabil.

Participanților Mihai Caraman și Vladimir Neznaico li s-a oferit „Premiul pentru performanță” – pentru eforturile remarcabile în promovarea utilizării responsabile a tehnologiilor digitale, realizarea unui text deosebit și contribuția activă la educarea comunității în domeniul securității cibernetică.

„Marele premiu pentru excelență” i s-a acordat Nicoletei Leancă, care a dat dovadă de un nivel înalt de cunoștințe tehnice și o abordare inovatoare a soluționării problemelor de securitate cibernetică.

Participanții Daria Pastica și Mihai Șoimu au ridicat diplomele de mențiune.

La această categorie diplomele au fost oferite de Maria Pilchin, scriitoare și critic literar.

III. La categoria *Influenceri digitali, lideri de opinie pe rețele* au fost apreciați adulții cu impact în promovarea siguranței pe internet.

Alina Cernei, Mihai Cotrobai și Valeria Tofan au obținut „Premiul pentru competență” pentru un nivel înalt de cunoștințe tehnice și o abordare inovatoare în soluționarea problemelor de securitate cibernetică, dar și pentru contribuția semnificativă la dezvoltarea unor soluții eficiente pentru protecția online.

Ovidiu Crestin și Daniela Plămădeală au obținut „Premiul pentru performanță” pentru faptul că au demonstrat angajamentul în promovarea siguranței online, pentru impactul pozitiv asupra comportamentului digital al comunității și dedicarea în utilizarea platformelor online pentru a transmite mesaje despre protecția cibernetică.

„Marele premiu pentru excelență” i s-a acordat Alexandrei Nicipurenco, care a dat dovadă de un angajament puternic față de educația online și promovarea unui comportament responsabil în fața riscurilor cibernetică, contribuind totodată la consolidarea unui mediu digital mai sigur.

Participantele Dumitru Chistol și Ana Ostașevschi au ridicat diplome de mențiune.

La categoria dată diplomele au fost oferite de Nadejda Ivanov, doctor în filologie și critic literar.

Premianții au fost invitați să împărtășească gânduri și emoții despre experiența lor. Un participant a mulțumit organizatorilor pentru „un eveniment incredibil de frumos” și juriului pentru aprecierea eseurilor, subliniind impactul concursului asupra siguranței online.

Ana-Maria Luchița a menționat: „Dacă omul ar fi informat, ar ști să evite pericolele. Ceea ce se întâmplă, de obicei, la anumite lecții din școli, precum cele de educație pentru societate sau informatică, sunt discuții dedicate informării elevilor. Scopul lor este să ne ajute să avem siguranță și o cultură în mediul online, pentru a nu ne pune pe noi înșine sau pe cei din jur în pericol”.

Mihail Cotorobai a declarat: „În cadrul cursului «Fii sigur online!», am scris despre importanța securității pe internet și despre consecințele lipsei de protecție. Am abordat, de asemenea, diferite niveluri ale internetului, precum Darknet și Darkweb, precum și aspectele incomode ale utilizării internetului, inclusiv recomandările legate de ChatGPT și YouTube”.

Concursul „Fii sigur online!” a demonstrat interesul comunității pentru securitatea cibernetică. Inițiativa a promovat gândirea critică, cercetarea și responsabilitatea digitală, aliniindu-se cu misiunea Bibliotecii „B.P. Hasdeu” de a fi un spațiu al cunoașterii și colaborării. Organizatorii au încurajat participanții să devină ambasadori ai siguranței online, continuând să promoveze educația digitală în comunitățile lor. Totodată, parteneriatele cu instituții precum Academia de Guvernare Electronică a Estoniei și Fundația Moldcell vor facilita dezvoltarea altor proiecte similare, consolidând poziția Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” ca pilon în educația digitală din Republica Moldova.

Evenimentul s-a încheiat cu o fotografie de grup, publicată în siguranță pe platformele online ale bibliotecii, simbolizând unitatea comunității în promovarea unui mediu digital mai sigur. Felicitări tuturor participanților și partenerilor pentru contribuția la succesul acestui eveniment remarcabil!

Fotografii: Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”

CONCURSUL DE LECTURĂ „BINGO PENTRU CARTE” (2025)

*Ludmila OLEINIC,
șef serviciu, Secția managementul resurselor informaționale,
BM „B.P. Hasdeu”*

Cea de-a II-a ediție a Concursului de lectură „Bingo pentru carte” (2025), organizată de Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, a transformat lectura într-o experiență captivantă și plină de satisfacții pentru întreaga comunitate. Lansată în luna aprilie și desfășurată pe parcursul a opt luni, ediția a reunit un număr impresionant de 211 de participanți, depășind așteptările organizatorilor și confirmând, încă o dată, interesul tot mai mare al copiilor, adolescenților și adulților pentru lectură.

În acest an, participanții au fost împărțiți în două categorii de vârstă – „10+” și „18+”, fiecare beneficiind de o fișă de Bingo specială, conținând provocări adaptate nivelului de lectură și preferințelor specifice. Această abordare diferențiată a creat un spațiu cu adevărat incluziv, în care copiii, adolescenții și adulții au descoperit împreună bucuria lecturii prin sarcini motivante și accesibile.

Succesul ediției precedente a fost un catalizator puternic: mulți dintre copiii și tinerii care au participat anul trecut s-au înscris

**PRIMĂRIA
MUNICIPIULUI
CHISINAU**

BINGO pentru CARTE

**BIBLIOTECA
MUNICIPALĂ
B.P. HASDEU**
Cămin la școala cunștilor!

BINGO pentru CARTE face lectura distractivă!
Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” înveță organizarea la lectură într-un format inedit. Este o abordare ludică de a încina cititorii să citească diverse cărți și să cultive cultura lecturii. Prin această provocare, încurajăm participanții să-și extindă orizonturile și să descopere colecția bibliotecii.

Carte despre știință și invenții	Carte a unui autor autohton	Carte cu aventuri și călătorii	Carte al cărei titlu costă din trei cuvinte
Carte cu tema călătoriei în viitor	Carte cu benzi desenate	Carte despre curaj	Carte cu legende
Carte cu animale ca personaj principal	Carte amuzantă și cu umor	Carte al cărei titlu începe cu litera numelui propriu	Carte despre personaje istorice
Carte în care acțiunea are loc în țeală	Carte cu regine și regi	Carte ecranizată	Carte al cărei titlu conține denumirea unei culturi

10+

Reguli

1. Descarcă fișa de pe site-ul bibliotecii (www.hasdeu.md) sau solicită de la bibliotecar.
2. Completează numele, prenumele, numărul cardului de acces și telefonul-e-mail.
3. Alege cartea ce se încadrează într-o categorie prevăzută în fișă.
4. Scrie în spațiu corespunzător titlul cărții citite, iar bibliotecarul va aplica stampila după lecturarea fiecărei cărți.
5. Puteți completa fișa aleatoriu. Pentru a câștiga BINGO pentru CARTE, trebuie să aveți completate 10 din cele 15 spații rezervate.
6. UTILIZAȚI toate din catalogul electronic propuse pentru inspirație, dar puteți alege și alte titluri care fac parte din catalogul respectiv.
7. Cărțile pot fi împrumutate din toate bibliotecile din rețeaua BM.
8. Cărțile citite anterior nu pot fi incluse în concurs.

Nume, prenume _____
Nr. card de acces _____
Telefon/ e-mail _____

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, Chisinau, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.14B, tel. 022 66 18 11

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI CHIȘINĂU

BINGO pentru CARTE

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ „B.P. HASDEU”
Căminul să spre curățare

BINGO pentru CARTE face lectura distractivă!
Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” invită chișinăuieii la lectură într-un format inedit. Este o abordare ludică de a motiva cititorii să citească diverse cărți și să cultive cultura lecturii. Prin această provocare, încurajăm participanții să-și extindă orizonturile și să dezvolte colecția bibliotecii.

18+
Reguli

- Descarcă fișa de pe site-ul bibliotecii (www.hasdeu.md) sau sololiță de la bibliotecar.
- Completează numele, prenumele, numărul cartului de acces și telefonul-măi.
- Alege cartea ce se încadrează într-o categorie prevăzută în fișa.
- Scris în spațiul corespunzător titlul cărții citite, iar bibliotecarul va aplica stampila după lecturarea fiecărei cărți.
- Puteră completa fișa aleatoriu. Pentru a câștiga BINGO pentru CARTE, trebuie să așezi completeze 10 din cele 16 spații rezervate.
- Utilizează foaiele din catalogul electronic propuse pentru inspirație, dar poți alege și alte titluri care fac parte din categoriile respective.
- Cartile pot fi împrumutate din toate bibliotecile din rețeaua BM.
- Cartile citite anterior nu pot fi incluse în concurs.

Numa, prenume: _____
Nr. card de acces: _____
Telefon/ e-mail: _____

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt nr.148, tel. 022 66 18 11

din nou, iar numărul participanților noi a crescut semnificativ. Motivația lor a venit atât din plăcerea de a citi, cât și din dorința de a-și testa cunoștințele și creativitatea într-un mod interactiv și distractiv.

Fiecare participant a avut de citit minimum 10 cărți pentru a obține „Bingo”, însă cei mai mulți au depășit cu mult această cerință: 14, 15 sau chiar 16 titluri au fost bifate cu entuziasm. Prin completarea grilei de lectură, cititorii au demonstrat perseverență, disciplină și o reală pasiune pentru cărți, transformând lectura într-o aventură captivantă și descoperind noi autori, genuri și povești.

Finala concursului a avut loc miercuri, 10 decembrie 2025, în incinta Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. Atmosfera a fost una de adevărată sărbătoare, încărcată de entuziasm și emoție. Fiecare finalist a fost felicitat pentru dedicarea și perseverența demonstrate timp de opt luni, iar premiile oferite au reprezentat nu doar obiecte, ci simboluri ale recunoașterii efortului și ale bucuriei de a descoperi noi universuri literare.

Succesul evenimentului nu ar fi fost posibil fără generozitatea sponsorilor. Compania „Sandra” a răsfățat finaliștii cu înghețată delicioasă, aducând un plus de veselie și dulce sărbătorească, iar „Dulcinella” a oferit dulciuri tuturor participanților. Le mulțumim sincer celor două companii pentru implicare și pentru încrederea acordată misiunii bibliotecii de a promova lectura.

Pe tot parcursul concursului, participanții au dat dovadă nu doar de pasiune pentru cărți, ci și de un autentic spirit de comunitate. Au împărtășit impresii, au recomandat titluri interesante, au discutat despre personaje și teme dragi. Astfel, concursul de lectură „Bingo pentru carte” s-a transformat într-o veritabilă comunitate de cititori, în care fiecare carte citită a devenit o oportunitate de a descoperi, de a învăța și de a împărtăși bucuria lecturii.

Ediția concursului din anul 2025 a confirmat că lectura poate fi stimulată cu succes prin provocări interactive și că succesul unui astfel de proiect depinde de implicarea participanților, de sprijinul constant al bibliotecii și de generozitatea partenerilor. Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” adresează mulțumiri tuturor celor care au făcut posibilă această experiență minunată: participanților, părinților, bibliotecarilor și sponsorilor „Sandra” și „Dulcinella”.

Concursul „Bingo pentru carte” a demonstrat că lectura merită sărbătorită, recompensată și împărtășită. Fiecare carte citită a reprezentat un pas înainte în dezvoltarea personală a participanților, iar această ediție a ridicat un nou standard pentru provocările viitoare. Vă invităm pe toți să continuați să explorați lumea fascinantă a cărților și să fiți alături de noi la edițiile următoare – pentru că lectura rămâne una dintre cele mai frumoase și captivante aventuri!

Impresii de la participanți

Participarea la Concursul „Bingo pentru o carte” a fost o experiență foarte interesantă. Am participat deja al doilea an și e la fel de intrigant, deoarece aflăm și citim lucruri noi, cu teme foarte interesante. Am reușit să citesc cele 10 cărți din cele 16 casete. Mi-am ocupat timpul liber la rafturile bibliotecii, căutând o carte care se poate integra în casetă.

Gabriela VACAUȚAN, voluntara, 12 ani

Mi-a plăcut foarte mult să particip la acest concurs. Am avut ocazia să citesc genuri de cărți care nu le-am mai răsfoit vreodată și, respectiv, am descoperit noi pasiuni și intrigi. Sentimentul de surprindere a prevalat de-a lungul fiecărei lecturi. Mi-a plăcut să ies din zona mea de confort, să experimentez și să citesc mai mult. Așadar, „Bingo pentru carte” m-a provocat să explorez, să caut și să înțeleg mai bine lumea imaginației.

Laura CARPOV, 16 ani

Participând la acest concurs, mi s-a deschis o nouă cale, și anume aceea de a descoperi noi cărți și genuri interesante. „Bingo pentru

carte” a fost o provocare splendidă, la care voi participa în continuare. Mereu voi fi bucuros să descopăr și să citesc noi cărți, mai ales în cadrul acestei provocări miraculoase.

Mircea ZAPOROJAN, 12 ani

Felicitări și mulțumim pentru dragostea cu care cultivați frumosul în noua generație.

Doina SMUNDEAC

Un eveniment frumos care stimulează dragostea pentru carte.

Alina REVENEALA-BOBEICĂ

CZU [06.063:06.068]:02(478)=135.1

REZULTATELE CONCURSURILOR
NAȚIONALE „CELE MAI REUȘITE
LUCRĂRI ALE ANULUI ÎN DOMENIUL
BIBLIOTECONOMIEI
ȘI ȘTIINȚELOR INFORMĂRII”
ȘI „BIBLIOTECARUL ANULUI”
(EDIȚIILE 2023 ȘI 2024)

Asociația Bibliotecarilor din Republica Moldova (ABRM) organizează anual două concursuri naționale: „Cele mai reușite lucrări ale anului în domeniul biblioteconomiei și științelor informării” și „Bibliotecarul anului”. Scopul acestor concursuri este de a recunoaște și premia excelența profesională în domeniul biblioteconomiei – atât prin lucrări de specialitate remarcabile, cât și prin performanțele deosebite ale bibliotecarilor. Edițiile corespunzătoare anilor 2023 și 2024 au fost organizate în anul 2025 (cu depunerea dosarelor în perioada aprilie-mai 2025), iar rezultatele au fost făcute publice în cadrul ședinței anuale a ABRM din decembrie 2025.

Concursurile se desfășoară în baza unor regulamente, care stabilesc condițiile de participare, categoriile de concurs și criteriile de evaluare. Evaluarea lucrărilor înscrise se realizează în funcție de contribuția adusă dezvoltării domeniului, originalitate, valoare metodologică și gradul de aplicabilitate profesională al lucrărilor. Similar, pentru concursul „Bibliotecarul anului” sunt luate

în vedere excelența și inovația în activitatea infodocumentară, experiența avansată și impactul în comunitate al bibliotecarilor nominalizați.

Pentru Concursul Național „Cele mai reușite lucrări ale anului în domeniul biblioteconomiei și științelor informării”, juriul a fost instituit de Consiliul ABRM și a inclus reprezentanți ai diferitelor tipuri de biblioteci din sistemul național. Membrii juriului (edițiile 2023-2024) au fost: Ludmila Hometkovski – Camera Națională a Cărții (președinte al juriului); Irina Gangan – Biblioteca Științifică Medicală a USMF „Nicolae Testemițanu” (secretar al juriului); Elena Bordian – Biblioteca Republicană Tehnico-Științifică (Institutul Național de Cercetări Economice, ASEM); Ivan Pilchin – Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”; Tamara Maleru – Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”; Rodica Avasiloaie – Biblioteca Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice.

Lucrările depuse la concurs au fost evaluate separat pentru fiecare ediție (2023 și 2024), conform secțiunilor prevăzute în regulament. Procesul de jurizare a presupus analiza fiecărei lucrări în parte, pe baza criteriilor menționate, și completarea fișelor de evaluare sintetică pentru fiecare participant.

Conform regulamentului, Concursul „Cele mai reușite lucrări ale anului în domeniul biblioteconomiei și științelor informării” este structurat pe patru secțiuni tematice distincte:

- *Biblioteconomie și științe ale informării* – lucrări de specialitate din domeniul biblioteconomiei, științelor informării și managementului informațional (studii, ghiduri, lucrări metodologice etc.);
- *Bibliologie* – lucrări ce abordează aspecte de bibliologie, istorie a cărții, editare și domenii conexe;
- *Lucrări bibliografice* – bibliografii, biobibliografii, webliografii, cataloage și alte lucrări de informare bibliografică;
- *Lucrări în alte domenii* – lucrări realizate de bibliotecari în afara domeniului tradițional al biblioteconomiei (monografii, studii din alte domenii ale cunoașterii, contribuții culturale etc.).

Pentru fiecare secțiune, juriul a putut acorda premii (Premiul I, II, III etc.), Premiul Mare sau premii speciale (de exemplu, Premiul „Ion Madan”, denumit în memoria reputatului bibliolog Ion Madan, acordat unei lucrări de excepție în domeniu).

La ediția concursului pe anul 2023, au fost înscrise 16 lucrări provenind din 4 instituții: Biblioteca Republicană Tehnico-Științifică (BRTȘ), Biblioteca Națională a Republicii Moldova (BNRM), Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” din Chișinău (BM) și Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alecă Russo” din Bălți (USARB). La ediția anului 2024, au participat 11 lucrări aparținând tot unui număr de 4 instituții (BNRM, BM „B.P. Hasdeu”, BȘ USARB și Biblioteca Științifică a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău – UPSC).

Juriul a subliniat, în urma evaluării, câteva recomandări pentru viitor: în special, se recomandă ca instituțiile și autorii participanți să includă în dosarul de concurs un rezumat argumentativ al lucrării, care să evidențieze contribuția la dezvoltarea domeniului, elementele de originalitate, valoarea metodologică și gradul de aplicabilitate profesională al lucrării.

Lucrările premiate în cadrul Concursului „Cele mai reușite lucrări ale anului în domeniul biblioteconomiei și științelor informării” (ediția 2023)

Secțiunea „Biblioteconomie și științe ale informării”

- **Premiul „Ion Madan”:** *Prezentarea referințelor bibliografice și citarea resurselor de informare: Ghid practic.* Alcătuitori: Elena Bordian, Angelina Catana; coord. șt.: Nelly Țurcan; Biblioteca Republicană Tehnico-Științifică; ISBN 978-9975-167-33-8; ISBN 978-9975-167-34-5 (PDF).
- **Premiul Mare:** *O bibliotecă pentru oraș. O bibliotecă pentru fiecare: Materialele conferinței aniversare a Bibliotecii Municipale „B. P. Hasdeu” – 145 de ani de la fondare (19-21 octombrie 2022).* Coordonatori: Mariana Harjevschi, Lidia Kulikovski, Elena Ungureanu; Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”; ISBN 978-9975-3646-7-6.
- **Premiul I:** *Lectura la răscrucea drumurilor salvatoare: Recomandări în sprijinul celebrării primei ediții a „Zilei Naționale a Lecturii”.* Coordonatori: Vera Osoianu, Ecaterina Dmitric; Biblioteca Națională a Republicii Moldova; ISBN 978-9975-119-57-3.
- **Premiul II:** *Biblioteca Publică de Drept – 20 de ani în serviciul comunității, 2001-2021.* Autor-alcătuitor: Silvia Antufiev; coordonator: Lidia Kulikovski; ediție îngrijită de Mariana

Harjevschi; redactor bibliogr.: Claudia Tricolici; Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”; ISBN 978-9975-3646-8-3.

- **Premiul III:** *Povestea în practica Bibliotecii „Târgoviște”: Ghid metodico-aplicativ.* Autor: Liliana Juc; ediție îngrijită de Mariana Harjevschi; coordonator: Lidia Kulikovski; redactor științific: Maria Pilchin; Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”; ISBN 978-9975-3646-9-0.
- **Premiul III:** *Lectura în susținerea incluziunii digitale, sociale și culturale a membrilor comunității: Suport metodologic și practic* (în cadrul Programului Național LecturaCentral, ediția a VI-a, 2023). Autori: Vera Osoianu, Ludmila Corghenci, Victoria Vasilica ș.a.; resp. de ediție: Ludmila Corghenci; Biblioteca Națională a Republicii Moldova; ISBN 978-9975-119-62-7.

Secțiunea „Bibliologie”

- **Premiul special:** *Aventura spectaculoasă a scrisului.* Autori: Veronica Cosovan, Tatiana Grușco; Biblioteca Națională a Republicii Moldova; ISBN 978-9975-163-81-1.

Secțiunea „Lucrări bibliografice”

- **Premiul I:** *Ioan Paulencu: „Opera este cununa tuturor muzelor...” Biobibliografie.* Alcătuitori: Tamara Cotoman, Ludmila Cotoman; ediție îngrijită de Mariana Harjevschi; coordonator: Lidia Kulikovski; resp. de ediție: Anastasia Moldovanu; redactare bibliografică: Irina Osovski, Claudia Tricolici; Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”; ISMN 979-0-3481-0122-4; ISBN 978-9975-3646-3-8.
- **Premiul I:** *Cărți și publicații continue cu caractere civile rusești: Catalog.* Autori: Veronica T. Cosovan, Tatiana Grușco; Biblioteca Națională a Republicii Moldova; ISBN 978-9975-119-64-1.
- **Premiul II:** *Victor Pușcaș: personalitate notorie a jurisprudenței naționale. Monografie biobibliografică.* Autor-alcătuitor: Silvia Antufiev; coordonator: Lidia Kulikovski; ediție îngrijită de Mariana Harjevschi; redactor bibliogr.: Irina Osovski; consultant științific: Valeriu Kuciuk; Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”; ISBN 978-9975-3646-4-5.

- **Premiul III:** *Buletin bibliologic, nr. 27*. Alcătuitor: Margareta Cebotari; Biblioteca Națională a Republicii Moldova; ISSN 1857-1492.
- **Premiul III:** *Contribuții științifice ale profesorilor și colaboratorilor. Anuar 2022*. Alcătuitori: Anna Nagherneac ș.a.; redactor responsabil/bibliografic: Lina Mihaluța; Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, Biblioteca Științifică; ISBN 978-9975-50-309-9.
- **Premiul special:** *Paul Mihnea – maestru al poeziei. Biobibliografie* (ediție bilingvă româno-rusă: *Паул Михня – мастер поэзии*). Alcătuitor: Tatiana Ischimji; ediție îngrijită de Mariana Harjevschi; coordonator de ediție: Anna Bațmanova; redactare bibliografică: Irina Osovski; Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”; ISBN 978-9975-3646-2-1.

Secțiunea „Lucrări în alte domenii”

Premiul I: *Anton Mater: ispitele scenei și ale ecranului. Studiu monografic*. Autor: Violeta Tipa; ediție îngrijită de Mariana Harjevschi; coordonator: Lidia Kulikovski; Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”; ISBN 978-9975-3646-6-9.

Premiul II: *Orașul Bălți: călătorie în timp. Antologie*. Alcătuitori: Elena Scurtu, Anna Nagherneac; redactori responsabili: Elena Harconița, Lina Mihaluța; Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, Biblioteca Științifică; ISBN 978-9975-50-310-5.

Premiul III: *Odiseea casei Monastârski = Из века в век переходя...: «Одиссея» дома Монастырского*. Autori: Vladimir Tarnakin, Zinaida Matei; traducere: Ludmila Pânzari; coordonator: Mariana Harjevschi; Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”; ISBN 978-9975-3646-5-2.

Lucrările premiate în cadrul Concursului „Cele mai reușite lucrări ale anului în domeniul biblioteconomiei și științelor informării” (ediția 2024)

Pentru ediția 2024, juriul a acordat premii în două secțiuni („Biblioteconomie și științe ale informării” și „Lucrări bibliografice”), celelalte secțiuni neavând lucrări premiate. Rezultatele au fost următoarele:

Secțiunea „Biblioteconomie și științe ale informării”

- **Premiul I:** *Bibliotecile universitare și inteligența artificială: parteneri în educație și cercetare* (lucrare publicată în vol. conferinței internaționale *Tradiție și inovare în cercetarea științifică*, ediția a XIII-a, 10 octombrie 2024). Coordonator: Lina Mihaluța; rezumate în engleză: Valentina Topalo; Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, Biblioteca Științifică; ISBN 978-9975-50-348-8.
- **Premiul II:** *Biblioteca – partener în instruire și cercetare* (lucrare publicată în vol. conferinței internaționale *Tradiție și inovare în cercetarea științifică*, ed. a XII-a, 6 octombrie 2023); Coordonator: Lina Mihaluța; rezumate în engleză: Valentina Topalo; Universitatea de Stat „Alec Russo” din Bălți, Biblioteca Științifică; ISBN 978-9975-50-325-9.

Secțiunea „Lucrări bibliografice”

- **Premiul „Ion Madan”:** *Chișinăul în plăci memoriale. Catalog-album*. Autori: Lidia Kulikovski, Ana Răileanu; concept: Lidia Kulikovski; coordonator: Mariana Harjevschi; Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”; ISBN 978-9975-3681-1-7.
- **Premiul Mare:** *Alexe Rău – un vizionar al biblioteconomiei basarabene: monografie biobibliografică* (lucrare dedicată memoriei lui Alexe Rău); compartimentul bibliografic: Aliona Tostogan ș.a.; responsabilă de ediție: Aliona Tostogan; Biblioteca Națională a Republicii Moldova; ISBN 978-9975-119-67-2.
- **Premiul I:** *Igor Vieru. Monografie biobibliografică (100 de ani de la naștere)*. Autori: Svetlana Miron, Rodica Băleanu; redactor bibliografic și coordonator: Aliona Tostogan; Biblioteca Națională a Republicii Moldova; ISBN 978-9975-119-70-2.
- **Premiul I:** *Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” în presa anilor 2012-2021. Bibliografie*. Alcătuitor: Taisia Foiu; contribuții: Irina Ceban ș.a.; ediție îngrijită de Mariana Harjevschi; redactor științific: Lidia Kulikovski; Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”; ISBN 978-5-36241-308-8.
- **Premiul II:** *Semne pe carte: însemnări ale cititorilor și stampile ale bibliotecilor (instituțiilor de învățământ și librăriilor private din Chișinău) pe publicațiile păstrate în colecțiile BNRM*

(*sfârșitul sec. XIX – începutul sec. XX*) (Catalog). Autor: Elina Bolgarina; coordonator ediție: Elena Harconița; consultant științific: Silviu Tabac; Biblioteca Națională a Republicii Moldova; ISBN 978-9975-119-69-6.

- **Premiul II:** *Catalogul cărților cu autografe și dedicații din colecția Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” (2012-2022)*. Alcătuitori: Lidia Ciornaia ș.a.; ediție îngrijită de Mariana Harjevschi; concept și coordonator: Lidia Kulikovski; redactor bibliografic: Irina Osovski; Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”; ISBN 978-5-36241-327-9.
- **Premiul III:** *Alexandru Burlacu. Biobibliografie selectivă*. Ediție îngrijită de Ala Susarenco; responsabil de ediție: Ecaterina Scherlet; Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, Biblioteca Științifică; ISBN 978-9975-46-906-7.
- **Premiul III:** *Contribuții științifice ale profesorilor și colaboratorilor. Anuar 2023*. Alcătuitori: Anna Nagherneac ș.a.; redactor responsabil și bibliografic: Lina Mihaluța, Ecaterina Scherlet; Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți; ISBN 978-9975-50-338-9.

Laureații titlului „Bibliotecarul anului” (2023 și 2024)

Pe lângă concursul dedicat lucrărilor, ABRM a desemnat și laureații titlului onorific „Bibliotecarul anului” pentru 2023 și 2024. Acest titlu recompensează bibliotecarii din diferite tipuri de biblioteci ale sistemului național pentru realizări profesionale deosebite în anul precedent, care au contribuit la inovarea serviciilor de bibliotecă, la promovarea imaginii bibliotecii în comunitate și la creșterea prestigiului profesiei de bibliotecar. Pentru fiecare an, au fost selectați mai mulți bibliotecari merituoși (fără a se stabili un clasament intern), după cum urmează:

- **Bibliotecarul anului 2023:** *Svetlana Cecan*, bibliotecar, Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți; *Svetlana Javelea*, șef secție, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”; *Tatiana Zaițev*, șef bibliotecă, Biblioteca Publică Zagarancea, r. Ungheni;
- **Bibliotecarul anului 2024:** *Veronica Barbaroș*, bibliotecar, Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți; *Gabriela Bulduma*, șef serviciu, Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”; *Mariana Mațarin*, bibliotecar, Biblioteca

Științifică a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău; *Tamara Mutelică*, bibliotecar, Biblioteca Centrului de Excelență în Construcții (Chișinău); *Tamara Zasmenco*, șef serviciu, Biblioteca Republicană Tehnico-Științifică (INCE, ASEM); *Elvira Crivobloțcaia*, șef sector, Biblioteca Științifică a Academiei de Studii Economice a Moldovei (ASEM).

Edițiile 2023 și 2024 ale concursurilor naționale organizate de ABRM au demonstrat, încă o dată, excelența și creativitatea domeniului biblioteconomic. Prin această inițiativă, ABRM și instituțiile partenere consolidează prestigiul profesiei de bibliotecar și stimulează apariția noilor lucrări de specialitate. Rezultatele concursurilor constituie o dovadă elocventă a profesionalismului și dedicării bibliotecarilor din Republica Moldova, a realizărilor remarcabile obținute atât în plan editorial, cât și în practica biblioteconomică curentă.

Consemnare: Ivan PILCHIN

CZU 027.52(478)=135.1

BIBLIOTECA „TÂRGOVIȘTE” SĂRBĂTORITĂ LA 30 DE ANI

Raia ROGAC

Recent, Biblioteca „Târgoviște” din sectorul Buiucani al Capitalei, filială a Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” (BM), și-a sărbătorit, împreună cu publicul fidel și mulți oaspeți de onoare, aniversarea celor trei decenii de activitate fructuoasă.

Parcă mai ieri participam, în toamna anului 1995, la deschiderea celei de-a patra biblioteci de carte românească (anterior fiind deschise Biblioteca „Transilvania”, Biblioteca „Onisifor Ghibu” și Biblioteca „Ovidius”), instituită cu sprijinul și tutela oamenilor de cultură dâmbovițen. Atunci, la inaugurarea bibliotecii, din Târgoviște a venit un autocar mare cu personalități notorii, dar și cu daruri considerabile: în primul rând, un mare lot de carte românească (la acea vreme, în toate bibliotecile din Republica Moldova era o lipsă acută de literatură în grafie latină), câteva calculatoare cu imprimante etc. – așa cum se vine la o Casă Nouă a Cărții. Au fost de față și „nașii” acestei noi instituții biblioteconomice: Iulian Filip, pe atunci șeful Departamentului Municipal de Cultură; Ianoș Țurcanu – șeful-adjunct; alte mari personalități, precum distinsul Ion Ungureanu, acad. Mihai Cimpoi în funcție de președinte al Uniunii Scriitorilor din Moldova. Și ei, bineînțeles, au venit cu multe cărți proprii, dar și de alți autori autohtoni și străini din bibliotecile personale. Evident că nu putea să lipsească dr. Lidia Kulikovski, directorul general al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”.

Se pare că cele trei decenii au trecut fulgerător. Dar, între timp, au reușit să se mai schimbe conducătorii bibliotecii și unii bibliotecari – care au plecat, care au venit, astăzi constituindu-și o echipă creativă și prietenoasă. Fondul de carte s-a schimbat simțitor, crescând de la an la an. Toate aceste schimbări au fost trecute în revistă într-o formă inovativă, atractivă, spectaculoasă.

La evenimentul aniversar, prilejuit celor 30 de ani de la fondarea Bibliotecii „Târgoviște”, au venit, mai întâi, cu felicitări și un frumos recital de muzică și poezie (intitulat „Toamna la «Târgoviște»”) picii de la grădinițele „Alba-ca-Zăpada” și nr. 119 din vecinătatea instituției aniversare. A urmat apoi spectacolul *Povestea celor trei cortine*, prezentat de Teatrul de păpuși „Bibliopicii”.

În continuare, Liliana Juc, șefa Bibliotecii „Târgoviște”, a susținut pledoaria „Biblioteca «Târgoviște» – o scenă a cărții cu arome violet”. Astfel, în cele trei decenii de existență, Biblioteca „Târgoviște” și-a afirmat constant misiunea, demonstrând receptivitate, flexibilitate și o remarcabilă capacitate de adaptare. Viața culturală a bibliotecii s-a diversificat prin numeroase programe și servicii, devenind un catalizator de idei și proiecte. După renovarea din anii 2012-2014, biblioteca a îmbrăcat o haină nouă, iar în 2021-2025 ea s-a afirmat ca un hub cultural, organizând lansări și prezentări de carte, întâlniri memorabile cu scriitori și personalități din mediul cultural, academic și antreprenorial, spectacole literar-artistice, dezbateri tematice, ateliere interculturale (de limbă, cultură și civilizație), sesiuni de traducere și creație, lecții publice și vizite ghidate. În paralel, au fost valorificate tehnologiile informaționale, a fost promovat conceptul de Știință Deschisă și a fost extins accesul la carte și informație, încurajând lectura ca fundament al dezvoltării multilaterale.

Colecția de carte s-a diversificat constant, ajungând astăzi la 46207 de documente – de la ediții de referință și monografii la beletristică, literatură științifică și cărți pentru copii. Din 2020, aceasta a fost promovată activ prin expoziții tradiționale și virtuale, prin produse digitale difuzate pe rețelele sociale precum și prin digitizarea a 28 de documente, între care 20 de titluri din colecția de carte veche și opt titluri pentru repozitoriul HAPes al BM.

Mulți dintre cititorii și participanții activi la acțiuni culturale ale Bibliotecii „Târgoviște” sunt astăzi studenți la universități de prestigiu: Alex și Andreea Jangă – la Universitatea Politehnică din Timișoara, Facultatea de Arhitectură și Urbanism; Cosmin Cazan – la Universitatea de Medicină „Nicolae Testemițanu”, Chișinău; Bianca-Maria Corj – la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Facultatea de Business; Ionela Manole – la Universitatea de Medicină „Carol Davila”, București; Cătălin Locoman – la Universitatea Tehnică Eindhoven, Olanda; Evelina Sopivnic – la Academia de Studii Economice din București; Sandu Pădureț – la

Universitatea Politehnică din Timișoara, Facultatea de Inginerie civilă.

Biblioteca „Târgoviște”, a specificat Liliana Juc, și-a făurit alura distinctă prin inițiative precum: „Teatrul de păpuși «Bibliopicii»”, „Învățăm să creăm povești digitale”, „Povestea de seară pe Facebook la «Târgoviște»”, „Micii europeni”, „Meșterița”, „Ecolectura”. Aceste proiecte au răspuns creativ nevoilor comunității, formând o generație cultivată, informată și pasionată de lectură. De 16 ani, Clubul „Micii europeni” îi familiarizează pe copii cu valorile și principiile „familiei europene”, ajutându-i să descopere frumusețea fiecărui dintre cele 27 de state membre ale Uniunii Europene. (Iar Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu” are astăzi și ea 27 de „state”, adică 27 de filiale – *n.n.*).

O marcă distinctivă a Bibliotecii „Târgoviște” este Teatrul de păpuși „Bibliopicii”, lansat tot în 2016, în cadrul Nocturnei Bibliotecilor. Astfel, au fost îmbinate și aduse în centrul evenimentelor lectura și jocul scenic. Proiectul „Povestea de seară pe Facebook la «Târgoviște»” a pornit din dorința de a aduce lectura în casele copiilor. Poveștile au prins viață într-un studio improvizat în incinta bibliotecii. Reacțiile pozitive ale părinților și interesul presei au confirmat caracterul unic și necesar al acestei inițiative. Atelierele de lectură au condus la înființarea serviciului de biblioterapie, inițiat de dr. conf. Carolina Dodu-Savca, evoluat ulterior în „Ecolectura”. Clubul literar „Miercurea pe la... chindie” este un model de valorificare a potențialului cultural în proiecte integratoare, consolidând legătura dintre cele două centre de cultură românească și devenind un argument al trecerii redacției revistei *Litere*, filiala Chișinău, la Biblioteca „Târgoviște”. Conectați la noile tehnologii, a fost lansat serviciul „Învățăm să creăm povești digitale”, în cadrul căruia participanții deprind tehnici de realizare a podcasturilor, booktrailerelor și narațiunilor multimedia.

Prin serviciul „Explorăm aplicații”, curioșii învață să utilizeze creativ noile aplicații pe tabletă, iar serviciul „Învățăm calculatorul” este dedicat seniorilor, ajutându-i să-și formeze deprinderi în domeniul tehnologiei. În cadrul atelierelor de creație „Meșterița”, participanții modelează, pictează, confecționează, dezvoltând abilități practice și creative prin utilizarea unor materiale simple și naturale. Serviciul „Jocuri de societate” oferă copiilor și tinerilor o alternativă sănătoasă la mediul digital, transformând timpul liber într-o experiență plăcută și utilă.

În trei decenii de activitate, succesul Bibliotecii „Târgoviște” s-a măsurat în calitatea conexiunilor pe care le-a dezvoltat, construindu-se o rețea solidă de colaborări, conștienți că eficiența parteneriatelor se bazează pe acțiuni comune, în care fiecare își demonstrează valoarea.

Biblioteca se bucură și parteneriate individuale cu cadrele didactice și specialiștii în diverse domenii: Snejana Jangă, profesoară de istorie la Liceul „Mihail Sadoveanu”; Stela Vișnevschi, profesoară de limba și literatura română la Liceul Academic Republican de Arte Plastice „Igor Vieru”; Rodica Bîlici, profesoară de limba și literatura română la Colegiul UTM; Alina Catlabuga, profesoară de limba și literatura română la Colegiul de Ecologie din Chișinău; Rodica Rudei, psiholog, consultant parental la Liceul „Columna”; Diana Mazniuc, juristă; Viorel Bolduma, lector universitar, Facultatea de Filologie și Istorie, UPS „Ion Creangă” din Chișinău; Cristina Gherasim, doctor în istorie, cercetător științific superior, Institutul de Istorie; Oxana Mardari, profesoară de canto/vioară, interpretă, Școala de Arte „Valeriu Poleakov”; Liliana Rusu, conducător muzical la Grădinița nr. 119 ș.a.

O bibliotecă înseamnă, în primul rând, oameni – cei care, zi de zi, o mențin vie, frumoasă, utilă și primitoare. Echipa Bibliotecii „Târgoviște” este un conglomerat de vocație, prietenie, muncă bine făcută și pasiune autentică pentru lectură. Liliana Juc a dus un omagiu colegilor de ieri și de azi, celor care au pus și pun suflet în tot ceea ce înseamnă Biblioteca „Târgoviște”. Echipa de azi a Bibliotecii „Târgoviște” – Liliana Juc, Marta Moiseev, Violeta Lisnic, Natalia Caruntu, Natalia Minciuna, Ludmila Enachi, Argentina Fron și Andreea Budeci – vor continua să inoveze și să construiască punți culturale pentru întreaga comunitate, a menționat în încheiere amfitrioana bibliotecii.

În continuare, moderatorii (frații) Bogdan și Victoria Untilov, elevi de la Liceul Teoretic „Spiru Haret”, au oferit oaspeților de onoare cuvânt pentru mesaje de felicitare, însoțite de Diplome de excelență. Startul l-a dat dr. Mariana Harjevschi, directorul general al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”, care a specificat că Biblioteca „Târgoviște” se remarcă prin atractivitate și modernitate; brandul ei este profesionalismul și oferta relevantă pentru publicul-cititor, începând cu picii de la grădiniță și încheind cu utilizatorii pensionari. Pe lângă Diploma de excelență, directorul

general a mai dăruit bibliotecii, în contextul toamnei, o lucrare de pictoriță Valentina Brâncoveanu.

Din partea Preturii Buiucani a municipiului Chișinău a vorbit vicepreședintele Victor Poiană, care a remarcat colaborarea fructuoasă, inițiată chiar de la fondarea bibliotecii. Au mai adresat calde mesaje de felicitare scriitorii Ivan Pilchin (vicepreședintele Uniunii Scriitorilor din Moldova), Ianoș Țurcan, Claudia Partole, Ada Zaporozjanu ș.a.

Dr., conf. univ. Carolina Dodu-Savca a prezentat publicului numeros și select publicația *30 de ani: povestea celor trei cortine la Biblioteca „Târgoviște”*.

A urmat Gala Partenerilor. Doamna Elena Prus, dr. hab., prof. univ., membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei, prorector pentru cercetare științifică și studii doctorale la Universitatea Liberă Internațională din Moldova, și-a însoțit aprecierea verbală cu o donație de carte. Au succedat, unul după altul, cu urări de sărbătoare: Diana Mazniuc, asistent de proiect, Fundația „Regina Pacis”; Ala Leca, director, Liceul Teoretic „Dante Alighieri”; Carolina Locomon, director-adjunct, Liceul Teoretic „Dante Alighieri” Prim; Rodica Mihalachi, director adjunct, Liceul Teoretic „Doina și Ion Aldea-Teodorovici”; Snejana Jangă, profesoară de istorie, Liceul Teoretic „Mihail Sadoveanu”; Eugenia Negru, profesoară de istorie, Liceul „Prometeu Protalent”; Stela Vișnevschi, profesoară de limba și literatura română, Liceul Academic de Arte Plastice „Igor Vieru”; Rodica Bâlici, profesoară de limba și literatura română, Colegiul UTM; Irina Cazan, director adjunct pentru educație, Liceul Teoretic cu Profil de Arte „Nicolae Sulac”; Liliana Rusu, conducător muzical, Grădinița nr. 119; Olga Munteanu, metodistă, Grădinița privată „Alba-ca-Zăpada”; Oxana Mardari, interpretă, profesoara de canto/vioară, Liceul de Arte „Valeriu Poleacov”; Adriana Pocrâș, ofițer, Sectorul de Poliție nr. 3 din cadrul IP Buiucani.

Nu a lipsit Gala Cititorilor, reprezentată de Alin Țarină, Andreia Vrabie, Ilinca și Valeria Butnaru, Ilinca Pleșca, Daniela Roșca, Alexandru Blăniță, Ștefan și Mircea Enachi, Adriana și Alexandru Tiron, Dorina Cecati, Adriana Rusanovschi și alții.

Coloana muzicală a fost asigurată de interpreta Oxana Mardari și interpretul Ruslan Barbier.

Merită laude și aprecieri autorul și interpreții spectacolului *Povestea celor trei cortine sau Cronica Cetății de Carte din Târg*, care începe astfel:

Povestea ce v-o spunem nu-i de azi, de ieri, ci de treizeci de ani încoace, când, pe Ulița lui Ion Creangă, s-a născut o minune: o cetate nouă, de Carte Românească! La acea zi de mare lumină și sărbătoare, s-au adunat Gânditori de Neam, Judele Târgului și Oameni de Ispravă. Iar Decretul de Ființare, care i-a dat suflet, fu iscălit de Lidia Kulikovski, vrednică cărmuitoare a așezământului de cărți „B.P. Hasdeu”, și de Victor Petrescu, cel de peste Prut, cărmuitorul așezământului de cărți din Dâmbovița. Așa s-au pus rânduielile. Fragment din Hrisovul Domnesc al Vremii lui Serafim Voievod: „Să se ridice un nou așezământ de Carte, cu numele de Biblioteca din Târgul Târgoviștei, spre cinstea și întărirea duhului nostru. Și locul ei de veci să fie în clădirea de pe Ulița lui Ion Creangă, la numărul 82 și 1”.

Personajele și interpreții: autor – Ilinca Pleșca; crainici și logofeți – Mircea Enachi și Ion Costandoi; Biblioteca (Cortina Trecutului) – Andreea Vrabie; nașa mare – Raluca Roșca; cărmuitoarea – Patricia Ciorescu; Biblioteca (Cortina Prezentului) – Ilinca Botnaru; Prezentul – Ilaria și Daria Jangă; Viitorul – Andreea Vrabie.

Mai reținem câteva vorbe rostite de personajul principal – Biblioteca:

M-am născut tocmai de Sărbătoarea Limbii Române, la 31 de zile ale lui Gustar, anul 1995! Am crescut mare și voinică sub un cer norocos. La Botezul meu, au stat alături dregători dâmbovițeni și pârçalabi basarabeni, ca niște Fii și Frați: Mihail Gheorghe Ciubotaru, Vornic al Luminării, Mihai Cimpoi, Starostele Scrisului, Ion Ungureanu, cel cu așezămintele Culturale Române. Nașa Mea Mare a fost Lidia Kulikovski, iar Nașii de Botez – slujitorii literelor Iulian Filip și Ianoș Țurcanu. Între 2012-2014, a avut loc o mare refacere, iar această schimbare a fost călăuzită de Marea cărmuitoare a așezământului de cărți „B.P. Hasdeu” – Mariana Harjevschi.

Sărbătoarea „Trei decenii sau Povestea celor trei cortine” a continuat la Biblioteca „Târgoviște” și a doua zi, gazdele și participanții reunindu-se în cadrul unui atelier de creație, intitulat „Literatura în tablouri autumnale”.

Și, din partea noastră, urăm Bibliotecii „Târgoviște” „La mulți ani!”, prosperitate și ascensiune.

CZU 02(478)(092)=135.1

BIBLIOTECARA LUDMILA CAPIȚA LA O ANIVERSARE

Andrei VIZIRU

Cu drag, îi zic Bibliotecii mamă,
Și pentru ea – sunt sabia și scut. [...]
Când vine ziua norocoasă-a mea,
Aș vrea să cred că m-a visat o carte...

Vasile ROMANCIUC

Presupun că pe Ludmila Capița – bibliotecară, director adjunct al Bibliotecii „Transilvania” din sectorul Ciocana al capitalei, cu un stagiu de peste trei decenii și ceva – au visat-o mai multe cărți. Mai ales cele peste douăzeci de monografii și lucrări bibliografice la care a lucrat pe parcursul anilor, împreună cu colectivul bibliotecii, iar unele din ele în colaborare cu o altă distinsă bibliotecară – Lidia Kulikovski, care, putem spune, i-a servit ca model. Ajunsă la o vârstă rotundă în această vară, ea cu mândrie poate spune: cărțile mele, lucrările mele sunt bogăția mea. Distinsa doamnă face parte din acea categorie de oameni despre care regretatul Vlad Pohilă a zis: „Oamenii pasionați de carte și lectură sau fascinați de scris sunt dați cu mir de Forța Divină. Ei, acești oameni ai cărții, ai literaturii sunt cumva mai altfel, chiar dacă nu toată lumea observă acele aspecte deosibitoare”.

Doamna Ludmila Capița este și ea „mai altfel”, dar și sensibilă și principială când vorba e de activitatea bibliotecii, a programului de lucru. Activitatea de cercetare bibliografică din cadrul Bibliotecii „Transilvania” se ține pe umerii ei. O (bio)bibliografie constituie o carte de vizită a unei personalități, dar și un instrument de promovare a cărților. Mai ales că, în ultima perioadă, bibliografiile nu se întocmesc doar după un calapod strict biblioteconomic, ci includ uneori și studii, articole, fotografii, care îmbogățesc această categorie de cărți și le fac mai atractive. Aici e oportun să

amintim și ceea ce a zis criticul Ion Ciocanu: „Cartea, aidoma oricărei opere de artă, nu valorează nici o pară, câtă vreme nu e citită și, eventual, înțeleasă de adresant. Ea începe să «trăiască» abia în clipa în care își găsește destinatarul. Abia din acel moment ea încetează să existe numai «în sine»”.

Biblioteca și cercetătoarea Ludmila Capița are la activ o vastă activitate științifică. Este alcătuitoarea unui număr impunător de lucrări bibliografice, coordonate de Lidia Kulikovski. Printre acestea se numără: *Mircea Eliade – 100 de ani de la naștere: bibliografie* (2006); *Petru Cărare: bibliografie* (2006),

Ion Proca. Bibliografie (2008, lucrarea a fost distinsă cu Diploma Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”), *Un om al faptelor. Vasile Șoimaru. Bibliografie* (2011, lucrarea a fost premiată cu Premiul I la Concursul Național „Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomiei și științei informării), *Poetul „metaforei în flăcări”*. *Renata Verejanu. Biobibliografie* (2013), *Ninela Caranfil. Artista dorurilor noastre. Biobibliografie* (2015), *Țîmpul l-a scos în cale* (2015, lucrarea a fost premiată la secțiunea „Lucrări bibliografice. Biobibliografie” – Premiul II în cadrul Concursului Național „Cele mai reușite lucrări în domeniul biblioteconomic și științei informării ale anului 2015, ABRM), *Ianoș Țurcanu. Viața mea e doar iubire. Monografie biobibliografică* (2021). Lista ar putea continua, dar ne oprim aici, amintind că doamna Ludmila Capița este și coautoare a lucrării *Biblioteca Transilvania: trei decenii de contribuție comunitară* (2021), la care a lucrat împreună cu Lidia Kulikovski și Parascovia Onciu. Iar una din lucrările care o reprezintă plinar este monografia *Transilvania, trepte ale împlinirii sufletești* (2022), dedicată aniversării a 30-a ai Bibliotecii „Transilvania”. Despre această lucrare coordonatoarea Lidia Kulikovski a zis următoarele în prefața cărții: „Volumul Ludmilei Capița e o actualizare a faptelor trecute, a contribuției bibliotecii la dezvoltarea componentei umane a Sectorului Ciocana, a drumului și efortului ei de a-și construi o imagine socială și culturală, meritată în mentalul chișinăuienilor. Ludmila Capița e cuiul de osie al «Transilvaniei»! Învață repede, face lucrurile repede și cunoaște foarte bine orice noutate ce se abate peste domeniul nostru. A devenit – de voie, de nevoie

– bibliograful bibliotecii, dar nu unul obișnuit, ci cel mai productiv! Culegerea de articole pe care Ludmila le scoate în lume e acțiunea și contribuția favorabilă a unui bibliotecar pasionat de munca lui. Bine o caracterizează un motto utilizat în acest volum: «Nu faptele succesului sunt importante, ci treptele împlinirii sufletești».

E cazul să evidențiem și câte ceva din laboratorul de creație, pe care am putea să-l numim și crezul ei profesional sau științific. Iată ce a mărturisit Ludmila Capița în această monografie: „Comunicarea cu utilizatorii ne ajută să dezvoltăm servicii mai bune... În acest con-

text, am realizat o serie de cercetări bibliografice, care reprezintă unul dintre cele mai importante instrumente pentru a dezvolta servicii potrivite publicului deja fidel bibliotecii; în același timp, de a atrage un public nou. Bogăția de date disponibile ne ajută să promovăm, să planificăm și să evaluăm serviciile bibliotecii. A fi capabili să ne comparăm cu așteptările cititorilor, ale membrilor comunității, în general, este de neprețuit”.

Doamna Parascovia Onciu, directoarea Bibliotecii „Transilvania”, se poate bizui pe Ludmila Capița, care mereu poartă responsabilitate pentru lucru bine făcut. Mai are o trăsătură ce o deosebește: nu-i place să se laude cu realizările sale și să iasă în față, lăsând să vorbească despre ea faptele.

Îi dorim și noi, la această vârstă rotundă – 60 de ani de la naștere –, multă sănătate și ca aceste trepte ale împlinirii sufletești să se multiplice și să aibă, și în continuare, satisfacția muncii de Profesionist (cu literă mare).

CZU 028:027.53(478-22)=135.1

UN AN DE LECTURĂ ȘI CULTURĂ ÎN BIBLIOTECILE DIN RAIONUL HÎNCEȘTI: RETROSPECTIVA EDIȚIEI A VIII-A A PROGRAMULUI NAȚIONAL LECTURACENTRAL

*Tatiana DARII,
director, Biblioteca Publică Raională
„ÎPS Antonie Plămădeală”, Hîncești*

Rezumat: Articolul reflectă momentele esențiale ale ediției a VIII-a (2025) a Programului Național LecturaCentral din cadrul activităților organizate și desfășurate în bibliotecile publice din raionul Hîncești, care și-au propus drept scop promovarea cărții și a lecturii în rândul comunităților pe care le deservesc. Acest Program a demonstrat, o dată în plus, importanța colaborării între biblioteci, scriitori și alți parteneri pe segmentul lecturii ca mijloc de promovare a educației, dezvoltării personale și culturale. De asemenea, a fost reiterată necesitatea investițiilor în achiziții de carte, tehnologii moderne și resurse umane.

Cuvinte-cheie: Programul Național LecturaCentral, promovarea cărții și a lecturii, întâlniri cu scriitorii.

Abstract: The article reflects the essential moments of the 8th edition (2025) of the National Program LecturaCentral within the activities organized and carried out in the public libraries of the Hîncești district, which aimed to promote books and reading among the communities they serve. This Program demonstrated, once again, the importance of collaboration between libraries, writers and other partners in the reading segment as a means of promoting education, personal and cultural development. The need for investments in book purchases, modern technologies and human resources was also reiterated.

Keywords: National Program LecturaCentral, promotion of books and reading, meetings with writers.

Programul Național *LecturaCentral* este inițiat de I.P. Biblioteca Națională a Republicii Moldova pentru amplificarea rolului bibliotecii în stimularea lecturii, promovarea culturii lecturii, dezvoltarea

de parteneriate cu factorii de decizie interesați și cu responsabilități în domeniu. Programul are drept scop promovarea lecturii prin dezvoltarea competențelor de cultură a lecturii, cultura informației, pentru minimizarea analfabetismului funcțional, prin centrarea contribuțiilor bibliotecilor din Sistemul Național de Biblioteci, ale comunității, ale factorilor de resort în domeniu și a celor decizionali la formarea cetățenilor activi ai societății. Anual, în cadrul Programului Național LecturaCentral sunt organizate concursuri naționale, susținute de Ministerul Culturii al Republicii Moldova, în colaborare cu Comisia Națională a Republicii Moldova pentru UNESCO.

Într-o lume în care ritmul alert al vieții lasă tot mai puțin loc lecturii, Programul Național LecturaCentral s-a afirmat ca un adevărat reper, făcând un apel la valorile care ne definesc: cunoașterea, solidaritatea, identitatea culturală. LecturaCentral nu este doar o campanie de promovare a lecturii, ci un proiect viu, care reunește oameni, comunități și idei prin forța cuvântului – fie el tipărit sau digital. Programul și-a propus obiective clare, cu impact concret: să transforme lectura într-un instrument de dezvoltare personală și coeziune socială, prin sprijinirea bibliotecarilor, promovarea literaturii (în special, a poezilor autohtoni), integrarea tehnologiei și implicarea activă a comunității.

În raionul Hîncești, bibliotecile publice se implică activ în implementarea Programului Național LecturaCentral, organizând o serie de activități variate, dedicate tuturor categoriilor de vârstă și interes, după cum urmează:

- **cluburi de lectură tematice**, care încurajează dezvoltarea gândirii critice și dialogul între cititori;
- **întâlniri cu scriitori autohtoni**, menite să promoveze creația literară contemporană și să apropie publicul de autorii locali;
- **ateliere creative pentru copii și adolescenți**, care îmbină lectura cu desenul, teatrul sau scrierea creativă;
- **concursuri de lectură și recitare**, care stimulează interesul pentru literatură și exprimarea artistică;
- **campanii de promovare a lecturii în spații publice**, precum „Nicio zi fără lectură”, care aduc cartea mai aproape de oameni.

Prin aceste acțiuni, Programul Național LecturaCentral contribuie la dezvoltarea culturală a comunității din raionul Hîncești

și la consolidarea rolului bibliotecilor ca centre de educație, inspirație și coeziune socială. Cu toate acestea, provocările rămân semnificative și necesită soluții sustenabile pe termen lung. Printre dificultățile întâlnite se numără:

- a) finanțarea insuficientă în unele localități, care limitează posibilitățile de organizare a activităților culturale și de modernizare a bibliotecilor;
- b) accesul restrâns la resurse digitale și conexiune la internet, în special în zonele rurale sau defavorizate;
- c) scepticismul anumitor categorii de cititori, mai ales în rândul celor care nu percep lectura ca pe o activitate relevantă sau atractivă;
- d) lipsa de timp a publicului, adesea copleșit de responsabilitățile profesionale și familiale.

Depășirea acestor obstacole necesită eforturi comune – investiții în infrastructură, parteneriate locale și naționale, dar mai ales o convingere fermă că lectura rămâne o valoare esențială într-o societate educată și solidară.

În anul 2025, bibliotecile publice din raionul Hîncești au organizat o serie de activități frumoase și de succes, cu un impact semnificativ în comunitate, menite să promoveze lectura și să stimuleze implicarea cetățenilor. Sub egida Programului Național LecturaCentral, bibliotecile au organizat o serie de expoziții de carte cu tematici variate, menite să atragă interesul cititorilor de toate vârstele. Aceste expoziții au reflectat atât tematici educaționale și sociale, cât și valori culturale esențiale. Amintim următoarele titluri inspirate: „Oleg Serebrian – o voce de rezonanță a prozei basarabene”, „Povești care ne cresc frumos”, „Pagini de suflet din literatura română”, „Cartea – punte între generații”, „Femeia în literatură”, „Europa citește”, „Poeți ai neamului nostru”, „Lectura care unește”, „Cărți și autori care inspiră”, „Irina Nechit – vocea feminină a literaturii contemporane”, „Claudia Partole – cu inima aproape de cititor”, „Maria Pilchin – între cuvânt, identitate și spirit critic”, „Ivan Pilchin – o voce emblematică a literaturii contemporane din Moldova”.

În continuare, vă invităm să descoperiți unele dintre cele mai apreciate și memorabile activități desfășurate sub egida Programului Național LecturaCentral – inițiative care au avut un impact semnificativ în comunitate și au adus lectura mai aproape de oameni.

*

Un adevărat festin literar s-a produs la data de 20 martie 2025, la Biblioteca Publică Raională „ÎPS Antonie Plămădeală” din Hîncești – întâlnirea publicului hînceștian cu scriitorul, istoricul, politologul și diplomatul Oleg Serebrian. Activitatea a avut loc în cadrul Campaniei „Scriitorul la el acasă”, parte a Programului Național LecturaCentral, ediția a VIII-a, organizată de Biblioteca Națională a Republicii Moldova, Biblioteca Publică Raională „ÎPS Antonie Plămădeală” din Hîncești, în colaborare cu Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu” al USM.

Oleg Serebrian sa a fost însoțit de Vera Osoianu, director adjunct, Direcția Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării în cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, care a vorbit despre ediția curentă a Programului LecturaCentral și despre personalitatea multidimensională a scriitorului. La întâlnire au fost prezenți: președintele raionului Iurie Levinschi, secretarul Consiliului raional Elena Toma, vicepreședin-

ții raionului Aliona Grigoraș și Dumitru Vartic, șefa Direcției Cultură și Turism Mariana Jalbă, specialistul principal în cadrul Direcției Cultură și Turism Valentina Cotorobai, precum și elevi, studenți, profesori, bibliotecari și utilizatori ai bibliotecii noastre.

În cadrul acestei întâlniri, după un mesaj de salut din partea lui Iurie Levinschi, Tatiana Darii, directorul Bibliotecii, a prezentat o revistă bibliografică după care elevii profesoarei de limba și literatura română de la LT „M. Eminescu”, Vera Tănase, s-au pronunțat pe marginea operei literare a lui Oleg Serebrian. De asemenea, cu reflexii despre lectură au venit și elevii profesoarei de limba și literatura română de la LT „M. Sadoveanu”, Aliona Rachiu. Apoi a urmat o sesiune de întrebări adresate scriitorului. Cu momente muzicale pentru oaspeți și public au evoluat elevii Școlii de Arte „Timotei Bătrânu”: Vlad Cociu la saxofon (profesor Sergiu

Bălănuță) și Victoria Cociu la pian (profesoară Zarema Bîtcă). În final, șefa Direcției Cultură și Turism, Mariana Jalbă, a venit cu un mesaj de apreciere pentru distinsul oaspete. Activitatea a fost moderată de metodista Elena Zaițev.

[Impact: 134 participanți, 24 documente promovate, 6 materiale promoționale, 3 materiale video, 10265 vizualizări]

*

În spiritul Programului Național LecturaCentral, bibliotecile pentru copii din municipiul Hîncești se remarcă printr-o implicare activă în organizarea de evenimente menite să promoveze lectura și dragostea pentru carte. Prin activități creative, lecturi cu voce tare, întâlniri cu autori și expoziții tematice, aceste biblioteci devin adevărate centre de formare culturală, unde copiii sunt încurajați să exploreze lumea cuvintelor și să-și dezvolte imaginația încă din primii ani de viață. Un exemplu remarcabil de bibliotecă activă este Filiala pentru copii din Hîncești, care se distinge prin inițiative variate și constante dedicate promovării lecturii în rândul copiilor.

Aceasta organizează frecvent activități culturale, ateliere educaționale, expoziții de carte etc. Filiala Bibliotecii pentru Copii din municipiul Hîncești, condusă de doamna Olesea Sîrbu, desfășoară o colaborare activă și fructuoasă cu toate instituțiile de educație timpurie din municipiu. În cadrul Programului Național LecturaCentral, au fost organizate numeroase activități, atât în incinta bibliotecii, cât și în grădinițe, având ca scop apropierea celor mici de lumea poveștilor. Copiilor li s-au citit cu voce tare cărți atent selectate, precum: *O prietenie adevărată* de Catherine Girard-Audet, *Aricioaica-doctoriță* de Aurel Scobioală, *Cartea fără*

În cadrul Programului Național LecturaCentral, au fost organizate numeroase activități, atât în incinta bibliotecii, cât și în grădinițe, având ca scop apropierea celor mici de lumea poveștilor. Copiilor li s-au citit cu voce tare cărți atent selectate, precum: *O prietenie adevărată* de Catherine Girard-Audet, *Aricioaica-doctoriță* de Aurel Scobioală, *Cartea fără*

poveste de Carolina Rabei, *Singur acasă (Home Alone)* – poveste ilustrată, și multe altele care stimulează imaginația și dezvoltarea emoțională a celor mici. Această colaborare eficientă dintre bibliotecă și instituțiile preșcolare demonstrează, încă o dată, că dragostea pentru lectură se cultivă încă din copilăria timpurie, devenind o bază solidă pentru formarea viitorilor cititori.

[Impact: 72 participanți, 27 documente promovate, 7 materiale promoționale, 1 material video, 6543 vizualizări]

*

Luna aprilie, când se sărbătorește Săptămâna Cărții și Lecturii pentru Copii, a oferit un cadru perfect pentru organizarea și desfășurarea unui eveniment deosebit de frumos cu scriitoarea Claudia Partole, care a avut loc la data de 15 aprilie în Biblioteca Publică din satul Cioara. Evenimentul a fost organizat de bibliotecara Ludmila Cosovanu, în colaborare cu Gimnaziul „Sergiu Andreev” (director – Galina Gherela). La acel eveniment, Biblioteca Publică Raională Hîncești a fost reprezentată de metodista Elena Zaițev și șefa Serviciului dezvoltarea colecțiilor Irina Rotaru.

Elevii ghidați de profesori au prezentat un program bine pregătit, ce a constat din recitaluri de poezii din creația autoarei, scenete pe baza prozelor sale, precum și au interpretat cântece pe versurile Claudiei Partole. La rândul său, autoarea a răspuns la multele întrebări adresate de copiii curioși, care i-au citit cu mare plăcere cărțile și au invitat-o în localitatea lor cu ocazia lansării noilor cărți. Claudia Partole a apreciat frumoasa colaborare dintre școală și Bibliotecă, menționând că doar în comun se pot realiza lucruri frumoase, iar copiilor li se cultivă iubirea pentru carte și lectură. A fost un eveniment

deosebit de frumos, demonstrând importanța faptului de a aduce scriitorii mai aproape de cititori pentru a interacționa cu ei pe viu, nu doar prin cărți!

[Impact: 87 participanți, 47 documente promovate, 10 materiale promoționale, 1 material video, 5678 vizualizări]

*

Luna mai, când natura renaște în culori vii și aerul se umple de parfumul primăverii, este momentul prielnic pentru a sădi în suflete dragostea pentru carte și lectură. În această atmosferă plină de prospețime și speranță, Biblioteca Publică din Pogănești a organizat, la data de 7 mai 2025, în cadrul Clubului Literar „Homo Aestheticus”, cu genericul „Covorul cu bujori”, o întâlnire frumoasă cu scriitoarea Irina Nechit. Activitatea a fost desfășurată în cadrul Campaniei „Scriitorul la el acasă”, parte a Programului Național LecturaCentral, susținut de

Ministerul Culturii al Republicii Moldova, precum și cu prilejul desfășurării Programului Național de Acțiuni Educaționale și Cultural-Artistice „Anul Mihai Eminescu”. Evenimentul a fost organizat de către biblioteca Aliona Cristea, în colaborare cu instituția de învățământ și administrația publică locală. La activitate au participat elevii din gimnaziul satului, susținuți de profesori. Aceștia au recitat poezii, au cântat și au dansat, au interacționat cu scriitoarea și au creat o atmosferă de adevărată sărbătoare. La acest eveniment, Biblioteca Publică Raională din Hîncești a fost reprezentată de bibliotecarele Mariana Pascaru și Elena Rotaru, care au venit să-și susțină colega.

[Impact: 125 participanți, 12 documente promovate, 3 materiale promoționale, 1 material video, 8670 vizualizări]

*

Un adevărat regal al cărții și lecturii s-a produs la data de 16 septembrie 2025 în Biblioteca Publică Sărata Galbenă, unde scriitoarea Claudia Partole s-a întâlnit cu cititorii din localitate. Bibliotecarele Nelea Papuc și Elena Daud, cu susținerea administrației publice locale și a

Direcției Cultură și Turism Hîncești, au organizat această întâlnire în cadrul Programului Național LecturaCentral și a Campaniei „Septembrie, nicio zi fără lectură”. La această activitate au participat și Valentina Cotorobai, specialist principal din cadrul Direcției Cultură și Turism, Elena Zaițev, metodista Bibliotecii

Publice Raionale, și Elena Paladi, șef Serviciu multimedia. Biblioteca a fost neîncăpătoare, elevii fiind prezenți în număr mare, dornici să interacționeze cu autoarea și să-i pună multe întrebări. De asemenea, în cadrul activității,

Biblioteca Publică Sărata Galbenă a beneficiat de o donație de carte din partea Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova.

[Impact: 65 participanți, 27 documente promovate, 3 materiale promoționale, 1 material video, 2543 vizualizări]

*

Programul Național LecturaCentral în raionul Hîncești a culminat cu un eveniment literar de excepție, încununând această caravană a cărții și lecturii pentru anul 2025. La 30 septembrie, în Biblioteca Publică Raională „ÎPS A. Plămădeală” Hîncești, s-a desfășurat întâlnirea scriitorilor Ivan și Maria Pilchin cu cititorii din instituțiile educaționale din municipiul Hîncești. Această activitate a fost organizată în cadrul Programului Național „LecturaCentral”

și a Campaniei Naționale „Septembrie, nicio zi fără lectură”. La activitate au fost prezenți: Valentina Cotorobai, specialist principal în cadrul Direcției Cultură și Turism Hîncești; Vera Tănase, profesoară de limba și literatura română la LT „M. Eminescu”; Nina Bivol, profesoară de limba și literatura română la Gimnaziul „M. Viteazul”; Natalia Dobraș, psiholog la LT „M. Lomonosov”; Ana Gîrlanu, bibliotecară la Școala Profesională Hîncești; Elena

Diffirenco, bibliotecară la LT „M. Sadoveanu”; Liuba Moraru, bibliotecară la Gimnaziul „M. Viteazul”; Anadela Tofilat, specialist în Primăria municipiului Hîncești; elevi și utilizatori ai bibliotecii noastre.

În debutul activității moderate de metodista Elena Zaițev, cu o piesă la pian a evoluat Cornelia Rusu, elevă la Școala de Arte „Timotei Bătrânu” (profesoară Zarema Bîtcă). Ulterior, cu un mesaj de salut și diplome de apreciere pentru invitații noștri a venit directorul Bibliotecii Publice Raionale – Tatiana Darii, după care elevii de la instituțiile menționate au prezentat impresii de lectură, recenzii, au recitat și chiar au oferit momente teatralizate pe baza cărților *Omul-acvariului* și *Și tu, Iohanana* de Ivan Pilchin, precum și *Doggy* și *Băiețelul din teatru* de Maria Pilchin. Elevii au atras atenția în discuții profunde și captivante, adresându-le întrebări, astfel încât dialogurile au scos la iveală multe detalii interesante din viața și activitatea cuplului Pilchin și au creat punți interculturale de valoare. Elevii au demonstrat o foarte bună pregătire, fapt pentru care aducem mulțumiri profesoarelor îndrumătoare: Vera Tănase (LT „M. Eminescu”), Aliona Rachiu (LT „M. Sadoveanu”), Nina Bivol (GM „Mihai Viteazul”) și Natalia Tanurcova (LT „M. Lomonosov”).

*

Acestea au fost câteva dintre evenimentele culturale de referință din palmaresul programului de promovare a lecturii

LecturaCentral, ediția a VIII-a. Prin implicarea bibliotecarilor, a scriitorilor și a comunităților locale, lectura a fost adusă mai aproape de oameni, devenind un liant între generații, un motor al cunoașterii și o sărbătoare a cuvântului scris. Aspirația noastră pentru viitor este de a transforma lectura într-un element central al vieții comunitare – un mijloc de educație continuă, dialog intergenerațional și dezvoltare personală. Privind spre orizont, Programul LecturaCentral își conturează un parcurs clar și ambițios pentru a-și amplifica impactul și a asigura sustenabilitatea:

- dezvoltarea parteneriatelor locale autentice, alături de școli, autorități locale și organizații nonguvernamentale, pentru ca lectura să devină parte integrantă și vie a comunităților;
- îmbunătățirea continuă a competențelor bibliotecarilor prin formări în domeniul media și al alfabetizării digitale, adaptându-se astfel la noile provocări ale erei informaționale;
- crearea unor programe inovatoare dedicate tinerilor, care să stimuleze voluntariatul cultural, să promoveze proiecte multimedia și să îmbine creativitatea artelor vizuale cu literatura;
- implementarea unui proces constant de monitorizare și evaluare, bazat pe sondaje, feedback direct și analiza comportamentului cititorilor, pentru a ajusta și perfecționa permanent strategiile.

Este elocvent mesajul doamnei Vera Osoianu, director adjunct Direcția Cercetare și Dezvoltare în Biblioteconomie și Științe ale Informării a BNRM, într-un interviu recent: „Nu putem cunoaște cu exactitate ce ne va aduce viitorul, dar știm cu siguranță că lectura ne va rămâne mereu o busolă esențială, călăuzindu-ne prin schimbările timpului și deschizându-ne orizonturi noi”. Această viziune reflectă angajamentul Programului Național LecturaCentral de a transforma lectura într-un pilon al educației și coeziunii sociale, pregătind terenul pentru o societate mai informată și mai implicată.

Referințe bibliografice

1. *Instantanee de la Ședința Clubului Literar „Homo Aestheticus” cu genericul „Covorul cu bujori ajunge la Pogănești: întâlnire cu scriitoarea Irina Nechit”*. Online. Disponibil: <https://www.facebook.com/BibliotecaNationala/posts/instantanee-de-la-%C8%99e-din%C8%9Ba-clubului-literar-homo-aestheticus-cu-genericul-covorul/1106048894886040/> [accesat 19.09.2025].

2. *Instantanee de la Ședința Clubului Literar „Homo Aestheticus” cu genericul „Războiul, pacea și lumea: întâlnire cu scriitorul Oleg Serebrian”*. Online. Disponibil: <https://www.facebook.com/BibliotecaNationala/posts/instantanee-de-la-%C8%99e-din%C8%9Ba-clubului-literar-homo-aestheticus-cu-genericul-r%C4%83zboiu/1066790012145262/> [accesat 19.09.2025].
3. *Întâlnire cu scriitoarea Claudia Partole, Biblioteca Publică Sărata Galbenă, Hîncești*. Online. Disponibil: <https://www.facebook.com/groups/205286133498142> [accesat 19.09.2025].
4. *La Tribuna Programului Național Lectura Central – Excelența Sa dnul Oleg Serebrian!*. Online. Disponibil: https://bibliotekahin-cesti.blogspot.com/2025/03/biblioteca-publica-raionala-ips-antonie_21.html [accesat 19.09.2025].
5. *LecturaCentral: Grup public Facebook*. Online. Disponibil: <https://www.facebook.com/100057278087363> [accesat 19.09.2025].
6. *Regulament de organizare și desfășurare a concursurilor naționale în cadrul Programului Național LecturaCentral (PNLC)*. Online. Disponibil: http://bnrm.md/files/accesDedicat/LecturaCentral/REGULAMENT_Concursuri%20PNLC%202025 [accesat 19.09.2025].
7. *Scriitoarea Claudia Partole – la Cioara în cadrul Programului Național LecturaCentral*. Online. Disponibil: <https://www.facebook.com/100057278087363/posts/scriitoarea-claudia-partole-la-cioara-%C3%AEn-cadrul-programului-na%C8%9Bional-lecturacent/1178244250761500/> [accesat 19.09.2025].

CZU 028:027.53(478-22)=135.1

CAMPANIA NAȚIONALĂ
„SĂ CITIM ÎMPREUNĂ!”
(EDIȚIA A XIV-A) – O CARAVANĂ
CULTURALĂ CU ACTIVITĂȚI
DE IMPACT ÎN RAIONUL HÎNCEȘTI

*Elena ZAIȚEV,
metodistă, Biblioteca Publică Raională
„ÎPS Antonie Plămădeală” Hîncești*

Rezumat: Articolul oferă o retrospectivă a Campaniei Naționale de promovare a lecturii „Să citim împreună!” (ediția a XIV-a), inițiată de Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, subliniind relevanța promovării lecturii de calitate în localitățile din țară, în mod special în comunitățile din raionul Hîncești. Autoarea reliefează rolul cultural al acestei Campanii și importanța

propulsării scriitorilor spre cititori, aducându-i în localitățile rurale și urbane pentru ca operele lor să fie valorificate de un public cât mai larg.

Cuvinte-cheie: Biblioteca Publică Raională „ÎPS Antonie Plămădeală” Hîncești, Campania Națională de promovare a lecturii „Să citim împreună!”, întâlniri cu scriitorii.

Pornind de la importanța conștientizării rolului esențial al lecturii în formarea și dezvoltarea multilaterală a tinerei generații, precum și de la necesitatea de a conjuga eforturile bibliotecarilor, scriitorilor, editorilor, cadrelor didactice, părinților și altor factori care pot contribui la creșterea interesului pentru lectură, Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, în colaborare cu Uniunea Scriitorilor din Moldova, bibliotecile publice și școlare din republică, organizează anual Campania Națională de promovare a lecturii „Să citim împreună!”. În 2025, Campania a ajuns la cea de-a XIV-a ediție, reafirmându-și statutul de caravană a culturii, ce aduce scriitorii și operele lor mai aproape de cititori. În cadrul ediției din acest an, au fost promovate șase cărți, semnate de scriitori autohtoni contemporani, pentru următoarele categorii de vârstă: ciclul primar – *Toto* de Sergiu Afanasiu (Chișinău: Abeceluș, 2024), *Calendarul tradițiilor populare pentru copii* de Andrei Prohin (Chișinău: Lexon, 2024); ciclul gimnazial – *Marele Ciulică* de Nicolae Popa (Chișinău: Prut, 2024); ciclul liceal: *Legată cu funia de pământ* de Lorina Bălțeanu (Chișinău: Cartier, 2024), *Bumerang* de Lilia Bicec-Zanardelli (Chișinău: Cartier, 2016, 2023), *O progenitură dușmană* de Nicolae Negru (Chișinău: Arc, 2024).

În raionul Hîncești, ediția a XIV-a a Campaniei Naționale „Să citim împreună!” a luat startul la 30 aprilie, când scriitorul, jurnalistul și analistul politic Nicolae Negru s-a întâlnit cu cititorii în Biblioteca publică raională „ÎPS Antonie Plămădeală” Hîncești, amplasată la mansarda Palatului Manuc Bei. Această activitate a reprezentat, de fapt, prima întâlnire a autorului cu publicul în cadrul Campaniei, raionul Hîncești fiind rampa de lansare a romanului *O progenitură dușmană*, urmând apoi să călătorească în toată țara. Printre oaspeții prezenți la eveniment au fost: Valentina Cotorobai (specialist principal în Direcția Cultură și Turism), Anadela Tofilat (specialist în cadrul primăriei Hîncești), Alexandrina Malețchi și Olivia Culicov (specialiste la IP Complexul Manuc Bei), bibliotecari din teritoriu, utilizatori ai bibliotecii și elevi. În deschiderea evenimentului, moderat de metodista Elena Zaițev, despre Campania „Să citim împreună!” a vorbit Maria Harea, șef secție

Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, care a menționat obiectivele campaniei și scriitorii implicați, specificând că prima destinație din campanie a scriitorului Nicolae Negru este Biblioteca raională Hîncești. În continuare, cu un mesaj de salut, a venit directorul Bibliotecii raionale Tatiana Darii, după care, cu impresii despre lectura cărții, s-au expus elevii profesoarelor de limba și literatura română Aliona Rachiu (LT „M. Sadoveanu”) și Vera Tănase (LT „M. Eminescu”). Ulterior, s-a construit un dialog cu cititorii, care i-au adresat întrebări scriitorului, ceea ce a demonstrat o lectură profundă a cărții și o gândire critică matură din partea lor. Cu momente muzicale au evoluat Emanuela Antohi (eleva Școlii de Arte „Timotei Bătrânu”, profesoară – Ludmila Cernei), și Ansamblul folcloric „Crăițele” de la Centrul de Creație pentru Copii (conducător artistic – Valentina Duminică, conducător muzical – Ion Petrov). A fost o întâlnire memorabilă!¹

La 29 mai, Biblioteca publică Horjești, în persoana bibliotecarei Angela Tornea, a organizat întâlnirea micilor cititori din comunitate cu Sergiu Afanasiu, autorul cărții *Toto*, activitate desfășurată sub genericul „O carte, un autor, o poveste vie” în cadrul Campaniei naționale „Să citim împreună!”. Copiii s-au bucurat să se întâlnească cu mult îndrăgitul scriitor, autorul cărților *Abeceluș*, *Primul meu ABECEDAR*, *Codruț și stiloul magic al împăratului*, *Avionul cu furnici*, *Numărătoarea veselă* ș.a. Cu o imaginație bogată și un limbaj pe înțelesul celor mici, Sergiu Afanasiu a scris numeroase povești vesele, poezii jucăușe și cărți educative, care transformă învățarea într-o aventură. Iar de la aventurierul Toto

¹ Impact: 53 de participanți, 5467 de vizualizări; 18 documente promovate, 5 materiale promoționale, 4 materiale video.

copiii au înțeles că fiecare ființă își caută locul său în lume. Copiii de la grădiniță și elevii din clasele primare prezenți la întâlnirea cu scriitorul au recitat poezii din creația lui Sergiu Afanasiu și au fost încântați să-l cunoască personal pe carismaticul autor. Grație colaborării cu instituțiile de învățământ din teritoriu, s-a reușit desfășurarea unei întâlniri cu un impact deosebit. La această activitate au fost prezenți copii, părinți, profesori, dar și bibliotecare din bibliotecile publice din localitățile învecinate și reprezentante ale Bibliotecii publice raionale².

Toamna a venit cu o altă frumoasă activitate literară – de această dată, cu participarea scriitorului Andrei Prohin. La 7 octombrie, în incinta bibliotecii din Gimnaziul Bobeica, s-a desfășurat întâlnirea scriitorului cu cititorii din instituție. Această întâlnire a fost organizată de Biblioteca publică Bobeica, în persoana bibliotecarei Hristina Bucșa, în parteneriat cu Gimnaziul Bobeica (director – Ana Berehoi) și Biblioteca școlară (bibliotecară – Marina Parfeni). Biblioteca publică raională a fost reprezentată la acest frumos eveniment de Valentina Cotorobai (specialist principal în Direcția Cultură și Turism), Elena Zaițev (metodistă) și Maria Tidvă (bibliotecară). În cadrul Campaniei, Andrei Prohin, cercetător, etnolog, profesor universitar și autor al unei rubrici de curiozități în revista pentru copii *Alunelul*, a adus în fața publicului cititor cartea sa *Calendarul tradițiilor populare pentru copii*, o carte menită

² Impact: 83 de participanți, 2567 de vizualizări, 29 de documente promovate, 4 materiale promoționale, 1 material video.

să stimuleze interesul copiilor pentru tradițiile populare, să promoveze valorile tradiționale și elementele folclorice care formează identitatea poporului nostru. Astfel, în cadrul întâlnirii, autorul i-a atras pe copii într-o discuție interactivă despre poveștile pe care le cunosc, tradițiile din familia lor, provocându-i cu ghicitori, după care și cei mici au spus unele ghicitori pe care le știau. Copiii i-au pus și o serie de întrebări scriitorului (ce l-a inspirat să scrie, care obiceiuri îi plac mai mult etc.), după care cei mai activi au fost menționați cu diplome din partea bibliotecarei Hristina Bucșa. În final, Valentina Cotorobai a venit cu un mesaj de apreciere pentru Campania Națională „Să citim împreună!”, ce aduce scriitorii mai aproape de cititori, dar și pentru frumoasa colaborare a bibliotecii publice locale cu instituția de învățământ, parteneriat fără de care nu se reușesc asemenea activități frumoase de promovare a cărții și lecturii³.

Campania Națională „Să citim împreună!” reprezintă o inițiativă eficientă de promovare a cărții, lecturii și scriitorilor, mai ales în mediul rural din întreaga țară, care are drept scop dezvoltarea culturii lecturii în comunitatea copiilor și adolescenților prin promovarea de calitate a operelor pentru copii și adolescenți, amplificarea interesului tinerilor cititori pentru creația scriitorilor autohtoni, încurajarea lecturii în familie.

Campania promovează cărți selectate pentru următoarele categorii ale publicului-țintă: preșcolari și/sau elevi din ciclul primar, elevi din ciclul gimnazial, elevi din ciclul liceal. Cărțile sunt selectate de către un grup de lucru, constituit din reprezentanți

³ Impact: 46 de participanți, 3476 de vizualizări, 24 de documente promovate, 4 materiale promoționale, 2 materiale video.

ai instituțiilor organizatoare (Biblioteca Națională pentru Copii „Ion Creangă”, Uniunea Scriitorilor din Moldova ș.a.). Cărțile selectate trebuie să corespundă următoarelor criterii: să abordeze teme, subiecte atractive, de interes pentru tinerii cititori; să aibă un conținut și stil adecvat (conform categoriei de vârstă pentru care recomandate); să corespundă unor criterii valorice certificate prin premii, nominalizări/mențiuni în cadrul unor concursuri, recenzii, aprecieri în mediul literar și cultural etc.; să fie editate recent sau în ultimii 2-3 ani (disponibile în biblioteci, librării și edituri), inclusiv prin Programul de editare a cărții naționale; să asigure reprezentativitatea autorilor, editurilor, genurilor literare etc., acordându-se prioritate autorilor care nu au fost incluși în ultimele 3 ediții ale Campaniei.

Apreciam eforturile organizatorilor, în mod special ale Bibliotecii Naționale pentru Copii „Ion Creangă”, pentru munca sisifică pe care o fac în realizarea obiectivelor propuse prin intermediul acestei Campanii, și ne bucurăm că putem beneficia de întâlniri cu scriitori valoroși la noi acasă!

Referințe bibliografice

1. *Regulament-cadru de organizare și desfășurare a Campaniei Naționale de promovare a lecturii „Să citim împreună!”*. Online. Disponibil: https://www.bncreanga.md/x_up_pag/file/2024_03/Sa_citim_impreuna_Regulament.pdf [accesat 27.10.2025].
2. *Lansarea celei de-a XIV-a ediții a Campaniei Naționale de promovare a lecturii „Să citim împreună!”*. Online. Disponibil: <https://bncreanga.md/?page=297> [accesat 27.10.2025].
3. *Întâlnire cu scriitorul Nicolae Negru – la Hîncești, în cadrul Campaniei Naționale de promovare a lecturii „Să citim împreună!”*. Online. Disponibil: https://www.facebook.com/photo?fbid=1189842309601694&set=pcb.1189845936267998&locale=ro_RO [accesat 28.10.2025].
4. *Întâlnire cu scriitorul Sergiu Afanasiu – la Horjești, în cadrul Campaniei Naționale de promovare a lecturii „Să citim împreună!”*. Online. Disponibil: https://www.facebook.com/photo.php?fbid=3150802301753644&set=pb.100004717155882.-2207520000&type=3&locale=ro_RO [accesat 28.10.2025].
5. *Întâlnire cu scriitorul Andrei Prohin – la Bobeica, în cadrul Campaniei Naționale de promovare a lecturii „Să citim împreună!”*. Online. Disponibil: https://www.facebook.com/photo?fbid=1317080003544590&set=pcb.1317080450211212&locale=ro_RO [accesat 28.10.2025].

CZU 027.52(478-25):364.14-057.43=135.1

*PLATFORMA DE SPRIJIN – O EDIȚIE
UNICĂ DESPRE SOLIDARITATE
ȘI EXPERIENȚA DE SPRIJIN ACORDAT
DE BIBLIOTECA „IȚIC MANGHER”
REFUGIAȚILOR UCRAINENI*

*Miroslava METLEAEVA,
doctor în filologie*

La sfârșitul anului 2024, cu sprijinul BEARR Trust, al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” și al Asociației Obștești „Centrul Cultural al Comunității Evreiești”, a fost publicată o carte neobișnuită, semnată de Anna Bațmanova și Miroslava Metleaeva, intitulată *Platforma de sprijin*, privind împărtășirea experienței acumulate la Biblioteca „Ițic Mangher” în activitatea cu familiile de refugiați din Ucraina.

Volumul oferă informații ample despre activitatea complexă a Centrului Cultural – Biblioteca Evreiască „Ițic Mangher” în perioada unei situații sociale excepționale.

Pe parcursul a doi ani de acordare a protecției temporare prin diverse programe și proiecte dedicate copiilor din familiile care s-au refugiat din calea războiului din Ucraina, precum și preșcolărilor și elevilor din familii social-vulnerabile din Chișinău, începând cu februarie 2022, biblioteca a acumulat o experiență unică de activitate în condiții de criză.

Prin conținutul său, această carte s-a dovedit a fi un adevărat ghid practic, datorită abordării sale universale în oferirea sprijinului persoanelor afectate de crize sociale, ecologice și militare.

În ceea ce urmează, prezentăm (în traducere din limba engleză) și viziunea asupra cărții a domnului Stuart Saffer, care a deținut funcția de director regional al Comitetului American de Distribuție Evreiască (The American Jewish Joint Distribution Committee, New York) în perioada 2000-2008.

**Recenzie la volumul *Platforma de sprijin*
de Anna Bațmanova și Miroslava Metleaeva**

Poate unic prin conținutul și amploarea sa, volumul realizat de Anna și Miroslava reprezintă o Platformă extrem de utilă pentru lucrul cu refugiații. Bazându-se pe experiența Bibliotecii „Ițic Mangher” din Chișinău, autoarele au oferit o metodologie solidă privind modul de abordare și proiectare a programelor destinate refugiaților.

Această Platformă reunește o privire istorică de ansamblu, o metodologie coerentă, o descriere a programelor și povești umane ale persoanelor care au beneficiat de serviciile oferite. Prin abordarea lor, autoarele dau dovadă de o mare sensibilitate față de nevoile refugiaților, dar și de creativitate profesională în răspunsul oferit necesităților imediate.

Mai mult, multe dintre deciziile strategice au fost coordonate cu organizații internaționale cu experiență în lucrul cu refugiați, ceea ce a oferit o bază solidă de sprijin pentru echipa devotată a bibliotecii.

La finalul Platformei este prezentată o evaluare a succeselor obținute, precum și o analiză a riscurilor și a modului de gestionare a acestora. Pe scurt, lucrarea constituie o bază temeinică pentru orice instituție care dorește să dezvolte programe și strategii dedicate refugiaților.

Felicitări Annei și Miroslavei, echipei lor și tuturor celor care au participat la acest proiect. Așa cum menționează autoarele, sperăm ca oamenii să trăiască în pace și armonie. Totuși, este întotdeauna util să fim pregătiți pentru scenarii mai puțin favorabile, iar această Platformă aduce o contribuție majoră la consolidarea acestei pregătiri.

Stuart Saffer

Director regional (2000-2008)

The American Jewish Joint Distribution Committee, New York

CZU 025.5[012:782.071.2(478)]=135.1

O BIOBIBLIOGRAFIE ANIVERSARĂ IOAN PAULENCU: „OPERA ESTE CUNUNA TUTUROR MUZELOR...”

Tamara COTOMAN, Ludmila COTOMAN

Un produs bibliografic este rezultatul unei cercetări mai extinse sau mai restrânse, mai superficiale sau mai profunde.

Ion STOICA

Deloc ușoară această misiune/activitate care necesită timp, cunoștințe în domeniu, meticulozitate și, desigur, răbdare – multă răbdare. Dar și talent, ca să poți construi/contura un portret cât mai veridic al unei personalități; totodată, să poți inventaria, într-un volum biobibliografic, toată viața și activitatea protagonistului. Iar dacă această personalitate este una de talia lui Ioan Paulencu, misiunea este și mai dificilă, având în vedere spectru larg al activității cântărețului: solist al Operei Naționale, cântăreț de muzică populară, pedagog, folclorist, etnograf, scenarist, regizor, moderator al emisiunilor de folclor, pictor.

A trebuit să descifrăm, să scotocim prin toate arhivele sonore ale Companiei „Teleradio-Moldova”, ale posturilor „Vocea Basarabiei”, „Noroc TV”, „Media Tezaur TV”, „Busuioc TV”, „Favorit TV”, prin arhiva Teatrului Național de Operă și Balet „Maria Bieșu”, arhiva Filarmonicii de Stat „Serghei Lunchevici”, arhiva Colegiului Național de Muzică „Ștefan Neaga”, arhiva satului Voloca pe Derelui (raionul Adâncata, regiunea Cernăuți) – baștina Maestrului, arhiva Primăriei satului Nimoreni(raionul Ialoveni), precum și arhiva Primăriei satului Iurceni (raionul Nisporeni) – sat, unde o stradă centrală poartă numele „Ioan Paulencu”. Și toate acestea, pentru a putea reda cât mai exact portretul real al cântărețului.

Am consultat *de visu* sursele bibliografice, cataloagele și colecțiile Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu” și ale Filialei de Arte „Tudor Arghezi”; cataloagele și colecțiile Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, *Cronica presei RSSM (1960-1998)*, *Bibliografia Națională a Moldovei (1999-2020)*, *Publicațiile periodice ale Moldovei Sovietice (1975-1985)*, *Calendar Național (2000-2020)*,

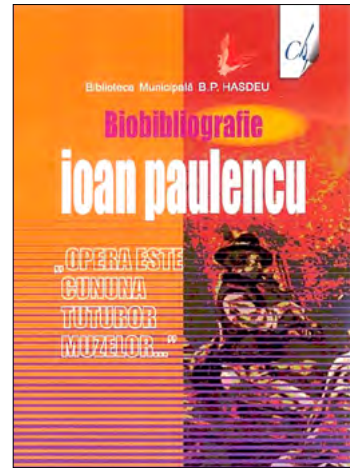
catalogele tradiționale ale Bibliotecii Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plastice.

Periplul artistic prin creația artistică și biografia tumultuoasă a redutabilului cântăreț de operă și folclor Ioan Paulencu, personalitate marcantă a culturii române, este realizat în cele 12 compartimente ale volumului.

În partea introductivă a cărții, veți găsi articole, omagii, scrisori, aprecieri, semnate de Eugen Doga, Gheorghe Mustea, Teodor Zgureanu, Andrei Donos, Vladimir Dragoș, Petrică Racoviță, Veta Ghimpu-Munteanu, Maria Mocanu, Elena Mironenco, Svetlana Badrajan, Vasile Chiseliță, Victor Ghilaș, Leonardo Dumitriu, Ioan Gorda; de scriitorii Nicolae Dabija, Arcadie Suceveanu, Andrei Strâmbeanu, Victor Dumbrăveanu, Mihai Morăraș, Valeriu Saharneanu, Serafim Belicov, Dumitru Apetri, Isidor Doctoreanu, Adrian Munteanu; de artistul plastic Ion Daghi. Șirul ar putea fi continuat. Toate aceste nume de mari personalități conferă lucrării un spor considerabil de noblețe, de valoare științifică, dar și de autoritate. Sunt rânduri/gânduri, scrise mai mult cu sufletul, de către prieteni, colegi, consăteni, compozitori, dirijori, soliști ai Operei Naționale, pasionați de vocea și talentul singular al maestrului Ioan Paulencu.

Am căutat să atragem pe cei mai avizați oameni din arealul cultural al Republicii Moldova, precum și din România – nume notorii, oameni care l-au cunoscut și care au activat alături de marile artist. Or, acest lucru devine foarte important pentru o biobibliografie de acest gen, deoarece, cu toată scrupulozitatea pe care îl caracterizează, un bibliograf nu poate ști/cunoaște mai bine decât un profesionist detalii despre periplul artistic din tumultuoasă biografie și carieră artistică a personalității bibliografiate. Am dialogat, în acest sens, cu colegi de breaslă, soliști la Teatrul Național de Operă și Balet, precum și cu discipoli ai maestrului, astăzi cântăreți de folclor consacrați: Diamanta Paterău, Igor Cuciuc, Adriana Ochișanu, Doina Sulac, Ion Palade, Mihaela Tabură, Lenuța Gheorghită, Iulian Corochi ș.a.

Lucrarea de față vine să pună în circulație și unele lucruri absolut inedite, încă necunoscute, pe care cititorul va avea plăcuta ocazie să le descopere pentru sine doar în paginile acestei lucrări.

Materialele din colecția privată a domnului Ioan Paulencu ne-au fost de un real folos: manuscrise, publicații, cărți cu autografe ale unor mari personalități, fotografii, invitații, programe de concert, CD-uri, diplome, brevete, diplome ale discipolilor maestrului ș.a.

Majoritatea surselor au fost consultate *de visu*. Toate acestea, luate la un loc, au solicitat autorilor un efort intelectual considerabil, o muncă enormă de cercetare, de verificare, de depistare și regăsire a informației. O muncă riguroasă, dificilă, tenace, dar și inspirată – lucru indispensabil pentru elaborarea unei biobibliografii.

Marele nostru noroc a fost acel de a-l avea în preajmă pe regretatul scriitor Ioan Mânăscuță („Lumină Lină din Lumina Sufletului de Cuvânt Scris”), atunci, când credeam că nu o mai scoatem la capăt: avem în vedere decupările din ziare și reviste din arhiva dlui Ioan Paulencu în care nu erau indicate titlul acestora, anul, alteori nici autorul; iar domnul Ioan Mânăscuță, fiind ziaristul care a colaborat la mai toate ziarele și revistele vremii, a putut lesne să recunoască, după stil și manieră – autorul, după rubrici – sursa, celelalte date lăsându-le pe seama noastră.

Din tabelul cronologic, bine așezat și competent comentat, pe care l-au propus alcătuitoarii, cititorul interesat va avea posibilitatea rară, dacă nu chiar unică, să afle, satisfăcându-și bucuria cunoașterii, tot traseul vieții parcurse de Ioan Paulencu. Colajul fotografic de la sfârșitul cărții ne poartă pașii prin biografia reductibilului cântăreț. Iar cele 8 picturi realizate cu mult har de către maestrul Ioan Paulencu întregesc definitiv personalitatea polivalentă a protagonistului.

Sunt niște mărunțișuri/amănunte, s-ar părea, aceste lucruri, dar o spunem pentru a se înțelege cât de profund și deloc ușor este să faci o biobibliografie. O biobibliografie comportă/presupune o muncă meticuloasă de cercetare și documentare, după cum bine menționează și doamna doctor Lidia Kulikovski, care este și responsabilă de lucrarea pe care o prezentăm aici: „Biobibliografia înseamnă cercetare. Cercetarea pornește de la nevoia de a acoperi un domeniu sau altul retrospectiv sau de a rezolva problemele prezentului. Aici bibliotecile noastre sunt foarte responsabile – își știu domeniul, își identifică temele prioritare, le cercetează, le materializează în lucrări bibliografice, biblioteconomice”.

Cheia de acces la informația din orice lucrare o constituie indicii auxiliari. „Orice bibliografie trebuie să aibă cât mai multe chei de acces, adică indexuri. Cu cât mai multe chei de acces, cu atât

mai bună este bibliografia”, ne învață Lidia Kulikovski. Și noi am urmat întocmai îndemnul distinsei profesoare. Și am pus la dispoziția cititorului patru Indexuri auxiliare: Index de nume; Index de titluri de opere, romanțe și cântece; Index de roluri (personaje); Index de ediții periodice, care fac din lucrare un instrument de lucru de cea mai mare utilitate.

Este lăudabil și demn de apreciat efortul depus de autori la întocmirea Anexelor, rarism de variate. Cu riscul de a ocupa prea mult spațiu, vom reproduce, totuși, titlurile și descrierea acestora, chiar dacă sunt prea lungi: Anexa nr. 1. Turneele Teatrului Național de Operă și Balet „Maria Bieșu” cu participarea solistului Ioan Paulencu; Anexa nr. 2. Cele mai vechi cântece din Bucovina (din repertoriul maestrului Ioan Paulencu). Această Anexă propune 17 texte însoțite de note muzicale, lucru absolut necesar și chiar demn de menționat. Anexele sunt bazate pe documente, probe adunate din arhive, afișe, programe, repertoriul stagiunilor, materiale publicate în mass-media. La o lectură mai atentă, observăm cu câtă iscusință, cunoaștere a domeniului, dar, mai ales, dragoste pentru Operă și Folclor, au fost întocmite aceste Anexe, conferindu-i lucrării și titlu de carte-document.

Alcătuitorii volumului au analizat și studiat îndeaproape toate materialele/documentele prețioase despre protagonist. S-a muncit mult, preț de doi ani. Toate însă adună între coperti un efort uriaș de cunoaștere făcut de autori, pentru alcătuirea unei lucrări biobibliografice atent elaborată și bogat documentată. Este un omagiu adus cântărețului de operă și folclor Ioan Paulencu.

Cântărețul poate fi asemuit cu o pasăre. Precum păsările nu obolesc niciodată în cântecul lor, așa să nu obosească nici cântăreții noștri să-i cânte cântecele din bogatul și inegalabilul repertoriu cules din satul de baștină Voloca, din „dulcea Bucovină”. Să-i valorifice arhiva adunată. S-o transmită și altor generații, așa curată, intactă, cum a lăsat-o Ioan Paulencu.

Lidia Kulikovski notează: „O bibliografie a unei personalități este un bilanț al creației sale – demonstrează ce a făcut, cât a făcut, la o lectură atentă răspunde și la întrebarea «Cum a făcut protagonistul?». O bibliografie a unei personalități este o istorie personală scrisă de alții și odată tipărită devine o filă a istoriei colective a unui domeniu, a unei localități, a unei țări. O bibliografie a unei personalități este o carte de referință care oferă posibilitatea de a-l cunoaște, de a-l promova, de a-i enunța misiunea”. Or,

biobibliografia *Ioan Paulencu: „Opera este cununa tuturor muzelor”* reprezintă exact ceea ce ne-am propus, ghidați fiind de sfaturile/povețele distinsei doamne Lidia Kulikovski, cea născută, pare-se, sub Zodia Cărtii și care pentru noi rămâne a fi chiar Cartea de Citire din care nu încetăm să învățăm.

Un post-scriptum absolut necesar sau Povestea cărții

Era luna decembrie 2019. Imediat, după ce își sărbătorise cei 79 de ani de la naștere, domnului Ioan Paulencu îi veni gândul despre cum ar fi mai frumos, mai spectaculos, mai altfel, să-și sărbătorească cea de-a 80-a aniversare. „Vreau să-mi fac o carte. O carte-Testament. O carte spre neuitare. Să las urmașilor tradițiile/obiceiurile din Bucovina”. I-am sugerat ideea unei biobibliografii – cel mai frumos cadou la o aniversare.

„Cel mai bun cadou, oriunde și oricând – cartea”, afirma mereu cu mult drag și cu toată certitudinea regretatul Vlad Pohilă, un lingvist de excepție, autor a mai multor studii și cercetări, lucrări lingvistice normative, ghiduri, semntar a sute de articole dedicate limbii române. L-am sunat, în grabă, pe bunul nostru prieten Vlad Pohilă, redactor-șef, pe atunci, la prestigioasa revistă *BiblioPolis*. S-a bucurat și chiar ne-a încurajat: „Va fi o carte minunată, zău! Abia aștept s-o prefațez”. Era sfârșit de decembrie, anul 2019.

Ideea a prins contur abia în februarie 2020, prin amabilitatea și generozitatea doamnei dr. Mariana Harjevschi, director general al Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”. Fiind angajate, pe atunci, ambele la Biblioteca de Arte „Tudor Arghezi”, ne-am propus, de fapt, ne-am autorecomandat pentru elaborarea/scrierea acestei cărți.

Din fărâməturi de rânduri, din sclipiri de gânduri, din frumoase și irepetabile amintiri, din aducerile-minte a fost plăsmuită această carte – o carte prin care am încercat să cuprindem o altă dimensiune – dimensiunea Ioan Paulencu! A fost o încercare de a aduna între copertele unei cărți rodul muncii de o viață a unui om: un mare artist total dotat, un bas adânc și cutremurător, o voce răvășitoare. Vocea de aur a generației noastre. Un bucovinean cu har ceresc. Legenda Operei Naționale. Or, toate acestea poartă un singur nume – IOAN PAULENCU.

Ioan Paulencu: „Opera este cununa tuturor muzelor...”: Biobibliografie / Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”, Biblioteca de Arte „Tudor Arghezi”; alcătuitori: Tamara Cotoman, Ludmila Cotoman; ediție îngrijită de Mariana Harjevschi; coordonator: Lidia Kulikovski; responsabilă de ediție: Anastasia Moldovanu; redactare bibliografică: Irina Osovski, Claudia Tricolici. – Chișinău: [S. n.], 2023 (Bons Offices). – 276 p.: fot., n. muz. – (Colecția „Bibliographica”, ISBN 978-9975-134-81-1). Texte: lb. rom., rusă. – Editat cu suportul financiar al Primăriei municipiului Chișinău.

CZU 792.21.072(478-25):821.134.2-2=135.1

**LORCA. CASA. ALBA –
O MEDITAȚIE TEATRALĂ ASUPRA
LIBERTĂȚII ȘI TIRANIEI**

*Ivan PILCHIN,
scriitor*

Pentru regizorul Mykola Mishyn și scenografa Myla Gogenko, spectacolul *Lorca. Casa. Alba* este cea de-a doua colaborare cu Teatrul Fără Nume din Chișinău după memorabila reprezentare *Mahamaya Electronic Devices* de Ivan Vîrîpaev, realizată în cadrul proiectului „Teal House în Moldova” și lansată în toamna anului 2023 în limbile română, ucraineană și rusă¹.

Revenirea, de data aceasta, cu un nou concept de spectacol după piesa *Casa Bernardei Alba* de Federico García Lorca este, pentru artiștii ucraineni, o nouă oportunitate de a dialoga cu spectatorii despre cele mai dureroase probleme ale prezentului și despre condiția umană în contextul regimurilor oprimate. Lorca, în cazul dat, este un reper nu doar artistic, și ci existențial, care, la distanță de aproximativ un secol, vorbește pentru și în numele celor „care am supraviețuit celei mai groaznice epidemii din istoria omenirii, care am trecut prin numeroase războaie și conflicte locale și care trăim într-o epocă de înflorire liberă a fascismului”. Împreună și prin Lorca, Mykola Mishyn (într-o piesă-avertizare, piesă-manifest, piesă-reflecție, piesă-cercetare) se adresează celor care au trecut sau trec încă prin aceleași urgii astăzi.

O bună parte a creației lui Federico García Lorca gravitează în jurul câtorva idei esențiale pentru existența unui om și, mai ales, a unui artist: libertate, dragoste, imaginație. Sau, mai degrabă, libertate în dragoste și în imaginație. Sau eliberare (inclusiv de

¹ Vezi: PILCHIN, Ivan. *Teal House în Moldova*. In: *Moldova*, noiembrie-decembrie 2023, pp. 10-17.

convenții) prin dragoste și imaginație. În sensul acesta, destinul lui Lorca e destinul unui martir sacrificat de regimul lui Franco pentru curajul de a fi liber atât în imaginația sa poetică și în viziunile sale politice, cât și în dragoste. Punând numele lui Lorca în titlul spectacolului, Mykola Mishyn aduce un omagiu atât creației sale poetice și dramatice, cât și curajului său artistic și uman, forței și setei sale de libertate.

Structura reprezentării *Lorca. Casa. Alba* – a cărei premieră, la Teatrul Fără Nume, a avut loc la 27 și 28 aprilie 2024 – îmbină convențional „spațiul spectacolului” cu „spațiul piesei”, adică cel al actorilor care vorbesc despre personajele sale și cel al universului propriu-zis al piesei *Casa Bernardei Alba*. Înrămarea piesei originale cu câteva intervenții, explicații și comentarii regizorale (care fac și ele, inevitabil, parte din jocul scenic) nu e doar o tehnică de distanțare de spațiul imaginar al dramei, de calibrare a perspectivei, de stabilire a regulilor jocului, ci punerea în discuție a convenției ca modalitate umană de a relaționa atât cu lumea imaginară, cât și cu cea reală. De fapt, convenția este laitmotivul întregii piese și motivul dramelor umane din casa Bernardei Alba.

Fiind definită de la bun început, tema spectacolului (cum se naște un tiran dintr-o victimă) nu este obiectul central de preocupare al lui Mykola Mishyn. Ceea ce îl preocupă este felul în care căutăm și găsim o ieșire din constrângerile unei tiranii (domestice, politice, morale etc.) născute din moștenirea și perpetuarea docilă a unor convenții. Experimentul comunicării actorilor cu spectatori anume asta a încercat să scoată la lumină (și, în același timp, să desființeze prin aplicare forțată): puterea umană de

a crede în convenții și capacitatea lor de a deveni captivii acesteia. (În acest sens, travestiul, formidabil realizat de Ion Munteanu transfigurat în rolul Mariei Josefa, ținea conștiința spectatorului mereu vigilentă.)

Mihaela Popescu în rolul Bernardei Alba a întruchipat, cu multă forță, stăpâna unei case transformate în adăpostul conservatismului patriarhal, a ipocriziei morale, a dictatului convențiilor și a exclusivismului distructiv al valorilor tradiționale pervertite de un dogmatism irațional. Pentru ea, pragul casei nu este doar o linie de demarcație dintre spațiul închis și deschis, privat și cel al comunității, dintre cel real și imaginar. Casa Bernardei Alba, de fapt, este o continuare fractalică a lumii din jurul ei, versiunea ei miniaturală. O închisoare de proporții reduse într-o închisoare uriașă. În consecință, fiicele Bernardei Alba sunt pentru ea, mai degrabă, obiecte de posesie, un bun de păstrat în numele unor așteptări din exterior.

Cu multă finețe și nuanțare psihologică, cu un larg registru de emoții și stări psihologice, cu multă inteligență și precizie actoricească au jucat în acest spectacol actrițele Larisa Dascăl, Svetlana Vascan, Cătălina Lungu, Cătălina Cazacu și Victoria Manciu în rolul fiicelor Bernardei Alba. Deosibit de emoționant a fost duetul Cătălinei Cazacu și a Victoriei Manciu, reprezentând rivalitatea celor două surori însetate de dragoste – Adela și Martirio. Victoria Țurcanu în rolul Ponciei, ca un pilon de siguranță, a susținut, cu multă naturalețe, fabula piesei. Anastasia Vorona, în rolul slujtoarei, a menținut contrapunctul necesar prin vivacitatea, directetea și, totodată, greutatea mișcărilor uruze. Apariția Nicoletei Zghibarță în rolul Prudenciei a fost scurtă, dar memorabilă, ca de fiecare dată, printr-un fel de maturitate a prezenței scenice, prin economia și siguranța mișcărilor.

Mila Gogenko, în calitate de scenograf și pictor de costume, a conceput un spațiu scenic dinamic, flexibil, într-o perpetuă mișcare, care se întorcea către spectator cu diversele sale fațete, făcând vizibilul invizibil și invers. Minimalismul și funcționalitatea obiectelor și a sugestiilor scenografice, reducerea spectrului de culori ai

scenei și a costumelor la negru și alb au susținut convenția spațiului duplicitar al piesei, al dihotomiei tiraniei și libertății, închiderii și deschiderii.

Dincolo de finalul tragic al piesei, Mykola Mishyn, din nou, forțând limitele convenției, lasă loc speranței și încrederii în forța salvatoare a dragostei și a imaginației. Libertatea e posibilă, însă cu prețul unei renașteri (în piesă – renașterea Adelei și plecarea spectaculoasă din scenă cu o motocicletă împreună cu iubitul ei). Drept răspuns la replica isterică a Bernardei Alba (o codă tulbu-

rătoare, impresionant realizată de Mihaela Popescu) din finalul piesei („Liniște!”), regizorul îi oferă personajelor lui Lorca o voce de protest: întâi, cu ajutorul instrumentelor muzicale, apoi prin poemul-manifest al regizorului (cu mult calm și putere lăuntrică recitat de Adela – Victoria Manciuc): „Nu mai putem să trăim ca altădată/ Ca altădată să trăim nu mai putem/ E greu/ Să respiri într-un ritm cu lumea/ Când lumea are o singură dorință – supraviețuirea/ Când auzi strigătul cuiva./ Nu mai putem/ Să trăim fără să vedem, fără s-auzim, fără s-ascultăm/ Schimbând fotografiile îngălbenite de fundal cu cele noi/ Retușate/ Să trăim ca altădată/ Nu mai putem să trecem pe lângă noi înșine, cu privirea fixată într-un punct/ Un punct care nu este altceva decât vidul/ Nu”.

Este vocea calmă a libertății interioare, pe care nu o va strivi nici o tiranie a tăcerii impuse.

Fotografii: Teatrul Fără Nume

CZU 792.2.09(478-25):821.135.1(478)-31=135.1

GRĂDINA DE STICLĂ – O DRAMĂ A MEMORIEI, A IDENTITĂȚII ȘI VINDECĂRII

Ivan PILCHIN,
scriitor

Premiera spectacolului *Grădina de sticlă* în regia lui Petru Hadârcă, după romanul omonim al Tatianeii Țibuleac, a deschis, pe 12 septembrie 2024, cea de-a IX-a ediție a Reuniunii Teatrelor Naționale Românești la Chișinău.

Dramatizarea romanului, realizată de către Mariana Onceanu și completată de scenografia lui Adrian Suruceanu, a rezultat într-o reprezentare emoționantă, un dialog vindecător al prezentului cu trecutul, o poveste tragicomică a conviețuirii umane într-o lume a destinului frânt.

Mecanismul dramatic (atât al romanului, cât și al spectacolului) este pus în mișcare de tema maternității și a abandonului, care poate fi văzută atât în relația protagonistei cu mama sa vitregă, cât și în recuperarea sa identitară a limbii materne și a patriei sale istorice. Admirabil, în acest sens, de-a lungul întregii reprezentații, a fost duetul Corinei Rotaru (o actriță de un talent uriaș) cu Diana Dicuseară (polifonică și foarte umană în excelența sa actoricească), care au vizualizat traumele unei feminități prinse în colivia timpului abrutizant.

Maternitatea frustrată (dublă de golul interior și, simbolic, de sticlele goale adunate în stradă, transformate apoi în bani, „din nimic”), jucată sigur și vital de către Angela Ciobanu (Premiul pentru „Cel mai bun rol feminin” din cadrul Galei Premiilor UNITEM, 2024), își caută instinctiv compensarea în adopția Lastocikăi, un copil din orfelinat, și în dorința de a face din ea „un om”. Ambivalența care constă din intenții aparent bune de a-i asigura viitorul fiicei sale adoptive cu prețul dezrădăcinării sale identitare este una dintre cele mai dureroase teme, prin

Angela Ciobanu (Tamara Pavlovna) și Corina Rotaru (Lastocika în copilărie).

extensie, ale trecutului sovietic în spațiul basarabean, care a găsit reflectarea atât în roman, cât și în spectacol.

Realitatea sovietică (recognoscibilă pentru toți cei care au trăit-o, șocantă pentru toți cei care s-au născut mai târziu) este reconstituită aproape documentar la nivelul decorului cotidian, al comunicării (preponderent în limba rusă) urbane, a îndoctrinării oficiale, a spațiului locuit (pentru că ce altceva decât niște cuști sunt apartamentele personajelor dramei?). Este o realitate, unde toți cei care o populează sunt dezintegrați, însingurați sau înstrăinați în felul său, purtând un handicap al inimii sau minții (două

cioburi ale sufletului, căci, spune leitmotivul piesei, „minte și inimă nu sunt același lucru”).

O muncă de echipă, de proporțiile unei orchestre simfonice, stă în spatele unui personaj colectiv care dă viață acestui peisaj și fundal uman, multicolor, plin de forță și fragilitate, de setea nepotolită și energia neirosită pentru dragoste și fericire (Anatol Durbală [Premiu pentru „Cel mai bun rol secundar masculin” din cadrul Galei Premiilor UNITEM, 2024], Tatiana Lazăr, Mihaela Strâmbeanu, Ion Mocanu, Anișoara Bunescu, Olesea Sveclă, Doriană Zubcu-Marginean, Alexandru Pleșca, Iurie Focșă, Draga Dumitrița-Drumi, Rusanda Radvan, Igor Babiac, Vlad Ropot, Petru Marginean).

4. Diana Decuseară (Lastocika) și Corina Rotaru (Lastocika în copilărie).

Memoria traumelor, transmisă din generație în generație, căutarea identității și redescoperirea sinelui prin verbalizare confesivă, eliberatoare, meditativă sau acuzatoare, lasă totuși impresia unei asumări vindecătoare și a unei depășiri (mature) de către protagonista în relația ei cu trecutul și copilăria, marcând începutul de reconstruire a unei vieți noi.

În dramatizarea romanului Tatianeii Țibuleac, Petru Hadârcă a dat dovadă de o imensă forță creatoare, care a animat un întreg univers al dramelor umane și care ne îndeamnă să fim vigilenți, onești și totodată înțelegători în relația noastră cu trecutul și prezentul, în relația cu noi înșine și cu cei din jurul nostru.

În anul 2019, romanul *Grădina de sticlă* de Tatiana Țibuleac a fost distins cu Premiul Uniunii Europene pentru Literatură. Iar în anul 2022, Teatrul Național Radiofonic, în regia artistică al lui Petru Hadârcă, a înregistrat un spectacol radiofonic după acest roman. Dramatizarea și adaptarea radiofonică au fost realizate de Magda Duțu.

Fotografii: Teatrul Național „Mihai Eminescu”

CZU 792.21.09(478-25):821.111-2=135.1

MARY STUART SAU ROATA FATALĂ A PUTERII

*Ivan PILCHIN,
scriitor*

Reuniunea Teatrelor Naționale Românești la Chișinău, care a ajuns în acest an la cea de-a X-a ediție și se desfășoară sub genericul „Scena unei lumi libere”, a fost deschisă, pe 10 septembrie 2025, cu spectacolul *Mary Stuart* de Robert Icke după piesa lui Friedrich Schiller.

O tragedie politică inspirată din evenimentele reale ale istoriei engleze a secolului al XVI-lea, dramatizată de Friedrich Schiller pentru scena germană la 1800, prelucrată în 2016 într-o adaptare modernă de tânărul dramaturg britanic Robert Icke, montată în regia lui Andrei Șerban la Teatrul Național „I. L. Caragiale” din București în 2024 și jucată excelent în scena Teatrului Național „Mihai Eminescu” de la Chișinău în 2025. Această împletire sau, mai degrabă, suprapunere de optici istorice, geografice și culturale,

focalizate pe abordarea dramaturgică a puterii, destinului și justiției în condițiile istorice tulbure, plasează rivalitatea scenică a celor două regine (Elizabeth I, regina Angliei și protestantă; Mary Stuart, regina Scoției, catolică) în categoria marilor subiecte ale culturii universale, mereu la actualitatea zilei.

Cum scopul scuză mijloacele, atunci când politica de stat (aflată pe calea consolidării puterii autoritare) se confundă cu justiția? În ce măsură sentimentul uman este compatibil cu lupta ideologică și (geo) politică? Cum demnitatea și înflăcărea în față frumuseții poate salva suflete corupte de intrigile de curte, de nevoia de a fi pe placul opiniei publice?

Căutând adăpost în Anglia, Mary Stuart este întemnițată de Elizabeth I și petrece după gratii aproape douăzeci de ani. Piesa arată doar ultimele trei zile din viața lui Mary, înaintea execuției. Anglia, în ochii săi, devine o întruchipare a închisorii (ca și în cazul lui Hamlet, vorbind cam în aceeași perioadă despre Danemarca sa), a ipocriziei justificate de interesele tronului, a expansionismului imperial, a machiavelismului ca noua normalitate politică.

Problema opresiunii și libertății, exterioare sau lăuntrice, aparente sau reale, este suprapusă în piesă cu cea a feminității în dialog cu fatalismul puterii. Cine este de partea dreaptă sau stângă, cine este acuzat sau acuzator, cine este pe tron sau detronat, umilit sau slăvit, iubit sau urât – toate acestea sunt, în definitiv, rezultatul unei aruncări de monedă, a jocului orb la roata (mai degrabă, piatra de măcinat) Fortunei și istoriei. Mai ales că hazardul distribuirii rolurilor (inclusiv istorice) celor două regine face parte din jocul scenic (al lumii). În programul reprezentării spectatorul poate citi următoarele: „În cazul acestui spectacol, convenția prevede distribuirea rolurilor principale în ziua fiecărei reprezentații. Atribuirea rolurilor celor două regine – Mary Stuart și Elizabeth I – se va face prin tragere la sorți înaintea fiecărei reprezentații”.

În seara de deschidere a Reuniunii Teatrelor Naționale Românești la Chișinău, prin aruncare de monedă, rolul lui Mary Stuart a fost atribuit actriței Raluca Aprodu, iar cel al lui Elizabeth I

– Ofeliei Popii. Un truc excelent și o provocare deopotrivă atât pentru actrițe (chemate să suporte tensiunea unei dedublări scenice, a unui joc psihologic în oglindă, a unui monolog la două voci), cât și pentru spectatori (intrigați de posibilitatea de a vedea și cealaltă versiune a distribuției). Am admirat duetul Ofeliei Popii și a Ralucăi Aprodu, susținut de Marius Bodochi, Florin Aioane, Conrad Mericoffer, Mihai Călin, Emilian Oprea, Mihai Calotă, Ciprian Nicula, Florin Călbăjos. Pasiunile shakespeariene, integritatea caracterelor, umorul fin al unor replici și situații, obsesiile, îndoielile, măreția sau slăbiciunile personajelor sunt pliate peste carisma, dedicația și profesionalismul acestor actrițe și actori. Ceea ce, în consecință, rezultă într-o reprezentare scenică impunătoare, într-un regal teatral.

Monumentalitatea, masivitatea și complexitatea aranjamentului spațiului scenic (încadrat laconic în dialogul întunericului cu lumina, a negrului cu alb) sunt dominate de roata cu o construcție piramidală, vârful căreia rămâne nemișcat. Amintind de roata jocului de noroc și reflectată în proiecție vizuală, această „mașină” (mașinărie scenică, mecanismul adânc) devine, de fapt, cel de-al unsprezecelea personaj (nenumit), necruțător ca întunecata Fatalitate (Ananké) sau neîndurătoarea Soartă (Moiră) a grecilor antici. Raportul nefast al omului cu această mașinărie, inclusiv în această dramă, ne apropie de înțelegerea esenței tragicului dintotdeauna.

Numele reginei Elizabeth I a dat denumire unei epoci, care ar putea fi numită, de altfel, și epoca lui Shakespeare, epoca lui

Marlowe sau epoca lui Francis Bacon. În istoria culturii europene această perioadă este numită și „epocă umanistă”. Cruzimea timpului se suprapunea atunci, în mod contrastant, cu idealul omului liber și frumos – un ideal care era constant amenințat de războaie, epidemii, barbarie. O parte dintre aceste pericole i-a dus pe mulți umaniști la disperare. Michelangelo, de exemplu, scria despre vremea sa următoarele: „Cât timp stăpână-i ticăloasa faptă,/ prefer să dorm, ba mai mult: să fiu stâncă” (traducere de C.D. Zeletin). Această mărturisire amintește de cuvintele lui Shakespeare, care a trăit în aceeași epocă: „Să dormi poate visând? Aici stă totul. [...] O, cine-ar mai răbda disprețul, biciul/ Acestor vremi și-obida asupririi./ Jignirea-adusă numelui de om” (*Hamlet*, traducere de Petre Dumitriu). Astfel poezii și cărturarii din perioada Renașterii reacționau la manifestările urâtului din epoca lor. Fiecare lucrare a lor a fost un răspuns creator, care salva omul în lupta dintre armonie și haos, adevăr și înșelăciune, iubire și dezbinare, libertate și opresiune. Și *Maria Stuart* în regia lui Andrei Șerban este un răspuns dat timpului nostru.

Spectacolul a primit șapte nominalizări la Premiile UNITER 2025: pentru cel mai bun spectacol, cea mai bună regie (Andrei Șerban), cea mai bună actriță în rol principal (Raluca Aprodu – Elizabeth I), cel mai bun actor în rol secundar (Florin Aioane – Mortimer), cea mai bună scenografie (Helmut Stürmer și Corina Grămoșteanu), cea mai bună muzică (Alexei Țurcan) și cel mai bun video design (Andrei Cozlac). De asemenea, a fost selectat în Festivalul Național de Teatru (17-26 octombrie 2025) și la Kielce Internațional Theatre Festival (15 octombrie 2025), iar Raluca Aprodu a obținut Premiul pentru Teatru la Gala Premiilor Radio România Cultural 2025 pentru rolul lui Mary Stuart.

Credit foto: Florin Ghioca, Teatrul Național „I. L. Caragiale” din București, Teatrului Național „Mihai Eminescu” din Chișinău

CZU 022(100):070(100)=135.1

SPAȚIUL BIBLIOTECII CONTEMPORANE ÎNȚRE DESIGN ARHITECTURAL, PARTICIPARE COMUNITARĂ ȘI TEHNOLOGII INTELIGENTE

Nelly ȚURCAN, dr. hab., prof. univ.

În ultimele decenii, biblioteca publică a cunoscut transformări profunde, determinate de schimbări sociale, tehnologice și culturale care au redefinit atât rolul instituției, cât și modul de concepere a spațiului bibliotecar. De la clădiri orientate preponderent spre depozitarea și conservarea colecțiilor, bibliotecile au evoluat către spații deschise, flexibile și multifuncționale, menite să susțină interacțiunea socială, învățarea informală, incluziunea și participarea comunitară. În acest context, designul arhitectural și organizarea spațiului nu mai reprezintă simple chestiuni tehnice, ci devin instrumente strategice prin care bibliotecile își exprimă misiunea și relația cu utilizatorii.

Revista presei din acest număr reunește contribuții recente din literatura științifică internațională care abordează spațiul bibliotecii din perspective complementare, situate la intersecția dintre biblioteconomie, arhitectură, urbanism, științele sociale și tehnologiile informației. Articolele analizate reflectă preocupări actuale privind caracteristicile de design ale noilor clădiri de bibliotecă, integrarea proiectării participative în procesele de planificare a spațiilor, rolul bibliotecilor ca infrastructură socială în contexte urbane dense, precum și utilizarea tehnologiilor inteligente pentru optimizarea funcționării spațiilor bibliotecare.

Un fir comun al studiilor prezentate este orientarea accentuată către utilizator și recunoașterea diversității nevoilor acestuia, în funcție de vârstă, experiență, context cultural și social. Copiii și adolescenții, comunitățile locale, utilizatorii din cartiere urbane dense sau din zone defavorizate devin actori relevanți în definirea

spațiului bibliotecii, fie prin cercetări centrate pe percepțiile lor, fie prin procese de proiectare participativă. În paralel, dezvoltarea bibliotecilor inteligente aduce în discuție utilizarea datelor și a algoritmilor pentru gestionarea adaptivă a spațiului, ridicând totodată întrebări legate de etică, confidențialitate și sustenabilitate.

Prin selecția și analiza acestor articole, revista presei oferă o imagine coerentă asupra tendințelor contemporane în proiectarea și utilizarea spațiilor bibliotecare, contribuind la reflecția profesională și la fundamentarea deciziilor strategice în domeniul biblioteconomiei.

The Journal of the Australian Library and Information Association (JALIA) este revista de referință a Asociației Australiene de Bibliotecă și Știința Informării (ALIA). Publicată trimestrial, revista se adresează cercetătorilor din domeniul științei informării, specialiștilor din biblioteci, precum și specialiștilor din discipline și industrii conexe. JALIA promovează cercetarea originală și lucrările academice evaluate prin sistemul peer review, vizând stimularea dezbaterii și orientarea practicii profesionale, cu un accent deosebit pe contextul Australiei și al regiunii Asia-Pacific de Sud. Publicația are caracter hibrid de acces deschis, fiind inclusă în programul Taylor & Francis Open Select, ceea ce oferă autorilor posibilitatea de a-și publica articolele în regim de acces liber, sporind astfel vizibilitatea și impactul cercetării. Articolele de cercetare și cele de tip Research-in-Practice sunt supuse evaluării double-anonymized peer review, iar materialele de tip Information-in-Practice beneficiază de o evaluare editorială.

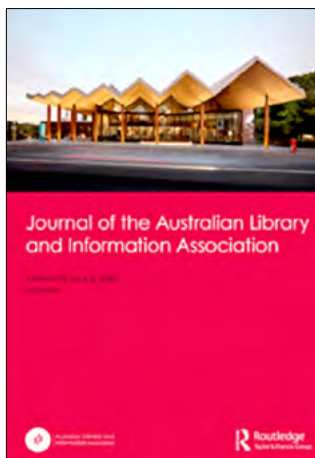
Print ISSN: 2475-0158; Online ISSN: 2475-0166

Acces: <https://www.tandfonline.com/journals/uajj21>

În continuare, prezentăm două articole din revista *The Journal of the Australian Library and Information Association*, care abordează atât aspecte legate de designul bibliotecilor publice, cât și aplicarea proiectării participative în configurarea spațiilor bibliotecare.

*

WAKELING, S., GODFREY, A., HIDER, P., GARNER, J., and JAMALI, H.R. An Analysis of the Design Characteristics of New Public Library Buildings. *Journal of the Australian Library and Information Association*. 2025, published online: 16 Jul 2025, pp. 1-37. <https://doi.org/10.1080/24750158.2025.2485681>

Articolul *An Analysis of the Design Characteristics of New Public Library Buildings* (O analiză a caracteristicilor de proiectare ale noilor clădiri ale bibliotecilor publice), semnat de Simon Wakeling, Annie Godfrey, Philip Hider, Jane Garner și Hamid R. Jamali, analizează caracteristicile de design ale bibliotecilor publice contemporane, pornind de la constatarea că, în ultimul deceniu, în Australia, au fost construite numeroase biblioteci publice noi, de mari dimensiuni și cu investiții semnificative. Aceste clădiri reflectă transformarea bibliotecii dintr-un spațiu axat predominant pe depozitarea colecțiilor într-un centru comunitar multifuncțional,

conceput pentru interacțiune socială, activități culturale și învățare informală. Studiul își propune să răspundă la întrebarea de cercetare: care sunt caracteristicile și atributele de design ale noilor clădiri de biblioteci publice?

Metodologic, cercetarea se bazează pe analiza a opt biblioteci publice construite în ultimii zece ani în zona metropolitană Sydney. Selecția a fost una intenționată, având în vedere relevanța acestora pentru tendințele actuale de design și accesibilitatea pentru munca de teren. Între martie și mai 2024, un membru al echipei de cercetare, cu formare în arhitectură, a realizat peste 140 de fotografii ale spațiilor interioare și exterioare ale bibliotecilor, care au constituit corpusul de date. Analiza a utilizat metoda analizei tematice aplicate datelor vizuale, identificând inițial 70 de coduri de atribute fizice grupate în 15 categorii, ulterior sintetizate în trei teme majore: estetica, flexibilitatea și deschiderea, respectiv sustenabilitatea.

Din perspectiva esteticii, autorii observă o diversitate arhitecturală pronunțată, care sugerează absența unui model standard de bibliotecă publică. Unele clădiri adoptă arhitecturi spectaculoase și expresive, menite să atragă atenția și să funcționeze ca repere urbane, în timp ce altele se integrează mai discret în contextul construit. Sunt identificate utilizări simbolice și metaforice ale formei și materialelor, precum referințe la natură, apă sau la tradiția bibliotecilor istorice. La interior, paletele cromatice variază de la culori vii și contraste puternice la tonuri naturale și neutre, adesea diferențiate între spațiile generale și zonele destinate copiilor. Prezența

artei, inclusiv a celei indigene sau realizate de artiști locali, este notată, deși autorii remarcă faptul că aceasta nu este atât de frecventă pe cât s-ar fi putut anticipa.

Tema flexibilității și a deschiderii evidențiază predominanța planurilor deschise în toate bibliotecile analizate. Colecțiile sunt, în majoritatea cazurilor, integrate în spații deschise, cu rafturi de înălțime medie, pentru a menține liniile de vizibilitate și a evita compartimentarea excesivă. Unele biblioteci folosesc rafturi mobile, în timp ce altele preferă soluții fixe, din considerente de siguranță, cost sau control al fluxurilor de utilizatori. Spațiile închise există, dar sunt rezervate activităților care necesită izolare funcțională sau acustică, precum studiul individual, administrația sau evenimentele multifuncționale. Autorii analizează detaliat relația dintre flexibilitate și acustică, subliniind compromisurile dintre deschiderea spațiului și controlul zgomotului, gestionate prin materiale absorbante, tavane acustice și zonarea funcțională.

Sustenabilitatea reprezintă a treia temă majoră a analizei. Toate bibliotecile studiate integrează măsuri de reducere a consumului energetic și de valorificare a resurselor naturale, precum iluminarea naturală, umbrirea fațadelor, utilizarea masei termice sau ventilația mixtă. Unele clădiri beneficiază de certificări de performanță ecologică ridicată. Articolul subliniază însă că sustenabilitatea nu se limitează la faza de proiectare, ci implică și costuri și eforturi continue de întreținere, mai ales în cazul fațadelor vitrate, al finisajelor din lemn sau al integrării vegetației în spațiile interioare și exterioare.

Astfel, studiul arată că noile biblioteci publice din zona Sydney ilustrează atât convergența către tendințe comune (deschidere, flexibilitate, orientare comunitară și preocupare pentru mediu), cât și o heterogenitate accentuată a soluțiilor arhitecturale și de design. Autorii sugerează că cercetările viitoare ar trebui să investigateze percepțiile utilizatorilor asupra acestor spații și impactul pe termen lung al alegerilor de design asupra funcționării și relației bibliotecii cu comunitatea.

*

HIDER, P., WAKELING, S., JAMALI, H. R., and GARNER, J. Planning and Using Library Codesign: Towards a Toolkit for Public Libraries. *Journal of the Australian Library and Information*

Association. 2025, Published online: 04 Nov 2025, pp. 1-19. <https://doi.org/10.1080/24750158.2025.2570760>

Articolul *Planning and Using Library Codesign: Towards a Toolkit for Public Libraries (Planificarea și utilizarea proiectării participative în biblioteci: către un set de instrumente pentru bibliotecile publice)*, redactat de Philip Hider, Simon Wakeling, Hamid R. Jamali și Jane Garner, prezintă rezultatele etapei finale a unui amplu proiect de cercetare australian, finanțat prin Australian Research Council, care a analizat intervenții de codesign în două proiecte de reamenajare a unor biblioteci publice din New South Wales, una situată într-o zonă metropolitană și cealaltă într-o zonă regională. Studiul urmărește să examineze modul și gradul în care rezultatele activităților de codesign au influențat designul final al bibliotecilor și să identifice considerații-cheie pentru integrarea codesignului în proiectele de dezvoltare a spațiilor bibliotecare.

Autorii pornesc de la constatarea că, deși proiectarea participativă a câștigat vizibilitate în domeniul biblioteconomiei, literatura științifică oferă puține analize empirice privind planificarea și implementarea sistematică a acestuia, în special în ceea ce privește designul spațiilor fizice. Articolul se înscrie într-o serie de lucrări ale aceleiași echipe, care au abordat anterior conceperea, desfășurarea și evaluarea proceselor de codesign, această contribuție fiind axată pe analiza rezultatelor și pe extragerea de recomandări aplicabile.

Metodologia se bazează pe interviuri semi-structurate realizate cu cinci actori implicați în etapele finale ale proiectelor: patru angajați ai consiliilor locale (inclusiv manageri și coordonatori de bibliotecă) și doi arhitecți responsabili de designul final al uneia dintre biblioteci. Interviurile, desfășurate online, au fost analizate prin analiză de conținut direcționată, cu scopul de a evalua gradul de integrare a rezultatelor codesignului în proiectele finale și de a colecta reflecții asupra procesului de codesign.

Rezultatele indică o influență substanțială a proiectării participative asupra ambelor proiecte. În cazul bibliotecii regionale, personalul estimează că între 80% și 90% din designul final derivă din rezultatele activităților de codesign, incluzând ateliere cu adulți, adolescenți și copii. Pentru biblioteca metropolitană, influența este estimată la aproximativ 70-75%, cu păstrarea majorității zonelor funcționale propuse în cadrul atelierelor. Diferențele dintre rezultatele proiectării participative și designul final sunt explicate

în principal prin constrângeri bugetare, cerințe de siguranță și necesitatea expertizei profesionale în selecția materialelor și a soluțiilor estetice.

Articolul evidențiază valoarea proiectării participative din mai multe perspective. În primul rând, acesta a funcționat ca un instrument eficient de implicare comunitară, permițând utilizatorilor să contribuie activ la definirea spațiului bibliotecii și consolidând sentimentul de apartenență. În al doilea rând, codesignul a generat o diversitate de idei, inclusiv unele care nu au fost implementate imediat, dar care pot constitui o resursă pentru dezvoltări ulterioare. De asemenea, procesul a sprijinit atragerea de finanțări, prin demonstrarea unui nivel ridicat de participare comunitară.

Autorii analizează și dificultățile întâmpinate, dintre care se remarcă recrutarea unui număr suficient și divers de participanți, gestionarea așteptărilor acestora și alocarea resurselor necesare organizării atelierelor. Recrutarea s-a dovedit problematică, atât din punctul de vedere al numărului de participanți, cât și al reprezentativității acestora, fiind necesare eforturi suplimentare din partea personalului bibliotecii. De asemenea, gestionarea așteptărilor a fost o provocare, mai ales în cazul copiilor și adolescenților, care au manifestat un nivel ridicat de entuziasm față de ideile generate.

Pe baza analizei datelor și a reflecțiilor echipei de cercetare, articolul formulează nouăsprezece recomandări practice pentru planificarea și implementarea intervențiilor de proiectare participativă în bibliotecile publice. Acestea acoperă aspecte precum clarificarea rolului codesignului (ideare versus prototipare), configurarea și programarea atelierelor, implicarea personalului și a designerilor profesioniști, strategiile de recrutare, lucrul cu copii și tineri, facilitarea, pregătirea materialelor, bugetarea, documentarea rezultatelor și evaluarea post-implementare. Recomandările sunt concepute pentru a fi integrate într-un toolkit destinat personalului bibliotecilor publice interesat să colaboreze cu comunitățile în proiectarea spațiilor bibliotecare.

În concluzie, articolul demonstrează că proiectarea participativă poate influența în mod semnificativ designul bibliotecilor publice și poate aduce beneficii atât în plan funcțional, cât și comunitar, cu condiția unei planificări riguroase și a unei integrări atente în procesele instituționale.

Revista *Public Library Quarterly (PLQ)* se adresează directorilor, managerilor, personalului, membrilor consiliilor administrative și susținătorilor care consideră că schimbarea este esențială pentru ca bibliotecile publice să își îndeplinească misiunea în secolul XXI. Revista explorează practici și modele eficiente pentru îmbunătățirea serviciilor, studii de caz privind managementul (incluzând atât succesele, cât și eșecurile), mituri care împiedică dezvoltarea individuală și instituțională, strategii de planificare pentru obținerea rezultatelor dorite, instrumente de marketing și strângere de fonduri, precum și analize financiare. De asemenea, se acordă atenție modului în care noile tehnologii sunt aplicate în practică și programelor inovatoare și de calitate pentru copii.

Toate articolele publicate în *PLQ* sunt supuse unui proces de evaluare editorială și peer review, asigurând standarde academice înalte și relevanță pentru domeniul bibliotecilor publice. *Public Library Quarterly* este o revistă hibridă de acces deschis, parte a programului Open Select al companiei Taylor & Francis Group, care oferă autorilor opțiunea de a publica în regim de acces deschis.

Print ISSN: 0161-6846; Online ISSN: 1541-1540

Acces: <https://www.tandfonline.com/journals/wplq20>

*

JAMALI, H. R., WAKELING, S., HIDER, P., and GARNER, J. Using Codesign for the Development of Children and Young Adults' Spaces in Public Libraries. *Public Library Quarterly*. 2025, Published online: 11 Nov 2025, pp. 1-20. <https://doi.org/10.1080/01616846.2025.2586962>

Încă un articol semnat de același grup de autori – Hamid R. Jamali, Simon Wakeling, Philip Hider, Jane Garner – este consacrat

utilizării proiectării participative pentru dezvoltarea spațiilor destinate copiilor și tinerilor în bibliotecile publice. Articolul *Using Codesign for the Development of Children and Young Adults' Spaces in Public Libraries* prezintă un studiu empiric dedicat utilizării proiectării participative în dezvoltarea spațiilor pentru copii și tineri adulți într-o bibliotecă publică din Australia, în cadrul unui proiect mai amplu finanțat de Australian Research Council. Autorii își propun să analizeze eficiența metodelor de codesign adaptate diferitelor grupe de vârstă, tipurile de elemente de design generate

prin aceste procese participative și modul în care spațiile rezultate au fost receptate de utilizatori după implementare. Studiul este motivat de constatarea că, deși codesignul este frecvent utilizat în dezvoltarea tehnologiilor digitale pentru copii și adolescenți, aplicarea sa în proiectarea spațiilor fizice de bibliotecă rămâne insuficient documentată.

Cercetarea se concentrează asupra a două secțiuni dedicate: una pentru copii (3-11 ani) și una pentru tineri adulți (13-18 ani). Pentru copiii preșcolari (3-5 ani) a fost organizată o sesiune de desen, menită să faciliteze exprimarea imaginărilor și a preferințelor într-o manieră accesibilă nivelului lor de dezvoltare. Pentru copiii din ciclul primar (6-11 ani) a fost organizată o sesiune de construcție cu Lego, care a permis explorarea tridimensională a ideilor legate de spațiul bibliotecii. În cazul tinerilor adulți, a fost organizat un atelier de două ore, facilitat de un specialist extern, care a inclus activități de brainstorming în grupuri mici și realizarea de mood board-uri pentru explorarea dimensiunilor funcționale și estetice ale spațiului.

Metodologic, studiul utilizează o combinație de metode calitative și cantitative. Datele au fost colectate prin observație directă, interviuri post-workshop cu personalul bibliotecii și facilitatorul, chestionare de evaluare completate de participanții tineri la finalul atelierului, interviuri post-design cu coordonatorul bibliotecii și chestionare aplicate părinților după implementarea noii zone pentru copii. Analiza datelor calitative s-a realizat prin analiză tematică, iar datele cantitative au fost interpretate prin statistici descriptive simple.

Rezultatele privind eficiența sesiunilor de proiectare participativă indică faptul că metodele utilizate au fost, în general, adecvate și productive, deși au existat provocări semnificative. În cazul copiilor mici, dificultățile au fost legate de recrutarea participanților din grupele de vârstă dorite și de capacitatea limitată a acestora de a-și articula ideile fără sprijinul activ al personalului. Autorii subliniază că valoarea principală a acestor sesiuni nu a constat atât în artefactele produse (desenele sau construcțiile Lego), cât în conversațiile generate în jurul acestora, care au permis interpretarea preferințelor copiilor. În cazul tinerilor adulți, atelierul a fost inițial marcat de reticență și rezervă, însă strategiile de facilitare – lucrul în grupuri mici, muzica de fundal și accentul pe un mediu

sigur și neierarhic – au condus la un nivel ridicat de implicare și satisfacție declarată.

Analiza elementelor de design emergente evidențiază diferențe și convergențe între cele două categorii de vârstă. Pentru spațiul copiilor, ideile generate s-au concentrat pe zone spațioase și funcționale, colțuri de lectură retrase, integrarea jocului și a tehnologiei, elemente inspirate din natură, culori vii și mobilier confortabil. Pentru tinerii adulți, accentul a fost pus pe crearea unui spațiu calm, cu stimulare senzorială redusă, mobilier flexibil și confortabil, facilități pentru studiu și o paletă cromatică mai temperată, diferită de cea a zonei pentru copii. O parte semnificativă dintre aceste idei au fost integrate în designul final, în limitele impuse de buget, siguranță și constrângerile administrative.

Recepția post-implementare a fost evaluată în special pentru zona copiilor, unde chestionarele completate de părinți indică un nivel ridicat de satisfacție generală. Respondenții au apreciat deschiderea spațiului, vizibilitatea îmbunătățită, accesibilitatea colecțiilor și eliminarea elementelor percepute anterior ca riscante. Totodată, feedbackul a evidențiat tensiuni între dorința de siguranță și deschidere și nevoia unor elemente suplimentare de joc și interactivitate pentru copiii foarte mici.

În concluzie, articolul arată că implicarea copiilor și tinerilor adulți în proiectarea participativă spațiilor de bibliotecă poate genera informații relevante și poate contribui la crearea unor spații mai bine adaptate utilizatorilor, cu condiția unei facilitări atente și a unor așteptări realiste privind nivelul de influență al participanților. Studiul oferă o contribuție importantă la literatura de specialitate prin documentarea detaliată a proceselor, beneficiilor și limitelor codesignului aplicat spațiilor fizice din bibliotecile publice.

*

KAVAK, A., and YILDIZ, R. Library Image in Children's Imagination: A Qualitative Analysis Based on Drawings in Türkiye. *Public Library Quarterly*. 2025, Published online: 02 Mar 2025, pp. 1-22. <https://doi.org/10.1080/01616846.2025.2473164>

Articolul *Library Image in Children's Imagination: A Qualitative Analysis Based on Drawings in Türkiye (Imaginea bibliotecii în imaginația copiilor: o analiză calitativă bazată pe desene din Turcia)*, semnat de Ali Kavak, Rukiye Yildiz, își propune să exploreze modul în care copiii cu vârste între 7 și 12 ani percep biblioteca și

să analizeze reprezentările mentale și emoționale ale acestora, exprimate prin desene. Cercetarea pornește de la premisa că bibliotecile joacă un rol important în dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială a copiilor, însă literatura de specialitate oferă încă puține date privind modul în care aceste spații sunt trăite și imaginare din perspectiva copiilor. Studiul urmărește să completeze acest gol prin utilizarea desenului ca instrument calitativ de investigare a percepțiilor copiilor asupra bibliotecii.

Cadrul teoretic se sprijină pe cercetări din domeniul dezvoltării copilului, psihologiei educaționale și biblioteconomiei, care recunosc desenul ca metodă validă pentru explorarea universului cognitiv și afectiv al copiilor. Autorii subliniază că desenele permit exprimarea simbolică a experiențelor cotidiene, a emoțiilor și a relațiilor sociale, oferind acces la semnificațiile pe care copiii le atribuie instituțiilor culturale și educaționale. În acest context, biblioteca este analizată nu doar ca spațiu funcțional de acces la informație, ci și ca mediu al socializării, jocului și dezvoltării personale.

Metodologic, studiul adoptă un design calitativ, bazat pe eșantionare intenționată cu diversitate maximă. Grupul de cercetare este format din 21 de copii din Turcia, cu distribuție relativ echilibrată pe criteriile de vârstă, gen și frecvență de utilizare a bibliotecii. Colectarea datelor s-a realizat prin solicitarea adresată copiilor de a desena „biblioteca ideală” pe care și-o imaginează, urmată de interviuri individuale scurte, menite să clarifice semnificația simbolurilor și elementelor grafice incluse în desene. Analiza datelor a fost realizată prin Interpretative Phenomenological Analysis (IPA) și analiză tematică asistată de software, urmărind identificarea dimensiunilor cognitive, emoționale și sociale ale percepției bibliotecii.

Rezultatele cercetării indică faptul că, în imaginarul copiilor, biblioteca este concepută ca un spațiu complex și multifuncțional, care îmbină învățarea cu activitățile recreative și interacțiunea socială. În urma analizei tematice, au fost identificate cinci teme majore care structurează reprezentările copiilor: integrarea tehnologiei, integrarea cu natura, spațiile personalizate, contextul emoțional și sinteza dintre distracție și învățare. Aceste teme apar recurente în majoritatea desenelor analizate și reflectă așteptări și nevoi variate ale copiilor.

Integrarea tehnologiei este exprimată prin reprezentarea unor elemente precum ecrane tactile, sisteme automate de găsire a cărților, roboți sau resurse digitale. Copiii asociază tehnologia cu rapiditatea accesului la informație și cu eficiența procesului de învățare, imaginând biblioteca ca un centru informațional modern și deschis inovației. Integrarea cu natura este ilustrată prin prezența copacilor, a plantelor, a luminii naturale și a spațiilor exterioare, sugerând dorința copiilor de a învăța într-un mediu relaxant, armonios și apropiat de natură.

Tema spațiilor personalizate evidențiază nevoia copiilor de zone individuale de lectură și studiu, adaptate vârstei și preferințelor personale. Desenele includ frecvent colțuri de lectură, mobilier confortabil și delimitări simbolice care sugerează intimitate și autonomie. Contextul emoțional este reflectat prin utilizarea culorilor vii, a simbolurilor afective precum inimile sau elementele decorative ludice, indicând faptul că biblioteca este asociată cu sentimente de siguranță, confort și bucurie.

Sinteza dintre distracție și învățare reprezintă o dimensiune centrală a imaginarului copiilor. Biblioteca este percepută ca un spațiu în care activitățile educaționale coexistă cu jocul, socializarea și explorarea creativă. Această perspectivă sugerează o redefinire a rolului bibliotecii, care depășește funcția tradițională de lectură silențioasă și se apropie de un mediu de învățare informală.

În concluzie, articolul arată că percepția copiilor asupra bibliotecii este multidimensională și orientată spre experiență. Autorii subliniază că proiectarea bibliotecilor destinate copiilor ar trebui să răspundă simultan nevoilor cognitive, emoționale și sociale ale acestora, integrând tehnologia, natura, spațiile personalizate și oportunitățile de interacțiune. Studiul oferă repere relevante pentru dezvoltarea serviciilor și a designului bibliotecilor publice orientate spre copii și evidențiază importanța includerii vocii copiilor în procesele de planificare și amenajare a spațiilor bibliotecare.

Journal of Asian Architecture and Building Engineering este o revistă științifică academică internațională, publicată bimestrial și dedicată arhitecturii și ingineriei construcțiilor. Revista publică exclusiv articole în regim de acces deschis, ceea ce asigură acces liber și imediat la conținut, sporind vizibilitatea, audiența și impactul cercetării. Axată pe problemele mediului construit la nivel global și local, revista valorifică în special cercetarea din Asia, integrând-o

cu contribuții din Europa, America și Africa. Publicată în limba engleză de Taylor & Francis, în numele institutelor de arhitectură din Japonia, Coreea și China, revista acoperă domenii precum proiectarea arhitecturală, ingineria structurală, materialele de construcții, mediul, managementul proiectelor și tehnologiile informaționale.

ISSN: 1347-2852; ISSN-L: 1346-7581

Acces: <https://www.tandfonline.com/journals/tabe20>

*

BYUN, G., LEE, G., and HA, M. How public libraries reach out to adolescents: a study of adolescents' perceptions of teen spaces in Korean public libraries. *Journal of Asian Architecture and Building Engineering*. 2026, vol. 25, no. 1, pp. 233-246. <https://doi.org/10.1080/13467581.2025.2455025>

Articolul autorilor Gidong Byun, Gyeongyeon Lee și Mikyoung Ha, intitulat *How public libraries reach out to adolescents: a study of adolescents' perceptions of teen spaces in Korean public libraries* (Cum bibliotecile publice ajung la adolescenți: un studiu privind percepția adolescenților asupra spațiilor destinate adolescenților din bibliotecile publice coreene), examinează modul în care bibliotecile publice din Coreea de Sud răspund nevoilor adolescenților prin amenajarea unor spații dedicate (Teen Spaces) și analizează percepțiile acestui grup de utilizatori asupra factorilor de planificare a mediului construit. Autorii pornesc de

la constatarea că adolescența este o etapă marcată de transformări psihosociale semnificative și de presiuni educaționale ridicate, în special în contextul coreean, unde performanța academică este puternic valorizată, iar nivelul de satisfacție al vieții adolescenților rămâne scăzut, în pofida rezultatelor educaționale ridicate.

În acest cadru, bibliotecile publice sunt analizate ca infrastructuri culturale și educaționale cu rol extins, care depășesc funcția tradițională de furnizare a informației și pot deveni spații de învățare informală, socializare, recreere și dezvoltare personală. Autorii subliniază că, deși serviciile pentru adolescenți sunt recunoscute la nivel internațional, inclusiv prin documente IFLA recente, în Coreea de Sud spațiile dedicate acestui grup sunt încă limitate, iar cercetările privind eficiența și percepția lor sunt insuficiente.

Studiul urmărește patru obiective principale: analizarea percepțiilor adolescenților asupra bibliotecilor publice și a spațiilor pentru tineri, identificarea rolului elementelor de planificare a mediului în configurarea Teen Spaces, determinarea celor mai importante categorii de factori de design și evaluarea influenței acestora asupra preferințelor adolescenților. Metodologia este una cantitativă, bazată pe un chestionar structurat cu scale Likert în cinci trepte, aplicat unui eșantion de 234 de adolescenți cu vârste între 11 și 18 ani, utilizatori ai opt biblioteci publice din Seul, selectate astfel încât să includă atât biblioteci cu spații pentru tineri, cât și biblioteci fără asemenea facilități.

Instrumentul de cercetare a inclus 70 de elemente de planificare a mediului, derivate din literatura de specialitate coreeană și din ghiduri internaționale privind spațiile pentru tineri în biblioteci. Analiza statistică a cuprins teste comparative (t-test, ANOVA), analiză factorială și regresie liniară multiplă. Rezultatele indică un nivel general ridicat de satisfacție față de utilizarea bibliotecilor publice, însă și diferențe semnificative între adolescenții cu experiență anterioară în utilizarea spațiilor dedicate și cei fără această experiență. Adolescenții care au utilizat astfel de spații percep bibliotecile mai accentuat ca locuri pentru activități diverse și ca instituții cu rol social, nu doar educațional.

Analiza factorială a redus cele 70 de elemente inițiale la 11 factori de planificare a mediului: sprijin pentru creativitate, sprijin multimedia, sprijin pentru siguranță, sprijin pentru confort ambiental, sprijin pentru intimitate, specializarea mobilierului, sprijin pentru design universal, sprijin pentru învățare, sprijin pentru comoditate, sprijin pentru deschidere spațială și sprijin pentru activități de loisir. Acești factori reflectă atât caracteristicile generale ale bibliotecilor publice contemporane, cât și particularitățile dezvoltării adolescenților.

Analiza de regresie arată că preferințele adolescenților sunt influențate diferit în funcție de experiența lor anterioară cu spațiile pentru tineri. Pentru utilizatorii experimentați, factorii cu influență semnificativă sunt sprijinul pentru confort, creativitate, învățare și design universal. În cazul celor fără experiență, preferințele sunt influențate suplimentar de siguranță, loisir și deschidere spațială. În ambele grupuri, sprijinul pentru confort, creativitate și învățare apare ca determinant comun, indicând direcții consistente pentru proiectarea Teen Spaces.

În discuții, autorii corelează rezultatele cu presiunile academice și sociale specifice contextului coreean și argumentează că bibliotecile publice pot oferi adolescenților medii alternative care susțin autonomia, creativitatea și echilibrul dintre învățare și recreere. Studiul contribuie la literatura de specialitate printr-o abordare centrată pe utilizatori și oferă recomandări aplicabile pentru planificarea spațiilor dedicate adolescenților, subliniind necesitatea diferențierii soluțiilor de design în funcție de experiența și așteptările acestui grup de utilizatori.

Children & Society este o revistă academică internațională, afiliată National Children's Bureau, care reprezintă o resursă esențială pentru cercetători, practicieni și factori de decizie interesați de viața copiilor și tinerilor în societățile contemporane. Revista publică cercetare de înaltă calitate și dezbateri interdisciplinare privind copilăria, politicile publice și practicile profesionale dedicate copiilor și tinerilor, cu un accent puternic pe justiția socială, incluziune și bunăstare. Abordând teme precum drepturile copilului, sănătatea și bunăstarea, educația, protecția copilului, migrația, copilăria digitală, genul și participarea copiilor, revista promovează perspective critice și analize teoretice și empirice care pun în discuție concepțiile tradiționale despre copilărie și relația dintre societate și viața copiilor.

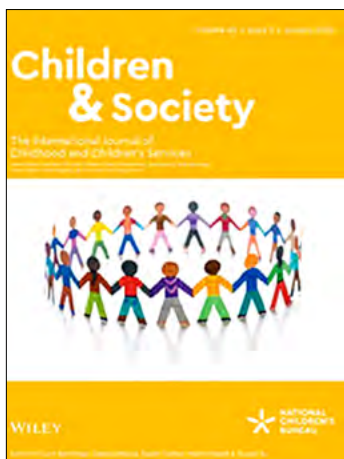
Print ISSN:0951-0605; Online ISSN: 1099-0860

Acces: <https://onlinelibrary.wiley.com/journal/10990860>

*

YILMAZ, E., and KAVAK, A. Ideal Library Design From Children's Perspective: A Phenomenological Study. *Children & Society*. 2025, First published: 22 December 2025, pp. 1-11. <https://doi.org/10.1111/chso.70013>

Articolul *Ideal Library Design From Children's Perspective: A Phenomenological Study (Proiectarea ideală a bibliotecii din perspectiva copiilor: un studiu fenomenologic)* al autorilor Erol Yilmaz și Ali Kavak investighează modul în care copiii își imaginează biblioteca ideală și ce caracteristici de design spațial, funcțional și simbolic consideră relevante pentru un mediu bibliotecar adaptat nevoilor lor. Studiul se înscrie în direcția cercetărilor centrate pe utilizator și urmărește să aducă în prim-plan perspectiva copiilor, frecvent absentă din procesele de planificare și proiectare a bibliotecilor publice și școlare. Autorii pornesc de la ideea că bibliotecile pentru copii nu sunt doar spații de depozitare a colecțiilor, ci

medii educaționale, sociale și culturale care contribuie la dezvoltarea cognitivă, emoțională și socială a copiilor.

Cercetarea este realizată în biblioteci publice și școlare din regiunea Anatolia Centrală (Turcia) și utilizează o abordare calitativă de tip fenomenologic, adecvată explorării experiențelor trăite, a percepțiilor și a imaginarii copiilor. Eșantionul este alcătuit din 34 de copii cu vârste între 6 și 14 ani, selectați prin eșantionare intenționată cu diversitate maximă, pentru a surprinde diferențe legate de vârstă, gen și experiență de utilizare a bibliotecii. Colectarea datelor s-a realizat

prin două metode complementare: storytelling individual, care a permis exprimarea liberă a imaginației copiilor sub forma unor „povești” despre biblioteca visată, și interviuri de tip focus group, care au facilitat schimbul de idei și clarificarea temelor emergente.

Analiza datelor a fost realizată cu ajutorul software-ului MAXQDA, folosind analiza tematică. În urma codării și interpretării materialului narativ, autorii au identificat patru teme majore care structurează percepțiile copiilor asupra bibliotecii ideale: (1) design spațial și organizare fizică, (2) siguranță și confort, (3) servicii și activități, și (4) grupuri de utilizatori și segmentare spațială.

În ceea ce privește designul spațial și organizarea fizică, copiii descriu biblioteci ample, atractive vizual, cu o arhitectură care inspiră curiozitate și dorința de explorare. Sunt frecvent menționate culorile, lumina naturală, materialele calde (în special lemnul), plantele și elementele decorative care creează o atmosferă prietenoasă. Preferințele cromatice sunt variate, de la tonuri calme la culori vii, ceea ce sugerează necesitatea unor soluții flexibile și diversificate. Copiii acordă importanță ergonomiei, accesibilității rafturilor și organizării colecțiilor pe criterii de vârstă și interese, precum și existenței unor zone distincte pentru lectură, studiu și activități creative.

Tema siguranței și confortului evidențiază faptul că bibliotecă este percepută ca un spațiu în care copiii trebuie să se simtă protejați și relaxați. Sunt menționate măsuri de securitate precum prezența personalului, camerele de supraveghere, echipamentele de prim ajutor și prevenire a incendiilor. Confortul este asociat

cu mobilier comod (pufuri, fotolii, scaune adaptate vârstei), iluminare adecvată, control termic, zone liniștite pentru concentrare și spații care permit retragerea temporară. Integrarea elementelor naturale este asociată cu starea de calm și bunăstare.

În ceea ce privește serviciile și activitățile, copiii își imaginează biblioteca ca un spațiu multifuncțional, care depășește lectura tradițională. Sunt evocate activități artistice, jocuri, ateliere, competiții, utilizarea tehnologiei digitale, accesul la calculatoare și dispozitive interactive, precum și servicii auxiliare, cum ar fi spații pentru gustări. Biblioteca este văzută ca un loc de învățare informală, socializare și descoperire.

Ultima temă, grupurile de utilizatori și segmentarea, reflectă dorința copiilor ca biblioteca să fie organizată în funcție de vârstă și interese, astfel încât să răspundă diferențelor de dezvoltare și preferințelor individuale. Copiii susțin existența unor spații dedicate exclusiv lor, dar și caracterul deschis și incluziv al bibliotecii.

În concluzie, studiul arată că, din perspectiva copiilor, biblioteca ideală este un spațiu dinamic, interactiv și orientat spre utilizator, care îmbină estetica, funcționalitatea, siguranța și tehnologia. Articolul contribuie la literatura de specialitate prin integrarea directă a vocii copiilor în reflecția asupra designului bibliotecilor și oferă repere relevante pentru proiectarea unor spații bibliotecare adaptate nevoilor și așteptărilor acestui public.

Local Environment: The International Journal of Justice and Sustainability este o revistă științifică evaluată prin peer review, dedicată cercetătorilor, activiștilor, ONG-urilor, factorilor de decizie, practicienilor și mediului academic interesați de sustenabilitate, justiție socială și mediul local. Revista se concentrează pe planificare, politici și procese de sustenabilitate, analizate din perspective teoretice, conceptuale și empirice, la intersecția dintre echitate, justiție și mediul local, promovând conceptul de „Just Sustainabilities”. Cu un profil incluziv și critic, revista încurajează contribuții din contexte socioeconomice diverse, în special din țări aflate în tranziție, pentru a sprijini învățarea reciprocă. Publicată de Taylor & Francis, revista funcționează în regim hybrid open access, oferind autorilor opțiunea de a publica articole cu acces deschis pentru o vizibilitate și un impact sporit.

Print ISSN: 1354-9839; Online ISSN: 1469-6711

Acces: <https://www.tandfonline.com/journals/cloe20>

*

HWANG, S. W., and OH, H. Small-scale communal libraries in urban void spaces: assessing multiple strategies for sustainable social infrastructure. *Local Environment*. 2025, vol. 30, no. 10, pp. 1327-1348. <https://doi.org/10.1080/13549839.2025.2471004>

Articolul *Small-scale communal libraries in urban void spaces: assessing multiple strategies for sustainable social infrastructure* (Biblioteci comunale de mici dimensiuni în spații urbane nefolosite: evaluarea mai multor strategii pentru o infrastructură socială durabilă), semnat de Soe Won Hwang și Hangyu Oh, analizează rolul bibliotecilor comunitare de mici dimensiuni amplasate în „spații urbane reziduale” (urban voids) ca forme de infrastructură socială sustenabilă, în contextul orașelor dense, cu accent pe cazul Seulului. Autorii pornesc de la observația că bibliotecile publice și-au extins treptat rolul tradițional, evoluând de la insti-

tuții autoritative axate pe colecții către spații sociale accesibile, capabile să susțină coeziunea comunitară și interacțiunea socială. În condițiile în care terenurile disponibile pentru dezvoltări noi sunt limitate și costisitoare, reutilizarea și reprogramarea spațiilor nefolosite sau subutilizate devin strategii relevante pentru furnizarea de servicii publice la scară locală.

Cadrul teoretic al studiului integrează conceptele de infrastructură socială, sustenabilitate socială și capital social, raportate la teoriile privind utilizarea mixtă și intensivă a terenului (Multiple Intensive Land Use – MILU), strategiile de infill urban și reutilizarea adaptivă. Autorii discută transformarea bibliotecii publice într-o „ancoră socială” la nivel de cartier, în acord cu modele urbane precum „orașul de 15 minute”, care urmăresc apropierea serviciilor culturale și educaționale de locuințele rezidenților.

Metodologic, cercetarea este structurată în două etape. Prima constă într-o analiză cantitativă și spațială a distribuției bibliotecilor publice și a bibliotecilor de mici dimensiuni din Seul, utilizând date statistice oficiale și instrumente GIS. Această analiză urmărește identificarea zonelor insuficient deservite din punctul de vedere al accesului pietonal la biblioteci și evidențiază discrepanțe teritoriale semnificative. A doua etapă constă într-un studiu de caz

aprofundat al patru biblioteci comunitare construite în ultimul deceniu în spații urbane reziduale diferite, selectate pentru relevanța lor arhitecturală și urbană.

Cele patru studii de caz ilustrează tipologii distincte de reutilizare a spațiilor urbane. Prima bibliotecă analizată este Seongdong Book Maru Library, realizată prin remodelarea unui spațiu interior subutilizat dintr-o clădire administrativă. Transformarea holului într-o bibliotecă deschisă, cu funcții de cafeenea și spațiu de întâlnire, a permis integrarea bibliotecii în viața cotidiană a comunității, valorificând volumul existent și iluminarea naturală. Al doilea caz, Gusandong Library Village, presupune reutilizarea unui ansamblu de case vechi și a unor alei înguste dintr-un cartier rezidențial degradat, convertite într-o rețea de spații bibliotecare și comunitare. Proiectul păstrează structura urbană și memoria locului, favorizând o experiență nonierarhică și exploratorie a spațiului.

Al treilea studiu de caz, Overpass Forest Library, analizează conversia spațiului de sub un pasaj rutier într-o bibliotecă și spațiu cultural multifuncțional. Acest proiect ilustrează aplicarea principiilor MILU prin suprapunerea infrastructurii de transport cu funcțiuni culturale și comunitare, contribuind la reactivarea unei zone anterior percepute ca nesigură și neatractivă. Al patrulea caz, Nae-Soop Library, este amplasat într-un spațiu verde public subutilizat, la limita unui parc de cartier, și urmărește reconectarea mediului construit cu natura, printr-o arhitectură care facilitează accesul la parc și oferă spații de lectură liniștite, adaptate contextului peisagistic.

Analiza comparativă a celor patru cazuri evidențiază faptul că bibliotecile comunitare de mici dimensiuni pot funcționa ca infrastructură socială eficientă atunci când sunt integrate strategic în țesutul urban existent. Autorii arată că reutilizarea spațiilor reziduale permite nu doar reducerea costurilor de construcție, ci și creșterea accesibilității și a relevanței sociale a bibliotecilor. Totodată, studiul subliniază importanța gestionării publice și a implicării comunității locale în procesul de inițiere și operare a acestor biblioteci, pentru a menține caracterul lor public și incluziv.

În concluzie, articolul argumentează că amplasarea bibliotecilor comunitare în spații urbane reziduale, prin strategii de reutilizare adaptivă și utilizare intensivă a terenului, reprezintă o direcție viabilă pentru dezvoltarea infrastructurii sociale în orașe dense. Studiul contribuie la literatura de specialitate prin corelarea

analizei spațiale, a politicilor urbane și a practicilor arhitecturale, oferind reperi aplicabile și altor contexte urbane similare.

Scientific Reports este o revistă științifică internațională cu acces deschis, care publică articole de cercetare originală din toate domeniile științelor naturii, psihologiei, medicinei și ingineriei. Revista oferă autorilor o platformă academică de mare prestigiu și vizibilitate ridicată, beneficiind de un impact global semnificativ, fiind una dintre cele mai citate reviste din lume. Cu un factor de impact de 3,8 (2023) și sute de mii de citări anual, *Scientific Reports* joacă un rol important atât în comunitatea științifică internațională, cât și în documente de politici publice și în mass-media.

ISSN 2045-2322 (online)

Acces: <https://www.nature.com/srep/>

*

DAI, Y. Strategy for maximizing space utilization in smart libraries based on reinforcement learning. *Scientific Reports*. 2025, 15, 39619 (2025). <https://doi.org/10.1038/s41598-025-23218-1>

Articolul *Strategy for maximizing space utilization in smart libraries based on reinforcement learning* (Strategie de optimizare a utilizării spațiului în bibliotecile inteligente bazată pe învățare prin recompensă) al autorului Ying Dai propune un cadru tehnologic avansat pentru optimizarea utilizării spațiului în bibliotecile inteligente, pornind de la constatarea că modelele tradiționale de organizare spațială sunt rigide și incapabile să răspundă variațiilor dinamice ale comportamentului utilizatorilor. Autoarea argumentează că bibliotecile contemporane se confruntă frecvent cu probleme precum supraaglomerarea zonelor de studiu, utilizarea inefficientă a rafturilor,

navigație deficitară și dezechilibre între zonele intens frecventate și cele slab utilizate. În acest context, studiul introduce o abordare bazată pe învățare prin recompensă (reinforcement learning – RL), integrată cu tehnologii IoT (Internet of Things / Internetul lucrurilor), pentru a gestiona adaptiv spațiul bibliotecii.

Obiectivul principal al cercetării este dezvoltarea și evaluarea unui sistem denumit Reinforcement Learning Maximize Space Utilization (RLMSU), conceput pentru a optimiza amplasarea

rafturilor, alocarea locurilor de ședere, fluxurile de circulație și distribuția resurselor, în funcție de date colectate în timp real. Sistemul urmărește să reducă atât subutilizarea spațiilor, cât și congestia, menținând în același timp accesibilitatea și satisfacția utilizatorilor. Abordarea este centrată pe utilizator, iar spațiul este analizat ca un mediu dinamic, influențat de tiparele de mișcare, de preferințele de studiu și de cererea variabilă de resurse.

Metodologic, articolul descrie un cadru complex care combină senzori IoT (RFID, senzori de mișcare, senzori de ocupare a locurilor, senzori de mediu), analiză de date, modele de tip rețele neuronale recurente și algoritmi de reinforcement learning. Datele colectate includ informații privind intrările și ieșirile utilizatorilor, durata șederii, frecvența împrumutului documentelor, gradul de ocupare al diferitelor zone, precum și parametri ambientali (luminozitate, temperatură, nivel de zgomot). Înainte de utilizare, datele sunt supuse unor etape riguroase de preprocesare, care includ eliminarea valorilor extreme, completarea valorilor lipsă și filtrarea zgomotului prin funcții de tip gaussian, utilizate pentru netezirea variațiilor aleatorii din date.

Un element central al sistemului este segmentarea zonelor bibliotecii în funcție de densitatea de utilizare. Prin tehnici de tip k-means clustering și analiză temporală, zonele sunt clasificate în zone cu densitate ridicată și zone cu densitate scăzută. Modelele de tip LSTM (Long Short-Term Memory) sunt utilizate pentru a identifica tipare istorice și pentru a anticipa nivelurile viitoare de ocupare. Aceste predicții sunt apoi furnizate agentului de reinforcement learning, care operează într-un cadru de tip agent – acțiune – recompensă.

Agentul RL observă starea curentă a bibliotecii (distribuția utilizatorilor, disponibilitatea locurilor, amplasarea resurselor) și selectează acțiuni precum redistribuirea locurilor de ședere, relocarea documentelor frecvent utilizate sau ghidarea utilizatorilor către zone mai puțin aglomerate. Recompensele sunt definite în funcție de creșterea gradului de ocupare echilibrată, reducerea timpilor de căutare și diminuarea congestiei. Optimizarea politicilor de decizie este realizată prin Proximal Policy Optimization (PPO), o metodă adecvată spațiilor de acțiune continue și mediilor complexe.

Evaluarea sistemului este realizată folosind un set de date extins („Full Library Services Dataset”), care include aproximativ

10000 de înregistrări provenite din 22 de biblioteci urbane și sub-urbane, completate cu date IoT colectate pe o perioadă de șase luni. Performanța este analizată prin indicatori precum eficiența utilizării spațiului, acuratețea navigației, rata de rotație a locurilor de ședere, satisfacția utilizatorilor, eficiența computațională și consumul energetic. Rezultatele arată că implementarea RLMSU conduce la o creștere a disponibilității locurilor de ședere cu aproximativ 30% și la o reducere a congestiei cu circa 25%, comparativ cu metodele convenționale.

Articolul abordează și aspectele etice și de confidențialitate, subliniind utilizarea anonimizării datelor, a procesării locale și a agregării informațiilor pentru a limita riscurile asociate monitorizării comportamentului utilizatorilor. În concluzie, studiul demonstrează potențialul reinforcement learning și al tehnologiilor IoT de a transforma biblioteca într-un mediu adaptiv și receptiv, capabil să răspundă în timp real nevoilor utilizatorilor și să optimizeze utilizarea spațiului în mod sistematic și scalabil.

NORME DE REDACTARE A MANUSCRISELOR

1. Prezentarea/expedierea manuscrisului

Manuscrisul va fi redactat în *Microsoft Word* și expediat la adresa electronică a redacției: bibliopolisbm@gmail.com

2. Redactarea articolului

La elaborarea manuscriselor, autorii se vor ghida de următoarele exigențe:

- *formatul foii*: A4;
- *margini*: sus – 2,5 cm, jos – 2,5 cm, stânga – 2,5 cm, dreapta – 1,5 cm;
- *textul*: tipărit fără spații duble sau multiple dintre litere;
- *spațiul între rânduri*: 1,15 linii;
- *alinieri*: stânga-dreapta;
- *fontul*: textul de bază – Times New Roman (corpul literelor – 12 puncte); notele, trimiterile, referințele bibliografice – același (corpul literelor – 10 puncte);
- *numerotarea paginilor*: jos, centru, cu cifre arabe.

3. Structura articolului

- *Titlul*: cu litere majuscule, centrat;
- gradul didactic, urmat de cel științific, prenumele (prima literă majusculă, celelalte – litere mici) și numele (toate literele majuscule) autorului/autorilor: la un rând liber de la titlu, în partea dreaptă a paginii, cu litere cursive;
- *funcția și afilierea*: în rândul următor, precedată de virgulă, cu litere mici cursive;
- *rezumatele*: articolele științifice vor fi însoțite de un rezumat în limba română și într-o limbă de circulație internațională; rezumatele nu vor depăși 700 de semne (100-120 de cuvinte) și vor fi însoțite de 5-7 cuvinte-cheie;
- *imaginile* nu vor fi introduse în manuscris, ci se vor expedia prin poșta electronică (în formatul *.jpg*) sau vor fi predate fizic pentru a fi scanate; în text, se va marca locul unde va fi inserată imaginea;
- tabelele, graficele, schemele, diagramele, executate în formatul *.doc/.docs/.rtf*, se vor plasa la locul cuvenit în text, iar cele executate în alte formate (*.xls, .ppt* etc.) se vor expedia în original;
- *referințele bibliografice*: la un rând distanță de text.

4. Norme ortografice

Pentru articolele scrise în limba română, normele ortografice sunt cele din DOOM³ (ediția 2021 [<https://doom.lingv.ro/>]).

5. Caractere tipografice

- MAJUSCULELE se vor folosi conform regulilor ortografice standard ale limbii în care este redactat articolul și la scrierea numelui autorului;
- *italicile* se vor folosi pentru a evidenția un cuvânt sau o sintagmă și la notarea titlurilor de cărți și articole citate în text;
- **aldinele (bold)** se vor întrebuința la scrierea titlurilor și subtitlurilor.

6. Citare, referințe, notele de subsol

- citatele se vor da între ghilimele: „...”;
- referințele în text se vor da între paranteze drepte [1], indicându-se pagina: [1, p. 54] sau [1, pp. 25-26];
- notele de subsol se vor numerota cu cifre arabe (începând cu 1) și vor include informații mai ample (citate, explicații etc.).

7. Referințe bibliografice

Fiecare articol sau studiu științific va fi însoțit de referințe bibliografice / bibliografie, care va conține lucrările citate. Lucrările indicate în bibliografie vor fi inserate în ordine alfabetică a numelui autorului și numerotate.

Nota redacției:

Responsabilitatea opiniilor exprimate aparține intergral autorilor.
Manuscrisele nepublicate nu se înapoiază.

BiblioPolis
Revistă de biblioteconomie,
științe ale informării și de cultură
Vol. 99 (2025) Nr. 4

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”,
bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 148, MD-2012, Chișinău, Republica Moldova
Tel. redacției: (022) 22-15-30; e-mail: bibliopolisbm@gmail.com
www.hasdeu.md; <http://bibliopolis.hasdeu.md>

Bibliopolis

Revistă de biblioteconomie, științe ale informării și cultură

ISSN 1811-900X
E-ISSN 2587-3113

9 771811 900001 >

Biblioteca Municipală „B.P. Hasdeu”
bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 148
MD-2012, Chișinău, Republica Moldova
Tel. redacției: (022) 22-15-30
e-mail: bibliopolisbm@gmail.com
www.hasdeu.md
<http://bibliopolis.hasdeu.md>